

III. OBITELJSKO PRAVO

IZVANBRAČNA ZAJEDNICA

Utvrđivanje postojanja izvanbračne zajednice

(Čl. 3. Obiteljskog zakona - NN.116/03; 17/04; 136/04; 107/07; 61/11)

Obiteljskim zakonom nisu propisani posebni postupci kojima bi se utvrđivalo postojanje izvanbračne zajednice.

„Glede zasebnog rješavanja sporne činjenice postojanja izvanbračne zajednice valja istaći da ne postoji poseban propis koji bi sudu nalagao da o postojanju, u konkretnom slučaju izvanbračne zajednice tužiteljice i pok. ostavitelja, treba voditi posebnu parnicu, jer da se radi o statusnom sporu. Prije svega Obiteljski zakon osim pretpostavki za postojanje izvanbračne zajednice kao i njezinih učinaka (čl.3. OBZ-a) ne propisuje nikakve posebne postupke za utvrđenje postojanja odnosno nepostojanja izvanbračne zajednice. Na to upućuje i sadržaj odredbe čl.8. st.2 ZN-a na koji se poziva i prvostupanjski sud, a koji propisuje pretpostavke koje trebaju biti ispunjene za postojanje izvanbračne zajednice. To je životna zajednica neudane žene i neoženjenog muškarca koja je trajala dulje vrijeme a prestala ostaviteljevom smrću, te pod uvjetom da su bile ispunjene pretpostavke koje se traže za valjanost braka (čl.26 – 29 OBZ). Stoga se ne ukazuje nužnim prekid predmetnog postupka i upućivanja na novi postupak u kojem bi se razrješavalo samo, kako to žalba ističe, statusno pitanje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3384/11-2 od 08. svibnja 2013.

IZVANBRAČNA ZAJEDNICA

Primjena odredbi o imovinskim odnosima izvanbračnih drugova

(Čl. 249. Obiteljskog zakona - NN.116/03; 17/04; 136/04; 107/07; 61/11)

Odredbe o imovinskim odnosima izvanbračnih drugova primijenit će se samo ako izvanbračnu zajednicu karakterizira trajnost životnog zajedništva uz viši stupanj emocionalne i ekonomske povezanosti izvanbračnih drugova te njihova uzajamna prava i dužnosti.

„I bez obzira na navedeno, ovaj sud smatra pravilno utvrđenom spornu a odlučnu činjenicu nepostojanja izvanbračne zajednice stranaka u kritičnom razdoblju. Naime, nije sporno da su stranke počevši do 1999. godine bile u izvanbračnoj ljubavnoj vezi. Međutim, izvanbračna zajednica pretpostavlja životnu zajednicu neudane žene i neoženjenog muškarca, koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete (čl. 3. OBZ-a), iz čega slijedi nužnost postojanja određenih kvaliteta da bi određena veza mogla biti kvalificirana kao izvanbračna zajednica. Što se tiče žalbenih navoda vezanih uz tvrdnje tužiteljice da je bila prisiljena potpisati Očitovanje od 30. prosinca 2004. godine te Ugovor o darovanju od 28. studenog 2005. godine, jer da ju je tuženik ucjenjivao pokazivanjem njezinih golišavih slika, iste predstavljaju isticanje prijetnje kao mane volje u smislu čl. 60. Zakona o obveznim odnosima (Službeni list 29/78, 39/85, 57/89; Narodne novine, broj: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99 – nastavno: ZOO/91). Po stajalištu ovoga suda, izvanbračnu zajednicu karakterizira trajnost životnog zajedništva uz viši stupanj emocionalne i ekonomske povezanosti izvanbračnih drugova, te uzajamna prava i dužnosti, koji sadržaj, međutim, iz svih navedenih razloga ne proizlazi da bi bio ispunjen između parničnih stranaka, pa se stoga na njihov odnos ne mogu primijeniti odredbe o imovinskim odnosima izvanbračnih drugova.“

**Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3072/12-2 od 09. srpnja 2013.
IZVANBRAČNA ZAJEDNICA**

Izvanbračna zajednica u smislu Zakona o nasljeđivanju

(Čl. 8. st. 2. Zakona o nasljeđivanju - NN. 48/03; 163/03; 35/05)

Izvanbračna zajednica u smislu Zakona o nasljeđivanju je zajednica neoženjenog muškarca i neudane žene koja traje najmanje tri godine ili pod određenim uvjetom i kraće, time da je bitno da se radi o zajednici u smislu emotivne i ekonomske zajednice, dok činjenica da su drugovi izvanbračne zajednice živjeli odvojeno nije od odlučnog značenja.

„Definicija izvanbračne zajednice iz OBZ-a novija je i preciznija zakonska odredba i definicija u odnosu na definiciju iz ZN-a (čl. 8. st.2. ZN-a), pa prema načelu lex posterior derogat legi priori, ta je definicija općeprihvaćena u praksi kod određivanja smatra li se neka zajednica izvanbračnom. U svakom slučaju da bi neka izvanbračna zajednica imala potrebnu kvalitetu u smislu ZN-a u smislu odredbi čl.8. i 9. ZN-a, mora se raditi o određenom trajanju (tri godine ili pod određenim uvjetom i kraće), ali svakako o zajednici u smislu emotivne i ekonomske zajednice. Tek se napominje, da sama činjenica da drugovi izvanbračne zajednice (i) žive odvojeno (ne na zajedničkoj adresi) nije od odlučnog značenja, kao što je i stajalište Vrhovnog suda Republike Hrvatske izraženo u odluci br. Rev-1121/07 od 22. studenoga 2007.g., ali u situaciji kada žive na zajedničkoj adresi kao u konkretnom slučaju svakako upućuje dodatno na namjeru ostvarenja izvanbračne zajednice u svim segmentima takve zajednice.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2253/13-2 od 18. veljače 2014.

VLASTITA IMOVINA

Zajednički stan kupljen iz sredstava kredita

(Čl. 252. Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 162/98)

Ukoliko je tuženik kupio stan u stanju izvedbe tzv. visokog „roh bauh“ iz sredstava ostvarenih prodajom naslijeđene imovine i zaduženja na temelju ugovora o kreditu, a tužiteljica je podnijela tužbu radi rastave braka prije nego je dospjela prva rata kredita, zbog čega je tuženik raspolagao tim stanom na način da je podmirio dugovanje koje je stan teretilo, tada se stan ne smatra bračnom stečevinom već vlastitom imovinom jednog bračnog druga.

„Navedeno je da je tuženik samostalno osigurao financijsku konstrukciju za podmirenje cijene stana plaćanjem većeg dijela iznosa iz vrijednosti svoje naslijeđene imovine. Preostali iznos kupoprodajne cijene osigurao je kreditom koji je sam osigurao davanjem u fiducijarno vlasništvo predmetnog stana kreditoru, u kojem pravnom poslu tužiteljica nije sudjelovala, a nesporno je da je već više mjeseci ranije pokrenula spor radi rastave braka. U tim temeljnim relacijama stjecanja stana kao etažne stambene jedinice izvedene do nivoa visokog „roh bauh“ i po ocjeni ovoga suda, nije odlučno čija su sredstva korištena na dovršenju tog stana (i čijim je fizičkim radom dovršen taj stan), jer je stvar koja ima svoj samostalni (tržišni) identitet, nastala i ima svog titulara (tužiteljica je tužbom prvo zatražila izdanje tabularne isprave za stjecanje suvlasništva u 1/2 dijela). Jasno je da u navedenim relacijama tužiteljičino sudjelovanje u poslovima dovršenja stana ne može izmijeniti temeljni stvarno pravni značaj tuženikovog samostalnog financiranja kupnje stana od prodavatelja, od kojeg je taj stan stečen (iz posebne imovine tužitelja, za trajanja bračne zajednice). Prema tome, temeljem angažmana svoje posebne imovine i zaduženja koje je sam prihvatio za isplatu preostale kupovnine i konačno, raspolaganjem tom imovinom (stanom) iz koje je podmirio dugovanje koje

je tu imovinu teretilo, tuženik je ostvario sve pretpostavke da kao samostalni vlasnik te imovine, kao posebne imovine stečene za vrijeme stvarnog i (kasnije) formalnog trajanja braka raspolaže tom stvari, a kasnije i novcem ostvarenim od prodaje stana „

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1261/11-2 od 12. travnja 2011.

BRAČNA STEČEVINA

Ukoliko bivša supruga živi nakon rastave braka u zajedničkom stanu za koji je plaćala rate kredita te ima pravo zadržanja na istome, a drugi bračni drug ne osporava te činjenice, tada je ista dužna plaćati bivšem suprugu korištenje stana u kojem živi nakon rastave.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

BRAČNA STEČEVINA

Imovina stečena temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 277. Zakona o braku i porodičnim odnosima - NN.11/78; 47/89; 51/89 i 59/90)

Imovina koju je jedan bračni drug stekao temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju ne predstavlja vlastitu imovinu tog

bračnog druga ukoliko je ta imovina stečena za vrijeme trajanja bračne zajednice i ako su oba bračna druga prihvatila i izvršavala obveze iz ugovora o doživotnom uzdržavanju kojeg se sklopio jedan bračni drug.

„Posebnu imovinu u smislu odredbe čl. 278. st. 1. i 2. ZBPO, koji Zakon je bio na snazi u vrijeme stjecanja imovine, predstavlja imovina koju jedan bračni drug ima u času zaključenja braka, kao i imovina koju u toku bračne zajednice jedan bračni drug stekne po drugoj zakonom dozvoljenoj osnovi (nasljeđivanjem, darovanjem i sl.) različitoj od osnove navedene u čl. 277. istog Zakona. Zajedničku imovinu bračnih drugova predstavlja imovina koju su stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili koja potječe iz te imovine (čl. 277. ZBPO). U konkretnom slučaju radi se o ugovoru o doživotnom uzdržavanju kojeg je suprug tužiteljice sklopio s primateljicom uzdržavanja K. H. kojim mu primateljica uzdržavanja daje nekretnine upisane u z.k.ul. ___ k.o. S., a on se obvezuje doživotno uzdržavati primateljicu uzdržavanja, brinuti o svim njezinim životnim potrebama, uključujući i eventualnu liječničku pomoć i po smrti je sahraniti prema mjesnim običajima. Dakle, radi se o teretnom pravnom poslu kojim suprug tužiteljice preuzima obvezu doživotnog uzdržavanja druge ugovorne strane, ugovarajući ulaganje vlastitog truda, odnosno neposredne skrbi o drugoj ugovornoj strani. Prema tome, u pitanju je rad, makar i jednog bračnog druga, koji je u takvom slučaju temelj stjecanja imovine koja je predmet tog ugovora. Stoga se ne može prihvatiti pravilnim stajalište prvostupanjskog suda da se u takvom slučaju radi o posebnoj imovini bračnog druga, budući da se, prije svega, radi o imovini koja je stečena za vrijeme trajanja bračne zajednice, a nije u pitanju niti nasljeđivanje, niti darovanje, niti neka druga osnova različita od osnove navedene u odredbi čl. 277. ZBPO, jer je u pitanju rad jednog ili eventualno oba bračna druga u realizaciji ugovora kojeg je sklopio jedan bračni drug. Ukoliko su oba bračna druga prihvatila i izvršavala obveze iz ugovora o doživotnom uzdržavanju može se smatrati da bračnim drugovima pripada ravnopravna podjela stečene imovinske vrijednosti neovisno o djelomično aleatornom karakteru ugovora o doživotnom uzdržavanju.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž.910/12-2 od 04. veljače 2013.
BRAČNA STEČEVINA**

Stjecanje stanarskog prava

(Čl. 279. Zakona o braku i porodičnim odnosima - NN.11/78; 47/89; 51/89 i 59/90)

Prema Zakonu o stambenim odnosima stanarsko pravo stekao je i bračni drug osobe kojoj se stan daje na korištenje ukoliko zajednički stanuju, time da nije bilo moguće stanarsko pravo bračnih drugova stjecati na način da je svaki od bračnih drugova imao neki određeni udio u stanarskom pravu.

„Iako se tuženik pravilno poziva na primjenu ZBPO-a (koji uostalom sud i primjenjuje kao mjerodavno materijalno pravo), propušta uočiti da je i prema navedenom Zakonu, ugovor, prema tome i navodni sporazum stranaka o tome da sporni stan bude posebna imovina tuženika, obzirom da se radi o stanu stečenom za vrijeme braka koji predstavlja zajedničku imovinu stranaka (jer su oboje stekli stanarsko pravo) morao biti zaključen u pismenom obliku a potpisi bračnih drugova na njemu ovjereni, sve temeljem čl. 279. ZBPO-a. Što se tiče doprinosa u stjecanju zajedničke imovine, u ovom postupku nakon utvrđenja iznosa koji je u njegovo stjecanje uložio tuženik kao svoju posebnu imovinu, prvostupanjski sud kod vrednovanja stanarskog prava kao imovinskog prava na kojem se stjecalo pravo vlasništva nije ni imao osnove utvrđivati doprinos svakog bračnog druga u stjecanju tog prava s obzirom na izričitu odredbu čl. 64. st. 1. toč. 2. Zakona o stambenim odnosima (NN. 52/85, 42/86, 22/92 i 70/93) koji je i bio mjerodavan u pogledu propisa o stanovanju u vrijeme stjecanja stanarskog prava obje parnične stranke i koji je izričito propisivao da stanarsko pravo stječe i bračni drug osobe kojoj se stan daje na korištenje ukoliko zajednički stanuju. Ni jednim propisom nije bilo moguće stanarsko pravo bračnih drugova stjecati na način da je svaki od bračnih drugova imao neki određeni udio u tom pravu. Predmetni stan je zajednička imovina, pa zajedničku imovinu stranaka čine i sva novčana sredstva

ostvarena prodajom tog stana (umanjena za onaj iznos novaca koji je u stjecanje tog iznosa ostvarenog prodajom uložio tuženik kao svoja posebna sredstva) koji stav izražava i VSRH tijekom ovog postupka u svojoj revizijskoj odluci Rev.53/07 od 22. svibnja 2007.g."

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2773/11-2 od 20. prosinca 2011.

BRAČNA STEČEVINA

Naknada čija visina zavisi od duljine trajanja radnog odnosa

(Čl. 278. Zakona o braku i porodičnim odnosima - NN.11/78; 47/89; 51/89 i 59/90)

Nije isključeno da visina naknade koja zavisi od duljine trajanja radnog odnosa jednog bračnog druga kroz razdoblje bračne i ekonomske zajednice stranaka prema Zakonu o braku i porodičnim odnosima predstavlja bračnu stečevinu.

„Trebalo imati u vidu da je Vrhovni sud RH u revizijskoj odluci br. Rev. 646/06-2 od 24. siječnja 2008.g. naveo: „Ako visina ostvarene naknade zavisi od duljine trajanja radnog odnosa prije prestanka radnog odnosa, tada bi, po ocjeni ovoga suda, visina ostvarene naknade koja zavisi od duljine trajanja radnog odnosa tuženice kroz razdoblje bračne i ekonomske zajednice stranaka mogla predstavljati bračnu stečevinu zato, što je Zakonom o braku i porodičnim odnosima, koji je bio na snazi u vrijeme stjecanja prava na naknadu tuženice, bilo propisano da je bračna stečevina imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice“. Nadalje, Vrhovni sud RH navodi i da tuženica nije niti tvrdila da bi isplata naknade bila rezultat nekog drugog odnosa između nje kao radnice i poslodavca i da bi se moglo razumjeti da je isplaćena naknada vezana uz postojanje radnog odnosa tuženice i prestanka istog (pa je

potrebno ocijeniti kakvo pravno značenje ima isplaćena naknada prema propisima zemlje u kojoj je tuženica bila u radnom odnosu; SR Njemačka). Pri tome treba imati u vidu da se u konkretnom slučaju primjenjuju odredbe Zakona o braku i porodičnim odnosima i da odredbe čl. 278. toga Zakona reduciraju (svode na iznimku) osnove stjecanja imovine u režimu posebne imovine bračnog druga (nasljeđivanje, darovanje i sl.). Bračni drugovi mogu ugovoriti da zarada bude posebna imovina, no tada trebaju sklopiti ugovor u pisanom obliku, a potpisi bračnih drugova moraju biti ovjereni (čl. 279. ZBPO). Nedovoljno je jasna i materijalno pravna argumentacija prvostupanjskog suda kojom se predmetnom primitku odriče karakter primitka s naslova radnog odnosa, radi čega je potrebno potpunije usporediti mjerodavne odredbe njemačkog prava s odredbama hrvatskog prava i to prvenstveno temeljem komparacije sadržaja propisa jedne i druge zemlje.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gžx.75/11-2 od 12. travnja 2011.

BRAČNA STEČEVINA

Zajednička imovina

(Čl. 277. Zakona o braku i porodičnim odnosima- NN.11/78; 47/89; 51/89 i 59/90)

Ukoliko su bračni drugovi stekli imovinu radom za vrijeme trajanja bračne zajednice za vrijeme važenja Zakona o braku i porodičnim odnosima tada takva imovina predstavlja zajedničku imovinu bračnih drugova, time da okolnost da je jedan od bračnih drugova otuđio zajedničku imovinu nije zapreka da se utvrdi da je ta imovina zajednička imovina bračnih drugova.

„Obzirom na vrijeme stjecanja za imovinu koju su bračni drugovi (tužitelj i prvotužena) stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice mjerodavne su odredbe tada važećeg Zakona o braku i porodičnim odnosima prema kojem takva imovina predstavlja zajedničku imovinu bračnih drugova, sukladno odredbi čl. 277. toga zakona, kako je to i prvostupanjski sud pravilno utvrdio. Naime, u vrijeme raspolaganja tom imovinom (13. travnja 2007. g.) Zakon o braku i porodičnim odnosima više nije bio na snazi (prestao je važiti 01. srpnja 1999. g.), pa se u pogledu valjanosti tog raspolaganja primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima (o apsolutnoj ili djelomičnoj ništetnosti pravnih poslova) i Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (o zajedničkom vlasništvu). Prema tome, u konkretnom slučaju nije bilo osnove za primjenu odredbe čl. 283. st. 2. ZBPO obzirom na vrijeme raspolaganja predmetnom nekretninom, pa je prvostupanjski sud (neovisno o razlozima navedenim u obrazloženju) svoju ocjenu valjanosti predmetnog ugovora pravilno temeljio na odredbama Zakona o obveznim odnosima i Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Radi se o zajedničkoj imovini bračnih drugova kojom u smislu odredbe čl. 61. st. 1. ZV bračni drugovi raspolažu zajednički, a iznimno radi zaštite povjerenja u pravnom prometu treća osoba može na temelju pravnog posla koji nije sklopljen s oba bračna druga steći pravo vlasništva na nekretninama pod pretpostavkama pod kojima se štiti povjerenje u zemljišne knjige ako vlasništvo nije bilo upisano u zemljišnim knjigama kao zajedničko (st. 2. iste odredbe). Naime, prvostupanjski sud je na temelju ocjene provedenih dokaza utvrdio da je predmetna nekretnina stečena za vrijeme trajanja braka između tužitelja i prvotužene njihovim zajedničkim radom i zajedničkim sredstvima i da predstavlja zajedničku imovinu bračnih drugova u smislu odredbe čl. 277. ZBPO. Činjenica da je predmetnu nekretninu na temelju pravnog posla sklopljenog s prvotuženom u međuvremenu stekla drugotužena ne utječe na status te imovine kao zajedničke imovine tužitelja i prvotužene (bivših bračnih drugova) u smislu odredaba Zakona o braku i porodičnim odnosima kao mjerodavnog materijalnopravnog propisa jer okolnost da je jedan od bračnih drugova otuđio zajedničku imovinu nije zapreka da se utvrdi da je ta imovina zajednička imovina bračnih drugova.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.463/13-2 od 21. listopada 2013.

BRAČNA STEČEVINA

Pravo na otkup stana

(Čl. 64. st. 2. Zakona o stambenim odnosima – NN. 51/85, 42/86,22/92 i 70/93)

Pravo na otkup stana kao imovinsko pravo predstavlja bračnu stečevinu bračnih drugova ukoliko su isti bili nosioci stanarskog prava.

„Naime bilo je tijekom postupka nesporno da je na spornom stanu stanarsko pravo imao tužitelj prije zaključenja braka s tuženom, a kako je nakon zaključenja braka i tužena kao njegov bračni drug koji je sa tužiteljem stanovala u predmetnom stanu stekla stanarsko pravo sukladno čl.64. st.2. Zakona o stambenim odnosima (NN broj 51/85, 42/86,22/92 i 70/93) koji je i bio mjerodavan u pogledu propisa o stanovanju u vrijeme stjecanja stanarskog prava obje parnične stranke, koje pravo ih je i ovlašćivalo na otkup predmetnog stana to nema nikakve kontradiktornosti u obrazloženju prvostupanjske presude jer sud jasno i nedvosmisleno navodi da suvlasništvo svake parnične stranke u jednakim omjerima proizlazi upravo iz činjenice što su oni bili sunositelji stanarskog prava. Pravo na otkup stana i za tužiteljicu koja je upisana kao vlasnica u zemljišne knjige nastalo je na temelju prethodno citiranih zakonskih propisa u vrijeme dok je ona bila nositelj stanarskog prava. To pravo je po svojoj naravi imovinsko pravo, koje je za nositelje stanarskog prava nastalo u procesu pretvaranja društvenog vlasništva i koje je postojalo pored stanarskog prava. Polazeći od toga da je pravo na otkup stana bilo pravo imovinske naravi, koje je ovlašćivalo imatelje tog prava na stvaranje imovinskog prava - prava vlasništva, pravo na otkup stana, kao imovinsko pravo je bračna stečevina tužene i tužitelja svakog u jednakom omjeru, jer su oboje bili nositelji stanarskog prava, a pravo na otkup samo jednog od njih bilo je uvjetovano suglasnošću drugog bračnog druga također nositelja stanarskog prava. Prema tome u konkretnom slučaju niti eventualna ulaganja tužene prije ili poslije stjecanja prava vlasništva nad spornim

stanom kao i eventualna ulaganja tužitelja u predmetnom stanu ne daju ni jednoj stranci pravo na neki veći suvlasnički omjer jer ova ulaganja nisu bila temelj stjecanja njihovog prava vlasništva, temelj je bilo stanarsko pravo svakog od bračnih drugova u jednakom omjeru.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.145/13-3 od 11. rujna 2013.

BRAČNA STEČEVINA

Prihod ostvaren radom jednog bračnog druga

(Čl. 248. Obiteljskog zakona - NN.116/03; 17/04; 136/04; 107/07; 61/11)

Prihod koji jedan bračni drug ostvaruje kod svog poslodavca odnosno imovina koju će isti tek ostvariti radom kod istog ili eventualno nekog drugog poslodavca ne predstavlja bračnu stečevinu.

„Nadalje, prema odredbi čl. 248. Obiteljskog zakona bračna stečevina je imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe iz te imovine (dakle, zakonom je navedeni način stjecanja izražen u perfektu, kao prošlom složenom vremenu), iz čega slijedi zaključak da se pod naprijed navedeni zakonski kriterij ne može uključivati imovina (prihod) koju drugotuženica ostvaruje u obliku plaće kod svog poslodavca, a posebno da takvu imovinu (još) ne predstavlja ona imovina koju će drugotuženica tek ostvariti radom kod istog ili eventualno nekog drugog poslodavca. Radi se o budućem i neizvjesnom činjeničnom stanju, dakle, o odnosu koji se ne može podvesti pod naprijed navedeni propis, pri čemu su ne samo neizvjesni takvi budući prihodi, nego je i neizvjestan i budući status imovinskih odnosa tuženika (sadržaj njihovih imovinskih odnosa), pa niti sudska presuda ne može regulirati budući

sadržaj takvih odnosa bračnih drugova, koji izlazi iz okvira zakonom propisanih činjeničnih uvjeta prema kojima samo već stečena imovina (dakle, koja je ostvarena radom) može predstavljati zajedničku imovinu bračnih drugova.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.5109/12-2 od 08. svibnja 2013.

BRAČNA STEČEVINA

Dug koji tereti bivše bračne drugove

(Čl. 248. Obiteljskog zakona – NN. 116/03; 17/04; 136/04; 107/07; 61/11)

Novčana sredstva koja jedan bračni drug dobije kao kredit i otplaćuje ga, ne predstavlja njegovu vlastitu imovinu, a nakon razvoda braka dug tog bračnog druga s osnova kredita koji je utrošen za povećanje zajedničke imovine ili za druge zajedničke potrebe predstavlja dug koji tereti oba bivša bračna druga.

„Naime, navedene u žalbi iznesene činjenice nisu od nikakvog značaja, a posebno ne od odlučujućeg značaja za ocjenu predmetne nekretnine bračnom stečevinom parničnih stranaka u smislu odredbe čl. 248. OBZ-a, pa ih stoga prvostupanjski sud osnovano nije ni posebno cijenio utvrđujući predmetnu nekretninu bračnom stečevinom parničnih stranaka, te veličinu njihovih suvlasničkih omjera u toj nekretnini. Kako ovaj sud pravilnim prihvaća i po prvostupanjskom sudu primijenjeno materijalno pravo na utvrđene činjenice kao nesporne - da je stara kuća sagrađena na nekretnini kao posebnoj imovini tužitelja gotovo u cijelosti porušena budući da su od iste iskorišteni samo dio vanjskog, sada prizemnog zida i zid od sadašnje kupane, dakle da je nastala nova stvar i zbog čega nema ni mjesta primjeni odredbe čl. 156. st.1 ZV-a, te da je

nova kuća građena radom i novčanim sredstvima parničnih stranaka stečenih za vrijeme trajanja bračne zajednice, to ovaj sud sukladno odredbi čl.375. st.5. ZPP-a neće posebno iznositi svoje stajalište zbog kojeg prihvaća činjenična utvrđenja kao i materijalno-pravno stajalište prvostupanjskog suda već se na razloge upućuje na detaljno obrazloženje prvostupanjske presude.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3608/13-3 od 17. srpnja 2013.

BRAČNA STEČEVINA

Obvezno-pravni zahtjev

(Čl. 156. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06)

Bračni drug koji nakon prestanka bračne zajednice nastavi samostalno otplaćivati stambeni kredit nema pravo na veći suvlasnički omjer na nekretnini koja predstavlja bračnu stečevinu već isti ima obvezno pravni zahtjev prema drugom bračnom drugu.

„Točna je žalbena tvrdnja da sud nije raspravljao navode tužitelja što, kada i čijim sredstvima je izgrađeno na spornoj nekretnini prije i poslije zaključenja darovnog ugovora između parničnih stranaka, no isto i nije relevantno jer je sud jasno naveo da su sva izvršena ulaganja do dana zaključenja ugovora o darovanju bez obzira po kome i čijim sredstvima učinjena bila predmetom darovanja, dok su ulaganja u spornu nekretninu nakon zaključenja darovnog ugovora prema suglasnim iskazima obiju parničnih stranaka učinjena odnosno stečena radom za vrijeme trajanja bračne zajednice jer stambeni krediti koje su stranke zaključivale

predstavljaju bračnu stečevinu s time da onaj bračni drug koji je nakon prestanka bračne zajednice eventualno nastavio samostalno otplaćivati kredit uzet tijekom braka ima pravo jedino na obveznopravni zahtjev prema drugom (bivšem) bračnom drugu, ali ne na veći suvlasnički omjer u bračnoj stečevini.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1886/12-2 od 06. studenog 2013.

BRAČNA STEČEVINA

Stjecanje vlasništva ulaganjem u tuđu nekretninu

(Čl. 243. st. 2. Obiteljskog zakona – NN. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04, 107/07)

Kada se radi o sporu o bračnoj stečevini tada se na bivše bračne drugove ne primjenjuju odredbe o stjecanju ulaganjem u tuđu nekretninu budući je isto obiteljski imovinski spor između bivših bračnih drugova te se kao *lex specialis* primjenjuju odredbe Obiteljskog zakona.

„Stoga je nekretnina koju je tuženica dobila darovnim ugovorom, presudom pravilno potvrđena kao njezina vlastita imovina kako to propisuje odredba čl. 253. st. 2. OBZ-a, a imovina koja je nastala adaptacijom i nadogradnjom nekretnine koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, sukladno čl. 248. istog Zakona, bračnom stečevinom. Navod tuženice da je relevantna za donošenje zakonite i pravilne odluke odredba čl. 156. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06; dalje: ZV) budući da tuženica i njezina majka nisu odredile da bi tužitelj svojim sudjelovanjem u izvođenju radova stekao suvlasništvo, nije

osnovan, jer se u konkretnom predmetu radi o bračnoj stečevini, a ne o stjecanju ulaganjem u tuđu nekretninu, u smislu toga propisa ZV-a, pa se takvo načelno ispravno stajalište za stjecanje vlasništva na taj način, ne može primijeniti na konkretan slučaj, koji predstavlja obiteljski imovinski spor između bivših bračnih drugova, koji su jedini i stranke predmetnog postupka, za koji su kao lex specialis mjerodavne citirane odredbe Obiteljskog zakona.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.457/10-2 od 15. srpnja 2010.

BRAČNA STEČEVINA

Ovrha na nekretnini u suvlasništvu bračnih drugova

(Čl. 77.a. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ukoliko je tuženik stekao založno pravo prije nego je tužiteljica stekla suvlasništvo na nekretnini koja predstavlja bračnu stečevinu, tada tuženik ima pravo tražiti ovrhu i na suvlasničkom djelu tužiteljice, bez obzira što ista ima suvlasnički dio na predmetnoj nekretnini.

„Iz navoda parničnih stranaka proizlazi da su tužiteljica i drugotuženik zaključili brak 1993.g., da su na toj nekretnini sagradili novu kuću koju su počeli graditi 1994.g. pri čemu sud prvog stupnja uopće nije utvrđivao kada je ta gradnja završena, da li za vrijeme važenja Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima ili za vrijeme važenja Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Osim toga, sud prvoga stupnja navodi da, obzirom su stranke 1994.g. počele zajednički graditi kuću, prema odredbi čl. 277. Zakona o braku i porodičnim odnosima (dalje: ZBPO) se radi o

zajedničkoj imovini. No, u tom slučaju sud prvog stupnja potpuno zanemaruje odredbu čl. 285. i čl. 287. istog Zakona, prema kojima se kod utvrđivanja suvlasničkih dijelova udio bračnog druga u zajedničkoj imovini određuje prema njegovom doprinosu u stjecanju te imovine. Nadalje, sud prvoga stupnja ističe da prema odredbi čl. 77.a. OZ-a tužiteljica nije stekla vlasništvo odnosno nije upisana u zemljišnim knjigama kao suvlasnica predmetnih nekretnina, pa da radi toga se ta odredba ne može ni primijeniti. Iz navoda parničnih stranka proizlazi da se nova kuća na predmetnoj nekretnini počela graditi 1994.g. ali nije vidljivo kada je dovršena gradnja, a ovrhovoditelj tj. prvotuženik G.F. je upisao založno pravo 20. studenog 1994.g. Ukoliko je ovrhovoditelj stekao založno pravo prije nego što je tužiteljica stekla suvlasništvo na ime bračne stečevine na predmetnoj nekretnini, tada bi prvotuženik imao pravo tražiti ovrhu i na suvlasničkom dijelu tužiteljice, neovisno o činjenici što ona ima suvlasnički dio u predmetnoj nekretnini.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.44/10-2 od 25. siječnja 2010.

ZALOŽNO PRAVO NA NEKRETNINI KOJA PREDSTAVLJA BRAČNU STEČEVINU

Pravna valjanost ugovora o založnom pravu na nekretnini koja predstavlja bračnu stečevinu

(Čl. 8. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Da bi ugovor o založnom pravu na nekretnini koja predstavlja bračnu stečevinu bio pravno valjan u odnosu na treće osobe, bitno je da su treće osobe prilikom sklapanja tog ugovora postupale u dobroj vjeri, savjesno i s povjerenjem u zemljišne

knjige te da nisu znale niti su imale razloga posumnjati da zemljišnoknjižno stanje nije potpuno time da je potrebno ispitati i savjesnost bračnog druga koji nije potpisao ugovor.

„Suprotno žalbenim tvrdnjama, ocjena je ovog suda da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da je drugotuženik pri sklapanju spornog ugovora o založnom pravu postupao u dobroj vjeri, savjesno i s povjerenjem u zemljišne knjige, te nije znao, niti je s obzirom na okolnosti imao razloga posumnjati da zemljišnoknjižno stanje nije potpuno, slijedom čega je pobijanom presudom pravilno odlučeno da je drugotuženik, sukladno odredbi čl.8. Zakona o zemljišnim knjigama (NN br. 91/96; 114/01 i 100/04; dalje: ZZK) pravno zaštićen glede stjecanja založnog prava. Nije u pravu tužiteljica kada tvrdi da je predmetni ugovor o založnom pravu ništavan. Naime, sukladno odredbi čl.103.st.2. ZOO-a, u slučaju da je sklapanje određenog ugovora bilo zabranjeno samo jednoj strani, ugovor će ostati na snazi ako u zakonu nije što drugo predviđeno za određeni slučaj, a strana koja je povrijedila zakonsku zabranu snosit će odgovarajuće posljedice. Izvan svake sumnje je da drugotuženiku kao ugovornoj strani nije bilo zabranjeno sklapanje tog ugovora, već upravo suprotno, u situaciji kad banka klijentu odobri kredit, posve je uobičajeno (a ne zabranjeno) da će se ugovoriti i određena sredstva osiguranja (pa tako i hipoteka). Nadalje, sukladno stajalištu Ustavnog suda Republike Hrvatske koje je izraženo u odluci br. U-III-103/2008 od 14. lipnja 2011.g., za pravnu valjanost odnosno nevaljanost raspolaganja zajedničkom imovinom u odnosu na treće osobe, bitna je pretpostavka savjesnost i poštenje te treće osobe, ali poštujući načelo savjesnosti i poštenja u pravnom prometu kao opće načelo prava, neophodno je ispitati savjesnost svakog sudionika određenog pravnog odnosa. Prije svega, pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda da tužiteljica nije iskoristila niti jedno od svojih prava koja proizlaze iz okolnosti da nekretnina koja je dana u zalog predstavlja bračnu stečevinu tužiteljice i prvotuženika. Tako tužiteljica nije tražila da se u zemljišnoj knjizi zabilježi postojanje braka, nije osporavala upis prvotuženika kao isključivog vlasnika u zemljišnoj knjizi, nije kao izvanknjižna nositeljica stvarnog prava pokrenula postupak za upis stvarnog prava (prava vlasništva) glede predmetne nekretnine u zemljišnoj

knjizi, te nije navela (a niti to čini sada u žalbi) konkretne okolnosti iz kojih bi proizlazila eventualna nesavjesnost drugotuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3506/11-2 od 19. ožujka 2013.

UGOVOR O PODJELI BRAČNE STEČEVINE

Clausula intabulandi

(Čl. 54. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - NN.91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Ukoliko ugovor o podjeli bračne stečevine ne sadrži izričitu izjavu onoga čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugu osobu da pristaje na uknjižbu (clausulu intabulandi), tada će zemljišno knjižni sud odbiti prijedlog za uknjižbu prava vlasništva na temelju takvog ugovora.

„Naime, pravilan je zaključak zemljišnoknjižnog suda da priloženi ugovor o podjeli bračne stečevine, sklopljen između S. G.-S. i predlagatelja S. S. (u prvostupanjskom rješenju se na dva mjesta kao ime predlagatelja očitom omaškom navodi „S.“), ne sadrži izričitu izjavu onoga čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugu osobu da pristaje na uknjižbu (clausulu intabulandi), u smislu odredbe čl. 54. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (NN br. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08 i 126/10 - Odluka US RH; dalje: ZZK). Žalbeni navodi predlagatelja u kojima se on poziva na odredbe Obiteljskog zakona (čl. 248. i 249.), u odnosu na zakonsku presumpciju vlasništva bračnih drugova u bračnoj stečevini na jednake dijelove, nisu od odlučnog značaja u ovom u zemljišnoknjižnom postupku jer odredbe Zakona o zemljišnim knjigama u ovom postupku predstavljaju lex specialis, u odnosu na odredbe Obiteljskog zakona. Stoga i ugovor o podjeli bračne stečevine (kao

zemljišnoknjižna isprava), kao pretpostavku za uknjižbu prava vlasništva, treba sadržavati izričitu izjavu onoga čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugu osobu da pristaje na uknjižbu (clausulu intabulandi).“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-4947/12-2 od 05. rujna 2013.

SUSRETI I DRUŽENJA RODITELJA KOJI NE ŽIVI SA MALOLJETNOM DJECOM

Neodređena odluka suda o susretima i druženju

(Čl. 26. st. 1. Ovršnog zakona - NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Smatra se neodređenom odluka suda o susretima i druženju roditelja koji ne živi s maloljetnom djecom ukoliko su takvi susreti određeni „bez ograničenja“.

„Pogrešno, naime ovrhovoditelj tumači taj dio ovršne isprave „kvantitativno“ smatrajući da obzirom da su susreti i druženja određeni „bez ograničenja“ da se takva odluka ima tumačiti u smislu čl. 26. OZ-a traženjem „,manje od onoga što mu pripada“. Ovakva odluka je po stajalištu ovoga suda neodređena, jer njome nije određeno vrijeme i mjesto susreta i druženja ovrhovoditelja sa mljt. kćerkom. Takva odluka o susretima i druženjima „bez ograničenja“ podrazumijeva stalni sporazum stranaka kao roditelja o vremenu i mjestu održavanja istih odnosno daje strankama na potpunu dispoziciju da razrješavaju taj svoj odnos sa mljt. kćerkom sporazumno. Kako je pravilno zaključio i prvostupanjski sud, ista u smislu čl. 26. st. 1. toga Zakona ne predstavlja ovršnu ispravu podobnu za ovrhu. Osnovano, a to u skladu sa sadržajem ove zakonske odredbe

prvostupanjski sud smatra da je uvjet za podobnost ovršne isprave da su u njoj osim naznake vjerovnika i dužnika te predmeta i vrste isto tako i opseg i vrijeme ispunjenja obveze. Slijedom takvog sadržaja izreke ovršne isprave kojoj nedostaju pretpostavke opsega i vremena ispunjenja u potpunosti pravilno prvostupanjski sud pozivom na čl. 26. st. 1. OZ-a ističe da će vjerovnik opseg i vrijeme ispunjenja tražbine odrediti u prijedlogu za ovrhu ako je prema ovršnoj ispravi ovlašten isti opseg i vrijeme ispunjenja odrediti.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.2635/12-2 od 08. lipnja 2012.

POSTUPAK UTVRĐIVANJA OČINSTVA

Stranka koja izgubi spor u postupku utvrđivanja očinstva dužna je sudu naknaditi novčana sredstva koja su bila predujmljena iz sredstava suda radi troškova vještačenja - analize DNK.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

UZDRŽAVANJE DJETETA

Prilikom određivanja iznosa uzdržavanja sud neće smanjiti potrebe djeteta za iznos dječjeg doplatka već će smanjiti iznos uzdržavanja za iznos dječjeg doplatka.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

ODRICANJE OD DUŽNOSTI I PRAVA NA UZDRŽAVANJE

Nedopušten sporazum roditelja

(Čl. 208. st. 2. Obiteljskog zakona – NN. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11)

Sporazum roditelja kojim obvezu uzdržavanja maloljetnog djeteta uključuju u uređivanje svojih uzajamnih imovinskih odnosa nema pravni učinak.

„Naime, tuženikovo plediranje na žalbenom razlogu iz odredbe čl.50.stav.1.toč.9. OZ-a kojeg obrazlaže prijebijem sa tražbinom koju tvrdi da ima prema djetetovoj majci s osnova kupovnine za grobno mjesto nije osnovano. Naime, prema odredbi čl. 208.stav.2. Obiteljskog zakona (dalje:OBZ – NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11) odricanje od dužnosti i prava na uzdržavanje nema pravnog učinka. Prema stav.2. ovlaštenici prava na uzdržavanje mogu se odreći već stečenih prava po osnovi uzdržavanja odnosno mogu raspolagati s njima na neki drugi način, uz ograničenje da se prethodno citirani stav.2. ne primjenjuje na uzdržavanje maloljetne djece ili djece nad kojima roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti. Kako je uzdržavanje mljt. djeteta osobna obveza roditelja koja se ispunjava isključivo u svrhu i u korist djetetovog uzdržavanja, to je bez ikakvog značaja ili utjecaja svaki sporazum roditelja kojim bi takvu obvezu uzdržavanja uključili u uređivanje svojih uzajamnih imovinskih odnosa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.544/14-2 od 17. veljače 2014.

SPOROVI O UZDRŽAVANJU

Parnični postupak

(Čl. 300.-305. Obiteljskog zakona - NN. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11)

Spor o uzdržavanju zajedničkog maloljetnog djeteta ili punoljetnog djeteta koje je lišeno poslovne sposobnosti prvostupanjski sud će provesti kao parnični postupak.

„Osim toga, kod donošenja odluke iz čl.100. st.1 OBZ-a, sud po službenoj dužnosti donosi i odluku o uzdržavanju zajedničkog mlljt. djeteta, što nalaže sudu odredba čl.300. st.1 OBZ-a. To znači da je prvostupanjski sud u ovom slučaju bio dužan donijeti i to u parničnom postupku odluku o uzdržavanju zajedničkog mlljt. djeteta, u konkretnom slučaju mlljt. sina stranaka. Naime, odredbom čl.300. st.1 OBZ-a propisano da će sud odluku o uzdržavanju zajedničkog mlljt. djeteta ili punoljetnog djeteta koje je lišeno poslovne sposobnosti donijeti između ostalog i u drugim slučajevima odvojenog života roditelja. Kako su sporovi o uzdržavanju posebni parnični postupci propisani Obiteljskim zakonom (čl.300. – čl.305. d OBZ-a) to je stoga prvostupanjski sud bio dužan taj postupak provesti kao parnični postupak.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2993/13-2 od 20. lipnja 2013.

PRAVO DJETETA NA IZBOR OBRAZOVANJA I ZANIMANJA

Ograničenje djeteta na izbor obrazovanja i zanimanja

(Čl. 87. st. 4. Obiteljskog zakona – NN. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11)

Izbor obrazovanja i zanimanja djeteta nije apsolutno pravo jer je djetetu taj izbor ograničen objektivnim okolnostima, time da je dobrobit djeteta uvijek kriterij za postupanje i odlučivanje o odabiru obrazovanja.

„Prije svega za istaknuti je da je u okviru djetetovih prava i dužnosti odredba čl.87. st.4 ObZ propisuje njegovo pravo na izbor obrazovanja i zanimanja i pravo na zapošljavanje u skladu sa svojim sposobnostima i svojom dobrobiti. Prema sadržaju toga propisa pravo na izbor obrazovanja odnosi se na izbor škole i svih drugih oblika obrazovanja (izvanškolskih). Djetetu pripada pravo na izbor zanimanja posredno kad odabire upis u određenu vrstu srednjoškolskog obrazovanja, ali je taj izbor ograničen objektivnim okolnostima (npr. nepostojanjem neke određene škole i sposobnostima djeteta - intelektualnim, zdravstvenim, materijalnim i sl.), pa u tom smislu izbor obrazovanja i zanimanja nije apsolutno pravo, pri čemu je u smislu čl.3. Konvencije o pravima djeteta (NN. – MU br. 12/93, 20/97, 13/98) dobrobit djeteta uvijek kriterij za postupanje i odlučivanje. Nema sumnje da postoji regulacija u specijalnim zakonskim propisima kao što je Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, kao i podzakonski propisi na koje se prvostupanjski sud pozvao, pri čemu se podrazumijeva da dijete, konkretno mlljt. N. treba steći uvjete za upis u određenu srednjoškolsku ustanovu u smislu tih propisa. Međutim, sud treba riješiti načelno pitanje sporazuma ili podijele skrbi stranaka glede obrazovanja, a kako bi ukoliko isti stekne uvjete za upis tada to i ostvario. U konkretnom slučaju nema dvojbe da između stranaka - roditelja postoji suštinski sporazum o nastavku srednjoškolskog obrazovanja mlljt. N. koje

bi mu omogućile nastavak školovanja na pomorskom fakultetu a radi stjecanja željenog zanimanja pomorca s višim stupnjem obrazovanja. Međutim, obzirom na neslaganje stranaka - roditelja o vrsti srednje škole i mjestu pohađanja te da naposljetku mljt. N. nije uspio upisati niti željenu srednju školu u V., kao i uz to zbog nepostavljanja istome skrbnika za poseban slučaj, njegova prava u predmetnom postupku od strane njegovih roditelja – stranaka nisu bila na pravilan način zaštićena.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.180/14-2 od 11. veljače 2014.

POSLOVNA SPOSOBNOST

Ugovor o naukovanju

(Čl. 120. Obiteljskog zakona –NN. 116/03; 17/04; 136/04; 107/07)

Ugovor o naukovanju veže isključivo neposredno zastupanog i drugu ugovornu stranu, bez obzira što ga je sklopila majka kao zakonska zastupnica tada maloljetnog djeteta.

„U vrijeme sklapanja ugovora o naukovanju sin tužene bio je maloljetan (u dobi od 14 godina). Za sklapanje pravovaljanog ugovora potrebno je da ugovaratelj ima poslovnu sposobnost koja se traži za zaključenje tog ugovora, sukladno odredbi čl. 56. st. 1. ZOO. Poslovna sposobnost stječe se punoljetnošću ili sklapanjem braka prije punoljetnosti, a punoljetna je osoba koja je navršila 18 godina, sukladno odredbi čl. 120. st. 1. i 2. OBZ-a. Poslovnu sposobnost prema odredbi čl. 120. st. 3. OBZ može steći i maloljetnik stariji od 16 godina koji je postao roditelj. Kako je dakle, u vrijeme sklapanja ugovora s tužiteljem sin tužene bio maloljetan, tužena je kao roditelj imala dužnost i pravo zastupati svoje dijete i za njega sklopiti pravni posao. Dakle, tužena je kod sklapanja ugovora s tužiteljem nastupala kao zakonski zastupnik svojeg sina, jer se njezino ovlaštenje za

zastupanje temelji na zakonu. Ugovor što ga sklopi zastupnik u ime zastupane osobe i u granicama svojih ovlaštenja obvezuje neposredno zastupanog i drugu ugovornu stranu sukladno odredbi čl. 85. st. 1. ZOO-a, pa u konkretnom slučaju ugovor sklopljen s tužiteljem obvezuje sina tužene, a ne tuženu, jer je tužena nastupala kao zakonski zastupnik svojeg sina, pa sklopljeni ugovor proizvodi pravni učinak isključivo prema njezinom sinu kao ugovornoj strani, koji je i obvezan na povrat utuženog iznosa djelomičnom presudom zbog ogluhe."

Županijski sud u Varaždinu, Gž.999/10-2 od 11. listopada 2010.

DOPRINOS ZA UZDRŽAVANJE MALOLJETNOG DJETETA

Čuvanje, njega i skrb mlljt. djeteta

(Čl. 231. st. 3. Obiteljskog zakona – NN. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04, 107/07)

Vrijednosno izjednačenje čuvanja, njege i skrbi koju za mlljt. dijete ulaže roditelj s kojim dijete živi, nema za posljedicu i nedopustivost da se i taj roditelj obveže i sa određenim doprinosom u novčanom iznosu.

„Iako je točno, a na što upućuje odredba čl. 233. istog Zakona da čuvanje, njega i skrb koju u mlljt. dijete ulaže roditelj s kojim dijete živi vrijednosno izjednačen s novčanim iznosom kojeg daje za uzdržavanje roditelj s kojim dijete ne živi, to po ocijeni ovoga suda, nema za posljedicu „rasterećenje“ suda o potrebi utvrđenja i ocjenjivanja mogućnosti i takvog roditelja, a temeljem kriterija propisanih odredbom čl. 231. st. 3. OBZ-a, kojim je određeno da pri ocjenjivanju mogućnosti osobe koja je dužna

uzdržavati, sud uzima u obzir njezino imovinsko stanje, sva njezina primanja i stvarne mogućnosti stjecanja povećane zarade, njezine vlastite potrebe i druge zakonske obveze uzdržavanja. Isto tako odredbom čl. 231. st. 1. OBZ-a propisano je da u parnici o uzdržavanju sud utvrđuje ukupan iznos sredstava potrebnih za uzdržavanje. Sadržaj citiranih zakonskih odredbi, a protivno stajalištu prvostupanjskog suda, nije oslobodio prvostupanjski sud niti potrebe utvrđenja i ocijene mogućnosti roditelja sa kojim dijete živi (u smislu čl. 231. st. 2. OBZ-a), a isto tako niti potrebe da se utvrde ukupne potrebe mjesečno (st. 1. istog propisa), a o čemu svemu nadalje ovisi visina doprinosa roditelja s kojim dijete živi. Naime, nije neminovno da taj roditelj, kod kojeg se dijete nalazi, bude uvijek u nepovoljnoj poziciji i slabijeg imovnog stanja od roditelja kod kojeg se dijete ne nalazi, pa da bi se njegov doprinos uvijek svodio samo na čuvanje, njegu i skrb, a isti time bio oslobođen i plaćanja novčanog iznosa. Suština je tog zakonskog propisa da se čuvanje, njega i skrb koju svakodnevno ulaže roditelj kod kojeg se dijete nalazi izjednači sa novčanim iznosom roditelja sa kojim dijete ne živi, ali to međutim ne oslobađa sud, upravo obzirom na citirane odredbe Obiteljskog zakona, da utvrđuje imovinsko stanje i sva primanja kao i stvarne mogućnosti stjecanja povećane zarade kao i vlastite potrebe i druge zakonske obveze uzdržavanja, za oba roditelja, a isto tako i utvrđivanje sukladno st. 2. istog propisa kriterije (prihoda, imovinskog stanja, sposobnosti za rad, mogućnosti zaposlenja, zdravstvenog stanja kao i drugih okolnosti o kojima ovisi odluka o uzdržavanju) o kojima ovisi ocjena potreba uzdržavane osobe u smislu st. 3. toga propisa.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2438/11-2 od 19. travnja 2011.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNOG DJETETA

Dječji dodatak

(Čl. 231. Obiteljskog zakona - NN. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04, 107/07)

Iznos dječjeg dodatka odbija se od visine ukupno utvrđenih potreba djeteta.

„Prvostupanjski sud, suprotno protivnoj žalbenoj tvrdnji, jest valorizirao dječji dodatak koji prima zakonska zastupnica, iako nepravilno - u korist samog tuženika. Naime, pogrešno je postupanje prvostupanjskog suda kada od ukupnog iznosa za kojeg je u konkretnom slučaju utvrdio da ga je tuženik u mogućnosti doprinosti za uzdržavanje svoje kćeri (dakle od iznosa 1.179,45 kn) odbija iznos dječjeg dodatka kojeg prima sama mljt. tužiteljica jer taj iznos valja odbiti od visine ukupno utvrđenih mjesečnih potreba djeteta obzirom da je dječji dodatak isključivo namijenjen zadovoljenju potreba djeteta pa se tek u okviru preostalog iznosa potrebnog za ukupno zadovoljenje djetetovih mjesečnih potreba određuje novčani doprinos obveznika uzdržavanja (roditelja sa kojim dijete ne živi) i njegov vrijednosni ekvivalent u odnosu na roditelja sa kojim dijete živi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5706/13-2 od 20. siječnja 2014.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNOG DJETETA

Iznos minimalnog novčanog iznosa

(Čl. 231. Obiteljskog zakona – NN. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11)

Iznos minimalnog novčanog iznosa potrebnog za mjesečno uzdržavanje djeteta koji je dužan plaćati roditelj koji ne živi s djetetom objavljenom po Ministarstvu socijalne politike i mladih u Narodnim novinama, ne može biti kriterij za utvrđivanje visine obveze za obveznike uzdržavanja i uzdržavane osobe koje žive izvan Republike Hrvatske.

„I činjenično i materijalnopravno je jasno da su kod takvog stanja predmeta kada i predlagatelji – roditelji i dijete žive u inozemstvu irelevantni Minimalni novčani iznosi potrebni za mjesečno uzdržavanje djeteta, koje je dužan plaćati roditelj koji ne živi sa djetetom, a koje Ministarstvo socijalne politike i mladih objavljuje u domaćem javnom glasilu - Narodnim novinama do 01. travnja tekuće godine. Isti su odlučni za domaće životne prilike jer su odraz isključivo općeg standarda u Republici Hrvatskoj, na što ukazuje činjenica i da se određuju u postotku od prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenom u Republici Hrvatskoj za prethodnu godinu. Stoga nesumnjivo nisu kriterij za utvrđivanje visine obveze za obveznike uzdržavanja i uzdržavane osobe koje žive izvan Republike Hrvatske.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2200/13-2 od 21. listopada 2013.

OBVEZA UZDRŽAVANJA DJETETA

Ušteđevina na štednom računu

(Čl. 211. Obiteljskog zakona - NN.116/03; 17/04; 136/04; 107/07; 61/11)

Dijete koje ima prihode dužno je pridonositi svome uzdržavanju, time da se isto ne odnosi samo na eventualne prihode koje bi dijete steklo radom.

„Kod utvrđene činjenice da mlljt. djeca stranaka imaju svaki ranije navedeni iznos ušteđevine na svojim štednim računima, taj sud smatra da mlljt. djeca stranaka nemaju obvezu doprinositi svome uzdržavanju, jer da iz odredbe čl.211. OBZ-a proizlazi da je dijete dužno za svoje uzdržavanje davati prihode stečene radom, budući da prihodima od imovine djeteta može raspolagati samo njegov zakonski zastupnik. Ujedno ističe i da temeljem navedenih novčanih sredstva na štednim računima mlljt. djeca stranaka uopće ne ostvaruju prihode radi čega smatra da nisu dužni doprinositi za svoje uzdržavanje. Ovaj sud je stajališta da sadržaj te odredbe u kojoj se samo naznačuje da je dijete koje ima prihode dužno pridonositi za svoje uzdržavanje, dakle, ne daje nikakva ograničenja izvora tih prihoda, stoga ne daje osnova za zaključak da bi dijete bilo dužno pridonositi svome uzdržavanju samo prihodima stečenim radom. Takvo stajalište suda čini se upitnim i obzirom na Zakonom o radu (NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 114/03, 30/04, 137/04, 149/09) propisanu najnižu dob za zaposlenje prema kojem osoba mlađa od 15 godina ili osoba s 15 ili starija od 15 a mlađa od 18 godina koja pohađa obvezno osnovno obrazovanje se ne smije zaposliti (čl.17. st.1 toga Zakona). Osim toga, prvostupanjski sud nije u pravu ni kada smatra da se temeljem novčanih sredstava na štednim računima ne ostvaruju prihodi, jer prema pravilnom isticanju žalbe, te prihode predstavljaju kamate na štedne uloge.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1389/12-2 od 04. ožujka 2013.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNOG DJETETA

Odlučivanje o visini obveze uzdržavanja

(Čl. 232. st. 4. i 5. Obiteljskog zakona - NN. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11)

Prilikom odlučivanja o visini obveze uzdržavanja sud nije vezan ograničenjima iz odredbe čl. 232. st. 4. i 5. Obiteljskog zakona, obzirom da se isto odnosi isključivo na dobnu skupinu djece do 18 godina.

„Kod odlučivanja o visini obveze uzdržavanja prvostupanjski sud nije vezan, a to protivno i stajalištu prvostupanjskog suda i stranaka, ograničenjima iz odredbe čl.232. st.4 i 5. OBZ-a, jer se minimalni novčani iznosi potrebni za mjesečno uzdržavanje djeteta koje nadležno ministarstvo određuje i objavljuje jedanput godišnje (najkasnije do 01. travnja tekuće godine) odnosi isključivo na dobnu skupinu djece do 18 godina, koju dob su tužitelji premašili već u vrijeme podnošenje tužbe. Konačno to je u potpunosti jasno i iz sadržaja objave ministarstva. Stoga su u tom pravcu istaknuti navodi žalbi stranaka koje se svaka u svoju korist pozivaju na te odredbe OBZ-a i podzakonskog akta pogrešni, a pogrešna je radi toga i primjena materijalnog prava od strane prvostupanjskog suda. Ista međutim nije od utjecaja na odlučivanje, jer je i pravilnom primjenom materijalnog prava na jednak način trebalo odlučiti o zahtjevu tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3192/12-2 od 23. siječnja 2013.

UZDRŽAVANJE PUNOLJETNOG DJETETA

Redovno ispunjavanje obveza na studiju

(Čl. 210. st. 2. Obiteljskog zakona - NN. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11)

Nepostojanje kontinuiteta između prestanka srednjoškolskog obrazovanja, rada i upisa na sveučilišni studij izvan roka od godinu dana ne utječe na obvezu roditelja da uzdržava punoljetno dijete koje se školuje, ukoliko isti redovito i uredno ispunjava obveze na studiju.

„Stoga ovaj sud smatra da to što tuženik nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja kao punoljetan u razdoblju od godine dana kako to propisuje odredba čl.210. st.2 ObZ nije nastavio školovanje nema utjecaja na obvezu tužitelja da participira u njegovom uzdržavanju u smislu toga propisa. Nepostojanje kontinuiteta između prestanka srednjoškolskog obrazovanja, rada i upisa na sveučilišni studij, čak i izvan roka od godinu dana iz čl.210. st.2 ObZ, uz pretpostavku redovitog i urednog ispunjavanja obveza na studiju u smislu st.1 čl. 210. ObZ, po ocjeni ovoga suda, stvara i nadalje obvezu tužitelja kao roditelja da uzdržava tuženika kao punoljetno dijete koje se školuje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2204/13-2 od 11. studenog 2013.

ODUZIMANJE PRAVA NA RODITELJSKU SKRB

Neizvršenje obveze uzdržavanja

(Čl. 114. st. 2. toč. 7. Obiteljski zakon – NN. 116/03; 17/04; 136/04; 107/07; 57/11; 61/11)

Pravo na roditeljsku skrb oduzet će se roditelju i zbog neizvršavanja obveza uzdržavanja maloljetnog djeteta za vrijeme njegove maloljetnosti.

„Valja naglasiti da je tužiteljica lišena prava na roditeljsku skrb, konkretno zbog neizvršavanja obveza uzdržavanja prema drugotuženoj za vrijeme njezine maloljetnosti (čl. 114. st. 2. toč. 7. OBZ-a) koja predstavlja mjeru za zaštitu prava i dobrobiti djeteta. Za slučaj maloljetnosti tužiteljice to bi itekako bilo odlučno jer u smislu čl. 97. OBZ-a pravo je roditelja da živi sa svojim djetetom ako to nije u suprotnosti sa njegovom dobrobiti. Nikako se ne bi moglo zaključiti da činjenica neispunjenja obveze uzdržavanja tužiteljice prema drugotuženoj tada ne bi utjecala na odluku suda budući je nesumnjivo da takvo ponašanje tužiteljice nije bilo dobro za dobrobit tada mljt. drugotužene. To stoga što je uzdržavanje jedno od osnovnih dužnosti i prava roditelja u smislu čl. 98. st. 2. OBZ-a. Prema tome, i da drugotužena nije postala punoljetnom, to bi nesumnjivo bila jedna od odlučnih činjenica za ocjenu osnovanosti zahtjeva tužiteljice.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.1577/11-2 od 1. ožujka 2011.

VERZIJSKI ZAHTJEV

Pravo fizičke osobe za kojeg se utvrdi da nije biološki otac djeteta

(Čl. 244. st. 1. Obiteljskog zakona - NN. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04, 107/07)

Tužitelj za kojeg se utvrdi da nije biološki otac mljt. djeteta nema pravo na verzijski zahtjev od majke mljt. djeteta ukoliko je ista svoju zakonsku obvezu izvršavala, već bi eventualno mljt. dijete bilo u obvezi prema tužitelju, budući je pravni osnov temeljem kojeg je tužitelj plaćao uzdržavanje, kasnije otpao.

„U konkretnom slučaju, tek ukoliko bi se utvrdilo da je tužitelj izvršavao i zakonsku obvezu tužene tada bi se radilo o verzijском zahtjevu iz čl. 244. st. 1. OBZ-a. Po Obiteljskom zakonu zakonska je dužnost oba roditelja da se zajednički brinu za odgoj i uzdržavanje djeteta a ni jedan materijalnopravni propis ne određuje da je to dužnost samo jednog roditelja. Prema tome ukoliko je i tužena kao majka u utuženom razdoblju uzdržavala mljt. E.K. ona je svoju zakonsku dužnost ispunjavala pa tužitelj od iste u tom slučaju ne bi bio ovlašten tražiti povrat iznosa uzdržavanja kojeg nije davao umjesto nje, nego umjesto treće osobe. Osim toga, tužitelj nije naveo, a sud zbog načina donošenja ove presude nije raspravio zbog čega tužitelj potražuje povrat iznosa koje je davao za uzdržavanje temeljem pravomoćnih presuda, dakle iznosa koje je bio dužan davati i za što pravni osnov nije prestao jer se u tužbi ne navodi da bi presude donijete u tim postupcima bile ukinute (što je moguće ukoliko je sudu podnijet zahtjev za ponavljanje postupka i sud dopusti ponavljanje postupka). Naime pravo na verzijski zahtjev temeljem kojeg tužitelj potražuje isplatu od tužene, ima osoba koja nije bila dužna uzdržavati, dok je tužitelj bio dužan uzdržavati mljt. K.E. temeljem obveze utvrđene sudskim presudama, a ta obveza mu je prestala tek sa danom 15. srpnja 2009.g. Na način kako je postavljen tužbeni zahtjev uopće je upitna i pasivna legitimacija tužene, jer prema pravnom osnovu na temelju kojeg sud i presuđuje u ovoj pravnoj stvari tuženi bi u ovakvoj parnici mogao biti

osoba umjesto koje je tužitelj davao uzdržavanje (biološki otac mljt. E.K.) ako je svoju zakonsku obvezu tužena izvršavala, ili ukoliko bi se ukinule presude temeljem kojih je tužitelj i bio dužan davati uzdržavanje i donijele drugačije odluke u tim postupcima, sama mljt. E.K. koja je nešto stekla na pravnom osnovu koji je kasnije otpao, a nikako naznačena tuženica ukoliko je izvršavala svoju zakonsku obvezu uzdržavanja kao majka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 161/10-2 od 2. ožujka 2010.

VERZIJSKI ZAHTJEV

Objektivno opravdana naknada troškova

(Čl. 8. Zakona o parničnom postupku - NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08 – ispr.)

Ukoliko bi konkretizacija pojedinačnih troškova za period uzdržavanja za koji tužiteljica traži naknadu troškova predstavljala velik procesni teret za tužiteljicu, sud će usvojiti tužbeni zahtjev tužiteljice ako je ista tijekom postupka dokazala da traži objektivno opravdanu naknadu troškova u minimalnoj visini nužnog doprinosa tuženika.

„Točno je i da pri odlučivanju o tužbenom zahtjevu treba voditi računa o stvarnim tužiteljčnim izdacima koje je imala u vezi uzdržavanja mlđb. L., a koje je trebao snositi tuženik. Po ocjeni ovoga suda nema nikakve dvojbe da se tuženikov udio u podmirenju obveze uzdržavanja u spornom periodu treba ravnati prema istim kriterijima koji su primijenjeni i u pravomoćnoj dosuđujućoj odluci o utvrđenju njegove obveze o uzdržavanju mlđb. L., u predmetu u kojem je utvrđen njenim ocem. Po

ocjeni ovoga suda, potpuno je pravilno prvostupanjsko utvrđenje da je visina njegovog doprinosa i u prethodnom periodu trebala biti jednaka, uzimajući u obzir relativnu stabilnost njegovih materijalnih prilika, a i obveza u vezi uzdržavanja drugih osoba, dok je, s druge strane, tužiteljica u spornom periodu (dijelu) bila nezaposlena, trudna, te je rodila drugo dijete, što svakako ukazuje na objektivna ograničenja u ostvarenju materijalnih mogućnosti za ostvarenje redovnih prihoda potrebnih za vlastito uzdržavanje i uzdržavanje svoje mladb. djece (dakle i mladb. L.). zbog toga i po ocjeni ovoga suda, tuženikov doprinos za uzdržavanje mladb. L. predstavlja minimalni doprinos za uzdržavanje djeteta u dobi od 6-10 godina, za koji period uzrasta, a prema kriterijima iz 2001.g., do 2005.g, se odnosi postavljeni tužbeni zahtjev. Jasno je dakle, da takvo utvrđenje osnovanosti verzijskog zahtjeva nužno odgovara visini stvarno učinjenih troškova, jer se radi o objektivno minimalnim potrebnim iznosima, dok bi konkretizacija pojedinih stvarno učinjenih troškova, za čitav period uzdržavanja mladb. L. u spornom periodu, predstavljala veliki procesni teret na strani tužiteljice, u okolnostima u kojima je ona, po ocjeni ovoga suda, dokazala da traži naknadu troškova koji su objektivno opravdani i označeni u minimalnoj visini nužnog doprinosa tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.1137/11-2 od 17. svibnja 2011.

POMOĆ ZA UZDRŽAVANJE I STALNI SMJEŠTAJ

Pravo države na povrat novčanih iznosa

(Čl. 197. st. 1. Zakona o socijalnoj skrbi – NN. 73/97, 27/01, 59/01, 82/01)

Država ima pravo na povrat novčanih iznosa isplaćenih na ime pomoći za uzdržavanje i stalni smještaj od osobe koja je

imala imovinu kojom nije doprinosila svom uzdržavanju, a ukoliko je ista imala imovinu čijom vrijednošću i otuđenjem je mogla podmiriti smještaj u dom, tada vrijednost te imovine predstavlja dug te osobe za koju odgovara nasljednik.

„Kada se sve prethodno navedene zakonske odredbe i odredba čl.197. ZSS-a sagledaju u svojoj ukupnosti, njihovim pravilnim tumačenjem dolazi se do zaključka da država ima pravo na povrat sredstava od osobe koja je imala imovinu a istom nije doprinosila svom uzdržavanju. U suprotnom, dakle kada korisnik ne bi imao dužnost svom uzdržavanju doprinositi svom svojom imovinom (osim one koja služi za podmirenje osnovnih stambenih i životnih potreba), tada niti otuđenjem te imovine (osim u koliko je otuđena sa svrhom doprinosa u uzdržavanju) ne može nastati šteta. Prema iznijetom tužiteljica ima pravo na povrat sredstava koja je po osnovi ZSS primio prednik tužene, u ovom slučaju ne u vidu naknade štete zbog toga što bi on svoju imovinu otuđio u neku drugu svrhu ili zbog toga što bi zbog netočnih i neistinitih podataka ostvario primanje na koje nije imao pravo, nego ima pravo na povrata tih sredstava kao svog izvornog prava, jer je korisnik imao imovinu čijom vrijednošću pa i otuđenjem u smislu čl. 190 st. 3 ZSS-a u svrhu namirenja svojih potreba za smještajem u dom je mogao iste u cijelosti podmiriti, to taj iznos kako pravilno prvostupanjski sud navodi predstavlja dug prednika tužene prema tužiteljici za koji ona u smislu čl.139. Zakona o nasljeđivanju i odgovara cijelom svojom imovinom ali do visine vrijednosti naslijeđene imovine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1039/12-2 od 02. srpnja 2013.

PRESTANAK OBVEZE UZDRŽAVANJA BRAČNOG DRUGA

Pretpostavke za uzdržavanje bračnog druga

(Čl. 243. Obiteljskog zakona - NN.116/03; 17/04; 136/04; 107/07; 61/11)

Ukoliko je tužena kao bivša supruga tužitelja u svojstvu primateljice uzdržavanja sklopila ugovor o doživotnom uzdržavanju kao naplatni pravni posao sa trećom osobom kao davateljicom uzdržavanja, tada su prestale pretpostavke za obvezu uzdržavanja tužitelja prema tuženoj.

„Suprotno stajalištu prvostupanjskog suda, ovaj sud je mišljenja, a kako to pravilno ističe i žalba tužitelja, da su sklapanjem tužene kao primateljice uzdržavanja i svjedokinje S. K. kao davateljice uzdržavanja Ugovora o doživotnom uzdržavanju od 29. svibnja 2007.g., obzirom na pravnu prirodu toga pravnog posla kao i sadržaj odlučnih ugovornih obveza, prestale pretpostavke za obvezu uzdržavanja tužitelja prema tuženoj utemeljene na čl.217. OBZ-a, kada je ujedno odredbom čl. 221. st.2 istog Zakona predviđena mogućnost donošenja sudske odluke o prestanku te obveze. Iz sadržaja predmetnog Ugovora, kao što je već istaknuto, proizlazi da se svjedokinja S. K. - unuka tužene obvezala uzdržavati tuženu do njezine smrti, a za što joj je tužena ustupila u vlasništvo svoj suvlasnički dio od ½ čkbr.____ Duga njiva, kuća i dvorište ukupne površine 850 m² sve upisano u z.k.ul.____. K. što proizlazi iz čl.1. toč.1.1. i toč.1.2. toga Ugovora. Nadalje, iz čl.2 toč. 2.2. Ugovora proizlazi da se njegovim zaključenjem davateljica uzdržavanja obvezuje nadalje brinuti o primateljici uzdržavanja – tuženoj osiguravajući joj prehranu i zadovoljavanjem higijenskih potreba, vodeći o njoj brigu u bolesti i nemoći, osiguravati joj dostupne lijekove i medicinske tretmane, osiguravati joj prijevoze liječniku radi pregleda i liječenja, u svemu prema njoj odnositi pažljivo i obzirno, a u slučaju smještaja u dom za starije osobe snositi

razliku između primanja primateljice uzdržavanja i cijene koštanja takvog smještaja te joj konačno po njezinoj smrti organizirati sprovod u skladu sa njenom željom i mjesnim običajima. Čl.3.2. Ugovora stjecanje nekretnine koja je predmetom Ugovora odgođeno je do trenutka smrti tužene kao primatelja uzdržavanja. Prema tome, nema sumnje da je predmetni Ugovor sklopljen kao naplatni pravni posao sa sadržajem kakav je reguliran citiranom odredbom čl.579. st.1 ZOO-a. Kada se ima u vidu, a što također pravilno ističe i žalba tužitelja, da je temeljna pretpostavka za uzdržavanje (bivšeg) bračnog druga da uzdržavani bračni drug nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a da odredba čl.221.st.2 istog Zakona propisuje da pravo na uzdržavanje razvedenog bračnog druga prestaje i kad, između ostalih, prestane koja od pretpostavki iz čl.217. toga Zakona, to obzirom na nespornu okolnost da je tužena kao primateljica sklopila Ugovor o doživotnom uzdržavanju sa trećom osobom to po stajalištu ovoga suda ukazuje na činjenicu da ista ima imovinu iz koje može ostvariti sredstva za svoje uzdržavanje."

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5536/11-2 od 04. ožujka 2013.

ZABILJEŽBA

Upis zabilježbe u zemljišnim knjigama

(Čl. 197. Zakona o socijalnoj skrbi - NN. 57/11)

Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi ima pravo tražiti upis zabilježbe u zemljišnim knjigama na nekretninama u vlasništvu korisnika koji ostvaruje pravo na skrb izvan vlastite obitelji, a koja zabilježba se odnosi na podmirivanje troškova smještaja, time da zabilježba nije uvjet za ostvarivanje prava na stalni smještaj već instrument osiguranja države od strane

korisnika ukoliko korisnik učini štetu na račun države ili otuđi svoju imovinu.

„Pravnom predniku tuženice pok. E.I. priznato je temeljem rješenja Centra za socijalnu skrb I. od 24. kolovoza 2001.g. i 22. svibnja 2002.g. pravo na skrb izvan vlastite obitelji temeljem odredbe čl. 72. ZSS-a kojom je propisano da se skrb izvan vlastite obitelji osigurava odrasloj starijoj osobi kojoj je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju i nemoći prijeko potrebna stalna pomoć i njega druge osobe. Istim rješenjem utvrđeno je da će u troškovima sudjelovati tužena i to iznosom od 500,00 kn mjesečno dok će razlika do pune cijene smještaja teretiti Ministarstvo rada i socijalne skrbi, te da je sada pok. E.I. suvlasnik sa tuženom na nekretninama od 60.772 m² i da je na istima potrebno provesti zabilježbu na ime priznavanja prava na skrb izvan vlastite obitelji s time da nije sporno da ni na jednoj nekretnini u vlasništvu pok. E.I. nije provedena zabilježba u korist Ministarstva rada i socijalne skrbi. Slijedom navedenoga iz vrijednosti nekretnina koje nisu u smislu čl. 4. ZSS-a stavljene u funkciju sprečavanja, otklanjanja ili ublažavanja vlastite socijalne ugroženosti članova obitelji, Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi na temelju rješenja o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji i podmirivanje troškova takvog smještaja ima pravo na namirenje tražbine koja se sastoji u plaćanju troškova smještaja, a s time u vezi i čl. 200. ZSS-a daje pravo Ministarstvu na zabilježbu te tražbine u zemljišnim knjigama u korisnikovom vlasništvu. Prema tome bez obzira što tužiteljica nije zabilježila svoju tražbinu ne znači da ista ne postoji jer na zabilježbu tražbine ima se pravo, što ne znači ukoliko se to pravo ne provede da tražbine nema. Ista postoji samo nije trećima učinjena vidljivom provedenom zabilježbom. Tek u kontekstu prava države na povrat sredstava od svake osobe koja nije ispunila svoju dužnost da svim svojim sredstvima i imovinom doprinosi svom uzdržavanju, treba sagledati odredbu čl. 197. ZSS-a, na kojoj tužiteljica temelji svoj zahtjev. Naime kako država ima pravo na povrat sredstava prodajom imovine korisnika, tada zbog otuđenja te imovine i dolazi u situaciju da svoju tražbinu nema iz čega podmiriti, pa otuđenjem nastaje šteta i obveza naknade štete. U suprotnom, dakle kada korisnik ne bi imao dužnost svom uzdržavanju doprinositi i prodajom sve svoje imovine (osim one koja služi za podmirenje

osnovnih stambenih i životnih potreba), tada niti otuđenjem imovine (osim ukoliko je otuđena sa svrhom doprinosa u uzdržavanju) ne može nastati šteta.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1061/10-2 od 1. veljače 2011.

PRETHODNA MJERA

Pretpostavke za donošenje prethodne mjere

(Čl. 284. st. 1. toč. 1. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Nakon ovršnosti presude o uzdržavanju, ovrhovoditelj ima mogućnost predložiti provođenje ovrhe radi naplate novčane tražbine maloljetnog tužitelja s osnove uzdržavanja, zbog čega više nije svrsishodno donositi prethodnu mjeru.

„Međutim, u konkretnom slučaju, obzirom na fazu postupka, a to da je donošenjem odluke povodom žalbe tuženika o glavnom zahtjevu – obvezi uzdržavanja predmetna presuda postala pravomoćna, to je takva mjera, po ocijeni ovoga suda, izgubila svoju svrhu. Zbog toga, budući je donošenjem presude ovoga suda br. Gž. ___/10-2 od 24. prosinca 2010.g. postala pravomoćna presuda prvostupanjskog suda br. P. ___/09 od 16. studenog 2010.g. na kojoj mljt. tužitelj temelji svoj prijedlog, time da je ista djelomično preinačena, te preostaje samo još protek paricijskog roka za tuženika za ispunjenje tražbine, to nema dvojbe da za to predmetno vrijeme, i bez obzira što je pobijano rješenje posljedica pogrešnog shvaćanja prvostupanjskog suda, više nije svrsishodno donošenje prethodne mjere radi uzdržavanja mljt. tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1242/10-3 od 24. prosinca 2010.

OVRHA RADI PREDAJE DJETETA

Nepoštivanje ovršne isprave

(Čl. 340.-348. Obiteljskog zakona – NN. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04, 107/07)

Ukoliko se ovršenik ne pridržava ovršne isprave prema kojoj je određeno da mlljt. djeca žive sa ovrhovoditeljicom, sud nije ovlašten dati prioritet činjenici da se mlljt. djeca nalaze kod ovršenika, već je dužan raspraviti iz kojeg razloga ovršenik postupa protivno ovršnoj ispravi te spriječiti ovršenika da mu nepoštivanje ovršne isprave služi za ishođenje drugačije odluke suda.

„Ovaj sud smatra da je u predmetnom postupku potrebno prije svega poći od obveze ovršenika pridržavanja ovršne isprave prema kojoj je određeno da mlljt. kćerke žive sa ovrhovoditeljicom do eventualno drugačije odluke suda, dok je dosadašnja logika suda prema stanju predmeta bila drugačija, jer je prvostupanjski sud prioritet dao činjenici da se sada mlljt. kćerke nalaze kod ovršenika, a da pri tom nije raspravio u dovoljnoj mjeri razloge za takvo stanje stvari, koje je međutim protivno ovršnoj ispravi, pri čemu je na sudu i da ovršenika spriječi da mu nepoštivanje ovršne isprave služi za ishođenje drugačije odluke suda. Naime, tijekom postupka nije uočeno postupanje ovrhovoditeljice protivno njezinim obvezama skrbi prema mlljt. kćerkama, a niti protivno odluci o susretima i druženjima s mlljt. kćerki sa ovršenikom. Prema sadašnjem stanju predmeta, ovrhovoditeljica ne može realizirati prava iz ovršne isprave, a to je dakle da mlljt. kćerke žive sa njome, a uopće nije razjašnjeno da li ista može ostvariti odgovarajuće susrete i druženja sa mlljt. djecom, pri čemu je prema njezinim navodima u takvim pokušajima do sada bila neuspješna, jer su isti bili popraćeni konfliktnim i nasilnim situacijama.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.2720/11-3 od 6. svibnja 2011.

NAPLATA BUDUĆIH IZNOSA UZDRŽAVANJA U OVRŠNOM POSTUPKU

Nepostupanje obveznika plaćanja uzdržavanja po pravomoćnoj ovršnoj presudi

(Čl. 350. Obiteljskog zakona – NN. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11)

Ukoliko obveznik plaćanja uzdržavanja ne postupi po pravomoćnoj ovršnoj presudi kojom je ta obveza utvrđena, ovlaštenik uzdržavanja ovlašten je u ovršnom postupku, temeljem navedene presude tražiti donošenje rješenja o ovrsi kojim će sud odrediti ovrhu na plaći ovršenika i za one obroke uzdržavanja koji još nisu dospjeli, budući da se radi o mjesečnim iznosima koji dopijevaju određenog dana u mjesecu, te će ovršeniku u skladu s rokom ispunjenja svaki mjesec biti naplaćen iznos mjesečnog obroka uzdržavanja.

„Konkretno, ovršna isprava je u ovom postupku pravomoćna i ovršna presuda P. __/10, to niti ne osporava ovršenik, pa ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da se radi u smislu članka 23. st. 1. i 4. OZ-a o podobnoj ovršnoj ispravi za ovrhu, jer je u presudi određen zatraženi iznos na ime uzdržavanja, u toj presudi osim visine određeno je i do kada obveznik plaćanja iznosa uzdržavanja treba platiti suđeni iznos, to je do 15-tog u mjesecu za tekući mjesec. Dakle, bez obzira na činjenicu da svaki mjesec dio citirane presude postaje ovršan, s obzirom da se radi o mjesečnim iznosima, koji dopijevaju najkasnije do 15-og u mjesecu, ovrhovoditelj može tražiti ovrhu i za te nedospjele iznose uzdržavanja, s obzirom da je evidentno da obveznik davanja uzdržavanja (ovršenik), nije dobrovoljno ispunio svoju obvezu, tako da će ubuduće svaki mjesec ovršeniku biti u skladu s rokom ispunjenja (protekom 15-og u mjesecu) naplaćen iznos mjesečnog obroka uzdržavanja, pa se stoga ne radi o tome da bi se ovrha provodila za nedospjele obroke, već tek onda kada pojedini iznos

uzdržavanja bude dospio. Nije upitno da osim suda po službenoj dužnosti, provođenje ovrhe na opisan način ovlašten je tražiti i ovlaštenik, u konkretnom slučaju mlđb. dijete zastupano po majci odnosno odvjetnici, jer je evidentno da obveznik davanja iznosa dosuđenog na ime uzdržavanja, nije postupao po ovršnoj ispravi. Nadalje, upravo odredba čl. 236. OBZ-a dopušta takvu mogućnost (davanja suglasnosti obveznika uzdržavanja za buduće zapljene), pa kako se kod OBZ-a radi o specijalnom pravnom propisu u odnosu na Ovršni zakon i na ovršnu naplatu uzdržavanja, valjalo je žalbu ovrhovoditelja uvažiti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2881/11-2 od 7. listopada 2011.

IV. NASLJEDNO PRAVO

OSTAVINA

Primitak novčanog iznosa s osnove naknade štete

(Čl. 5. st. 2. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03, 35/05)

Ukoliko tužiteljica nije stupila na mjesto pokojnog ostavitelja kao tužitelj – oštećenik u postupku za naknadu štete, već je u trenutku isplate s osnove naknade štete bila u statusu zakonske nasljednice ostavitelja, tada ista nije imala ovlaštenje primiti novčani iznos u vrijeme vođenja ostavinskog postupka jer je taj novčani iznos danom smrti ostavitelja postao ostavina a tužiteljica nije bila proglašena nasljednicom.

„Po ocjeni ovoga suda, za odlučivanje o zahtjevu tužiteljice je odlučan njezin status u postupku naknade štete (vođenog kod tog suda u predmetu br. P. ___/06) u trenutku okončanja toga postupka, a to da ista jednako kao i tužena nije stupila na mjesto pok. ostavitelja kao tužitelj - oštećenik, već je isti pravomoćno okončan u odnosu na njega kao tužitelja, unatoč njegovoj smrti tijekom postupka (17. prosinca 2006.g.). Stoga, kod nesporne činjenice da tužiteljica nije bila oštećenik u postupku za naknadu štete iza pok. ostavitelja, već je ista u trenutku isplate, a to je bilo 10. travnja 2007.g., dakle, nakon njegove smrti, bila u statusu njegove (zakonske) nasljednice, odnosno osobe koja je stekla nasljedno pravo iza pok. ostavitelja, to je tužiteljica dakle, u tom trenutku tek bila pozvana na nasljedstvo iza pok. ostavitelja. Kao što je već istaknuto u predmetu imenovanog javnog bilježnika pod brojem O. ___/06. vođen je ostavinski postupak te je 12. travnja 2007.g. provedena ostavinska rasprava na kojoj su utvrđeni zakonski nasljednici (stranke) i ostavinska imovina iza pok. ostavitelja, te i proglašena njegova oporuka temeljem koje je njega naslijedila kao oporučna nasljednica tužena, sukladno čemu je i javni

bilježnik donio rješenje o nasljeđivanju od 12. travnja 2007.g. koje je istog dana postalo i pravomoćno budući su se tada nasljednice odrekle prava na prigovor na isto. Predmetom ostavinske imovine nije utvrđivan i sporni novčani iznos, jer isti predstavlja naknadno pronađenu ostavinsku imovinu. Njezin raspored je zatražen prijedlogom tužiteljice u ostavinskom postupku nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju. Stoga je prvostupanjski sud u potpunosti pravilno zaključio da tužiteljica primajući u vrijeme već vođenja ostavinskog postupka (10. travnja 2007.g.) predmetni iznos, koji je osim toga ostvario upravo pok. ostavitelj u konkretnom postupku radi naknade štete, nije bila ovlaštena primiti iz razloga što je u tom trenutku taj iznos, zbog ostaviteljeve smrti prije toga (17. prosinca 2006.g.) postao njegova ostavina.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 42/10-2 od 17. ožujka 2010.

NASLJEĐIVANJE DOSPJELOG IZNOSA NAKNADE ŠTETE

Dospjeli iznosi potraživanja s osnove tuđe pomoći i njege

(Čl. 196. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Dospjeli iznosi naknade temeljem rente s osnove tuđe pomoći i njege prelaze na oštećenikove nasljednike ako oštećenik tijekom parnice umre, pod pretpostavkom da je tužbeni zahtjev radi povišenja rente osnovan u pogledu osnove i visine.

„Imajući u vidu da je pok. tužitelj ovaj postupak pokrenuo (davne 1993.g.) radi povišenja rente s osnove tuđe pomoći i njege koju je prvotuženik u obvezi plaćati temeljem pravomoćne presude istog suda

donesene u predmetu br. Pn-___/93, valja ukazati da je pravo na naknadu štete u obliku novčane rente zbog smrti bliske osobe ili zbog povrede tijela ili narušenja zdravlja osobno pravo koje se –kao pravo- ne može prenijeti drugoj osobi, sukladno odredbi čl. 197. st. 1. ZOO. Podnošenjem tužbe (ili izvansudskog zahtjeva) oštećenik može od odgovorne osobe zahtijevati naknadu u obliku novčane rente ili njezino povećanje ako se znatnije promijene okolnosti koje je sud imao na umu pri donošenju prijašnje odluke, sukladno odredbi čl. 196. ZOO, pa na taj način oštećenik manifestira svoje osobno pravo, a ako u pravilu između podnošenja tužbe i donošenja presude protekne izvjesno vrijeme kroz koje dospijevaju pojedini iznosi naknade koji po redovitom tijeku stvari ulaze u oštećenikovu imovinu, naravno pod pretpostavkom da je zahtjev osnovan u pogledu pravne osnove i visine, ako oštećenik tijekom parnice u kojoj je takav zahtjev osporen umre, u tom slučaju doista ne postoji niti pismeni sporazum, niti pravomoćna sudska odluka u pogledu dospjelih svota naknade, međutim, dospjele svote naknade prelaze na oštećenikove nasljednike jer čine dio ostavinske imovine, slijedom čega se na nasljednike ne odnosi odredbe čl. 197. st. 2. ZOO.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gžx.146/11-2 od 8. lipnja 2011.

OSTAVINA

Opoziv darovnog ugovora

(Čl. 5. st. 3. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03, 35/05)

Ukoliko je darovni ugovor opozvan, tada se izvanknjižnim vlasnikom nekretnina koje su bile predmet darovnog ugovora smatra ostavitelj (darodavac) bez obzira što je u trenutku njegove smrti u zemljišnim knjigama bio upisan tužitelj kao vlasnik te nekretnine.

„Predmetne nekretnine tužitelj je stekao na temelju pravnog posla (darovnog ugovora), a opozivom darovanja otpala je na strani tužitelja osnova stjecanja te imovine koju je dužan vratiti ostavitelju (i svojoj majci), pa se tužitelj, bez obzira na činjenicu da je upisan u zemljišnim knjigama kao vlasnik nekretnina, ne može smatrati njihovim stvarnim vlasnikom, jer su u trenutku smrti ostavitelja predmetne nekretnine predstavljale njegovu imovinu. Naime, prema odredbi čl. 5.st. 3. ZN ostavina se sastoji od svega što je bilo ostaviteljevo u trenutku njegove smrti, osim onoga što se ne može naslijediti zbog svoje pravne naravi ili po zakonu. Kako je u vrijeme smrti ostavitelja u zemljišnim knjigama kao vlasnik predmetnih nekretnina bio upisan tužitelj, a presudom br. P. ___/05-36 od 28. studenog 2007.g. je opozvan darovni ugovor koji je bio osnova (titulus) stjecanja prava vlasništva tužitelja na predmetnim nekretninama i tužitelj je sudskom odlukom obavezan vratiti tu imovinu ostavitelju, navedene nekretnine u trenutku smrti ostavitelja predstavljale su njegovu imovinu kao vanknjižno vlasništvo, pa slijedom toga i predmet njegove ostavinske imovine. Prema tome, ukoliko neka imovina u trenutku smrti ostavitelja predstavlja ostavinsku imovinu, potpuno je nebitno da li se radi o nasljeđivanju na temelju zakona ili temeljem oporuke, jer ostaviteljevom smrću njegova ostavina prelazi na nasljednike, bez obzira na pravni temelj nasljeđivanja. Kako i prema ocjeni ovoga suda predmetne nekretnine predstavljaju ostavinsku imovinu, ostavitelj je bio ovlašten oporukom raspolagati tom imovinom, sukladno odredbi čl. 42. st. 1. ZN.,“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.2156/11-2 od 21. ožujka 2011.

OSTAVINA

Predmet ostavinske imovine

(Čl. 179. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03 i 35/05)

Ukoliko treća osoba tvrdi da ostavinsku imovinu ne mogu predstavljati nekretnine koje su predmet ostavinskog postupka budući da se radi o javnom dobru u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske, tada se ista ne može smatrati strankom u ostavinskom postupku, budući se radi o sporu koji nije nastao zbog smrti ostavitelja.

„Prije svega valja navesti da je odredbom čl. 179. Zakona o nasljeđivanju (NN. br. 48/03, 163/03 i 35/05; dalje: ZN) određeno da se strankom, u smislu toga zakona, smatraju nasljednici i zapisovnici, kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine. Žaliteljica u žalbi najprije navodi da ima pravni interes i da treba biti stranka u ovom postupku jer nedvojbeno polaže prava na ostavinsku imovinu navodeći (kao i tijekom ostavinskog postupka) da je nekretnina čkbr. ___/1 S.P. u naravi lokalna cesta, dakle, javna cesta i kao takva javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu RH, te da je pok. ostavitelju zemljište oduzeto ex lege na temelju Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji i Zakona o provođenju agrarne reforme i kolonizacije na području Narodne Republike Hrvatske. Međutim, daljnja tvrdnja žaliteljice da ostavinsku imovinu ne mogu predstavljati nekretnine koje su predmet ostavinskog postupka i koje su navedene u pobijanom rješenju o nasljeđivanju, upućuje ovaj sud na zaključak da se ne radi o sporu koji izvire iz nasljednog prava, nego iz drugih imovinskopravnih odnosa, koji nisu nastali zbog smrti ostavitelja (čl. 3. st. 1. ZN-a). Stoga se žaliteljica ne može smatrati strankom u ovom ostavinskom postupku jer ne ostvaruje neko pravo iz ostavine (žaliteljica tvrdi da svoja prava ostvaruje na imovini – nekretninama, za koje dalje tvrdi da niti ne mogu biti predmet ostavinskog postupka, dakle da ne predstavljaju ostavinu), a notorna je činjenica da žaliteljica nije nasljednik ostavitelja, odnosno zapisovnik. Kako žaliteljica nije stranka u ovom ostavinskom postupku, to nije bila ovlaštena na podnošenje žalbe protiv pobijanog rješenja o nasljeđivanju, pa je njena žalba nedopuštena.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.175/12-2 od 1. veljače 2012.

OSTAVINA

Naknada imovinske i neimovinske štete

(Čl. 5. st. 3. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03 i 35/05)

Pravomoćno dosuđeni iznos naknade imovinske i neimovinske štete predstavlja dio ostavinske imovine.

„Dakle, bez obzira na činjenicu da su sporne isplate izvršene prvotuženiku nakon što je V.M. umro, u kojem trenutku je prestala i punomoć koju je on izdao prvotuženiku za zastupanje u parnici za naknadu štete, drugo, treće i četvrto tuženik nisu u obvezi vratiti tužitelju isplaćeni iznos naknade nematerijalne i materijalne štete dosuđen njihovom predniku pravomoćnom sudskom odlukom, jer se radi o ostavinskoj imovini pok. V.M., budući da se u smislu odredbe čl. 5. st. 3. ZN ostavina sastoji od svega što je bilo ostaviteljevo u trenutku njegove smrti, pa kako prema odredbi čl. 204. st. 1. ZOO potraživanje naknade nematerijalne štete prelazi na nasljednike ako je priznato pravomoćnom sudskom odlukom, dosuđeni iznos naknade materijalne i nematerijalne štete predstavlja dio ostavinske imovine a ostaviteljevom smrću njegova ostavina prelazi na nasljednike, čime postaje njihovo nasljedstvo, slijedom čega se na strani drugo, treće i četvrto tuženika ne radi o stjecanju bez osnove, jer im kao zakonskim nasljednicima pok. V.M. pripada pravo na isplatu pravomoćno dosuđenog iznosa naknade štete.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.2754/11-2 od 9. svibnja 2011.

OSTAVINA

Ugovor o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 5. st. 3. Zakona o nasljeđivanju - NN. 48/03, 163/03 i 35/05)

Ukoliko je temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju stečena cijela imovina primatelja uzdržavanja tada nakon njegove smrti nema ostavine pa tako niti nužnog dijela.

„Čl.5 st.3 Zakona o nasljeđivanju utvrđeno je kako nije ostavina ono što je netko u trenutku ostaviteljeve smrti stekao na posebnom pravnom temelju. Dakle, ako je ugovorom o doživotnom uzdržavanju stečena cijela imovina primatelja, tada nema niti ostavine, pa niti nužnog dijela. Kako je već napomenuto da je spornim Ugovorom primatelj uzdržavanja tužiteljici kao naknadu za pruženo uzdržavanje dao sve svoje nekretnine i pokretnine s time da je ona pravo vlasništva nad istim stekla tek u trenutku njegove smrti, zbog čega ova imovina prema čl.5 st.3 Zakona o nasljeđivanju ne ulazi u ostavinu ostavitelja pa su žalbeni navodi o potrebi dosuđenja tužiteljici nužnog djela iz ostavine pok. K. I. neosnovani jer pravo na nasljeđivanje nužnog dijela imaju nužni nasljednici ostavitelja iz čl.69 st.1 ZN-a, što tužiteljica kao kćerka pok. I. K. jeste, a ovo iz njegove ostavine koju predstavlja sve što je bilo ostaviteljevo u trenutku njegove smrti. Kako su nekretnine i pokretnine obuhvaćene spornim ugovorom u trenutku smrti pok. I. K. stečene po tuženoj temeljem pravnog posla, valjanog ugovora o doživotnom uzdržavanju to iste ne ulaze u ostavinu ostavitelja i tužiteljica u ovoj imovini ne može steći pravo na nužni dio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4156/11-2 od 23. ožujka 2012.

ODVAJANJE OSTAVINE OD IMOVINE NASLJEDNIKA

Pretpostavke za određivanje odvajanja ostavine od imovine nasljednika

(Čl. 140. Zakona o nasljeđivanju - NN. 48/03, 163/03 i 35/05)

Odvajanje ostavine od imovine nasljednika predstavlja mjeru osiguranja tražbine vjerovnika ostavitelja određivanjem privremene mjere predviđene Ovršnim zakonom, a sud će usvojiti prijedlog vjerovnika samo ukoliko su kumulativno ispunjene sve pretpostavke propisane Ovršnim zakonom i Zakonom o nasljeđivanju.

„Iz sadržaja prijedloga žalitelja za odvajanje ostavine razvidno da prijedlog ne sadrži sredstva osiguranja (radnje osiguranja ili sustav takvih radnji kojima se po zakonu tražbina prisilno osigurava – čl.4.st.1.OZ-a) radi provedbe ovrhe na ostavinskoj imovini koja se sastoji od nekretnina i tražbina, a niti vrijeme trajanja osiguranja. Nije bilo sporno da je žalitelj zahtjev za odvajanje ostavine podnio u roku i da je postojanje tražbine u iznosu od 72.590,00 kn dokazao djelom pravomoćnom presudom Općinskog suda u R. broj:P-_/09-61 od 7. kolovoza 2009. godine, a da je tražbinu u daljnjem iznosu od 214.327,60 kn učinio vjerojatnom obzirom na presudu i rješenje Županijskog suda u R. posl.br.GŽ-___/2009-2 od 5. siječnja 2011. godine kojom je vraćen predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i radi donošenja odluke o zahtjevu žalitelja na troškove parničnog postupka iznad dosuđenog iznosa od 72.590,00 kn. Obzirom na sadržaj prijedloga predlagatelja, sadržaj ostavinskog postupka iza pok. M. N. u kojem je sudjelovao i žalitelj, te sam sadržaj žalbe, nije sporno ni da žalitelj nije konkretizirao radnje koje bi upućivale na opasnost radi koje ne bi mogao namiriti svoju dijelom dospjelu novčanu tražbinu, a dijelom vjerojatno buduću tražbinu bez odvajanja ostavine. Točno je kako to navodi i žalitelj u žalbi da ZN nije izričito odredio čime bi se i na koji način „dokazivala“ opasnost da se bez odvajanja ostavine vjerovnik ne bi mogao namiriti. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl.140. ZN iz koje proizlazi da je

smisao odvajanja ostavine upravo u namirenju tražbine vjerovnika iz ostavinske imovine dužnika pod pretpostavkom da vjerovnik učini vjerojatnom opasnost da se bez odvajanja ostavine ne bi mogao namiriti, te sadržaj odredbe čl.139. ZN-a prema kojoj nasljednici odgovaraju za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine svom svojom imovinom obzirom na sjedinjenje imovine nasljednika s onom naslijeđenom, može se zaključiti da vjerojatna opasnost od nemogućnosti namirenja iz cjelokupne imovine nasljednika proizlazi u slučaju prezaduženosti nasljednika ili u slučaju prezaduženosti ostavitelja u kojem slučaju nasljednici odgovaraju samo do visine vrijednosti naslijeđene imovine, pa u konkurenciji više vjerovnika ostavitelja ili nasljednika postoji opasnost da neki od vjerovnika neće biti namireni. Vjerojatna opasnost npr. proizlazi i za slučaj namjere nasljednika da otuđe i optereće naslijeđenu imovinu kao jedinu imovinu nasljednika. Polazeći od sadržaja odredbe čl.140. st.1. ZN-a, ovaj sud prihvaća stajalište prvostupanjskog suda da se za određivanje odvajanja ostavine od imovine nasljednika moraju kumulativno ispuniti sve pretpostavke određene citiranom odredbom, pa tako i da vjerovnik učini vjerojatnim postojanje opasnosti da bez odvajanja ostavine ne bi mogao namiriti svoju tražbinu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 5132/12-2 od 06. veljače 2013.

ZASTARA

Subjektivni zastarni rok

(Čl. 144. Zakona o nasljeđivanju – NN. 52/71, 47/78, 53/91)

Ne postoji subjektivni rok zastare kada se traži ostavina od nesavjesnog držaoca ostavine, već samo objektivni zastarni rok od 20 godina.

„Sud prvog stupnja nije na pouzdan način, na osnovu raspoloživih dokaza, utvrdio činjenice od kojih ovisi savjesnost/nesavjesnost tuženica kao držateljica ostavine iza pok. R.V., u odnosu na tužiteljicu, odnosno njeno nasljedno pravo, na koje ona, po zakonu, može pretendirati, obzirom da je ona polusestra tuženica, odnosno imaju zajedničkog oca, ostavitelja. Naime, prihvaćeno je i nepromijenjeno dugogodišnje stajalište sudske prakse i pravne teorije da kad se radi o pravu zahtijevati ostavinu prema nesavjesnom držaocu ne postoji, pored objektivnog zastarnog roka od 20 godina, još neki subjektivni rok zastare (odluka Vrhovnog suda Hrvatske br. GŽ.4814/76 od 20. prosinca 1977.g. (citirano u Zakonu o nasljeđivanju koje je priredio Jadranko Crnić, izdavača Narodnih novina, iz 1978.g.,toč.5.).“

Županijski sud u Varaždinu, 13 GŽ.1983/11-2 od 6. srpnja 2011.

USMENA OPORUKA

Pretpostavke za valjanost usmene oporuke

(Čl. 37. st. 1. Zakona o nasljeđivanju- NN. 48/03, 163/03 i 35/05)

Okolnost što oporučiteljica nije mogla sastaviti vlastoručnu oporuku iz razloga što nije mogla pisati zbog ozlijede ruke, ne može biti izvanredna okolnost predviđena odredbom čl. 37. st. 1. Zakona o nasljeđivanju.

„Sam Zakon o nasljeđivanju ne određuje izričito na koji način može biti izjavljena posljednja volja pa nema zapreke primjeni odredbe čl.249. Zakona o obveznim odnosima (NN 35/05 i 41/08 dalje: ZOO-a) kojim je predviđeno da se volja može izjaviti riječima, znacima ili drugim ponašanjem sa kojim se sa sigurnošću može zaključiti o njezinom postojanju. Bez obzira na navedeno, ZN sačinjenje usmene oporuke

dopušta samo ukoliko se radi o izvanrednim okolnostima zbog kojih oporučitelj nije u stanju svoju volju izraziti niti u jednom drugom valjanom obliku. Okolnost da oporučiteljica nije mogla sastaviti vlastoručnu oporuku, napisati je i potpisati iz razloga što u trenutku sastava oporuke je imala desnu ruku kojom piše u longeti, nije i ne može biti takva izvanredna okolnost koju predviđa čl.37. st.1 ZN-a. Naime, za istaći je da svjedokinja T. L. koja potvrđuje da je oporučiteljica nekoliko mjeseci prije smrti imala ili plastičnu longetu ili maramu na desnoj ruci sa kojom je pisala no da joj je ona donosila isplatinice te bi tom prilikom oporučiteljica uhvatila olovku i stavila nekakav potpis – „neku crtu“ iz čega je za zaključiti da je oporučiteljica mogla potpisati pismenu oporuku pred svjedocima jer nema nikakvog razloga da se njezin potpis na isplatinicama temeljem kojih joj je svjedokinja T. L. donosila novac iz štedno kreditne zadruge smatra za ovu namjenu valjanim potpisom, a za namjenu potpisa na oporuci nevaljanim, s time da je ista svjedokinja iskazala kako njezin dojam nije bio da je ostaviteljica nju i Š. M. pozvala da joj nešto napišu, a da i jeste ona se u to ne bi upuštala. “

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2203/13-2 od 03. rujna 2013.

PISANA OPORUKA PRED SVJEDOCIMA

Valjanost pisane oporuke pred svjedocima

(Čl. 35. st. 2. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03, 35/05)

Kada je oporučitelj pred svjedocima izjavio da je isprava koju je sastavio odvjjetnik njegova oporuka i potpisao oporuku zajedno sa svjedocima, smatra se da supruga oporučitelja nije sudjelovala kod sastavljanja oporuke zbog toga što je odvjjetniku prenijela želju oporučitelja o načinu raspolaganja.

„Točno je da u smislu odredbe čl. 35. st. 2. ZN ne može biti svjedok pri sastavljanju pisane oporuke pred svjedocima, niti oporuku sastaviti po oporučiteljevu kazivanju u svojstvu ovlaštene osobe, niti oporučiteljev bračni drug. Međutim, žalbena tvrdnja tužitelja da je tužena sudjelovala u sastavljanju oporuke protivno odredbi čl. 35. st. 2. ZN, nema nikakvog uporišta u sadržaju dokaza provedenih tijekom prvostupanjskog postupka. Naime, prvostupanjski sud je na temelju ocjene provedenih dokaza utvrdio da se uloga tužene u sastavljanju pisane oporuke njezina supruga sastojala u tome da je na prijedlog supruga otišla kod odvjetnika M.T. i prenijela mu njegovu želju da on sastavi oporuku, kao i način raspolaganja njegovom imovinom, odnosno sadržaj oporuke. Iz sadržaja prvostupanjskog postupka nedvojbeno proizlazi da je pisanu oporuku pred svjedocima od 23. siječnja 2009.g. sastavio odvjetnik M.T., koju činjenicu tužitelj ne osporava ni u žalbi, jer niti ne pobija prvostupanjsku presudu iz žalbenog razloga pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Prema tome, odvjetnik M.T. je spornu oporuku sastavio u svojstvu ovlaštene osobe po kazivanju tužene u odnosu na sadržaj posljednje volje njezina supruga, pa se tužena ni u kojem slučaju ne može smatrati sastavljačem sporne oporuke u svojstvu ovlaštene osobe. Dakle, činjenica da je tužena odvjetniku M.T. prenijela želju svojeg supruga da on sastavi pisanu oporuku, kao i njegovu želju o načinu raspolaganja za slučaj smrti, ne upućuje na zaključak da je sudjelovala kod sastavljanja oporuke u svojstvu ovlaštene osobe i da je postupala protivno zabrani iz čl. 35. st. 2. ZN. Takav zaključak potvrđuje i činjenica da je prema utvrđenju prvostupanjskog suda oporučitelj pred nazočnim svjedocima izjavio da je isprava koju je sastavio odvjetnik M.T. njegova oporuka i pred njima je potpisao oporuku, koju su i potpisali svjedoci.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2156/11-2 od 21. ožujka 2011.

OPOZIV OPORUKE

Prestanak izvanbračne zajednice

(Čl. 67. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03; 163/03; 35/05)

Zakonska pretpostavka opoziva oporuke prema kojem se oporučna raspolaganja u korist ostaviteljevog bračnog druga smatraju opozvanim ako je brak prestao temeljem pravomoćne presude nakon što je oporuka sastavljena, osim ako je ostavitelj drugačije odredio oporukom, analogno se primjenjuje i na izvanbračnog druga u slučaju prestanka izvanbračne zajednice.

„Prvostupanjski sud ukazuje da je od prestanka izvanbračne zajednice stranaka do smrti oporučitelja prošlo 20 godina. Prvostupanjski sud navodi da je oporuka strogo formalni akt, koja se, u pravilu, može opozvati na formalan način, ali i prešutnim putem (sastavljanjem nove oporuke ili uništenjem isprave); postoji i zakonska pretpostavka opoziva oporuke opisana čl. 67. Zakona o nasljeđivanju (NN. 48/03; 163/03; 35/05 - dalje ZN), prema kojem se oporučna raspolaganja u korist ostaviteljevog bračnog druga smatraju opozvanima ako je brak prestao temeljem pravomoćne presude nakon što je oporuka sastavljena, osim ako je ostavitelj drugačije odredio svojom oporukom. Na osnovu zakonskog izjednačenja prava na zakonsko nasljedstvo bračnog i izvanbračnog druga (čl. 8. st. 1 i 2 ZN-a), odnosno prestanka braka (s čime se izjednačava podnošenje tužbe za rastavu ili poništaj braka, u slučaju da se nakon ostaviteljeve smrti utvrdi osnovanost zahtjeva) kao i prestanka izvanbračne zajednice prije smrti ostavitelja, kao razloga za prestanak prava na zakonsko nasljeđivanje (čl. 25. st. 1 i 2 ZN-a), odnosno prestanka braka kao razloga za zakonsku pretpostavku o opozivu oporuke sastavljene u korist bivšeg bračnog druga, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da, posebno u konkretnim okolnostima, ima osnova za (zakonsku) pretpostavku da je predmetna oporuka opozvana u smislu analogne primjene čl. 67. ZN-a. Pri tome se prvostupanjski sud poziva i na temeljna određenja izjednačenosti bračne i izvanbračne zajednice u smislu čl. 3.

Obiteljskog zakona (NN. 116/03; 17/04; 136/04; 107/07; 61/11 – dalje OBZ).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3393/13-2 od 17. siječnja 2014.

NUŽNI DIO

Vraćanje dara zbog povrede nužnog dijela

(Čl. 83. st. 1. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03, 35/05)

Ako tužitelj u ostavinskom postupku nije postavio zahtjev za vraćanje dara zbog povrede nužnog dijela, a ostavinski postupak je okončan pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju kojim je tužitelj kao stranka koja je sudjelovala u tom postupku vezan, tada ne može svoje pravo ostvarivati u posebnoj parnici.

„Naime, zahtjev tužitelja odnosi se na vraćanje dara u ostavinsku imovinu pok. oca stranaka radi namirenja nužnog dijela tužitelja. Točno je da je tužitelj kao ostaviteljev potomak nužni nasljednik u smislu odredbe čl. 69. st. 1. ZN. Nužnom nasljedniku u smislu odredbe čl. 83. st. 1. ZN pripada pravo zahtijevati umanjenje raspolaganja oporukom i povrat dara kojim je povrijeđen nužni dio. Iza pok. oca stranaka proveden je ostavinski postupak i rješenjem o nasljeđivanju javnog bilježnika Z.R.-K. iz V. br. O. ___/07-12 od 4. veljače 2008.g. utvrđena je ostavinska imovina pok. Z.V. i uručena je strankama, svakoj u 1/2 dijela kao njegovim zakonskim nasljednicima. Navedeno rješenje o nasljeđivanju je postalo pravomoćno 14. ožujka 2008.g., zbog čega su neutemeljeni navodi tužitelja iz tužbe da nakon smrti oca nije provedena ostavinska rasprava. Iz sadržaja spisa proizlazi da je tužitelj kao stranka sudjelovao u ostavinskom postupku i njegovom punomoćniku je dostavljeno rješenje o nasljeđivanju. Kako je prema tome, tužitelj kao stranka sudjelovao u ostavinskoj raspravi, vezan

je pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju u smislu odredbe čl. 232. st. 5. ZN, kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud. Kako tužitelj u ostavinskom postupku nije postavio zahtjev za vraćanje dara zbog povrede nužnog dijela, a ostavinski postupak je okončan pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju kojim je tužitelj kao stranka koja je sudjelovala u tom postupku vezan, ne može svoje pravo ostvarivati u posebnoj parnici pa je i prema ocjeni ovoga suda tužbeni zahtjev tužitelja neosnovan.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.436/10-2 od 25. kolovoza 2010.

NUŽNI DIO

Pobijanje ugovora o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 70. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03 i 35/05)

Ukoliko zakonski nasljednik uspije pobiti ugovor o doživotnom uzdržavanju, tada isti stječe pravo na nasljeđivanje temeljem zakona, budući da pravo na nužni dio postoji samo u slučaju oporučnog nasljeđivanja.

„Žalitelj pogrešno smatra da ima pravo na „nužni dio“ (čl. 70. ZN-a) jer to pravo postoji samo u slučaju oporučnog, a ne i zakonskog nasljeđivanja. U konkretnom slučaju pok. ostavitelj nije svojom imovinom raspolagao za slučaj smrti - oporukom, nego pravnim poslom među živima - ugovorom o doživotnom uzdržavanju sa inače zakonskom nasljednicom, N.M. sestrom žalitelja. Stoga za slučaj uspjeha žalitelja u parničnom postupku pobijanja spornog ugovora o doživotnom uzdržavanju žalitelj stječe pravo na nasljeđivanje pokojnog ostavitelja na temelju zakona (čl. 8. st. 1. ZN-a).„

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.390/12-2 od 13. ožujka 2012.

POVRAT DARA

Povreda nužnog dijela

(Čl. 78. Zakona o nasljeđivanju –NN. 48/03; 163/03 i 35/05)

Ukoliko ostaviteljica u času smrti nije imala nikakvu pokretnu niti nepokretnu imovinu niti tražbinu prema trećima a nije sastavila oporuku, tada se smatra da je ista raspolaganjem za života – darovanjem, povrijedila nužni dio zakonskog nasljednika, zbog čega isti ima pravo na povrat dara u 1/4 dijela u odnosu na 1/2 suvlasnički dijela nekretnine, a koja je bila predmet darovnog ugovora.

„Kako su parnične stranke (sinovi ostaviteljice), njezini jedini zakonski nasljednici, to bi oni naslijedili ostavinsku imovinu (da nije bilo spornog darovanja) u jednakim dijelovima, dakle svaki u 1/2 dijela (čl. 9. st. 2. ZN-a), pa u konkretnom slučaju, nužni dio tuženika (kao nužnog nasljednika) iznosi polovicu od zakonskog dijela, dakle on bi ostavinsku imovinu u tom svojstvu naslijedio u 1/4 dijela. Stoga kraj nespornih činjenica da ostaviteljica u času smrti nije imala nikakve nepokretne ni pokretne imovine, niti tražbina prema trećima, niti je sastavila oporuku, to je raspolaganjem za života (darovanjem tužitelju svog suvlasničkog dijela predmetne nekretnine koji je iznosio 1/2 dijela u odnosu na cijelu nekretninu), povrijeđen nužni dio tuženika Z. V., koji kao nužni nasljednik iza ostaviteljice nije dobio, ne samo punu vrijednost svog nužnog dijela, već nije dobio nikakvu vrijednost i on ima pravo na povrat dara u 1/4 dijela u odnosu na suvlasnički dio nekretnine (1/2 dijela u odnosu na cijelu nekretninu) koji je bio predmet darovnog ugovora, pa je prvostupanjski sud, odbijanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti, pogrešno primijenio odredbu čl. 78. ZN, prema kojoj se kada je povrijeđen nužni dio darovi vraćaju koliko je potrebno da bi se dopunio nužni dio.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3284/11-2 od 08. travnja 2013.

NUŽNI NASLJEDNIK

Načelo reprezentacije

(Čl. 69. st. 1. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03, 35/05)

Braća i sestre ostavitelja ne ulaze u krug nužnih nasljednika niti se na iste primjenjuje načelo reprezentacije danom stupanja na snagu Zakona o nasljeđivanju (NN. 48/03).

„Odredba čl. 69. st. 1. ZN određuje kao nužne nasljednike ostaviteljeve potomke, njegovu posvojčad i njihove potomke i njegovog bračnog druga. Istom odredbom u st. 2. određeni su kao nužni nasljednici ostaviteljevi roditelji, posvojitelji i ostali predci uz uvjet da su trajno nesposobni za rad i nemaju nužnih sredstava za život. Prema tome, odredbom čl. 69. st. 1. i 2. određen je krug nužnih nasljednika, među kojima nisu navedeni braća i sestre ostavitelja, kako je to bilo određeno ranije važećim Zakonom o nasljeđivanju. Slijedom navedenog, braća i sestre ostavitelja ne ulaze u krug nužnih nasljednika, niti se u konkretnom slučaju može primijeniti načelo reprezentacije na način kako to žalitelj sugerira u žalbi, jer činjenica da je po pravu predstavljanja pozvan na zakonsko nasljeđivanje ne znači da se može smatrati nužnim nasljednikom, budući da su nužni nasljednici samo osobe navedene u odredbi čl. 69. st. 1. i 2. ZN.,,

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.3245/11-2 od 6. rujna 2011.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Solidarna odgovornost nasljednika

(Čl. 139. st. 5. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03, 35/05)

Nasljednici odgovaraju za dugove ostavitelja solidarno a ukoliko je jedan od nasljednika podmirio tražbinu vjerovnika ostavitelja u većem opsegu od svog razmjernog djela, tada ima pravo regresa prema ostalim sunasljednicima, za razliku (više podmireno).

„Tužena se u odgovoru na žalbu neutemeljeno poziva na odredbu čl. 139. st. 5. ZN kojom je propisano da se među nasljednicima dugovi dijele razmjerno njihovim nasljednim dijelovima, ako oporukom nije drugačije određeno, jer se navedena odredba tiče isključivo odnosa među sunasljednicima i nema nikakvog utjecaja na odgovornost nasljednika za ostaviteljeve dugove kao solidarnih dužnika. Drugim riječima, ako je neki nasljednik podmirio tražbinu nekog vjerovnika u većem opsegu, tada u smislu odredbe čl. 139. st. 5. ZN ima pravo na regres prema ostalim sunasljednicima.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž. 3254/11-2 od 2. lipnja 2011.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Odgovornost nasljednika za ugovorne i zakonske zatezne kamate

(Čl. 139. st. 3. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05 i 41/08)

Nasljednik odgovara za dugove ostavitelja samo u visini naslijeđene imovine, zbog čega u konkretnom slučaju odgovara samo do visine vrijednosti procijenjenog vozila koji je naslijedio, dok za ugovorne i zatezne kamate nasljednik ne odgovara iz razloga što je ostavitelj temeljem ugovornih odredaba došao u zakašnjenje, a predmetni ugovor ne vezuje i nasljednika.

„To proizlazi iz citirane odredbe čl. 139. st. 3. ZOO-a prema kojoj nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine, što znači da nasljednik odgovara do točno utvrđene visine vrijednosti njegove naslijeđene imovine odnosno u opsegu u kojem je istu naslijedio, pa bi se plaćanjem kamate taj opseg nedvojbeno premašio, pa zasigurno nema osnova za takav zahtjev tužitelja. Radi toga je i ovaj sud suglasan sa stajalištem prvostupanjskog suda prema kojem u predmetnom slučaju II-tužena, u smislu odredbe čl. 183. st. 1. ZOO-a, nije došla u zakašnjenje, budući ista odgovara za obveze pok. ostaviteljice, odnosno za njezine dugove, samo do visine naslijeđene ostavinske imovine. Ovaj sud smatra da bi, u smislu odredbe čl. 183. st. 1. ZOO-a, neplaćanjem kredita u ugovorenom roku, u zakašnjenje pala pok. ostaviteljica, koja je sa tužiteljem bila u obveznopravnom odnosu, kojoj je pravnim poslom – ugovorom o kreditu bilo određeno dospijeće obveze i za što je ista trebala platiti pored ugovorene kamate (do dospijeća), nadalje zakonsku zateznu kamatu kao cijenu korištenja tuđeg novca, odnosno kredita koji joj je ugovorom odobrio tužitelj. II- tužena, što je višekratno rečeno, međutim, ne odgovara tužitelju po ugovornom osnovu jer je ugovorom vrijeme zakašnjenja određeno za pok. ostaviteljicu, te bi tužitelj kao vjerovnik prema pok. ostaviteljici imao pravo na određenu kamatu (ugovornu i zakonsku sukladno ugovoru i zakonu) za neplaćanje dugovanja, ali zasigurno to pravo nema i prema II-tuženoj, jer ista

odgovara za ostaviteljeve dugove, ali samo u opsegu naslijeđene imovine, koji predstavlja vrijednost procijenjenog vozila.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 GŽ.1675/11-2 od 21. ožujka 2011.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Utvrđivanje vrijednosti naslijeđene imovine

(Čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03; 163/03 i 35/05)

Sud će tijekom prvostupanjskog postupka utvrđivati vrijednost naslijeđene imovine samo ukoliko nasljednik prigovori da dug ostavitelja čija se isplata traži od nasljednika premašuje visinu vrijednosti naslijeđene imovine.

„Točna je žalbena tvrdnja da prema odredbi čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju (NN br. 48/03; 163/03 i 35/05: dalje: ZN), nasljednik odgovara za dugove ostavitelja do visine vrijednosti naslijeđene imovine, ali će nadležni sud utvrditi vrijednost te imovine samo ako nasljednik prigovori da dug ostavitelja čija se isplata traži od nasljednika, premašuje visinu vrijednosti naslijeđene imovine. Međutim, pregledom prvostupanjskog spisa utvrđeno je da ovršenice (kao nasljednice ranijeg ovršenika D. Z.), tijekom prvostupanjskog postupka nisu prigovorile svojoj (ograničenoj) odgovornosti za dugove ostavitelja i nisu isticale da naslijeđena imovina praktički nema nikakvu vrijednost, te nisu predlagale dokaze kojima bi se utvrdile te činjenice, već to čine tek sada u žalbi.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3472/13-2 od 20. rujna 2013.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Nasljeđivanje duga ostavitelja

(Čl. 139. st. 3. Zakona o nasljeđivanju - NN. 48/03; 163/03 i 35/05)

Svi nasljednici solidarno odgovaraju trećemu za ostaviteljeve dugove bez obzira na činjenicu što je jedan od nasljednika naslijedio sporni dug, a činjenica nasljeđivanja duga samo po jednom nasljedniku bitna je za razrješenje odnosa između samih nasljednika.

„Točno je da je II-tužena prema rješenju o nasljeđivanju naslijedila sporni dug no predmetno nije relevantno za odgovornost tuženika u ovom postupku jer svi nasljednici odgovaraju solidarno trećemu za ostaviteljeve dugove dok je činjenica nasljeđivanja duga samo po jednom nasljedniku relevantna za razrješenje odnosa između samih nasljednika, a ne za odgovornost prema trećemu. Prema tome kako je upravo V-tuženik taj koji je prigovorio da je vrijednost naslijedene imovine manja od ostaviteljevog duga za koji odgovara, na njemu je bilo da na ovu iznijetu činjenicu i predloži dokaze kojima bi se ista mogla dokazati jer dokazi u spisu ovaj prigovor nisu potvrđivali (svaki od nasljednika naslijedio je 1/5 suvlasničkog dijela tri nekretnine u Z. u naravi dvorište, vrt, obiteljska stambena zgrada, a II i IV tuženi i pojedine pokretnine u cijelosti jer su ostali nasljednici nakon prihvaćanja nasljedstva na njima svoje naslijedene dijelove ustupili II i IV tuženom). Niti je sud bio dužan na vlastitu inicijativu utvrđivati, a niti je na suprotnoj strani teret dokaza radi utvrđivanja činjenica koje je iznio V-tuženik, već prema prethodno citiranim zakonskih odredbama to je na stranki koja je takav prigovor iznijela.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2182/13-2 od 11. prosinca 2013.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Vrijednost nasljeđenih nekretnina

(Čl. 149. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03; 163/03; 35/05)

Nasljednik odgovara za dugove ostavitelja prema tržišnoj vrijednosti naslijeđenih nekretnina koju su imale u trenutku smrti ostavitelja.

„Naime, iz stanja spisa razvidno je da je tužiteljica građevinsko vještačenje predlagala na okolnost vrijednosti imovine koju je naslijedila tuženica na dan smrti ostaviteljice. Rješenjem od 02. veljače 2011.g. prvostupanjski sud je odredio građevinsko vještačenje radi utvrđenja vrijednosti nekretnina koje je naslijedila tuženica ne navodeći na koji dan je potrebno utvrditi tu vrijednost. Iz nalaza i mišljenja građevinskog vještaka R. M. od 14. travnja 2011.g. može se zaključiti da je isti utvrdio tržišnu vrijednost tih nekretnina na dan izvršene procjene, a što konkretno proizlazi iz obračuna amortizacije za objekte sagrađene na nekretnini čkbr. ___ upisane u z.k.ul. br. ___ k.o. Č. Kako se sukladno odredbi čl. 149. ZN-a opseg odgovornosti nasljednika za ostaviteljeve dugove prosuđuje prema vrijednosti naslijeđene imovine koju je ona imala u času prijelaza na nasljednike, dakle u trenutku ostaviteljice smrti i to prema tržišnoj vrijednosti te da nasljednik, konkretno tuženica odgovara za dugove svoje kćeri prema tržišnoj vrijednosti naslijeđenih nekretnina koju su one imale u trenutku smrti, a da je prvostupanjski sud utvrdio tržišnu vrijednost naslijeđenih nekretnina u vrijeme izvršene procjene tijekom 2011.g., to je prvostupanjski sud na pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešno primijenio odredbu čl.139. ZN-a.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.4347/12-2 od 27. svibnja 2013.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Moralna obveza

(Čl. 139. st. 1. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03, 35/05)

Supruga ostavitelja nije ovlaštena tražiti povrat troškova sahrane ostavitelja od oporučne nasljednice.

„Pobijanim dijelom prvostupanjske presude odbijen je protutužbeni zahtjev tužene radi naknade joj troškova sahrane koje je snosila iza svog pok. supruga J.M. a oca tužiteljice, obzirom na stajalište prvostupanjskog suda da doduše, sukladno odredbi čl. 139. st. 1. ZN-a nasljednik odgovara za dugove ostavitelja no da dugovi ostavitelja predstavljaju teret koji je osobno teretio ostavitelja za njegovog života zbog čega troškovi sahrane ne ulaze u kategoriju „dugova ostavitelja“ jer su nastali nakon ostaviteljeve smrti. Iako je tužiteljica naslijedila cjelokupnu imovinu pok. ostavitelja kao njegova oporučna nasljednica, prvostupanjski sud zaključuje da nije u obvezi naknaditi tuženici troškove pogreba koje je ista snosila, pa niti u znak zahvalnosti ili poštovanja zbog čega je pozivom na odredbu čl. 139. st. 1. ZN-a odbio protutužbu tuženice. Imajući u vidu što je tužena kao supruga pok. ostavitelja evidentno u tom svojstvu snosila troškove njegove sahrane, a što valja sagledati kroz kontekst njezine moralne obveze, to ista, obzirom na sadržaj prethodno cit. odredbe ZOO-a nema ni pravnog ni zakonskog osnova zahtijevati od tužiteljice (iako kćeri i kao takve pod određenim pretpostavkama također u moralnoj obvezi na snaganje takvih troškova) kao oporučne nasljednice povrat tih troškova.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2049/11-2 od 19. travnja 2011.

UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK ZBOG SPORA O PRIMJENI PRAVA ILI O ČINJENICAMA

Spor između nasljednika o opravdanosti isključenja nasljednika od nasljeđivanja nužnog dijela

(Čl. 87. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03 i 35/05)

Sud će prekinuti ostavinski postupak i uputiti nasljednicu na parnicu ukoliko postoji spor između nasljednika o opravdanosti isključenja nasljednika od nasljeđivanja nužnog dijela, time da od odluke u parnici o utvrđenju isključenja nasljednika od nužnog nasljeđivanja zavisi da li će se raspravljati i o vrijednosti nužnog dijela.

„Nije sporno da je između nasljednika nastao spor o činjenicama o kojima ovisi neko njihovo pravo, u konkretnom slučaju, to je pravo nasljednika Ž.B. na nužni dio, obzirom na posljednju volju pok. ostavitelja da njega isključi iz nužnog nasljeđivanja, čije posljedice propisuje citirana odredba čl. 87. ZN-a. Točno je također, tvrdi žalba da je sporno da li je nasljednik Ž.B., kao inače nužni nasljednik, već od ostavitelja primio vrijednost koja prelazi nužni dio. Međutim, i po ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud je pravilno uputio na parnicu zbog spora o nasljednom pravu žaliteljicu (što je inače iznimka glede kriterija za upućivanje na parnicu utemeljena na čl. 86. st. 3. ZN-a, a u odnosu na odredbu čl. 225. st. 1. istog Zakona) iz razloga utvrđenja opravdanosti njegovog isključenja iz oporučnog nasljeđivanja iza pok. ostavitelja kao nužnog nasljednika temeljem čl. 222. st. 1. i st. 2. toč. 3. ZN-a. Naime, pravo na nužni dio je prema odredbi čl. 70. st. 1. ZN-a nasljedno pravo, koji ima krug nasljednika određen čl. 69. st. 1. i 2., ali koje pravo isti neće imati ukoliko ih oporučitelj isključi iz nasljeđivanja (čl. 85.-87. ZN-a). U predmetnom slučaju pok. ostavitelj kao oporučitelj isključio je imenovanog nasljednika iz nužnog nasljeđivanja, o čemu postoji spor između nasljednika o opravdanosti tog isključenja, koji predstavlja spor o pravu na nasljeđivanje iz čl. 222. st. 1. i

st. 2. toč. 3. ZN-a, radi čega je upravo iz toga razloga prvostupanjski sud opravdano uputio žaliteljicu na parnicu, prekinuvši prethodno ostavinski postupak.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.266/12-2 od 7. veljače 2012.

STEČENA PRAVA

Pravo nasljednika na naknadu

(Čl. 53. st. 1. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine – NN. 92/96, 39/99, 42/99, 43/00, 131/00, 27/01, 65/01, 118/01 i 81/02;)

Nasljednik nema pravo na naknadu u smislu odredbe čl. 53. st. 1. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine ako je tužitelj predmetnu nekretninu stekao temeljem Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća te istu unio u društveni kapital poduzeća, a za protuvrijednost te imovine nije izvršio rezervaciju dionica.

„Neovisno o tome, tužitelju ne pripada niti pravo na vraćanje imovine (kad bi i bilo moguće), a niti na naknadu vrijednosti te imovine prema alternativnom tužbenom zahtjevu, budući da se na strani tuženika ne radi o stjecanju bez osnove. U svakom slučaju prijašnja vlasnica, odnosno njezin nasljednik ne bi mogli ostvariti pravo na naknadu u smislu odredbe čl. 53. st. 1. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine zbog stečenih prava tužitelja jer se radi o imovini koja je sukladno Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća unesena u društveni kapital poduzeća, a za protuvrijednost te imovine nije izvršena rezervacija dionica, pa bi prijašnja vlasnica, načelno, jedino mogla ostvariti

pravo na naknadu u dionicama ili udjelima društava iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju na način propisan Zakonom o pretvorbi društvenih poduzeća ili u obveznicama Republike Hrvatske, sukladno odredbi čl. 53. st. 2. istog Zakona.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4049/11-2 od 19. prosinca 2012.

V. RADNO PRAVO

IZVOR RADNOG PRAVA

Rad subotom pripadnika Kršćanske adventističke crkve

(Ugovor o pitanjima od zajedničkog interesa – NN. 196/03)

Ugovor o pitanjima od zajedničkog interesa od 04. srpnja 2003. godine zaključen između Vlade Republike Hrvatske i Kršćanske adventističke crkve temeljem odredbe čl. 9. st. 1. Zakona o pravnom položaju vjerskih zajednica primjenjuje se kao izvor radnog prava u smislu odredbe čl. 6. st. 1. Zakona o radu, zbog čega tužitelj kao pripadnik Kršćanske adventističke crkve ima pravo u subotu izostati s posla.

„U odnosu na sporno pitanje da li se izostanak tužitelja s posla u subotu 13. kolovoza 2011. g. može smatrati opravdanim, prvostupanjski sud se poziva na odredbe Ugovora o pitanjima od zajedničkog interesa (NN.196/03 – dalje: Ugovor) sklopljenog 04. srpnja 2003. g. između Vlade RH i Kršćanske adventističke crkve temeljem odredbe čl. 9. st. 1. Zakona o pravnom položaju vjerskih zajednica (NN.83/02) kojom je propisano da se pitanja od zajedničkog interesa za Republiku Hrvatsku i neku ili više vjerskih zajednica mogu uređivati i ugovorom kojeg sklapaju Vlada RH i vjerska zajednica, pa se taj Ugovor primjenjuje kao izvor radnog prava u smislu odredbe čl. 6. st. 1. Zakona o radu (NN. 149/09 i 61/11; dalje: ZR).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3986/12-2 od 02. travnja 2013.

ZABRANA DISKRIMINACIJE

Umješač sui generis

(Čl. 17. st. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije – NN. 85/08)

Ukoliko se postupak vodi radi utvrđenja i zabrane diskriminacije, da bi se dopustilo sudjelovanje osoba iz čl. 21. st. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije kao umješača sui generis na strani tužitelja, umješači su dužni u spis dostaviti pristanak tužitelja na miješanje u parnicu na njegovog strani, nakon čega je sud dužan analizirati sadržaj Statuta udruga koji se pojavljuju kao umješači, na način da utvrdi da li se radi o udrugama koje se u okviru svoje djelatnosti bave zaštitom prava na jednako postupanje u odnosu na skupine o čijim se pravima odlučuje u postupku, kako bi mogao ocijeniti postoji li pravni interes na strani tih udruga da tužitelj uspije u postupku.

„Dakle, da bi došlo do sudjelovanja osoba iz čl. 21. st. 1. ZSD-a, kao umješača sui generis na strani tužitelja, trebaju se ispuniti slijedeći uvjeti: - da se parnica vodi povodom tužbe iz čl. 17. st. 1. ZSD-a, - da se osobe navedene u čl. 21. st. 1. ZSD-a, u okviru svoje djelatnosti bave zaštitom prava na jednako postupanje u odnosu na skupine o čijim se pravima odlučuje u postupku, - da postoji pristanak tužitelja na sudjelovanje umješača (čl. 21. st. 2. ZSD-a), - da umješač ima pravni interes da u parnici koja teče među drugim osobama, tužitelj uspije u sporu (čl. 206. st. 1. ZPP-a). Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da se postupak vodi radi utvrđenja i zabrane diskriminacije (dakle, da se parnica vodi povodom tužbe iz čl. 17. st. 1. ZSD-a). Naprotiv nije utvrđeno da li je tužitelj dao pristanak u smislu odredbe čl. 21. st. 2. ZSD-a (kod čega se okolnost da se tužitelj nije očitovao na podnesak umješača o stupanju u parnicu na njegovoj strani ne može smatrati njegovim pristankom). Nadalje, prvostupanjski sud nije utvrdio da li se navedene udruge u okviru svoje djelatnosti bave zaštitom prava na jednako postupanje u odnosu na skupine o čiji se pravima odlučuje u postupku. U nastavku postupka

prvostupanjski sud će najprije pozvati umješake (u smislu odredbe čl. 109. ZPP-a) da dopune podneske kojim stupaju u parnicu na način da uz podneske prilože pristanak tužitelja na miješanje u parnicu na njegovoj strani (što je uvjet iz čl. 21. st. 2. ZSD-a), nakon čega će (ako tužitelj pristane na sudjelovanje umješaka), analizirati sadržaj Statuta udruga kako bi utvrdio radi li se o udrugama koje se u okviru svoje djelatnosti bave zaštitom prava na jednako postupanje u odnosu na skupine o čijim se pravima odlučuje u postupku, da bi zaključno ocijenio postoji li pravni interes na strani tih udruga da tužitelj uspije u postupku, koju ocjenu je potrebno valjano obrazložiti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2923/11-2 od 26. svibnja 2011.

DISKRIMINACIJA NA TEMELJU NAOBRAZBE

Zabrana diskriminacije

(Čl. 14. Ustava Republike Hrvatske – NN. 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10 i 85/10)

Zabranjena je diskriminacija na temelju naobrazbe u radnim odnosima.

„Uznemiravanje u smislu odredbe čl. 4. st. 2. ZR predstavlja svako neželjeno ponašanje uzrokovano nekim od temelja iz čl. 2. st. 1. istog zakona koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva radnika, a koje uzrokuje strah ili neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. Dakle, uznemiravanje mora biti uzrokovano (motivirano) nekim od temelja diskriminacije navedenih u odredbi čl. 2. st. 1. ZR. Točno je da Zakon o radu navodi 17 osobina na temelju kojih je zabranjeno praviti razliku među subjektima na koje se primjenjuju antidiskriminacijske odredbe toga zakona i da se radi o taksativno određenim temeljima diskriminacije.

Međutim, odredbe koje se odnose na zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda sadrži i Ustav RH (NN.56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10 i 85/10) koji u odredbi čl. 14. određuje da svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Ako se u Zakonu o radu navedene osnove zabranjene diskriminacije usporede s Ustavom određenim osnovama diskriminacije, ukazuju se dvije važne razlike. Popis nabrojanih osnova diskriminacije širi je u Zakonu o radu nego u Ustavu, međutim, Zakon o radu sadrži zatvoreni popis osnova diskriminacije, dok je u Ustavu taj popis otvoren, odnosno nabrojane osnove diskriminacije navedene su samo primjera radi jer Ustav zabranjuje diskriminaciju i po „drugim osobinama“. Osim toga, Zakon o radu zabranjuje diskriminaciju po svim osnovama po kojima je zabranjuje i Ustav osim zabrane diskriminacije na temelju naobrazbe koja je predviđena Ustavom, ali ne i Zakonom o radu. Imajući u vidu višu pravnu snagu Ustava valja zaključiti da je i u radnim odnosima zabranjena diskriminacija na temelju naobrazbe. Obzirom na činjenicu da Ustav RH sadrži zabranu diskriminacije na temelju naobrazbe, može se zaključiti da je diskriminacija po toj osnovi zabranjena i u radnim odnosima, bez obzira na činjenicu da navedena diskriminacijska osnova nije obuhvaćena Zakonom o radu, pa je neprihvatljiv zaključak prvostupanjskog suda da se radi o diskriminacijskoj osnovi koja u utuženom razdoblju nije bila zakonom propisana.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2166/13-2 od 09. prosinca 2013.

UZNEMIRAVANJE RADNIKA NA RADNOM MJESTU

Diskriminacija radnika

(Čl. 2. Zakona o radu – NN. 38/95; 54/95; 65/95; 102/98; 17/01; 82/01; 114/03; 123/03; 142/03; 30/04; 68/05)

Uznemiravanje radnika na radnom mjestu predstavlja oblik diskriminacije radnika odnosno povredu obveza iz radnog odnosa, zbog čega radnik ima pravo na potraživati naknadu štete od poslodavca.

„Tužitelj u tužbi i tijekom postupka tvrdi da je šteta koju potražuje u ovom postupku neposredna posljedica uznemiravanja na radnom mjestu. Uznemiravanje u smislu odredbe čl. 4. st. 2. ZR-a predstavlja svako neželjeno ponašanje uzrokovano nekim od temelja iz čl. 2. st. 1. istog zakona koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe koja traži zaposlenje i radnika, a koje uzrokuje strah ili neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. Prema odredbi čl. 4. st. 1. ZR uznemiravanje, kao i spolno uznemiravanje, predstavlja diskriminaciju u smislu odredbe čl. 2. ZR. Prema tome, uznemiravanje predstavlja oblik diskriminacije, a poslodavac je u smislu odredbe čl. 30. st. 1. ZR dužan zaštititi dostojanstvo radnika za vrijeme obavljanja posla tako da im osigura uvjete rada u kojima neće biti izloženi uznemiravanju, a dostojanstvo radnika, prema st. 2. iste odredbe, štiti se od uznemiravanja poslodavca, nadređenih suradnika i osoba s kojima radnik redovito dolazi u doticaj u obavljanju svojih poslova. Prema odredbi čl. 30. st. 4. ZR uznemiravanje predstavlja povredu obveza iz radnog odnosa, a radnik u smislu odredba čl. 5. ZR u slučajevima diskriminacije može zahtijevati naknadu štete prema odredbi čl. 109. ZR, kojom odredbom je određeno da ako radnik pretrpi štetu na radu ili u vezi s radom, poslodavac je dužan radniku naknaditi štetu po općim propisima obveznog prava, time da se pravo na naknadu štete odnosi i na štetu koju je poslodavac uzrokovao radniku povredom njegovih prava iz radnog odnosa.,,

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.377/10-2 od 6. rujna 2010.

UGOVOR O RADU NA NEODREĐENO VRIJEME

Zahtjev za zaštitu prava

(Čl. 10. st. 5. Zakona o radu - NN. 149/09 i 61/11)

Radnica nije dužna ulagati zahtjev za zaštitu prava nakon sklapanja ugovora o radu na određeno vrijeme ako je protekao rok od tri godine, iz razloga što se po Zakonu o radu smatra da je ugovor o radu koji je sklopljen nakon proteka tri godine sklopljen na neodređeno vrijeme.

„Kako odredba čl. 10. st. 5. ZR (čl. 15. st. 5. ranije važećeg ZR) sadrži neoborivu pretpostavku (presumptio iuris et de iure) da su radnik i poslodavac sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme, što znači da se poslodavcu ne dopušta dokazivanje da je sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme, protivno tvrdnji tuženika tužiteljica nije bila dužna ulagati zahtjev za zaštitu prava nakon sklapanja ugovora o radu na određeno vrijeme (po proteku roka od tri godine), jer se po samom zakonu smatra da je ugovor o radu koji je sklopljen nakon proteka od tri godine sklopljen na neodređeno vrijeme. Pravilan je i zaključak prvostupanjskog suda o nezakonitom prestanku radnog odnosa tužiteljice, jer je ugovor o radu u konkretnom slučaju mogao prestati samo na jedan od načina propisanih odredbom čl. 104. ZR. Kako se ugovor o radu sklopljen između stranaka 15. ožujka 2009.g. smatra da je sklopljen na neodređeno vrijeme, ugovor o radu sklopljen 14. ožujka 2010. godine nije mogao prestati istekom vremena na koje je sklopljen jer ne se radi o ugovoru o radu na određeno, nego na neodređeno vrijeme.

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.768/12-2 od 07. ožujka 2012.

SPORAZUM POSLODAVCA I RADNIKA

Primanje stvari ili usluge umjesto plaće

(Čl. 83. (90) Zakona o radu - NN. 149/09 i 61/11)

Ne smatra se nezakonitim sporazum radnika i poslodavca temeljem kojeg je radnik pristao da umjesto plaće u novcu ili umjesto nekog novčanog prava primi neku stvar ili uslugu.

„Sadržajem žalbenih navoda tuženik nije doveo u sumnju pravilnost činjeničnog i materijalnopravnog utemeljenja pobijane presude, jer je, po ocjeni ovog suda, prvostupanjski sud u pobijanoj presudi na pravilan način obrazložio činjeničnu i pravnu osnovu tužiteljevog primitka u naravi, koji mu je za vrijeme trajanja ugovora, do početka tijeka otkaznog roka, obračunavan kao novčano primanje, odnosno u novčanom ekvivalentu, time da je, nesumnjivo, u korist tuženika vršena i novčana isplata poreza i doprinosa (dakle, da je razlika između neto i bruto isplaćivana u korist tužitelja, a tužitelj, prema Zakonu o radu, ima pravo na isplatu bruto plaće), dakle, da tužitelj ostvaruje pravo na isplatu novčanog ekvivalenta razlike zbog neostvarenog primitka u naravi, na koji ostvaruje pravo (i) u otkaznom roku, čime ovaj sud prihvaća isto takvo stajalište prvostupanjskog suda, i na poreze i doprinose na tako obračunatu (a do sada neisplaćenu, odnosno nepriznatu) razliku. Osnova za takvu isplatu, osim u navedenim ispravama (ugovori; tuženikova odluka), temelji se i na pravnom karakteru (u poreznom smislu) takvog primanja, obzirom da Zakon o porezu na dohodak u čl.14. određuje da se **primici u naravi u poreznom smislu izjednačuju s plaćom**, a na njih se obračunavaju doprinosi iz plaće, doprinosi na plaću i porez na dohodak, čime radnik ostvaruje povećanu osnovicu za mirovinsko osiguranje (plaća u naravi, prema navedenom zakonskom članku, na taj se način obrazlaže u knjizi: „Radni odnosi u Republici Hrvatskoj“, u poglavlju: „Plaće, naknada plaće i ostala primanja radnika iz radnog odnosa“, u izdanju Pravnog fakulteta i Organizatora, 2007.g., strana 239, time da se pod naslovom: „Ostvarivanje prava na plaće, naknade plaće i druge novčane primitke iz radnog odnosa“

i podnaslovu: „Isplata plaće u novcu“, komentira doseg odredbe čl. 83. (čl. 90) ZR-a koji propisuje obvezu isplate plaće u novcu, na način da se ocjenjuje da nije nezakonit sporazum između radnika i poslodavca kada pristaje umjesto plaće u novcu ili umjesto nekog novčanog prava primiti neku stvar ili uslugu (autorica Marija Zuber pri tome se poziva ŽS u Rijeci br.Gž. 2381/02 od 05.siječnja 2003.g.)). Prema tome, predmetna naknada plaće u naravi, uz izraženi novčani ekvivalent, koji po visini nije sporan u predmetnom razdoblju, može se u ovom postupku tražiti i dosuditi u novčanom ekvivalentu, obzirom da je u konkretnom slučaju poslodavac svom zaposleniku (tužitelju), protivno sklopljenom ugovoru i svojoj ranijoj odluci, onemogućio ostvarenje primitka u naravi za vrijeme otkaznog roka, kada je, prema regulativi relevantnih ugovornih odredbi, tužitelj još uvijek imao pravo na to. Za ostvarenje tog prava nije potrebno provoditi postupak radi ostvarenja prava na korištenje službenog automobila, niti, obzirom da se radi o novčanom potraživanju, realizacija prava nije vezana uz prekluzivni rok za traženje sudske zaštite (čl.129. ZR-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2959/11-2 od 19. srpnja 2011.

UGOVOR O RADU

Odluka ravnatelja

(Čl. 50. Zakona o zdravstvenoj zaštiti – NN. 150/08, 71/10, 139/10)

Pravni temelj za obavljanje poslova tužitelja kao i za uređivanje radnog odnosa radnika i poslodavca ne može biti odluka ravnatelja.

„Kod toga valja primijetiti da je pregledom spisa utvrđeno da je zaključenju aneksa odnosno dodatka ugovora o radu, također prethodilo donošenje odluke ravnatelja tuženika o imenovanju tužitelja za obavljanje

poslova voditelja Hitne medicinske pomoći u L., odnosno voditelja Ispostave L., ali da se pravni temelj za obavljanje navedenih poslova ne nalazi u odluci ravnatelja, već u aneksu, odnosno dodatku ugovora o radu, a u prvostupanjskom postupku niti nije bilo sporno da su aneks i dodatak ugovora o radu, kojima je izmijenjen bitan sastojak ugovora o radu, koji se odnosi na poslove i radne zadatke koje će tužitelj obavljati kod tuženika, sklopljeni suglasnom voljom ugovornih stranaka (u smislu odredbe čl. 247. ZOO-a, ugovor je sklopljen kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora). Stoga je uglavak ugovora o radu (zajedno s aneksom i dodatkom) o nazivu, naravi i vrsti rada na kojima je tužitelj bio zaposlen, promijenjen suglasnom voljom poslodavca (tuženika) i radnika (tužitelja), jer se je tužitelj suglasio da će poslove voditelja Hitne medicinske pomoći u L. i voditelja Ispostave L. (na koje je prethodno imenovan odlukom ravnatelja tuženika) obavljati do donošenja (nove) odluke o imenovanju novog voditelja, a da će nakon toga nastaviti obavljati poslove liječnika opće medicine u jedinici Hitne medicinske pomoći u L. Dakle, tužitelju nije otkazan ugovor o radu (jer ugovor o radu i dalje egzistira u odnosu na poslove liječnika opće medicine u jedinici Hitne medicinske pomoći u L.), kako to tužitelj pogrešno smatra u žalbi, te nije postojala dužnost tuženika da donese odluku o otkazu ugovora o radu (koja bi onda doista trebala biti valjana obrazložena, uz navođenje razloga za opravdanost otkaza), već je na strani tužitelja (uz njegovu suglasnost koju je dao u aneksu, odnosno dodatku ugovora o radu) došlo do promjene uglavka ugovora o radu koji se je odnosio na obavljanje poslova, tako da je tužitelj nakon što je tuženik donio odluku o razrješenju (ravnatelj dužnika je takvo ovlaštenje imao temeljem odredbe čl. 26. Statuta, odnosno čl. 59. Zakona o zdravstvenoj zaštiti), nastavio s obavljanjem poslova liječnika opće medicine.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.1807/11-2 od 17. svibnja 2011.

PLAĆA

Smanjenje plaće

(Čl. 115. Zakona o radu – NN. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Poslodavac nije ovlašten jednostrano i samovoljno smanjiti plaću radniku.

„Naime, iz sadržaja postupka proizlazi da je tužiteljici počevši od mjeseca kolovoza 2009. g. pa nadalje tuženik isplaćivao smanjeni iznos plaće, sukladno Odluci poslodavca o smanjenju koeficijenta plaće od 23. rujna 2009. g. Radi se o jednostranoj odluci poslodavca kojom je izmijenjen (smanjen) iznos plaće svim zaposlenicima, uključujući i tužiteljici u odnosu na plaću utvrđenu ugovorom o radu. Valja ukazati da ugovor o radu sklopljen u pisanom obliku mora sadržavati sve bitne uglavke, a najmanje uglavke iz odredbe čl. 13. st. 1. toč. 1. – 9. Zakona o radu (NN. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13 dalje: ZR). Na identičan način bitni sadržaj ugovora o radu bio je propisan i odredbom čl. 17. st. 1. ranije važećeg Zakona o radu (NN. 38/95; 54/95; 65/95; 102/98; 17/01; 82/01; 114/03; 123/03; 142/03; 30/04; 68/05). Jedan od bitnih sastojaka ugovora o radu je i uglavak o osnovnoj plaći, dodacima na plaću, te razdobljima isplate primanja na koja radnik ima pravo, a u smislu odredbe čl. 82. st. 1. ZR (čl. 88. st. 1. ranije važećeg ZR) poslodavac mora radniku isplatiti takvu plaću nakon obavljenog rada. Ukoliko plaća nije dostatno određena ugovorom o radu poslodavac je dužan isplatiti radniku primjerenu plaću, sukladno odredbi čl. 82. st. 3. ZR (čl. 88. st. 3. ranije važećeg ZR). Poslodavac nije ovlašten jednostrano i samovoljno mijenjati bitnu ugovornu odredbu (uglavak), pa ga na to ne ovlašćuje niti stanje recesije, odnosno kroničnog nedostatka novca na tržištu. Jedini mehanizam jednostrane izmjene ugovornih odredbi predstavlja otkaz s ponudom izmijenjenog ugovora u smislu odredbe čl. 115. ZR (čl. 121. ranije važećeg ZR), koji institut omogućuje radniku njegovu dispoziciju prihvatljivosti izvršavanja rada za smanjenu plaću.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1420/13-2 od 19. kolovoza 2013.

PLAĆA

Plaća u naravi

(Čl. 338. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08)

Korištenje službenog automobila za koji radnik ne plaća nikakvu cijenu, može se izraziti u novčanom iznosu, kao primitak u naravi i prikazati kao plaću u naravi.

„Pri tome treba navesti da je ovaj sud u ranijoj ukidnoj odluci br. GŽ. ___/09-2 od 18. veljače 2009.g., ukazao da se korištenje službenog automobila, za koji radnik ne plaća nikakvu cijenu, može izraziti u novčanom iznosu, kao primitak u naravi, te prikazati kao plaću u naravi (tako i u knjizi: „Radni odnosi u Republici Hrvatskoj“, grupe autora, u izdanju Pravnog fakulteta i Organizatora, izdanje 2007.g., str. 239). Iako ovaj sud ne prihvaća pravilnom ocjenu tužitelja izraženu u žalbi, da Odluka predsjednika nadzornog odbora tuženika o načinu i uvjetima korištenja vozila u privatne svrhe, te načinu korištenja plaće po toj osnovi od 10. svibnja 2004.g., predstavlja sporazum stranaka o uvjetima i načinu korištenja službenog automobila u privatne svrhe, nego se, po ocjeni ovog suda, radi o jednostranom načinu uređenja tog činjeničnog i pravnog pitanja od strane poslodavca, činjenica je da je sadržajem te odluke poslodavac priznao tužitelju određena materijalna prava s naslova korištenja službenog automobila u privatne svrhe, pri čemu, izvjesno, nema dvojbe da je osnova za donošenje takve odluke bio određeni zahtjev tužitelja (predsjednika uprave) da mu se takvo pravo prizna. Isto tako, po ocjeni ovog suda, prvostupanjski odgovor na pitanje o kojem također ovisi odluka o tužbenom zahtjevu, a koji se sastoji u određenju da li primitak u naravi predstavlja: „podmirenje (jednog od) svih ostalih davanja predviđenih ovim ugovorom prema radnom mjestu direktora“, a za koji primitak bi u tom slučaju trebalo primijeniti čl. 12. Ugovora o međusobnim pravima i obvezama, od 27. veljače 2004.g., što konkretno znači da bi se takav primitak u naravi trebao smatrati plaćom koja se isplaćuje u otkaznom roku. Ukoliko je odgovor na prethodno pitanje pozitivan, te takav

primitak predstavlja dio plaće, tada otpada potreba daljnje analize sadržaja odnosa između stranaka.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.842/10-2 od 28. rujna 2010.

BRUTO PLAĆA

Potraživanje isplate plaće tužbom

(Čl. 37. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku – NN. 84/08 i 123/08)

Kada tužbom potražuje isplatu plaće, radnik ima pravo potraživati bruto plaću.

„Po ocjeni ovog suda, prihvatljivo je utuženje bruto plaće u konkretnim okolnostima, obzirom na sadržaj odredbe čl. 37. Zakona i izmjenama i dopunama ZPP-a iz NN.84/08 i 123/08, kojim je propisano da je radnik dužan novčane tražbine po osnovi radnog odnosa koje se utvrđuju u bruto iznosu utužiti u bruto iznosu, te ukoliko utuži ne navodeći da zahtijeva bruto iznos, smatra se da je utužio bruto iznos. Navedena odredba, po ocjeni ovog suda, osim procesnopravne ovlasti radnika na utuženje bruto iznosa, ima i svoj materijalnopravni značaj, jer ovlašćuje radnika na ostvarenje prava (utuživanjem) iznosa koji se odnose na poreze, prireze i doprinose, kao njegovog osobnog prava. Pri tome je pogrešna tuženikova ocjena da time tužitelj ostvaruje nepripadne prihode, jer tužitelj ima pravo ostvarivati takvu naplatu, pri čemu je zakonski regulirano na koji način se, u konačnici, raspoređuju novčana sredstva koja prelaze neto iznose plaće.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.275/12-2 od 11. travnja 2013.

UVEĆANJE PLAĆE S OSNOVA RADA NOĆU, SUBOTOM, NEDJELJOM, BLAGDANOM I S OSNOVA PREKOVREMENOG RADA

Rad djelatne vojne osobe u dežurstvu

(Čl. 14. i 97. Zakona o službi u oružanim snagama – NN. 33/02, 58/02, 175/03, 136/04 i 76/07;

Čl. 39. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike NN 92/04M; čl. 44 – NN. 93/08)

Rad djelatne vojne osobe u dežurstvu izričito je propisan kao prekovremeni rad, ukoliko isti nije preraspodijeljen odnosno nije u cijelosti kompenziran slobodnim danima, pa djelatna vojna osoba ima pravo na povećanu plaću za prekovremeni rad.

„Službovnik oružanih snaga Republike Hrvatske iz 1992.g. i 1993.g. na koji se tužena poziva u žalbi nije donesen na osnovu čl. 97.s t. 7. ZOSOS-a već na osnovu čl. 47. st. 1. toč. 8. Zakona o obrani (pročišćeni tekst NN 74/93, 57/96, 31/98, 78/99 i 16/01) i istim su regulirana temeljna načela i ustrojstvo oružanih snaga (koji propis je u cijelosti stavljen izvan snage tek donošenjem Pravilnika o službi u oružanim snagama od 22. srpnja 2009.g.). Upravo njime je i propisano da dežurstvo traje 24 sata. Glavom IV Službovnika normiran je rad i unutarnja služba u oružanim snagama, te je toč. 108. propisano da se rad organizira unutar petodnevnog radnog tjedna, a unutarnja služba radi neprekidno. Toč. 125. određeno je da unutarnja služba obuhvaća, dežurstvenu službu, redarsku službu, stražarsku službu, prijavnu i protupožarnu službu. Nadalje, toč. 128 kako to i tužena pravilno navodi, propisano je da dežurstvo u pravilu traje 24 sata, a osoba koja je predala dužnost dežurnog oslobađa se svih obveza idućih 24 sata, istom točkom Službovnika je određeno da se za dežurstva dodjeljuje posebna novčana naknada. Što se tiče stražarske službe (različite od službe dežurstva) i ona se sukladno navedenoj toč. 108. Službovnika organizira neprekidno, dakle kroz 24 sata dnevno, a

organizacija, rad i uporaba straže propisana je propisnikom „stražarska služba“ (toč. 157. Službovnika). Imajući u vidu prethodno navedeno, kako sve do 01. listopada 2009. g. usprkos izloženom normativnom uređenju ZSOS (pa i Službovnika oružanih snaga na koji se poziva tužena) da djelatnoj vojnoj osobi pripada novčana naknada za rad duži od propisanog redovnog radnog vremena, visina te naknade nije bila uređena, a SZOS u čl. 14. upućuje na primjenu općih propisa o državnim službenicima i namještenicima, općih propisa o radu i kolektivnih ugovora sklopljenih u skladu sa njima, to je sud prvog stupnja pravilno sukladno po tuženoj dostavljenom prikazu odrađenih radnih sati tužitelja raščlanjenih na sate noću, subotom, nedjeljom, blagdanom, za rad u smjeni, dvokratno, turnusu kao i za prekovremeni rad dosudio tužitelju dodatke na plaću za otežane uvjete rada i za prekovremeni rad, pri čemu suprotno žalbenoj tvrdnji te sate nije „duplicirao“.

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.686/12-2 od 14. ožujka 2012.

DODATAK NA PLAĆU ZBOG POSEBNIH UVJETA RADA

Popis radnika koji rade na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada

(Čl. 54. i 56. Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje – NN. 142/10)

Odobrenje popisa radnika koji rade na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada od strane nadležnog ministarstva ne predstavlja uvjet za ostvarenje prava radnika na isplatu naknade zbog posebnih uvjeta rada.

„U odnosu na ostale žalbene navode tuženika valja navesti da je prvostupanjski sud pravilno zaključio da niti Kolektivnim ugovorom, a niti bilo kojim drugim propisom nije predviđeno odobrenje popisa radnika koji

rade na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada po nadležnom Ministarstvu kao uvjet za ostvarenje prava radnika na isplatu tog dodatka. Naime, odredbom čl. 52. st. 5. KU/02 (čl. 58. st. 5. KU/10) normirana je obveza poslodavca dostaviti Ministarstvu popis radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada, koja odredba je potpuno jasna i određena, pa se ima tumačiti i primijeniti onako kako glasi, kako je to i određenom odredbom čl. 319. st. 1. ZOO, pa je za odluku o tužbenom zahtjevu tužiteljice potpuno nebitna okolnost da se Povjerenstvo za tumačenje Kolektivnog ugovora nije moglo složiti oko tumačenja odredbe čl. 52. KU/02, pa je tumačenje povjerilo neutralnom stručnjaku u vezi čega još uvijek nije donesena nikakva odluka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1434/13-2 od 09. kolovoza 2013.

NAKNADA PLAĆE ZA VRIJEME KORIŠTENJA GODIŠNJEG ODMORA

Obračun naknade plaće državnom službeniku za vrijeme korištenja godišnjeg odmora

(Tumačenje čl. 14. st. 2. Kolektivnog ugovora za državne službenike Zajedničke komisije od 8. svibnja 2009.)

Naknada plaće državnom službeniku za vrijeme korištenja godišnjeg odmora obračunava se na način da se visina prosječne mjesečne plaće isplaćene u prethodna tri mjeseca podijeli s mjesečnim fondom sati u mjesecu u kojem koristi godišnji odmor.

„Predmet ovog spora je zahtjev tužitelja za isplatu razlike naknade plaće za vrijeme korištenja godišnjeg odmora u utuženom razdoblju koje djelomično obuhvaća vrijeme važenja ranijeg Kolektivnog ugovora, a

djelomično sada važećeg Kolektivnog ugovora. Tužitelji svoje zahtjeve temelje na odredbi čl. 10. st. 2. ranije važećeg Kolektivnog ugovora, odnosno čl. 14. st. 2. važećeg Kolektivnog ugovora. Obje odredbe su identičnog sadržaja i određuju da državnom službeniku i namješteniku čija je narav službe (posla) takva da mora raditi prekovremeno ili noću ili nedjeljom ili blagdanom, odnosno zakonom predviđenim neradnim danom, pripada pravo na naknadu plaće za godišnji odmor u visini prosječne mjesečne plaće isplaćene mu u prethodna tri mjeseca. Sporan je bio obračun naknade u vezi čega je Zajednička komisija na sjednici održanoj dana 8. svibnja 2009.g. dala tumačenje odredbe čl. 14. st. 2. važećeg Kolektivnog ugovora u pogledu izračuna satnice na način da se visina prosječne mjesečne plaće isplaćene u prethodna tri mjeseca podijeli s mjesečnim fondom sati u mjesecu u kojem se koristi godišnji odmor. Sukladno tumačenju Zajedničke komisije tužiteljima pripada pravo na isplatu razlike naknade plaće temeljem odredbe čl. 14. st. 2. važećeg Kolektivnog ugovora u iznosima dosuđenim po prvostupanjskom sudu, a na temelju izvršenog obračuna tuženika kojem niti jedna stranka nije prigovarala. Što se tiče ranijeg razdoblja, pravilan je zaključak suda da tužiteljima pripada pravo na isplatu razlike naknade plaće u smislu odredbe čl. 10. st.2. ranije važećeg KU prema priloženom obračunu tuženika i prema istim kriterijima kao i u kasnijem razdoblju, budući da je ranije važećim KU na identičan način regulirano pravo tužitelja na naknadu plaće za godišnji odmor kao i važećim KU, pa istovjetna normativna regulativa diktira i jednaki obračun.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.71/11-2 od 17. siječnja 2011.

NAKNADA PUTNIH TROŠKOVA

Pravo djelatnih vojnih osoba na putne troškove

(Čl. 14. Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske – NN. 33/02., 58/02., 175/03., 136/04., 76/07., 88/09. i 124/09)

Pravo djelatnih vojnih osoba na naknadu troškova prijevoza na posao i s posla regulirano je Pravilnikom o naknadi troškova.

„Naime, prema čl. 14. Zakona o službi u oružanim snagama RH propisano je da o svim pitanjima koja nisu uređena tim Zakonom ili propisima donesenim na temelju tog zakona primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima, opći propisi o radu, odnosno kolektivni ugovori sklopljeni u skladu s njima. Kako je Pravilnikom o naknadi troškova, regulirano i pravo djelatnih vojnih osoba na naknadu troškova regulirano i pravo djelatnih vojnih osoba na naknadu troškova prijevoza na posao i s posla, koji je donijet temeljem odredbe čl. 178. st. 2. i čl. 179. st. 3. Zakona o službi u oružanim snagama, to nema nikakve osnove primjena KU u pogledu prava na naknadu troškova prijevoza s posla i na posao djelatnim vojnim osobama. Naime, odredbama čl. 2. st. 3. Pravilnika jasno je određeno da se naknada troškova prijevoza priznaje u visini izdataka ili cijene mjesečne karte ili cijeni pojedinačne karte javnog prijevoza, s time da st. 2. istog članka jasno upućuje da ova naknada bez obzira da li se isplaćuje u visini izdataka mjesečne karte ili cijeni pojedinačne karte može iznositi najviše do cijene mjesečne karte. Kako između stranaka nije bilo sporno da tužitelj nije u pojedinom mjesecu radio svaki dan to isti ima pravo na naknadu putnih troškova za dane kada je radio, u visini cijene pojedinačne karte javnog prijevoza, no ova visina u jednom mjesecu nikako ne može prijeći iznos cijene mjesečne karte.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1554/11-2 od 3. veljače 2011.

JUBILARNA NAGRADA

Iznos jubilarne nagrade

(Čl. 69. st. 1. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama – NN. 141/12)

Tužitelju kao zaposleniku srednjoškolske ustanove pripada jubilarna nagrada u iznosu od 500,00 kn obzirom da je Kolektivnim ugovorom za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama ugovoreno da će Vlada Republike Hrvatske i sindikati javnih službi o osnovici za isplatu jubilarne nagrade pregovarati svake godine u postupku donošenja prijedloga Državnog proračuna, a za slučaj da se dogovor ne postigne da osnovica za jubilarnu nagradu iznosi 1.800,00 kn neto, dok su Vlada Republike Hrvatske i sindikati javnih službi dogovorili tu osnovicu Dodatkom I Kolektivnog ugovora u iznosu od 500,00 kn.

„Odredbom čl.35. st.1. Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama određeno je da se zaposleniku isplaćuje jubilarna nagrada za rad pod uvjetima utvrđenim čl.69. TKU/10 za određeni broj godina rada i prema utvrđenom koeficijentu osnovice (za 10 godina u visini 1,25 osnovice), dok je u st.2. tog članka određeno da će o visini osnovice za jubilarnu nagradu Vlada Republike Hrvatske i sindikati javnih službi pregovarati svake godine u postupku donošenja Prijedloga Državnog proračuna s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 1.800,00 kn neto. Vlada Republike Hrvatske i sindikati javnih službi pregovarali su o osnovici za jubilarnu nagradu prilikom donošenja Državnog proračuna te su Dodatkom I TKU/12 tu osnovicu za 2013.g. utvrdili u iznosu od 500,00 kn neto (čl.4.). Imajući u vidu da je Kolektivnim ugovorom za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama u čl.35. st.2. ugovoreno da će Vlada Republike Hrvatske i sindikati javnih službi o osnovici za isplatu jubilarne nagrade pregovarati svake godine u postupku donošenja Prijedloga Državnog proračuna, te da tek za slučaj da se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu

iznosi najmanje 1.800,00 kn neto, a da su Vlada Republike Hrvatske i sindikati javnih službi dogovorili tu osnovicu Dodatkom I TKU/12 u iznosu od 500,00 kn, tužitelju kao zaposleniku srednjoškolske ustanove pripada jubilara nagrada prema dogovorenoj osnovici od 500,00 kn."

Županijski sud u Varaždinu, Gž.401/14-3 od 14. travnja 2014.

UGOVORNA ZABRANA UTAKMICE

Zabrana zapošljavanja

(Čl. 100. st. 5. Zakona o radu - NN. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst, 68/05)

Kada se ugovorna zabrana utakmice odnosi na zabranu zapošljavanja u najduljem zakonom predviđenom vremenu, a tuženik je osoba srednje stručne spreme i niže rangirani zaposlenik u poslovnoj hijerarhiji gotovo svakog poslovnog (trgovinskog) subjekta te je prosječne stručne kvalifikacije bez uže specijalizacije za konkretnu poslovnu djelatnost, tada ugovorna zabrana zapošljavanja pod prijetnjom ugovorne kazne u visini od milijun i po kuna, s aspekta poslodavca, nema svrhu zaštitu njegove opravdane poslovnih interesa, dok s aspekta radnika predstavlja nesrazmjerno ograničenje.

„Uporište za opisano stajalište prvostupanjski sud nalazi u sadržaju odredbe čl. 100. st. 5. Zakona o radu (dalje: ZR – NN. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst, 68/05) prema kojoj odredbi ugovor o zabrani tržišne utakmice ne obvezuje zaposlenika ako njegov cilj nije zaštita opravdanih poslovnih interesa poslodavca ili ako se njime s obzirom na područje, vrijeme i cilj zabrane a u

odnosu na opravdane poslovne interese poslodavca nesrazmjerno ograničava rad i napredovanje radnika. Valja navesti da je prvostupanjski sud pravilno zaključio da se u svjetlu činjenice što se tuženik zaposlio kod poslodavca čija se djelatnost tek u dijelu podudara sa tužiteljevom da se zaposlio na drugom radnom mjestu koje ne sadrži nikakva ovlaštenja ili mogućnosti utjecaja na ugovaranje pravnih poslova u svrhu prodaje robe, ugovaranja cijene ili uvjeta prodaje, da je tuženik osoba naobrazbe srednje stručne spreme, da se zaposlio nakon dva neuspješna pokušaja zapošljavanja kod drugih poslodavaca, zbog čega zabrana zapošljavanja tijekom maksimalnog zakonskog roka od dvije godine, bez prava na naknadu kroz to vrijeme u bitnom ograničavaju njegovo pravo na rad. Konkretna ugovorna zabrana utakmice odnosi se – između ostalog – na zabranu zapošljavanja u najduljem zakonom predviđenom vremenu, pri čemu okolnost što je tuženik osoba srednje stručne spreme i kao terenski komercijalist (kod tužitelja) odnosno unapređivač prodaje (kod novog poslodavca) nedvojbeno niže rangirani zaposlenik u poslovnoj hijerarhiji gotovo svakog poslovnog (trgovinskog) subjekta i što je prosječne stručne kvalifikacije bez uže specijalizacije za konkretnu poslovnu djelatnost, i ovaj sud potvrđuje u uvjerenju da konkretna ugovorna zabrana zapošljavanja pod prijetnjom ugovorne kazne u visini od milijun i po kuna, s aspekta tužitelja, nemaju za svrhu zaštitu njegovih opravdanih poslovnih interesa, već s aspekta tuženikovih prava predstavljaju očito i nesrazmjerno ograničenje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2491/11-2 od 27. travnja 2011.

ZASTARA

Zahtjev za mirno rješenje spora

(Čl. 186. a. st. 3. Zakona o parničnom postupku - NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08 – ispr.)

Podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora dolazi do zastoja zastarijevanja.

„Prema ocjeni ovoga suda tužitelj je za štetu saznao u vrijeme podnošenja prijedloga za mirno rješenje spora upućenog tuženiku u svezi plaćanja doprinosa i poreza na iznos razlike plaće utvrđen nagodbom sklopljenom između stranaka 4. srpnja 2005.g., dakle, 22. svibnja 2007.g. pa trogodišnji zastarni rok istječe 22. svibnja 2010.g. Objektivni zastarni rok istječe 2. travnja 2009.g. međutim, tužitelj je 22. siječnja 2009.g. podnio tuženiku zahtjev za mirno rješenje spora, dakle, prije proteka roka od pet godina, a podnošenjem tog zahtjeva došlo je do zastoja zastarijevanja, sukladno odredbi čl. 186.a. st. 3. Zakona o parničnom postupku. Prema tome, pogrešan je zaključak prvostupanjskog suda da je podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora došlo do prekida zastare jer je zahtjev tužitelja podnesen nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN. 84/08), koji je stupio na snagu 1. listopada 2008.g., kojim je izmijenjena odredba čl. 186. a. ZPP-a, a i ovaj postupak je pokrenut nakon stupanja na snagu tog zakona. Prema odredbi čl. 186.a. st. 5. ZPP-a podnositelj zahtjeva ovlašten je podnijeti tužbu nadležnom sudu ako zahtjev za mirno rješenje spora ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku od 3 mjeseca od njegova podnošenja. Tužitelj je tužbu prvostupanjskom sudu podnio putem preporučene poštanske pošiljke 24. travnja 2009.g. pa se u smislu odredbe čl. 113. st. 2. ZPP-a taj dan smatra danom predaje tužbe prvostupanjskom sudu. Podnošenjem tužbe prvostupanjskom sudu došlo je do prekida zastare u smislu odredbe čl. 241. ZOO, pa imajući u vidu da je podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora došlo do zastoja zastarijevanja, a nakon toga do prekida zastare (podnošenjem tužbe), ocjena je i ovoga suda da nije nastupila zastara potraživanja tužitelja, slijedom čega je prvostupanjski sud, bez obzira na razloge navedene u obrazloženju, prigovor tuženika ocijenio neosnovanim.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.1038/10-2 od 14. ožujka 2011.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Neplaćanje doprinosa prilikom obračuna plaće

(Čl. 109. st. 1. i 2. Zakona o radu – NN. 38/95, 54/95, 54/95, 64/95, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 132/03 i 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst)

Radniku pripada naknada štete ukoliko mu poslodavac nije obračunao doprinose prilikom obračuna plaće i ako ih nije isplatio istodobno s isplatom plaće.

„Naime, nagodbom sklopljenom između stranaka 4. srpnja 2005.g. tuženik se obvezao isplatiti tužitelju iznos od 11.483,51 kn s osnove neisplaćenih dodataka na plaću koji se odnose na razdoblje od 1. siječnja 2001.g. do 1. prosinca 2003.g. dakle, za vrijeme trajanja radnog odnosa tužitelja kod tuženika. Prema odredbi čl. 90. st. 1. ZR-a plaća se isplaćuje nakon obavljenog rada i to u razdobljima koja ne smiju biti duža od mjesec dana (st. 3.). Prema tome, tuženik je bio dužan isplaćivati plaću tužitelju nakon obavljenog rada, pa okolnost da se nagodbom od 4. srpnja 2005.g. obvezao isplatiti tužitelju određeni novčani iznos s osnove neisplaćenog dijela plaće za razdoblje od 1. siječnja 2001.g. do 1. prosinca 2003.g. ukazuje na propust tuženika u odnosu na ispunjavanje njegovih obveza iz radnog odnosa, zbog čega je pravilan zaključak suda da je tuženik uzrokovao tužitelju štetu povredom njegovih prava iz radnog odnosa i da tužitelju pripada pravo na naknadu štete u smislu odredbe čl. 109. st. 1. i 2. ZR-a. Osim toga, propust tuženika odnosi se i na obračun i plaćanje doprinosa jer je u smislu odredaba Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja tuženik bio dužan doprinose obračunati prilikom obračuna plaće i platiti ih istodobno s isplatom plaće.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.1038/10-2 od 14. ožujka 2011.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Profesionalne nesposobnost za rad utvrđena nakon prestanka ugovora o radu

(Čl. 109. Zakona o radu - NN. 149/09 i 61/11)

Ukoliko prestanak radnog odnosa nije posljedica utvrđene profesionalne nesposobnosti za rad, a koja je utvrđena nakon prestanka ugovora o radu, nego istek ugovora o radu na određeno vrijeme, tada gubitak zarade koja se sastoji od razlike između plaće koju je tužitelj primao kada je radio i invalidske mirovine nije u uzročno posljedičnoj vezi sa utvrđenom profesionalnom nesposobnošću za rad.

„Naime, nesporno je da je tužitelj bio u radnom odnosu kod I-tuženika na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme, a zbog povećanog opsega posla u vrijeme sezone sadnje vinograda, te da je ugovor o radu prestao po isteku sezonskih radova dana 20.12.2007. g. Kako prestanak radnog odnosa kod I-tuženika nije posljedica utvrđene profesionalne nesposobnost za rad koja je utvrđena nakon prestanka radnog odnosa tužitelja kod I-tuženika, već istek ugovora o radu na određeno vrijeme, to ni gubitak zarade koja se sastoji od razlike između plaće koju je tužitelj primao dok je radio i naknade koju je primao od HZZO-a nakon toga, odnosno invalidske mirovine koju prima, nije u uzročno-posljedičnoj vezi sa utvrđenom profesionalnom nesposobnošću za rad.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4230/12-2 od 25. ožujka 2013.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Prekršajna odgovornost poslodavca

(Čl. 113. st. 7. Zakona o radu – NN. 38/95, 54/95, 54/95, 64/95, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 132/03 i 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05)

Ako poslodavac nakon otkaza ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga u roku šest mjeseci na istim poslovima zaposli drugog radnika, otkaz nije nezakonit time da će poslodavac biti prekršajno sankcioniran.

„Naime, odredba čl. 113. st. 7. ZR-a propisuje da poslodavac koji zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga otkazao radniku ugovor o radu ne smije šest mjeseci na istim poslovima zaposliti drugog radnika. Međutim, ako poslodavac to ipak učini otkaz radnog odnosa neće postati nezakonitim ukoliko je bio zakonit u vrijeme donošenja odluke o otkazu, već je sankcija takvom zapošljavanju prekršajna (odredba čl. 247. st. 19. ZR-a) – o tome i Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci broj Revr. 513/03-2 od 27. svibnja 2004.g.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.61/11-2 od 17. siječnja 2011.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Oslobođenje poslodavca od odgovornosti za štetu nastalu radniku na radu

(Čl. 9. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu – „Narodne novine“ broj 75/09)

Poslodavac se može osloboditi odgovornosti za štetu nastalu radniku na radu ako usprkos provedenim svim potrebnim mjerama koje uključuju planiranje, pripremu i provedbu radnog procesa uvažavajući najvišu moguću razinu zaštite radnika dođe do štetnog događaja uzrokovanog izvanrednim i nepredvidivim okolnostima odnosno višom silom na koji poslodavac unatoč dužnoj pažnji nije mogao utjecati.

„Temeljno pitanje je na koji je način poslodavac izvršio svoju dužnost iz čl. 44. st. 1 ZZR-a, tj. koje mjere za zaštitu zdravlja i sigurnost radnika, uključujući planiranje, pripremu i provedbu radnog procesa, uvažavajući najvišu moguću razinu zaštite radnika i okoliša, je poslodavac u konkretnom slučaju bio dužan osigurati (je osigurao), odnosno na koji način ih je bio dužan provesti da bi se mogla isključiti njegova objektivna odgovornost za nastalu štetu radniku. Pri tome treba posebno akcentirati da je čl. 9. Zakona o izmjenama i dopunama ZZR-a (NN.75/09) izmijenjen čl. 15. te je propisano da poslodavac odgovara radniku za štetu uzrokovanu ozljedom na radu po načelu objektivne odgovornosti, na koju ne utječu propisane obveze radnika u području sigurnosti i zdravlja na radu (stavak 1), te da se iznimno poslodavac može osloboditi odgovornosti, ili se njegova odgovornost može ograničiti prema propisima obveznog prava ako se radi o događaju nastalom zbog izvanrednih i nepredvidivih okolnosti, odnosno više sile, a na koje poslodavac, unatoč njegovoj dužnoj pažnji, nije mogao utjecati. Po ocjeni ovog suda, tuženikova organizacija procesa (radnje) čišćenja ćelije silosa nije organizacijski provedena na odgovarajući način, jer taj postupak nije vodila za to odgovorna osoba, a isto tako, nije unaprijed utvrđen konkretan način provođenja radnog postupka, uz sagledavanje opsega tog posla i stupnja opasnosti prema mogućem načinu izvršenja tog posla. Dakle, poslodavac je dužan, vodeći računa o strogim kriterijima iz čl. 15. i čl. 44. ZZR-a, glede stručne osposobljenosti radnika, organizacije izvršenja pojedinog radnog zadatka, primjene svih mogućih raspoloživih tehničkih pomagala, kako u fazi planiranja te pripreme i provedbe određenog radnog procesa uz najvišu moguću razinu zaštite radnika od posljedica potencijalne opasnosti, provesti sve potrebne mjere, koje je objektivno moguće provesti, a koje osiguravaju sigurnost izvršenja

takvog zadatka, što je u konkretnom slučaju izostalo, odnosno nije u dovoljnoj mjeri primijenjeno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1705/13-2 od 03. siječnja 2014.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Šteta nastala radniku na putu od stana do mjesta rada

(Čl. 103. Zakona o radu - NN. 149/09 i 61/11)

Poslodavac ne odgovara za naknadu štete koja radniku nastane na redovitom putu od stana do stalnog mjesta rada.

„Obrazlažući žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, tužitelj se poziva na odredbu čl.37.stav.1.toč.3. Zakona o mirovinskom osiguranju (dalje: ZMO) prema kojoj se ozljedom na radu smatra svaka ozljeda nanesena na način predviđen u toč.1. cit. odredbe koju osiguranik pretrpi na redovitom putu od stana do mjesta rada i obratno te na putu poduzetom radi stupanja na posao koji mu je osiguran odnosno na posao na osnovi kojeg je osiguran, pa obzirom da je sud prvog stupnja u dokaznom postupku izvršio i uvid u prijavu o ozljedi na radu od 07.07.2010.g. to smatra da činjenica što je predmetna ozljeda priznata ozljedom na radu prema propisima mirovinskog osiguranja, kvalificira i I/tuženika pasivno legitimiranim. No valja navesti da se pretpostavke za naknadu štete uzrokovanu radniku na radu ili u vezi s radom prosuđuju prema općim propisima obveznog prava zbog čega materijalno-pravna regulativa propisana odredbama mirovinskog zakona za ocjenu naravi konkretne štete nije relevantna te ne nalazi svoju primjenu. Kako poslodavac odgovara radniku za štetu isključivo ako je riječ o šteti koju je radnik pretrpio tijekom radnog procesa obavljajući radne zadatke, a ne i na

putu do posla, ili s posla, to je prvostupanjski sud osnovano zauzeo negativno stajalište o tužbi tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1452/13-2 od 17. prosinca 2013.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Naknada imovinske štete radniku

(Čl. 32. toč. 4. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti – NN. 32/02,86/02,114/03 i 151/03;

Čl. 154. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96,112/99, 88/01)

Poslodavac je dužan naknaditi radnici, kojoj je neosnovano izvanredno otkazao ugovor o radu, novčanu naknadu koju bi ista ostvarivala na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kao nezaposlena osoba od prvog dana po prestanku radnog odnosa do isteka razdoblja na koje bi imala pravo na istu.

„Osnovano je prvostupanjski sud udovoljio i tom dijelu tužiteljčinog tužbenog zahtjeva nalazeći da je njezin radni odnos prestao odlukom o izvanrednom otkazu zbog čega prema odredbi čl.32.toč.4. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 32/02,86/02,114/03 i 151/03) nije mogla ostvariti prava na novčanu naknadu kao nezaposlena osoba niti se prijaviti Hrvatskom zavodu za zapošljavanje radi podnošenja zahtjeva za ostvarivanje takvog prava sukladno odredbi čl.31. istog zakona pa je odgovornost tuženika za naknadu tužiteljici utužene naknade zasnovao na odredbi čl.154.stav.1. Zakona o obveznim odnosima (dalje:ZOO). Kako je prvostupanjski sud nadalje utvrdio da se tužiteljica – prema sadržaju Evidencijskog lista uredno javljala Zavodu za zapošljavanje u periodu od 20. veljače 2004.g.

do 14. listopada 2004.g. kao i da bi prema odredbi čl.39.stav.1. Zakona o posredovanju imala pravo na novčanu naknadu od prvog dana po prestanku radnog odnosa do isteka razdoblja za koje bi, prema čl.41. Zakona o posredovanju imala pravo na novčanu naknadu, da joj prema čl. 30.stav.1. Zakona o posredovanju obzirom na vrijeme rada u posljednja 24 mjeseca i prema ukupno ostvarenom radnom stažu takvo pravo pripada u trajanju od 390 dana, to joj je prvostupanjski sud dosudio takvu novčanu naknadu u visini od 900,00 kn (propisanoj Odlukom o visini novčane naknade za nezaposlene osobe – NN 83/01) a za period od 01. travnja 2002.g. do 28. lipnja 2003.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.164/12-2 od 06. lipnja 2012.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Povreda radnika na radu

(Čl. 1067. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05)

Zapisnik o provedenom inspekcijskom nadzoru prilikom raspravljanja opsega poslodavčeve odgovornosti za povredu koju je na radu pretrpio njegov radnik, ne predstavlja materijalno pravnu osnovu za prosudbu opsega odgovornosti poslodavca.

„Naime, valja pojasniti da zapisnik o provedenom inspekcijskom nadzoru u sudskom predmetu u kojem je predmet raspravljanja opseg poslodavčeve odgovornosti za povredu koju je na radu pretrpio njegov zaposlenik može imati tek činjenični značaj, a ne predstavljati materijalno-pravni osnov za prosudbu opsega odgovornosti poslodavca (ili njegovog oslobođenja od odgovornosti). Navedeno zbog činjenice što tuženik odgovara po načelu uzročnosti, što znači da podliježe prosudbi prema kriterijima takve odgovornosti sadržane u ranije citiranim odredbama ZOO-

a koji kriteriji su daleko širi od normativne regulative koja je bila predmetom ispitivanja u upravnom postupku provedenog inspekcijskog nadzora. Zbog iznesene koncepcije objektivne odgovornosti za naknadu štete, ovaj sud ne prihvaća pojednostavljeno tuženikovo pojašnjenje da je tuženik poduzeo sve mjere zaštite na radu a što da dokazuje provedeni inspekcijski nadzor tijekom kojeg službena osoba inspektorata nije ni bila na licu mjesta niti je analizirala konstrukciju i položaj metalnog regala na kojem su se nalazili sporni naglavci niti je karakteristika predmetnih naglavaka dovela u korelaciju sa načinom konkretnog uskladištenja istih. Po ocjeni ovoga suda upravo iskaz voditelja službe zaštite na radu kod tuženika kao kompetentne osobe u organizacijski strukturi samog tuženika, jasno i nedvojbeno potvrđuje zaključak prvostupanjskog suda o propustima u organizaciji rada u skladištu tuženika zbog kojih je i konkretne zgode došlo do ozljeđivanja tužitelja, a koji zaključak u potpunosti prihvaća pravilnim ovaj sud.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.2150/11-2 od 4. svibnja 2011.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA NAKNADU ŠTETE

Zaštita od uznemiravanja i diskriminacije

(Čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05 i 41/08)

Ukoliko tužiteljica u tužbi ne navodi pravnu osnovu propisanu Zakonom o radu na kojoj se temelji zaštita od uznemiravanja i diskriminacije, a radnje tuženoga počinjene prema tužiteljici predstavljaju tzv. mobing, tada tužiteljica zaštitu može ostvariti isključivo temeljem Zakona o obveznim odnosima u vidu naknade štete ako joj je takvim radnjama šteta nanijeta.

„Osnovano prvostupanjski sud navodi da se tužba tužiteljice koju ona zasniva na tvrdnji da je bila sustavno diskriminirana i uznemiravana na poslu te tužbu i podnosi pozivajući se na odredbe čl. 2. i 5. Zakona o radu (NN. 137/04 pročišćeni tekst) ne može biti utemeljena na navedenom materijalnom propisu obzirom da se institut diskriminacije kao i uznemiravanja, pa i zaštite dostojanstva radnika, sukladno Zakonu o radu (a tako i Zakonu o suzbijanju diskriminacije koji je stupio na snagu 1. siječnja 2009.g. NN 85/08) veže isključivo na neki od točno taksativno navedenih temelja iz čl. 2. st. 1. Zakona o radu, a tužiteljica u svojoj tužbi ne navodi niti jedan temelj iz navedenog propisa u odnosu na koje temelje Zakona o radu pruža zaštitu od uznemiravanja i diskriminacije. Prema tome radnje koje je tužiteljica opisivala i za koje prvostupanjski sud osnovano utvrđuje da su od strane tuženog prema njoj i počinjene nisu radnje koje bi predstavljale zakonski propisani temelj u odnosu na koji je propisana zabrana uznemiravanja i diskriminacije već doista predstavljaju tzv. mobing, a što nije pravna kategorija zaštićena Zakonom o radu već od istog radnik može ostvariti zaštitu temeljem Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) u vidu naknade štete ukoliko mu je takvim radnjama nanijeta šteta, što tužiteljica u ovom sporu i traži.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.211/10-2 od 5. listopada 2010.

VRAĆANJE RADNIKA NA POSAO

Nedopušten otkaz poslodavca

(Čl. 116. st. 1. Zakona o radu - NN. 149/09 i 61/11)

U slučaju utvrđenja da otkaz poslodavca nije dopušten, poslodavac se ne može osloboditi obveze vraćanja radnika na mjesto za koje je sklopljen ugovor o radu pozivajući se na nemogućnost da tužitelja vrati na ranije poslove.

„U odnosu na žalbenu tvrdnju tuženika da ne može vratiti tužitelja na poslove kontrolora i blagajnika jer takvo radno mjesto više ne postoji, valja navesti da vraćanje radnika na posao u smislu odredbe čl. 116. st. 1. ZR (ako sud utvrdi da otkaz poslodavca nije dopušten) pretpostavlja vraćanje na radno mjesto za koje je sklopljen ugovor o radu, a ukoliko takvog radnog mjesta nema onda na odgovarajuće poslove u skladu sa stručnom spremom i sposobnostima radnika, pa se tuženik kao poslodavac te obveze ne može osloboditi pozivajući se na nemogućnost da tužitelja vrati na ranije poslove (tako i Vrhovni sud RH br. Revr-654/08 od 22. siječnja 2009.g.).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1413/13-5 od 25. studenog 2013.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Povreda prava dostojanstva radnika

(Čl. 28. Zakona o radu – NN. 38/95; 54/95; 65/95; 102/98; 17/01; 82/01; 114/03; 123/03; 142/03; 30/04; 68/05

Povreda prava dostojanstva radnika od strane nadređenih mu osoba kao i osoba sa kojima redovito surađuje u okviru obavljanja svog posla, predstavlja povredu radne obveze poslodavca budući je isti dužan poduzeti odgovarajuće mjere da takve radnje koje uzrokuju povredu prava dostojanstva radnika prestanu.

„Kako prema tome obveza poslodavca da osigura uvjete rada u kojima će biti zaštićeno zdravlje i dostojanstvo radnika, na drugoj strani znači i da dostojanstvo na radu predstavlja jedno od prava radnika to znači da radnik za povredu tog prava ako je povredom pretrpio štetu ima pravo na naknadu štete, a ovo i neovisno o tome da li je temelj te povrede neki

od oblika diskriminacije naveden u čl. 2. ZR-a ili neka druga osnova povrede dostojanstva. Prema tome kako je utvrđeno da je tužiteljica pretrpjela štetu na radu zbog toga što je poslodavac povrijedio jedno od njezinih prava po osnovu rada odnosno pravo na njezino dostojanstvo to temeljem odredbe čl. 109. i ima pravo na naknadu štete. Obzirom da je utvrđeno da je do štete tužiteljici došlo povredom njezinih prava iz radnog odnosa jer je i pravo na dostojanstvo jedno od prava radnika to u svakom slučaju tuženi jest odgovorna osoba koja tužiteljici mora nadoknaditi štetu koju je ova pretrpjela na radu i u vezi s radom i to prema Općim propisima obveznog prava. Zakon o radu, utvrđuje dakle, obvezu poslodavca da zaštiti dostojanstvo radnika za vrijeme rada s time da treba istaći da radnik uživa zaštitu ne samo od poslodavca nego i od drugih nadređenih, suradnika i osoba s kojima redovito dolazi u doticaj u obavljanju posla, pa povreda prava dostojanstva radnika od strane tih osoba predstavlja povredu radne obveze poslodavca jer je isti dužan poduzeti odgovarajuće mjere da takve radnje prestanu.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.211/10-2 od 5. listopada 2010.

OSTVARIVANJE NAKNADE ŠTETE NEPOSREDNO OD OSIGURATELJA

Zahtjev radnika za naknadu štete usmjeren prema osiguravatelju

(Čl. 965. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05)

Radnik je ovlašten zahtijevati naknadu štete radi povrede na radu za koju odgovara poslodavac neposredno od osiguratelja na temelju ugovora o osiguranju sklopljenog između njegovog poslodavca i osiguratelja.

„U odnosu na žalbene navode tuženika kojima osporava svoju obvezu naknade štete tužitelju, valja ukazati da se u konkretnom slučaju zahtjev tužitelja prema tuženiku temelji na ugovoru o osiguranju sklopljenom između tužiteljevog poslodavca i tuženika kojim se tužiteljev poslodavac osigurao od odgovornosti prema vlastitim zaposlenicima, pa je tužitelj u smislu odredbe čl. 965. st. 1. ZOO ovlašten zahtijevati naknadu štete neposredno od osiguratelja – tuženika. Prema tome, tužitelj je ovlašten neposredno od tuženika zahtijevati naknadu štete koju je pretrpio događajem za koji odgovara osiguranik tuženika – tužiteljev poslodavac. U konkretnom slučaju radi se o povredi na radu, a za štetu koju radnik pretrpi na radu ili u vezi s radom poslodavac odgovara po općim propisima obveznog prava, sukladno odredbi čl. 103. st. 1. ZR. Prema odredbi čl. 15. st. 1. Zakona o zaštiti na radu poslodavac odgovara radniku za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, profesionalnom bolešću ili bolešću u vezi s radom po načelu objektivne odgovornosti na koju ne utječu propisane obveze radnika u području sigurnosti i zdravlja na radu. Iznimno od st. 1. ovoga članka, poslodavac se može osloboditi odgovornosti ili se njegova odgovornost može ograničiti prema općim propisima obveznog prava, ako se radi o događajima nastalim zbog izvanrednih i nepredvidivih okolnosti, odnosno više sile, a na koje poslodavac unatoč njegovoj dužnoj pažnji nije mogao utjecati.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4674/13-2 od 07. travnja 2014.

PRAVO REGRESA POSLODAVCA ZA ISPLAĆENE NAKNADE PLAĆE I TROŠKOVA LIJEČENJA RADNIKA ZBOG POVREDE NA RADU

Pravo regresa

(Čl. 939. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko je poslodavac kao osiguranik tužitelja isplatio radnici (oštećenici) temeljem police osiguranja naknade s osnova plaće i troškova liječenja tada ima pravo od osiguranika neposrednog štetnika potraživati naknadu štete koju je kao poslodavac pretrpio štetnom radnjom štetnika.

„Naime, stajalište prvostupanjskog suda da tužitelj kao osiguratelj određenog rizika nema pravo regresa od osiguratelja izravnog štetnika – nije pravilno. Imajući u vidu ranije iznesena činjenična tvrđenja prvostupanjskog suda, koje pravilnim prihvaća i ovaj sud, valja navesti da prema odredbi čl. 939.stav.1. ZOO-a isplatom naknade iz osiguranja na osiguratelja prelaze, po samom zakonu, do visine isplaćene naknade, sva osiguranikova prava prema osobi koja je po bilo kojoj osnovi odgovorna za štetu. Obzirom da je tužitelj dokumentirao isplate po predmetnoj polici osiguranja u spis priloženim računima i izvatkom iz prometa po računu iz kojih je vidljivo da je kao osiguratelj svom osiguraniku – KBC Zagreb - s osnova plaće za D. P. dana 06. veljače 2002.g. isplatio iznos od 29.406,42 kn, a dana 01. srpnja 2002.g. s osnova troškova liječenja iznos od 412,19 kn, kraj činjenice što prema stajalištu ovoga suda poslodavac oštećenice (osiguranik tužitelja) sukladno odredbi čl.154.stav.1. ZOO-a ima pravo od tuženika (kao osiguranika neposrednog štetnika) potraživati štetu koju je kao poslodavac pretrpio štetnom radnjom štetnika, to su se u konkretnom slučaju isplatom naknade iz osiguranja za predmetni osigurani slučaj stekle u potpunosti pretpostavke za primjenu odredbe čl. 939.stav.1. ZOO-a – dakle prelazak osiguranikovih prava na osiguratelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2227/12-2 od 11. veljače 2013.

ODGOVORNOST ZAJEDNIČKOG ODVJETNIČKOG UREDA

Solidarna odgovornost odvjetnika zajedničkog odvjetničkog ureda

(Čl. 25. st. 1. Zakona o odvjetništvu – NN. 9/94, 117/08, 50/09, 75/09, 18/11)

Zajednički odvjetnički ured ne može biti poslodavac odvjetničkoj vježbenici, međutim djelatnicima koji obavljaju bilo kakve poslove unutar tog ureda u svrhu ostvarenja cilja zbog kojeg je ured osnovan kao zaposlenici odvjetnika, za obveze iz radnog odnosa, solidarno odgovaraju svi odvjetnici tog zajedničkog odvjetničkog ureda.

„I i II tuženik su Ugovorom o osnivanju ZOU osnovali odvjetnički ured kao građansko partnerstvo koji nema svojstvo pravne osobe, prema tome kao takav nije ni mogao biti poslodavac tužiteljici. U takvom slučaju odvjetnici uređuju svoja međusobna prava i obveze u pisanom obliku kako to i propisuje čl. 25. st. 1. Zakona o odvjetništvu. Sklopljeni ugovor odvjetnici koji osnivaju ZOU moraju dostaviti HOK-u. Svi odvjetnici u ZOU solidarno odgovaraju za obveze odvjetnika nastale u obavljanju poslova zajedničkog ureda, koja solidarnost je posljedica vođenja zajedničkog odvjetničkog ureda (čl. 26. Zakona o odvjetništvu). Kako je tužiteljica bila zaposlenik II-tužene koja je u cilju zajedničkog obavljanja odvjetničke djelatnosti sa II tuženikom osnovala ZOU, iz Ugovora o radu između II tužene kao poslodavca i tužiteljice kao zaposlenika za poslove odvjetničkog vježbenika proizlazi i obveza tužiteljice na rad sa strankama (čl. 8. Ugovora o radu), s time da se sve stranke prema čl. 5. st. 3. Ugovora o osnivanju ZOU smatraju strankama ureda, to iz prednjeg nedvojbeno slijedi da je isplata plaće tužiteljici kao jedna od temeljnih obveza II-tužene kao poslodavca (Čl. 78. st. 1. Zakona o radu) tužiteljice, obveza II-tužene koja je nastala u obavljanju poslova zajedničkog ureda (i koja plaća je i trošak poslovanja ZOU-a), a za kakve obveze jednog odvjetnika u ZOU

odgovaraju i svi ostali odvjetnici tog ureda, solidarno, sukladno zakonskoj odredbi iz čl. 26. Zakona o odvjetništvu.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1687/11-2 od 16. ožujka 2011.

JAVNA OPOMENA RADNIKU

Pobijanje javne opomene u sudskom postupku

(Čl. 110 st. 1. Zakona o radu – NN. 149/09 i 61/11)

Javna opomena koju poslodavac izriče radniku kao upozorenje na kršenje obveza iz radnog odnosa ne može se pobijati u sudskom postupku.

„Osnovano, zakonito i pravilno je prvostupanjski sud odbacio tužbu tužiteljice jer predmetna javna opomena, koja i po stajalištu ovoga suda nedvojbeno ima značaj upozorenja u smislu odredbe čl.110.stav.1. ZR-a nije odluka na koju se odnosi ovlaštenje radnika normirano odredbom čl.126.stav.1. i 2. ZR-a jer se radi tek o izjavi koja nema neposredni pravni učinak i kojom još uvijek nije povrijeđeno nikakvo pravo tužiteljice iz radnog odnosa, već je odraz zakonske obveze poslodavca da upozori radnika na eventualno kršenje njegovih obveza iz radnog odnosa i predstavlja pretpostavku pravne valjanosti otkaza zbog skrivljenog ponašanja radnika zbog čega se niti opravdanost i zakonitost takvog upozorenja ne može neposredno (i samostalno) pobijati u sudskom postupku, već tek u eventualnom sporu protiv odluke o otkazu ugovora o radu (istovjetno pravno stajalište izraženu u presudama Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Revr-343/09 od 21. srpnja 2009.g. i Revr-363/03 od 24. veljače 2004.g.).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1444/13-2 od 17. prosinca 2013.

POVREDA OBVEZE IZ RADNOG ODNOSA

Utvrđivanje postojanja povrede obveze iz radnog odnosa

(Čl. 107. st. 1. toč. 3. Zakona o radu – NN. 149/09 i 61/11)

Postojanje povrede obveze iz radnog odnosa dopušteno je utvrđivati i kada radnik pravomoćnom presudom kaznenog suda nije oglašen krivim za kazneno djelo pokušaja krađe, time da se postupanje radnika smije u postupku otkazivanja ugovora o radu kvalificirati kao krađa iako radnik pravomoćnom kaznenom presudom nije oglašen krivim za takvo kazneno djelo.

„Okolnost da protiv tužiteljice nije pokrenut kazneni postupak i da nije donesena pravomoćna kaznena presuda nema poseban značaj jer se postojanje povrede obveze iz radnog odnosa može utvrditi i u slučaju kad radnik nije pravomoćnom presudom kaznenog suda oglašen krivim za kazneno djelo (pokušaj krađe), a postupanje radnika smije se u postupku otkazivanja ugovora o radu kvalificirati kao krađa iako radnik nije pravomoćnom kaznenom presudom oglašen krivim za navedeno kazneno djelo, što je u skladu sa važećom sudskom praksom (VSRH br. Revr-868/07). Odluka o otkazu ne ovisi o ishodu eventualnog kaznenog postupka jer razlog za otkazivanje ugovora o radu ima sadržajnu osnovu u postupanju ili propustima radnika vezanim uz njegov radno-pravni status, pa za ocjenu dopuštenosti odluke o otkazu nije bitno da li povreda radne obveze koja je razlog otkazivanja ugovora o radu sadrži i obilježja nekog kaznenog djela, niti je sud u radnom sporu vezan zakonskim obilježjima takvog kaznenog djela.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1316/13-2 od 19. kolovoza 2013.

TEŠKA POVREDA SLUŽBENE DUŽNOSTI

Nekorištenje godišnjeg odmora i slobodnih dana

(Čl. 112. st. 1. Zakona o državnim službenicima – NN. 92/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08)

Nema odgovornosti za štetu tuženice ukoliko tužitelj nije koristio godišnji odmor i slobodne dane zbog toga što je bio udaljen iz službe zbog pokretanja postupka zbog teške povrede službene dužnosti.

„Naime, rješenje o udaljenju tužitelja iz službe od 10. studenog 2008.g. doneseno je temeljem odredbe čl. 112. st. 1. Zakona o državnim službenicima, jer je protiv njega pokrenut postupak zbog teške povrede službene dužnosti, a do okončanja tog postupka. Istim rješenjem je određeno da tužitelju za vrijeme udaljenja iz službe pripada naknada plaće u iznosu od 80% plaće isplaćene u mjesecu listopadu 2008.g. a temeljem odredbe čl. 114. st. 1. istog zakona. Kako je tužitelj s danom 10. studeni 2008.g. udaljen iz službe zbog pokretanja postupka zbog teške povrede službene dužnosti za vrijeme udaljenja iz službe, nije bilo moguće omogućiti mu korištenje godišnjeg odmora već zbog činjenica da za vrijeme korištenja godišnjeg odmora službeniku i namješteniku se isplaćuje naknada plaće u visini kao da je radio u redovnom radnom vremenu, a državnom službeniku i namješteniku čija je narav službe (posla) takva da mora raditi prekovremeno ili noću ili nedjeljom ili blagdanom, odnosno zakonom predviđenim neradnim danom, pripada pravo na naknadu plaće za godišnji odmor u visini prosječne mjesečne plaće isplaćene mu u prethodna tri mjeseca, sukladno odredbi čl. 10. KU, dok za vrijeme udaljenja iz službe, službeniku pripada naknada plaće u iznosu od 60% plaće, odnosno ako uzdržava obitelj 80% plaće isplaćene u mjesecu koji je prethodio udaljenju iz službe, sukladno odredbi čl. 114. st. 1. Zakona o državnim službenicima, pa obzirom na različito regulirano pravo na naknadu plaće za vrijeme korištenja godišnjeg odmora, odnosno za vrijeme udaljenja iz službe, u razdoblju od 10. studenog 2008.g. do odlaska

tužitelja u mirovinu nije bilo osnove za korištenje godišnjeg odmora. Osim toga, udaljenje iz službe, određuje se u smislu odredbe čl. 112. st. 1. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, ako je povreda službene dužnosti zbog koje je protiv službenika pokrenut kazneni ili stegovni postupak takve prirode da bi ostanak u službi, dok traje postupak, mogao štetiti interesima službe, pa svrha udaljenja iz službe ukazuje na nemogućnost korištenja godišnjeg odmora u istom razdoblju. Budući da je tužitelj udaljen iz službe zbog pokretanja postupka zbog teške povrede službene dužnosti, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da zbog neiskorištenog godišnjeg odmora i slobodnih dana u razdoblju od 10. studenog 2008.g. do kraja iste godine nisu ostvarene pretpostavke odgovornosti tužene za štetu koja je predmet tužbenog zahtjeva tužitelja u smislu odredbe čl. 109. st. 1. ZR-a, jer se i prema ocjeni ovoga suda ne može smatrati da tužitelj u tom vremenu nije koristio godišnji odmor i slobodne dane krivnjom tužene.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 52/10-2 od 2. veljače 2010.

PROFESIONALNA NESPOSOBNOST ZA RAD

Utvrđivanje profesionalne nesposobnosti za rad

(Čl. 110. Zakona o mirovinskom osiguranju – NN. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. – pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12.)

Profesionalnu nesposobnost za rad utvrđuje ovlašteno tijelo u postupku i na način propisan odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, a ukoliko je radniku profesionalna nesposobnost za rad priznata rješenjem nakon što mu je otkazan ugovor o radu,

tada poslodavac u postupku otkazivanja niti nije mogao imati u vidu profesionalnu nesposobnost radnika.

„U vrijeme donošenja Programa i u vrijeme donošenja pobijane Odluke o otkazu tužitelj je radio, a profesionalna nesposobnost tužitelja za rad utvrđena je rješenjem HZMO od 03. svibnja 2010. g., dakle, nepuna tri mjeseca nakon donošenja Odluke o otkazu, pa tužitelj niti u vrijeme donošenja Programa, a niti u vrijeme otkazivanja ugovora o radu nije mogao ostvariti zaštitu u smislu odredbe čl. 74. st. 1. ZR, čl. 6.1. toč. 3. i 4. Programa i čl. 5. toč. 3. i 4. Kolektivnog ugovora. Bez obzira na zdravstveno stanje tužitelja, poslodavac u vrijeme donošenja Programa i otkazivanja ugovora o radu, protivno mišljenju tužitelja, nije mogao znati za njegovu invalidnost, jer je profesionalna nesposobnost tužitelja za rad utvrđena tek rješenjem od 03. svibnja 2010. g., a iz priložene evidencije o korištenju radnog vremena za razdoblje od siječnja do svibnja 2010. g. razvidna je tužiteljeva prisutnost na radu, pa tužitelj u to vrijeme nije spadao u zaštićenu kategoriju radnika niti po jednoj osnovi. Osim toga, utvrđivanje prava iz mirovinskog osiguranja normirano je odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 40/04, 177/04, 92/05, 43/07, 79/07, 35/08) i taj postupak vodi nadležna ustrojstvena jedinica HZMO-a, sukladno odredbi čl. 110. toga Zakona. Kao dan nastanka invalidnosti u smislu odredbe čl. 115. st. 1. istog Zakona uzima se dan kada je na temelju pregleda ovlaštenog vještaka dano mišljenje u smislu čl. 113. st. 1. istog Zakona, a nalaz i mišljenje o invalidnosti prije donošenja rješenja o pravu osiguranika, odnosno osigurane osobe obvezno podliježe reviziji koju obavlja stručno povjerenstvo sastavljeno od istaknutih stručnjaka na području ocjene radne sposobnosti koje imenuje Vlada RH (čl. 116. st. 1. i 2. istog Zakona). Prema tome, profesionalnu nesposobnost za rad utvrđuje ovlašteno tijelo u postupku i na način propisan odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, pa poslodavac nedvojbeno nije ovlašten sam utvrditi radnikovu nesposobnost za rad, odnosno smanjenu radnu sposobnost.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2571/12-2 od 02. travnja 2013.

OTKAZ UGOVORA O RADU

Obrazloženje odluke o otkazu ugovora o radu

(Čl. 112. st. 1. Zakona o radu- NN. 149/09 i 61/11)

Poslodavac je dužan odluku o otkazu ugovora o radu obrazložiti na način da se sa sigurnošću može zaključiti iz kojih razloga daje otkaz ugovora o radu.

„Naime, točno je kako to i navodi prvostupanjski sud, da otkaz mora imati pisani oblik i da poslodavac mora u pisanom obliku obrazložiti otkaz kako to i određuje odredba čl.112. st.1. i.st.2. ZR-a. Imajući u vidu da ZR ne određuje da bi otkaz morao imati oblik odluke koji bi sadržavao uvod, izreku i obrazloženje, stajalište je ovog suda da je dovoljno da je otkaz obrazložen tako da je iz istog moguće sa sigurnošću zaključiti zbog kojih razloga poslodavac daje otkaz ugovora o radu, a za koje stajalište ovaj sud nalazi uporište i u sudskoj praksi izraženoj u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj:Revr 68/2010-2 od 16.lipnja 2010.g. U osporavanoj odluci tuženika nazvanoj Obavijest navedeno je da tužitelju prestaje radni odnos 15.09.2011.g. zbog odbijanja radnog zadatka i neopravdanog izostanka s posla.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2378/12-2 od 28. siječnja 2013.

OTKAZ UGOVORA O RADU

Utvrđivanje opravdanosti odbijanja ponuđenih drugih poslova radnici

(Čl. 80. Zakona o radu – NN. 149/09)

Ukoliko radnica nije pobijala Odluku o otkazu ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga, nije prihvatila ponudu izmijenjenog Ugovora o radu, niti je istu pobijala iz razloga što ponuđeni poslovi nisu poslovi koje ona može obavljati obzirom na utvrđenu profesionalnu bolest, te nakon što nije prihvatila ponudu izmijenjenog ugovora o radu i nije u zakonskom roku tražila zaštitu svojih prava, tada sud nije ovlašten utvrđivati opravdanost odbijanja ponuđenih drugih poslova od strane radnice.

„Prema tome, tužiteljici je doista nakon priznavanja profesionalnog oboljenja prestao Ugovor o radu temeljem odluke o otkazu Ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora od 30. rujna 2009.g., no nesporno joj Ugovor o radu nije otkazan zbog utvrđenog profesionalnog oboljenja već zbog gospodarskih razloga. Jedino radnik kojega poslodavac ne može rasporediti na druge poslove pa mu otkazuje osobno uvjetovanim otkazom, a radi se o radniku kod kojeg je nesposobnost za rad nastala iz profesionalnih razloga ima pravo ostvariti otpremninu u dvostrukom iznosu. U konkretnom slučaju tužiteljica može ostvarivati otpremninu samo sukladno odredbi čl. 119. ZR-a, a nikako prema odredbi čl. 80. st. 1. istog Zakona. Treba navesti da prvostupanjski sud osnovano utvrđujući da tužiteljica nije pobijala odluku o otkazu ugovora o radu a kojom odlukom je između ostalog u iznosu koji joj sud dosuđuje i utvrđeno da ima pravo na otpremninu, a neprihvaćajući Ugovor o radu pod izmijenjenim uvjetima, se sama lišila prava da nakon povratka s bolovanja radi profesionalnog oboljenja, nastavi raditi kod tuženog na drugim poslovima, pri čemu kod takvih okolnosti, a kad se tužiteljici otkazuje ugovor o radu zbog gospodarskih razloga, dakle ne radi se o osobno uvjetovanom otkazu zbog nemogućnosti zapošljavanja radi profesionalnog oboljenja, nije relevantno da li su ponuđeni poslovi u skladu sa tužiteljčinim mogućnostima

obavljanja poslova obzirom na njeno profesionalno oboljenje, jer je tužiteljica i nakon prihvaćanja takvog izmijenjenog Ugovora o radu imala pravo isti pobijati pred nadležnim sudom, odnosno osporavati njegovu dopuštenost, a što nesporno nije. Dakle, kako tužiteljica nije pobijala Odluku o otkazu ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga, nije prihvatila ponudu izmijenjenog Ugovora o radu, te u daljnjem postupku propisanom ZR-om istu pobijala iz razloga što ponuđeni poslovi nisu poslovi koje ona može obavljati obzirom na utvrđenu profesionalnu bolest, a nije ni nakon neprihvatanja ponude izmijenjenog ugovora o radu u roku iz čl. 129. st. 1. u svezi s čl. 115. st. 4. ZR-a tražila zaštitu svojih prava, u ovom postupku nakon isteka svih zakonom propisanih prekluzivnih rokova u kojima je imala mogućnost zatražiti zaštitu svojih eventualno povrijeđenih prava sud nema mogućnosti utvrđivanja da je odbijanje ponuđenih drugih poslova tužiteljica odbila opravdano.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.938/10-2 od 21. rujna 2010.

POSLOVNO UVJETOVANI OTKAZ UGOVORA O RADU

Savjetovanje poslodavca s radničkim vijećem

(Čl. 118. Zakona o radu - NN. 149/09 i 61/11)

U odluci o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu poslodavac je dužan navesti kriterije koji su bili odlučujući prilikom odabira radnika kojima je otkazan ugovor o radu.

„U navedenom smislu, osnovano je radničko vijeće upozorilo predstavnike poslodavca da najava imena radnika kojima se namjerava otkazati ugovor o radu nije dovoljna da bi se mogla kontrolirati zakonitost predstojeće tuženikove odluke, jer samo konkretizirani i argumentirani

kriteriji primijenjeni na konkretne radnike mogu biti osnova savjetovanja poslodavca sa radničkim vijećem, u smislu čl. 117. (124.) ZR-a. Treba navesti i da je odredbom čl. 111. (čl. 118) st. 1 i 2 ZR-a propisano je da otkaz mora imati propisani oblik i da poslodavac mora u pismenom obliku obrazložiti otkaz, u protivnom slučaju, kada je pravo otkazivanja ugovora o radu ograničeno određenim zakonskim odredbama koje imaju zaštitni karakter, za određene radnike, ovisan o određenim činjeničnim okolnostima kojima zakonodavac daje poseban značaj, konkretna razrada i primjena tih okolnosti mora biti sadržana u pisanom otkazu ugovora o radu. Ukoliko bi se navedena odredba i manje formalno tumačila (ukoliko bi se dopustilo poslodavcu da u sudskom postupku dokazuje da je izradio kriterije i primijenio ih, kako bi udovoljio navedenoj zakonskoj odredbi), u konkretnom slučaju tuženik nije udovoljio niti takvoj svojoj obvezi, jer je prema sadržaju dokaznog postupka (što proizlazi iz iskaza direktora tuženika i priložene dokumentacije) proizlazi da je svjedokinji Đ. O. prepušteno konkretizirati, razraditi i argumentirati odluku o otkazu ugovora o radu, a takva odluka nije izrađena u pisanom obliku (na taj način nisu razrađeni zakonski kriteriji), niti su ti kriteriji obrazloženi u konkretnoj odluci o otkazu ugovora o radu koju je donio ovlašteni predstavnik poslodavca (tuženika) 23. veljače 2009.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2448/12-2 od 22. siječnja 2013.

OTKAZ UGOVORA O RADU

Povreda obveze iz radnog odnosa

(Čl. 114. st. 1. Zakona o radu – NN. 38/95, 54/95, 54/95, 64/95, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 132/03 i 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst)

Iznošenje neistinitih informacija o poslodavcu ne predstavlja povredu obveze iz radnog odnosa.

„Tuženik ističe u žalbi da iznošenje neistinitih informacija klevetničkog sadržaja samo po sebi predstavlja povredu iz radnog odnosa koja opravdava donesenu odluku, pozivajući se na pravno stajalište Vrhovnog suda RH izraženo u presudi br. Revr. 495/07 od 22. kolovoza 2007.g. da je napad na čast i ugled poslodavca iznošenjem kleveta razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu. Međutim, što se tiče iznošenja neistinitih informacija, pogrešno tuženik navodi u žalbi da se radi o povredi obveze iz radnog odnosa. Naime, iz sadržaja presude Vrhovnog suda RH na koju tuženik ukazuje u žalbi, jasno se može zaključiti da iznošenje neistinitih informacija o poslodavcu ne predstavlja povredu obveze iz radnog odnosa, već osobito važnu činjenicu zbog koje nastavak radnog odnosa nije moguć i koja opravdava izvanredni otkaz ugovora o radu u smislu odredbe čl. 114. st. 1. ZR, budući da razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu nije samo teška povreda radne obveze, već i postojanje neke druge osobito važne činjenice zbog koje, uz uvažavanje svih okolnosti i interesa objiju stranaka, nastavak radnog odnosa nije moguć. Kako se u konkretnom slučaju ne radi o izvanrednom otkazu ugovora o radu već o redovitom otkazu uvjetovanom skrivljenim ponašanjem radnika, žalbeni navodi tuženika da uz uvažavanje svih okolnosti i interesa ugovornih strana, nastavak radnog odnosa s tužiteljicom za njega nije prihvatljiv, ne mogu imati nikakav značaj u odnosu na ocjenu pravilnosti pobijane presude. Kako iznošenje neistinitih informacija nije u neposrednoj vezi s obavljanjem poslova preuzetih ugovorom o radu, protivno žalbenim navodima tuženika, ne može se smatrati da tužiteljica nije savjesno obavljala poslove svojeg radnog mjesta, niti je nesavjesno obavljanje preuzetih poslova tužiteljici stavljeno na teret pobijanom odlukom o otkazu, a niti je takvo ponašanje tužiteljice utjecalo na izvršavanje njezinih radnih obveza.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1/10-2 od 25. siječnja 2010.

OTKAZ UGOVORA O RADU

Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka

(Čl. 120. st. 2. Stečajnog zakona - NN.44/96; 29/99; 129/00; 123/03; 187/04; 82/06; 116/10)

Smatra se da vremenski razmak između nastupa pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka i datuma odluke o otkazu ugovora o radu nije od utjecaja na zakonitost odluke otkazu ugovora o radu, budući da otvaranje stečajnog postupka predstavlja posebno opravdani razlog za otkazivanje ugovora o radu.

„Naime, prvostupanjski sud se rukovodio odredbom čl. 120. st. 1. Stečajnog zakona prema kojoj otvaranjem stečajnog postupka ugovori o radu ne prestaju, no prema st. 2. cit. odredbe otvaranje stečajnog postupka predstavlja opravdani otkazni razlog za otkaz ugovora o radu pri čemu vremenski razmak između nastupa pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom – 30. lipnja 2008.g. i datuma odluke o otkazu tužiteljevog ugovora o radu – 10. prosinca 2008.g. po ocjeni prvostupanjskog suda nije od utjecaja na zakonitost odluke o otkazu obzirom prema čl. 120. st. 2. SZ otvaranje stečajnog postupka predstavlja poseban opravdani razlog za otkazivanje ugovora o radu, a da prema st. 3. cit. odredbe Zakona nakon otvaranja stečajnog postupka, stečajni upravitelj u ime poslodavca i radnik mogu otkazati ugovor o radu bez obzira na ugovoreno trajanje ugovora ili dogovoreno isključenje prava na redoviti otkaz te bez obzira na zakonske ili ugovorne odredbe o zaštiti zaposlenika. Uporište za opisano stajalište prvostupanjski sud nalazi i u odlukama Vrhovnog suda broj Revr. 31/05 od 17. svibnja 2005.g. i Revr. 664/07 od 17. listopada 2007.g. No utvrdivši da je odluka o otkazu od 10.12.2008.g. tužitelju uručena 15.12.2008.g. povezujući navedeno sa odredbom čl. 118. st. 4. Zakona o radu (dalje: ZR – NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03, 30/04, 137/04 - pročišćeni tekst, 68/05 a koji materijalno - pravni propis uporište za primjenu u konkretnoj

pravnoj stvari nalazi u odredbi čl. 297. ZR-a objavljenog u NN 149/09) prema kojoj otkazni rok počinje teći od dana dostave otkaza, imajući u vidu da je otkazni rok u trajanju od mjesec dana pravilno utemeljen na odredbi čl. 120. st. 3. SZ, prvostupanjski sud zaključuje da pogrešno računanje trajanja otkaznog roka ne čini predmetnu Odluku o otkazu pravno nevaljanom, niti predstavlja razlog nedopuštenosti Odluke o otkazu pa je toč. I/izreke pobijane presude odredio prestanak tužiteljevog Ugovora o radu s danom 15. siječnja 2009.g. (umjesto 10. siječnja 2009.g.) dok je preostali dio tužbenog zahtjeva odbio. Također valja ponoviti da je pravilno prvostupanjski sud razlučio nezakonitost odluke o otkazu od pogrešnog određenja, trajanja ili otpočinjanja tijekom otkaznog roka time da je izričito naglasio da propust tuženika u računanju trajanja otkaznog roka ne čini sam otkaz pravno nevaljanim niti predstavlja razlog nedopuštenosti odluke o otkazu pozvavši se pritom i na odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske u kojima je izraženo istovjetno stajalište.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 GŽ.74/11-2 od 24. siječnja 2011.

IZVANREDNI OTKAZ UGOVORA O RADU

Opravdani razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu

(Čl. 5. st. 1. Zakona o radu – NN. 149/09)

Smatra se da je radnica imala opravdani razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu ako je obavljala poslove radnog mjesta za koje nije imala sklopljeni ugovor o radu te nije ostvarivala plaću primjerenu poslovima koje je obavljala, a otkazala je ugovor u roku 15 dana od dana saznanja za navedene činjenice.

„Na temelju tako utvrđenih činjenica sud prvog stupnja zaključuje da je doista tužena imala opravdani razlog za izvanredno otkazivanje ugovora

o radu jer je obavljala poslove radnog mjesta za koje nije imala sklopljen ugovor o radu i nije ostvarivala plaću primjerenu poslovima koje je obavljala, a što je i sama pravilno okvalificirala teškom povredom svojih prava iz radnog odnosa. Navedeno imajući u vidu da je jedno od temeljnih prava iz radnog odnosa pravo na plaću (sukladno odredbi čl. 5. st. 1. ZR – NN 149/09) te pravo (i obveza) stranaka iz radnog odnosa da ugovor o radu sklope u pisanom obliku kao i obvezu poslodavca da radniku uruči pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu (sukladno odredbi čl. 12. ZR-a). Prvostupanjski sud je također utvrdio da je tužena izvanredno otkazala ugovor o radu unutar prekluzivnog roka od 15 dana od dana saznanja za činjenicu zbog koje otkazuje i koji rok teče od dana primitka isplatne liste za prosinac mjesec 2009.g. (dakle od 8. siječnja 2010.) kada je utvrdila da joj je plaća isplaćena prema poslovima radnog mjesta referenta za podjelu prezentacije a ne voditelja C. centra.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1267/10-2 od 17. siječnja 2011.

OTKAZNI ROK

Pogrešno računanje otkaznog roka

(Čl. 118. st. 4. Zakona o radu – NN. 38/95, 54/95, 54/95, 64/95, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 132/03 i 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst)

Propust poslodavca da u otkazu navede otkazni rok ili pogrešno računa otkazni rok, ne čini otkaz pravno nevaljanim, a posljedica istoga je da ugovor o radu prestaje nakon isteka propisanog ili ugovorenog otkaznog roka.

„Odlukom o otkazu pogrešno je određeno da otkazni rok počinje teći od 11. prosinca 2008.g. odnosno od slijedećeg dana nakon donošenja odluke o otkazu, jer je to u protivnosti sa sadržajem odredbe čl. 118. st. 4.

ZR. Tijekom postupka nije bila sporna činjenica da je pobijana odluka o otkazu dostavljena tužitelju 15. prosinca 2008.g., pa se u smislu odredbe čl. 118. st. 4. ZR otkazni rok mora računati od tog dana. Međutim, propust poslodavca da u otkazu navede otkazni rok ili pogrešno računanje otkaznog roka ne čini otkaz pravno nevaljanim, već će jedina posljedica biti da će ugovor o radu prestati tek nakon isteka propisanog ili ugovorenog otkaznog roka. Međutim, tijekom postupka nije bila sporna činjenica da je tužitelj s novim poslodavcem dana 12. siječnja 2009.g. sklopio ugovor o radu, dakle, zasnovao radni odnos kod drugog poslodavca, zbog čega u konkretnom slučaju nije moguće odrediti prestanak ugovora o radu između stranaka s danom 15. siječnja 2009.g. jer je u međuvremenu tužitelj zasnovao radni odnos kod drugog poslodavca a radni odnos ne može istovremeno egzistirati kod dva poslodavca.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.60/11-2 od 17. siječnja 2011.

OTKAZNI ROK

Utvrđivanje prava na otkazni rok

(Čl. 114. st. 4. Zakona o radu - NN. 149/09 i 61/11)

Činjenica da poslodavac i radnik nisu ugovorili duljinu otkaznog roka irelevantna je za utvrđivanje prava na otkazni rok i njegovo trajanje, budući je isto utvrđeno Zakonom o radu.

„Naime, Zakon o radu kao prisilni propis normira u čl. 114. najmanje trajanje otkaznog roka u slučaju redovnog otkaza, a kakav otkaz je i otkaz ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga, kakvim je otkazom ugovor o radu kod tuženika i prestao tužitelju (čl. 107. st. 1. toč. 1. ZR-a). Prethodno navedenim čl. 114. u st. 4. propisano je da je najmanje zakonom propisano trajanje otkaznog roka ukoliko je radnik u radnom

odnosu kod istog poslodavca proveo neprekidno deset godina, 2 mjeseca i dva tjedna. Prema tome, a kraj jasnog zakonskog određenja o najmanjoj duljini otkaznog roka ukoliko ugovor o radu otkazuje poslodavac, te kraj daljnje nesporne činjenice između stranaka o duljini neprekidnog rada tužitelja kod tuženoga, okolnost neugovaranja između stranaka duljine otkaznog roka potpuno je irelevantna za utvrđenje prava na isto kao i njegovu duljinu. Da su stranke i ugovorile odrađivanje otkaznog roka ista ugovorna odredba ne bi mogla biti manja od zakonom propisane već samo istovjetna ili povoljnija za radnika.”

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.36/12-2 od 02. veljače 2012.

OTPREMNINA

Ukoliko se poslodavac odlukom o otkazu ugovora o radu obveže isplatiti otpremninu koja je veća od zakonske otpremnine, tada je dužan isplatiti radniku otpremninu u tom iznosu.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

OTPREMNINA

Tužba na utvrđenje dospelosti prava na otpremninu

(Čl. 119. st. 1. Zakona o radu – NN. 149/09)

Radnik nema pravni interes na podnošenje tužbe na utvrđenje dospelosti prava na otpremninu.

„Naime, prema odredbi čl. 187.stav.1. ZPP-a tužitelj može u tužbi tražiti da sud samo utvrdi postojanje (odnosno nepostojanje) kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost (odnosno neistinitost) kakve isprave. Prema stav.2. cit. odredbe takva se tužba može podići kada je to posebnim propisima predviđeno, kad tužitelj ima pravni interes da sud utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost ili neistinitost kakve isprave, a prije dospelosti zahtjeva za činidbu iz istog odnosa ili kad tužitelj ima kakav drugi pravni interes za podizanje takve tužbe. Obzirom na činjenicu što je tužiteljica pravo na otpremninu, u smislu odredbe čl. 119.stav.1. Zakona o radu (dalje:ZR – NN 149/09) stekla u trenutku kada joj je tuženik otkazao ugovor o radu odlukom o poslovno uvjetovanom otkazu njezinog ugovora o radu (istovjetno stajalište izrazio je i Vrhovni sud Republike Hrvatske u odlukama Revr. 106/2007-2 od 30. svibnja 2007.g., Revr.76/2009-2 od 04. ožujka 2009.g. i Revr.91/09-2 od 11. ožujka 2009.g.) dok je sama otpremnina u situaciji kada tuženik kao obveznik isplate nije odredio dospijeće isplate, dospjela na isplatu s danom prestanka njezinog radnog odnosa, to tužiteljica nema pravni interes na podnošenje tužbe na utvrđenje dospelosti takvog zahtjeva jer je njezin zahtjev za isplatu iz tog odnosa dospio prije utuženja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.396/13-2 od 04. veljače 2013.

OTPREMNINA

Odricanje prava na otpremninu

(Čl. 12. Zakon o radu – NN. 49/09)

Dopušteno je odreći se tražbine koja još nije dospjela, ali nije dopušteno odreći se nečega što još ne postoji, što znači da se radnik ne može odreći prava na otpremninu danom donošenja i uručenja odluke o otkazu Ugovora o radu, budući da pravo na otpremninu stječe tek danom otkaza Ugovora o radu.

„Pravo na otpremninu vezano je uz otkaz ugovora o radu, a koji je u konkretnom slučaju otkazan sa danom 31. kolovoza 2009.g., dakle tim danom su nastupili pravni učinci prestanka radnog odnosa, tim danom je tužitelj stekao pravo na otpremninu, dok je samo dospijeće otpremnine između stranaka ugovoreno i sa kasnijim datumom od datuma stjecanja prava na otpremninu. U konkretnom slučaju u pravu je tužitelj kada tvrdi da se nagodbom on odrekao prava koje još nije ni imao. Ističe se da je i Ustavni sud RH u svojoj odluci br. U-III-1995/2006 od 25. veljače 2009.g. zauzeo stajalište da se prije dospijeća obveze na isplatu otpremnine radnik ne može pravno valjano odreći prava da zahtjeva ispunjenje te obveze od poslodavca, dok je Vrhovni sud RH na V sjednici Građanskog odjela od 28. svibnja 2007.g. (VSRH SU IV 46/2007-5) zauzeo pravni stav da obveza poslodavca na isplatu otpremnine dospijeva danom prestanka radnog odnosa tj. tek istekom otkaznog roka, a na istoj sjednici VS RH zauzeto je i pravno shvaćanje da ukoliko je izmjenom ili dopunom Ugovora o radu, glede visine otpremnine ugovorena niža otpremnina od visine određene Kolektivnim ugovorom dolazi do primjene odredba čl. 12. ZR-a odnosno primjena najpovoljnijeg prava za radnika. Dakle, iako je moguće se odreći tražbine koja još nije dospjela, nije moguće odreći se nečega što još ne postoji, a pravo na otpremninu radnik stječe tek danom otkaza Ugovora o radu (npr. VSRH Revr. 142/07 od 18. srpnja 2007.g., Revr. 76/09-2 od 4. ožujka 2009.g., Revr. 150/07-2 od 30. svibnja 2007.g. i dr.) a ne danom donošenja i uručenja odluke o otkazu Ugovora o radu, jer se tim danom za njega ništa u njegovom radnopravnom statusu nije izmijenilo osim u pogledu roka trajanja ugovora o radu. S

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 2303/11-2 od 4. travnja 2011.

OTPREMNINA

Obveza poslodavca na isplatu otpremnine

(Pravno shvaćanje Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 28. svibnja 2007. godine)

Obveza poslodavca na isplatu otpremnine dospijeva s danom prestanka radnog odnosa odnosno istekom otkaznog roka ako stranke nisu ugovorile kasniji datum dospijeća obveze.

„Tuženik u žalbi tvrdi da zakonom nije predviđen rok isplate otpremnine već samo rok zastare isplate obračunatog iznosa otpremnine te da stoga nema zakonskog uporišta za tvrdnju da otpremnina dospijeva s danom prestanka radnog odnosa. Ističe da se tijekom rasprave decidirano obvezao na isplatu otpremnine od 24 jednaka mjesečna obroka te da je to u skladu sa zakonom. Točno je da Zakonom o radu nije izričito propisano kada dospijeva otpremnina u slučaju kada poslodavac redovitim otkazom zbog poslovno uvjetovanih razloga otkazuje radniku ugovor o radu te je o tom pitanju na petoj sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 28. svibnja 2007.g. prihvaćeno pravno shvaćanje da obveza poslodavca na isplatu otpremnine dospijeva s danom prestanka radnog odnosa, tj. istekom otkaznog roka ako stranke nisu ugovorile kasniji datum dospijeća obveze. Kako tuženik nije ni tvrdio da bi s tužiteljicom ugovorio neki drugi datum dospijeća otpremnine te da je u otkazu ugovora o radu (poslovno uvjetovani otkaz) od 15. listopada 2012.g. u toč.4. navedeno da isplata otpremnine u iznosu od 17.495,28 kn dospijeva s prestankom radnog odnosa, to bilo kakvo tuženikovo osporavanje dospijeća otpremnine s danom prestanka radnog odnosa koji je nesporno prestao istekom otkaznog roka s danom 31.12.2012.g., nema nikakvog uporišta ni u odredbama Zakona o radu, a protivno je i njegovom otkazu ugovora o radu kojim je sam utvrdio dospijeće otpremnine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4665/13-2 od 30. listopada 2013.

ZASTARA

Zastara tražbine s osnove naknade plaće

(Čl. 131. Zakona o radu - NN. 38/95; 54/95; 65/95; 102/98; 17/01; 82/01; 114/03; 123/03; 142/03; 30/04; 68/05)

Ukoliko je sudskom odlukom utvrđen nedopušten otkaz ugovora o radu, zastarni rok potraživanja s osnove naknade plaće počinje teći danom pravomoćnog utvrđenja nedopuštene odluke o otkazu ugovora o radu.

„Kako je u konkretnom slučaju sudskom odlukom otkaz ugovora o radu utvrđen nedopuštenim, zastarni rok potraživanja s osnove naknade plaće, protivno mišljenju tužiteljice, počinje teći danom pravomoćnog utvrđenja nedopuštene odluke o otkazu, dakle, u konkretnom slučaju 24. rujna 2002. g. (s danom donošenja drugostupanjske odluke), pa je rok od tri godine istekao prije podnošenja tužbe (tako i VSRH Revr.189/2009). Obzirom na vrijeme podnošenja tužbe (18. studenog 2005. g.) prvostupanjski sud je utvrdio, rukovodeći se odredbom čl. 131. ZR, da je tražbina tužiteljice s osnove naknade plaće za razdoblje od studenog 2001. do 18. studenog 2002. g. zastarjela, kao i za razdoblje od lipnja 2004. g. do rujna 2005. g., budući da je to razdoblje tužiteljica obuhvatila zahtjevom podnesenim na ročištu od 17. rujna 2008. g., prihvativši osnovanim prigovor zastare za sve iznose dospjele više od tri godine do dana podnošenja tužbe, odnosno postavljanja konačnog tužbenog zahtjeva, koje stajalište tužiteljica svojim žalbenim navodima nije dovela u sumnju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2183/12-2 od 18. veljače 2013.

NAKNADA ŠTETE

Nedopuštenost odluke o otkazu ugovora o radu

(Čl. 123. st. 1. Zakona o radu – NN. 38/95, 54/95, 54/95, 64/95, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 132/03 i 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst)

Ako sud utvrdi da je odluka o otkazu ugovora o radu nedopuštena, radnik ima pravo na naknadu štete a ne na isplatu plaće.

„U pogledu žalbe tužitelja izjavljene protiv odbijajućeg dijela njegovog zahtjeva radi dosude mu naknade štete u visini tromjesečne bruto plaće (bruto plaće koja mu je isplaćena u tri mjeseca prije odluke o otkazu koja je utvrđena nedopuštenom) valja ukazati na ispravnost stajališta prvostupanjskog suda utemeljenog na odredbi čl. 123. st. 1. Zakona o radu (dalje: ZR – pročišćeni tekst objavljen u NN 137/04) prema kojemu se radi o naknadi štete (a ne isplati plaće) zbog čega tužitelju valja dosuditi tromjesečnu neto plaću (što je i stajalište Vrhovnog suda Republike Hrvatske) koje nije dovedeno u sumnju tužiteljevim žalbenim navodima prema kojima takvo stajalište nema uporište u odredbama ZR-a jer je prvostupanjski sud unatoč stajalištu Vrhovnog suda Republike Hrvatske trebao primijeniti odredbu čl. 7. ZR-a dakle za radnika povoljnije pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1008/10-2 od 10. studenog 2010.

NAKNADA ŠTETE

Osnovica neto plaće za utvrđivanje naknade štete

(Čl. 117. st. 1. Zakona o radu - NN. 149/09)

Prilikom utvrđivanja naknade štete u smislu odredbe čl. 117. st. 1. Zakona o radu sud će utvrditi iznos naknade štete koristeći kao osnovicu neto plaću.

„Naknada štete u smislu odredbe čl. 117. st. 1. ZR dosuđuje se prema prosječnoj mjesečnoj plaći radnika isplaćenoj u prethodna tri mjeseca prije otkazivanja ugovora o radu, pa se bruto plaća ne može smatrati isplaćenom plaćom, slijedom čega se tužiteljica pogrešno poziva na odredbu čl. 84. st. 4. ZR, koja odredba samo daje definiciju plaće kao bruto plaću. U konkretnom slučaju ne radi se o naknadi plaće, već o naknadi štete, tako da se od dosuđenog iznosa ne odbijaju doprinosi i porezi koji se obavezno izdvajaju iz plaće i čine bruto plaću s onim što se radniku isplaćuje kao neto plaća (tako i VSRH br. Revr-37/08 od 13. kolovoza 2008. g. i Revr-545/08 od 11. veljače 2009. g.). Prema tome, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio iznos naknade štete koristeći kao osnovicu neto plaću.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1426/13-2 od 09. listopada 2013.

POVRAT ISPLAĆENIH IZNOSA NAKNADE PLAĆE

Naknadno propisane dodatne pretpostavke za ostvarenje pojedinog prava

(Čl. 42. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju – NN. 150/08., 94/09., 153/09., 71/10., 139/10., 49/11., 22/12., 57/12., 90/12. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske)

Ukoliko je tuženica do donošenja rješenja tužitelja kojim joj je utvrđen prekid korištenja prava isplate iznosa naknade plaće imala pravnu osnovu za primanje isplate s naslova naknade plaće, tada takvom upravnom odlukom priznato i na zakonu zasnovano pravo ne može prestati retroaktivno zbog naknadno propisanih dodatnih pretpostavki za ostvarenje tog prava.

„Naime, tuženica je pravo na isplatu predmetne naknade, prema materijalnopravnoj regulaciji tog prava, u trenutku stjecanja tog prava, koje joj je upravnim rješenjem određeno u konkretnom vremenskom trajanju, imala neovisno o statusu svojeg zaposlenja (Zakon prema kojem joj je tužitelj ukinuo predmetno pravo i to retroaktivno, predviđao je pravo roditelja izvan sustava rada na takvu naknadu, međutim, uz pretpostavku ostvarenja prava na zdravstveno osiguranje, koja pretpostavka, očito, prema tužiteljevoj ocjeni iz rješenja kojim je tuženici ukinuto predmetno pravo, nije ostvarena). Međutim, sada važeći propis, a što su činili i ranije važeći propisi, priznaje pravo na predmetnu isplatu, kao stečeno pravo, i po prestanku radnog odnosa do isteka korištenja tog prava (čl. 42. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN.85/06; 118/06; 77/07; 111/07), odnosno Zakon o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki (NN.24/96; 109/97; 82/01; 30/04). Sredstva za isplatu osiguravaju se iz državnog proračuna i nisu izravno vezana, ni po izvoru ni po namjeni, za egzistentnost radnog odnosa temeljem kojeg je stečeno pravo na takvu naknadu. U navedenim okolnostima osnovano tuženica tvrdi da njezino pravo treba tretirati kao stečeno pravo, pa tužitelj ne može, nakon izvršene isplate, koja je izvršena

temeljem njegova rješenja koje je predstavljalo pravni naslov za isplatu, tražiti povrat isplaćenih novčanih iznosa, a retroaktivna primjena rješenja o prestanku prava, zbog naknadno propisanih dodatnih pretpostavki za ostvarenje tog prava, koje, prema utvrđenju tužitelja iz njegovih upravnih rješenja, tuženica nije ostvarila, po ocjeni ovog suda, nije materijalnopravno prihvatljiva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.66/13-2 od 28. svibnja 2013.

ZASTARA

Vraćanje stečenog bez osnove

(Čl. 210. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Nakon što je otpala pravna osnova temeljem koje su tuženi imali pravo na naknadu plaće koji iznos je isplaćivan temeljem subrogacije, a tuženi nisu vršili faktični rad, tada su isti u obvezi vratiti stečeno bez osnove, time da se u tom slučaju primjenjuje petogodišnji zastarni rok, a početak tijeka roka zastare računa se od trenutka kada je otpala pravna osnova.

„Po ocjeni ovoga suda, nije odlučno što se prilikom isplate novčanih iznosa tužitelja tuženicama smatralo da se isplaćuje naknada plaće, upravo iz razloga što je ta osnova otpala, tj. u konačnici, tuženici su odbijeni sa zahtjevom za pružanje sudske zaštite iz radnog odnosa, što isključuje pretpostavku trajanja njihovog radnog odnosa i nakon donošenja odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu uz pravo na naknadu plaće (po privremenoj mjeri), jer se u nadležnim postupcima utvrdilo da su takve odluke poslodavca tuženika (o izvanrednim otkazima o radu) bile zakonite. Dakle, iako se smatralo da tuženici imaju pravo na naknadu plaće, te je u

tom smislu bila donijeta pravomoćna prvostupanjska presuda, koja je na taj način regulirala pravni odnos između poslodavca tuženika i tuženika, konačnim odbijanjem njihovih tužbenih zahtjeva, tj. gubitkom prava na sudsku zaštitu odluke poslodavca tuženika o izvanrednim otkazima ugovora o radu postale su konačne, odnosno osnova odbijanja tužbenih zahtjeva bila je ocjena nadležnih sudova da su te odluke zakonite, što znači da su odlukama o izvanrednom otkazu ugovora o radu prestali radni odnosi svih tuženika. Dakle, tuženici su nakon toga primali isplate koje nisu u vezi s njihovim radnim odnosom, jer se odnose na razdoblja nakon prestanka radnog odnosa. Budući da oni nisu vršili faktični rad, prvostupanjski sud je utvrdio njihovu obvezu na povrat stečenog bez osnove. Prema tome, u odnosima između tužitelja i tuženika početak tijeka zastare, u smislu odredbe čl. 361. st. 1. ZOO-a, u vezi čl. 210. st. 1. i 3. ZOO-a, određuje vrijeme kada je otpala osnova već izvršene dužnikove isplate, a to je vrijeme donošenja drugostupanjske odluke Visokog trgovačkog suda RH (odnosno nastup pravomoćnosti u tom predmetu), a ta je odluka donijeta 12. listopada 2004.g.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.1754/11-2 od 22. veljače 2011.

PRIMJENA KOLEKTIVNOG UGOVORA

Primjena odredbi kolektivnog ugovora

(Čl. 2. st. 1. Zakona o radu - NN. 149/09 i 61/11)

Odredbe kolektivnog ugovora s normativnim učinkom postaju dijelom pojedinačnih ugovora o radu svih radnika zaposlenih kod poslodavca kojeg obvezuje kolektivni ugovor.

„Valja ukazati da odredbe kolektivnog ugovora s normativnim učinkom (kojima se uređuju uvjeti rada) imaju izravan učinak, što znači da postaju dijelom pojedinačnih ugovora o radu radnika zaposlenih kod poslodavca kojeg obvezuje kolektivni ugovor. Normativni učinak kolektivnog ugovora odnosi se na sve ugovore o radu radnika zaposlenih kod poslodavca kojeg obvezuje kolektivni ugovor (tzv. erga omnes učinak kolektivnog ugovora), što proizlazi iz zakonske zabrane diskriminacije prema članstvu, odnosno nečlanstvu u sindikatu iz čl. 2. st. 1. ZR. Prema tome, poslodavac je dužan primijeniti odredbe kolektivnog ugovora na sve radnike koji su kod njega zaposleni bez obzira na činjenicu da li su ili nisu članovi sindikata koji je stranka kolektivnog ugovora. Drugim riječima, obveza je poslodavca da kolektivni ugovor primijeni jednako na sve radnike tj. i na one koji su članovi sindikata koji je stranka kolektivnog ugovora i na one koji nisu članovi tog sindikata. Pritom valja ukazati i na stajalište Ustavnog suda RH izraženo u odluci br. U-I-2766/2003 od 24. svibnja 2005. g. prema kojem je pravo i sloboda svakog radnika izabrati članstvo ili nečlanstvo u sindikatu, zbog kojeg izbora ne smije biti diskriminiran.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1431/13-2 od 09. listopada 2013.

KOLEKTIVNI UGOVOR

(Odluka o proširenju primjene Kolektivnog ugovora za djelatnost drvne i papirne industrije potpredsjednika Vlade RH od 6. veljače 2009.g. primjena tog KU i njihovih aneksa od 8. svibnja 2008.g. i 2. rujna 2008.g)

Kolektivni ugovor za djelatnost drvne i papirne industrije od 2. rujna 2008. godine obvezuje sve poslodavce i radnike u toj djelatnosti na području Republike Hrvatske.

„KU za djelatnost drvne i papirne industrije zaključen između ugovornih stranaka što su između ostalog bili i Samostalni sindikat drvne i

paperne industrije Hrvatske te Hrvatska udruga poslodavaca drvne i papirne industrije sa primjenom 1. lipnja 2008.g., da je prostorno područje važenja tog KU cjelokupni teritorij Republike Hrvatske, a da je Odlukom o proširenju primjene KU za djelatnost drvne i papirne industrije potpredsjednika Vlade RH od 6. veljače 2009.g. primjena tog KU i njihovih aneksa od 8. svibnja 2008.g. i 2. rujna 2008.g. proširena na sve poslodavce i radnike u djelatnostima drvne i papirne industrije, dok je predmet poslovanja odnosno djelatnost tuženika prema podacima iz Sudskog registra Trgovačkog suda V. (koji je javni registar), između ostalog prerada drva, proizvodnja proizvoda od drva i pluta, te proizvodnja namještaja, a sama tvrtka tuženika glasi H.-E.-P. d.o.o. za obradu, otkup i trgovanje drvetom i drvenim prerađevinama. Prema navedenom prvostupanjski sud potpuno osnovano zaključuje da predmetni KU obvezuje i tuženika jer se radi o poslodavcu u djelatnosti drvne i papirne industrije.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2051/11-2 od 25. svibnja 2011.

KOLEKTIVNI UGOVOR

(Čl. 103. Kolektivnog ugovora za državne službenike)

Tumačenje Zajedničke komisije obvezuje potpisnike Kolektivnog ugovora od dana kada je takvo tumačenje dano.

„Tumačenje odredbe čl. 103. ranije važećeg KU prihvaćeno na sjednici Zajedničke komisije održanoj 11. rujna 2006.g. protivno žalbenim navodima tuženika, ne može se primijeniti u konkretnom slučaju, kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud. Radi se o tome da ukoliko se tumačenjem KU mijenja ranije dano tumačenje istih odredaba KU, novo tumačenje Zajedničke komisije obvezuje potpisnike KU od dana kada je to tumačenje dano. Dopis od 23. rujna 2003.g. upućen tuženiku od strane Zajedničke komisije ne može se smatrati tumačenjem KU, jer je tim

dopisom Zajednička komisija izvijestila da nije nadležna za rješavanje upita tuženika i uputila ga da se obrati nadležnom ministarstvu. Dakle, zajednička komisija nije dala nikakvo tumačenje odredbe čl. 10. tada važećeg KU, čak što više navodeći da nije nadležna za rješavanje tog upita, što je protivno odredbi čl. 103. st. 1. ranije važećeg KU jer je upravo Zajednička komisija nadležna za tumačenje odredaba i praćenje primjene KU. Stoga se ne može prihvatiti niti mišljenje tuženika da je dopisom od 23. rujna 2003.g. Zajednička komisija odredila da je tumačenje institucija na koje je uputila važeće, jer je jedino Zajednička komisija nadležna za tumačenje odredaba KU, kako prema ranije važećem, tako i prema važećem KU. Osim toga, mišljenja „nadležnih financijskih institucija“ koja je tuženik priložio u spis ne odnose se na ranije važeći KU, jer prema sadržaju priložene dokumentacije navedena mišljenja datiraju iz 2003.g., kao i dopis Zajedničke komisije, a odnose se na obračun naknade za korištenje godišnjeg odmora iz istog razdoblja (veljača 2003.g.) dok je primjena ranije važećeg KU započela 1. lipnja 2004.g. pa su i iz tog razloga žalbeni navodi tuženika neosnovani.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.71/11-2 od 17. siječnja 2011.

ODRAĐENI PREKOVREMENI SATI DRŽAVNIH SLUŽBENIKA

Obračun prekovremenih sati državnim službenicima

(Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike iz 2004.g. – „Narodne novine“, broj 92/04, 141/04 i 150/04)

Prilikom obračuna prekovremenih sati državnim službenicima uzima se u obzir samo vrijednost sata (satnica) bez dodatka na osnovnu plaću za poslove s posebnim uvjetima rada.

„Predmet spora je tužbeni zahtjev tužitelja radi isplate razlike plaće na ime dodatka za posebne uvjete rada na sate prekovremenog rada koje su tužitelji ostvarili u prijepornom razdoblju. Presudu kojom je u cijelosti odbio tužbeni zahtjev tužitelja, prvostupanjski sud je utemeljio na slijedećem nespornom, nakon dokaznog postupka utvrđenom činjeničnom stanju, te primjeni materijalnog prava: - da su tužitelji u prijepornom vremenskom razdoblju bili zaposleni kao državni službenici u Kaznionici Lepoglava, - da su tužiteljima isplaćeni dodaci za posebne uvjete rada za sate redovnog radnog vremena, - da tuženica za prekovremene sate rada koje su tužitelji ostvarili u utuženom prijepornom razdoblju, tužiteljima nije isplatila dodatke na posebne uvjete rada, - da je broj ostvarenih prekovremenih sati u prijepornom razdoblju i izračun visine razlike na ime neisplaćenog dodatka za posebne uvjete rada za prekovremene sate rada, utvrđen iz obračuna koji je izvršila sama tuženica, te je isti bio temelj potraživanja tužitelja, - da je bilo sporno pravno pitanje imaju li tužitelji pravo na isplatu dodatka za posebne uvjete rada na sate prekovremenog rada koje su ostvarili u prijepornom razdoblju, - da Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike iz 2004.g. (NN 92/04, 141/04 i 150/04 dalje: KU/04), koji je važio u prijepornom razdoblju, nije predviđeno uvećanje plaće s osnove prekovremenog rada za dodatak na posebne uvjete rada, - da je Zajednička komisija za tumačenje odredaba i praćenje primjene Kolektivnog ugovora (dalje: Zajednička komisija), dala u vezi odredbe čl. 39. st. 1. al. 2. KU/04, mišljenje dana 02. ožujka 2005.g. da će se za prekovremeni rad službenika ili namještenika uvećati njegova plaća sukladno odredbi čl. 35. st. 2. KU/04, ali i izričito mišljenje da se pri obračunu prekovremenih sati uzima vrijednost sata (satnica) bez dodatka na osnovnu plaću za poslove s posebnim uvjetima rada. U konkretnom slučaju, Zajednička komisija na sjednici održanoj dana 02. ožujka 2005.g., dala je tumačenje da je pri obračunu dodataka na plaću za sate prekovremenog rada, osnovica za obračun dodataka vrijednost rada („satnica“) dakle samo osnovna plaća, bez dodataka na osnovnu plaću za poslove s posebnim uvjetima rada. Niti ovo dano mišljenje Zajedničke komisije između stranaka nije bilo sporno. Upravo zbog prethodno navedenog prvostupanjski sud je na utvrđeno činjenično stanje (koje se niti ne osporava u žalbi) pravilno primijenio materijalno pravo, obzirom da je Zajednička komisija dala izričito tumačenje da se pri obračunu

prekovremenih sati uzima vrijednost sata (satnica) bez dodatka na osnovnu plaću za poslove s posebnim uvjetima rada.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.534/12-2 od 14. veljače 2012.

RADNA KNJIŽICA

Upis radnog staža u radnu knjižicu

(Čl. 16. Zakon o parničnom postupku - NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08 – ispr.; 57/11.)

Odlučivanje o upisu radnog staža u radnu knjižicu radnika u nadležnosti je nadležne službe mirovinskog i invalidskog osiguranja.

„Odlučivanje o upisu radnog staža u radnu knjižicu ne spada u sudsku nadležnost i to upravo na temelju materijalnopravnih odredaba koje i prvostupanjski sud u pobijanoj presudi navodi. Prema odredbi čl. 13. Pravilnika o radnoj knjižici odlučivanje o upisu u radnu knjižicu u nadležnosti je upravnog tijela i to nadležne službe mirovinskog i invalidskog osiguranja (tako i VS RH u odlukama Revr-100/07-2 od 21. veljače 2007.g., Revr-244/07 od 16. siječnja 2008.g.).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2776/11-2 od 19. prosinca 2011.

VI. PARNIČNI POSTUPAK

APSOLUTNA NADLEŽNOST

Nepravilno isplaćena novčana primanja obiteljske invalidnine

(Čl. 144. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njegove obitelji – NN. 174/04 i 92/05)

Sud je stvarno nadležan u postupcima naknade štete zbog nepravilno isplaćenih novčanih primanja obiteljske invalidnine, a koji postupak je tužbom kod nadležnog suda, dužna pokrenuti osoba iz čl. 144. st. 3. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njegove obitelji.

„Odlučujući o zahtjevu tužiteljice, koji se konkretno odnosio na isplaćenu obiteljsku invalidninu u razdoblju od 1. siječnja 2005.g. do 31. prosinca 2007.g., radi isplaćenog iznosa od 51.636,24 kn umjesto iznosa od 68.848,20 kn, odnosno umjesto mjesečnog iznosa od 1.434,00 kn iznosa od 1.912,45 kn, a čiju razliku predstavlja tužbenim zahtjevom zatraženi iznos, prvostupanjski sud je, otklanjajući prije svega prigovor apsolutne nenadležnosti suda, pravilno prihvatio stajalište tužiteljice utemeljeno na odredbi čl. 144. st. 3. Zakona o pravima.. kojim je propisana dužnost osoba iz st. 1. tog propisa (a to znači i onih koji su obuhvaćeni u toč. II koja se odnosi na tuženika) da nadoknade štete za ostvareno nepripadajuće pravo te vraćanje nepravilno isplaćenih novčanih primanja u iznosu primljenog, najviše za posljednje tri godine, računajući od posljednje isplate na koju nije imala ta osoba pravo i kojom odredbom je dano ovlaštenje tužitelju na ostvarenje povrata nepravilno primljenih iznosa tužbom pri nadležnom sudu.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.41/10-2 od 19. svibnja 2010.

APSOLUTNA NADLEŽNOST

Postupak prisilne naplate tražbine s osnova neplaćene komunalne naknade

(Čl. 23. st. 2. Zakona o komunalnom gospodarstvu - NN. 36/95; 128/99; 57/00; 129/00; 59/01; 150/02; 82/04; 110/04; 178/04; 38/09; 79/09; 49/11)

Postupak prisilne naplate tražbine ovrhovoditelja s osnova neplaćene komunalne naknade nije u sudskoj nadležnosti.

„Prema odredbi čl. 23. st. 2. Zakona o komunalnom gospodarstvu rješenje o komunalnoj naknadi donosi upravno tijelo jedinice lokalne samouprave u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva, a izvršno rješenje o komunalnoj naknadi, prema st. 5. iste odredbe, izvršava upravno tijelo jedinice lokalne samouprave iz st. 2. iste odredbe u postupku i na način određen propisima o prisilnoj naplati poreza na dohodak, odnosno dobit. Prema odredbi čl. 65. Zakona o porezu na dohodak na utvrđivanje, naplatu, povrat poreza, žalbeni postupak, zastaru i prekršajni postupak primjenjuju se odredbe Općeg poreznog zakona i Prekršajnog zakona. Prisilna naplata normirana je Glavom VI. Općeg poreznog zakona, pa je odredbom čl. 124. istog Zakona određeno da je ovršni postupak u smislu tog Zakona dio porezno-pravnog odnosa u kojem porezno tijelo provodi postupak prisilne naplate poreznog duga na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava, a o provođenju ovrhe donosi se rješenje o ovrsi, sukladno odredbi čl. 129. istog Zakona, protiv kojeg se može izjaviti žalba ili prigovor u roku od 8 dana. Odredbom čl. 126. Općeg poreznog zakona određeno je da je ovrhovoditelj porezno tijelo koje provodi ovrhu, a ovršenik je porezni obveznik ili njegov jamac od kojega se naplaćuje porezni dug iz porezno-dužničkog odnosa. Odredbom čl. 138. istog Zakona propisana je supsidijarna primjena Ovršnog zakona i Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima. Imajući u vidu sadržaj citiranih propisa, mora se zaključiti da prisilna naplata tražbine ovrhovoditelja s osnove neplaćene komunalne naknade ne spada niti u nadležnost suda, niti javnog

bilježnika, niti može biti predmet sudskog ovršnog postupka, niti je sud ovlašten odlučivati o obvezi plaćanja komunalne naknade, pa ne može biti niti predmet parničnog postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.687/12-2 od 09. ožujka 2012.

APSOLUTNA NADLEŽNOST

Pravo na korištenje grobnog mjesta

(Čl. 13. st. 1. Zakona o grobljima – NN. 19/98 i 50/12)

Sud nije nadležan odlučivati o pravu na korištenje grobnog mjesta.

„Predmet ovog postupka na bilo koji način ga naznačila ili okvalificirala tužiteljica ili tuženik jeste pravo korištenja grobnog mjesta, a korištenje grobnih mjesta kao i davanje grobnih mjesta na korištenje propisano je Zakonom o grobljima (NN br. 19/98 i 50/12, dalje: ZG). S obzirom na nespornu činjenicu da je iz potvrde o grobnom mjestu (list 3 spisa) razvidno da su identična grobna mjesta koja su po tužiteljici i predmet utuženja evidentirana u evidenciji Komunalnog centra I. d.o.o., Uprava groblja na ime korisnika M. H., I. G. ne radi se o predmetu iz čl. 34. ZPP-a zbog čega je u smislu čl. 369. st. 2. ZPP-a valjalo ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu jer je prvostupanjski sud odlučivao o zahtjevu koji ne ide u (redovnu) sudsku nadležnost.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4982/12-2 od 28. ožujka 2013.

APSOLUTNA NADLEŽNOST

Zahtjev za upis podataka u radnu knjižicu

(Čl. 13. Pravilnika o radnoj knjižici – NN. 14/96)

Zahtjev za upis podataka u radnu knjižicu ne spada u sudsku nadležnost.

„Naime, zahtjev za upisivanjem podataka u radnu knjižicu ne spada u sudsku nadležnost kako to proizlazi iz odredbe čl. 13. Pravilnika o radnoj knjižici (NN br. 14/96). Ako rješavanje o tužbenom zahtjevu ne ide u sudsku nadležnost, tužba se odbacuje (čl. 282. u vezi čl. 16. ZPP-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3465/11-2 od 23. travnja 2013.

OVLAST ŽUPANIJSKOG IZBORNOG POVJERENSTVA

Aktivna legitimacija županijskog izbornog povjerenstva

(Čl. 83. st. 1. Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba – NN. 109/07 i 125/08)

Županijsko izborno povjerenstvo kao tijelo za provođenje izbora aktivno je legitimirano pokrenuti sudski postupak radi naplate naknada članovima županijskog izbornog povjerenstva, gradskih i općinskih izbornih povjerenstava, gradskih i općinskih izbornih povjerenstava, naknada članovima biračkih odbora na području određene županije i materijalne troškove za provedbu izbora za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana.

„Dakle ovdje tuženik problematizira i sada žalbom pitanje aktivne legitimacije na strani tužitelja navedenog kao Županijsko izborno povjerenstvo za provođenje dopunskih izbora za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana koji su održani 13. lipnja i 27. lipnja 2010. godine a koje je imenovano rješenjem Državnog izbornog povjerenstva od 7. svibnja 2010. godine. Prvostupanjski sud jasno i nimalo dvojbeno obrazlaže stajalište da je upravo tužitelj, određen Zakonom o izborima kao tijelo za provođenje izbora ujedno ovlašten i štiti prava iz tog zakona, gdje je nesumnjivo jedno od prava (ali i zakonom propisana dužnost), raspolaganje sredstvima. U tom smislu ovaj drugostupanjski sud u cijelosti pravilnim i zakonitim prihvaća izraženo stajalište prvostupanjskog suda, da je konkretno i jedino ŽIP-o, temeljem zakona ovlašteno na poduzimanje radnji koje su mu Zakonom o izborima dane u nadležnost, pa i pokretanje konkretnog sudskog postupka. Pravilno prvostupanjski sud u tom smislu polazi od odredbe čl.83. Zakona o lokalnim izborima (NN. 144/12) koja jasno propisuje ovlaštenje (i dužnost) raspolaganja sredstvima za provedbu izbora. ZLI-a je dodatno osnažio dužnost svih izbornih povjerenstava odredbom čl.134. st.6. imperativno nalažući da optužni prijedlog za prekršaje utvrđene odredbama (ovog zakona) podnosi nadležno izborno povjerenstvo, iz čega se jasno izvode zaključci da se prava i obveze izbornih povjerenstava šire i da kod podnošenja optužnog prijedloga (nadležno) izborno povjerenstvo ne postupa kao privatnopravni subjekt. “

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3003/12-6 od 21. listopada 2013.

STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA

Određivanje ovrhe i osiguranja

(Čl. 37. st. 1. Ovršnog zakona – NN. 112/12)

Općinski sudovi su sudovi opće stvarne nadležnosti u pogledu određivanja ovrhe i osiguranja.

„U konkretnom predmetu prijedlog za osiguranje podnijet je 25. siječnja 2013.g. zbog čega se primjenjuje Ovršni zakon donijet 21. rujna 2012.g. (NN 112/12, dalje: OZ/12) u kojem je u čl.37. st.1. propisano da su Općinski sudovi stvarno nadležni određivati ovrhu, osim ako rješavanje tih predmeta nije izrijekom povjereno drugom sudu, tijelu ili osobi, a odredbom čl.292. st.1. istog Zakona propisano je da su Općinski sudovi nadležni određivati i provoditi osiguranje osim ako Zakonom to nije povjereno kojem drugom sudu, dok je st.2 iste zakonske odredbe normirano da su Trgovački sud nadležni određivati i provoditi osiguranje u predmetima u kojima su nadležni određivati ovrhu, dok isti taj Zakon ni u jednoj svojoj odredbi ne propisuje u kojim su to predmetima Trgovački sudovi nadležni određivati ovrhu. Po ocjeni ovog suda s pravom se žalitelj poziva na izmjene u pogledu stvarne nadležnosti sudova za određivanje i provedbu ovrhe u OZ/12 gdje su prvenstveno u smislu čl.37. st.1. OZ-a Općinski sudovi određeni kao stvarno nadležni određivati ovrhu u svim predmetima osim u onim predmetima gdje je izrijekom to pravo povjereno drugom sudu, tijelu ili osobi a te odredbe se u smislu čl.290. OZ-a primjenjuju i prilikom osiguranja. Dakle općinski sudovi su sudovi opće stvarne nadležnosti u pogledu određivanja ovrhe što znači i u pogledu određivanja osiguranja, a tek izuzetno kad je to ciljano propisano Zakonom nadležna su druga tijela (pa i trgovački sudovi). Nadalje s pravom se žalitelj u žalbi poziva na činjenicu da je u odnosu na Zakon o sudovima (NN 150/05 te izmjene 16/07, 113/08 i 153/09, 116/10, 122/10, 27/11, 57/11, dalje: ZS) Ovršni zakon lex specialis a ujedno i kasniji pravni propis (lex posterior) zbog čega nije osnovano pozivanje prvostupanjskog suda u

pobijanoj odluci na odredbu čl.20. ZS-a (identično stajalište Vrhovnog suda RH u predmetu Gr1-744/12-2 od 10. prosinca 2012.g.).“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.1373/13-2 od 11. ožujka 2013.

STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKOG SUDA

Spor između upravitelja stambene zgrade i RH

(Čl.34.b. toč. 1. Zakona o parničnom postupku - NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08)

Za spor koji se vodi između upravitelja stambene zgrade koji je pravna osoba i Republike Hrvatske, stvarno je nadležan trgovački sud.

„Tužitelj u tužbi navodi da je pravna osoba, a okolnost da je po ZV ovlašten zastupati suvlasnike stambene zgrade u svoje ime, a za račun istih, nije od značaja za ocjenu prvostupanjskog suda da se na strani tužitelja nalazi pravna osoba (S. d.o.o.). Nadalje, iako je točna tvrdnja tužitelja iznesena u žalbi da ministarstvo ne može biti stranka u postupku, pasivno legitimirana u ovom postupku je Republika Hrvatska. Na taj način je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da se radi o sporu između pravnih osoba za koji su u prvom stupnju u parničnom postupku nadležni trgovački sudovi (u konkretnom postupku stvarno i mjesno nadležan je Trgovački sud u V.).“

Županijski sud u Varaždinu, 11 GŽ.2142/11-2 od 17. ožujka 2011.

STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKOG SUDA

Spor radi naplate zajedničke pričuve

(Čl. 89. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. broj 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06)

Ako je upravitelj nekretnine ex lege pokrenuo sudski postupak radi naplate zajedničke pričuve u ime i za račun suvlasnika nekretnine protiv pravne osobe koja je suvlasnik nekretnine, tada činjenica što su tužitelj i tuženik pravne osobe ne daje tražbini koja je predmet spora značaj tražbine iz trgovačkog ugovora.

„Naime, stopa zatezne kamate koju potražuje tužitelji kao upravitelj nekretnine na kojoj se nalazi i stambeni prostor tužene primjenjuje se samo na odnose iz trgovačkih ugovora te na odnose između trgovaca i osoba javnog prava. Time što je tuženik kao upravitelj nekretnine ovlašten ex lege pokretati sudske postupke radi naplate dugovanja s osnova zajedničke pričuve u ime i za račun suvlasnika nekretnine, a koji upravitelj je pravna osoba kao što je i tuženi pravna osoba ne daje tražbini koja je predmet spora značaj tražbine iz trgovačkog ugovora. Obveza plaćanja zajedničke pričuve u konkretnom slučaju ne proizlazi iz trgovačkog ugovora između tužitelja i tuženika niti iz Ugovora između trgovca i osobe javnog prava već se radi o zakonskoj obvezi svih suvlasnika nekretnine propisanoj Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje ZV), s time da su svi suvlasnici dužni temeljem čl.89 st. 2 doprinostiti sredstva za zajedničku pričuvu a ovim sredstvima sukladno čl. 93. st. 1 ZV-a samo upravlja upravitelj (ovdje tužitelj) kao zastupnik svih suvlasnika i to umjesto njih.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.576/14-2 od 12. veljače 2014.

STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKOG SUDA

Spor između pravne osobe i zadrugara

(Čl. 34. b. Zakona o parničnom postupku Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08 i 123/08)

U sporu koji se vodi između pravne osobe i zadrugara stvarno je nadležan općinski sud.

„Pregledom spisa utvrđeno je da se tužitelj poziva na ugovor o prodaji i isporuci robe od 3. ožujka 2010.g., koji ugovor je zaključen između dvije pravne osobe (tužitelja i Proizvodno-trgovačke zadruge „Đ“ iz G.). Međutim suprotno utvrđenju prvostupanjskog suda da se radi o sporu između dvije pravne osobe, ocjena ovog suda je da konkretni postupak koji je pokrenut u ovom predmetu nije spor između dvije pravne osobe u smislu čl. 34.b ZPP-a jer kao tuženik nije navedena zadruga kao pravna osoba (s kojom je tužitelj zaključio navedeni ugovor o prodaji i isporuci robe), već su tuženici njeni osnivači tj. zadrugari, a tužitelj svoj zahtjev temelji na odgovornosti zadrugara za obveze zadruge sukladno odredbi čl. 22. st. 2. u vezi čl. 2. Zakona o zadrugama (NN. br. 36/95, 67/01 i 12/02), koji zakon se na pravni odnos između stranaka primjenjuje temeljem odredbe čl. 77. sada važećeg Zakona o zadrugama (NN. br. 34/11). Odredbom čl. 1. st. 2. Zakona o zadrugama (NN. br. 36/95, 67/01 i 12/02) propisano je da je zadrugar, u smislu tog zakona, fizička osoba koja u cijelosti ili djelomično posluje putem zadruge, tj. ona osoba koja putem zadruge prodaje svoje proizvode, odnosno usluge, nabavlja proizvode ili koristi usluge potrebne za obavljanje svoje djelatnosti ili na drugi način neposredno sudjeluje u ostvarivanju ciljeva radi kojih je zadruga osnovana. Odredbom čl. 34. b st. 1. toč. 1. ZPP-a, propisano je da trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude u sporovima između pravnih osoba, u sporovima između pravnih osoba i obrtnika, uključujući i trgovce pojedince; u sporovima između obrtnika, uključujući i sporove između trgovaca pojedinaca, ako se radi o sporu u vezi s njihovom djelatnošću, osim ako

nije riječ o sporovima u kojima prema ovom zakonu uvijek sude općinski sudovi (čl. 34. st. 1.), odnosno ako nije riječ o sporovima za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekog drugog suda. Kako se u ovom slučaju radi o sporu između pravne osobe i zadrugara, koji kao fizičke osobe u cijelosti ili djelomično posluju putem zadruge, sukladno odredbi čl. 34. st. 2. ZPP-a, za postupanje u ovom parničnom predmetu nadležan je općinski sud, konkretno Općinski sud u V. (tako i VSRH u rješenju br. Gr1.28/10 od 26. svibnja 2010. godine).“

Županijski sud u Varaždinu, 11 GŽ.4131/11-2 od 27. rujna 2011.

STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKOG SUDA

Spor između pravnih osoba

(Čl. 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku –„Narodne novine“, br. 84/08)

Trgovački sud nadležan je za suđenje u sporovima između pravnih osoba neovisno o tome da li se radi o sporu iz trgovačkog ugovora.

„Stajalište žalbe tužitelja očigledno se temelji na ranijem sadržaju odredbe čl. 34.b. toč. 1. ZPP-a kojom je bilo određeno da trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude u sporovima što proizlaze iz trgovačkih ugovora (i u sporovima za naknadu štete koja proizlazi iz tih ugovora) između osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost (koja odredba je bila identična odredbi čl. 19. st. 1. toč. 1.a) ranije važećeg Zakona o sudovima, koja odredba je izmijenjena odredbom čl. 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN. 84/08), koji je stupio na snagu 1. listopada 2008.g. i to na način da su trgovački sudovi nadležni za suđenje, među ostalim i u sporovima između pravnih osoba,

dakle, bez obzira na vrstu sporova. Prema tome, izmijenjenom odredbom čl. 34.b toč. 1 ZPP-a utvrđena je nadležnost trgovačkih sudova za suđenje u sporovima između pravnih osoba isključivo prema personalnom kriteriju, neovisno o tome da li se radi o sporu u vezi s njihovom djelatnošću. Dakle, okolnost da se ne radi o sporu iz trgovačkog ugovora nije od značaja za ocjenu stvarne nadležnosti suda u konkretnom slučaju, jer sama činjenica da se radi o sporu između dviju pravnih osoba ukazuje na nadležnost trgovačkog suda za suđenje u konkretnom sporu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3249/11-2 od 4. kolovoza 2011.

MJESNA NADLEŽNOST

Kada je spis odlukom predsjednika VSRH delegiran drugom sudu temeljem odredbe čl. 10. st. 2. i 3. Zakona o sudovima, smatra se da je time strankama oduzeto pravo dispozicije koje su imale prilikom ugovaranja mjesne nadležnosti.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

MJESNA NADLEŽNOST

Sporazum o mjesnoj nadležnosti

(Čl. 5. st. 1. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03, 163/03 i 35/05)

Sporazum o mjesnoj nadležnosti koji je zaključio ostavitelj veže njegovu nasljednika (univerzalnog sukcesora)

„Ovršenica kao nasljednica pok. B.Ž., njegova sveopća pravna slijednica (čl. 5. st. 1. Zakona o nasljeđivanju – NN br. 48/03, 163/03 i 35/05), dakle osoba koja stupa u sveukupni pravni položaj svojeg prednika, u pogledu svih prava i obveza koje je prednik imao a koje su prenosive, odnosno otuđive (univerzalni sukcesor). Stoga sporazum o mjesnoj nadležnosti veže i nasljednika njegovog potpisnika (tako i VS RH u odluci R.382/84 od 30. siječnja 1985.g.).“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.2319/12-2 od 02. srpnja 2012.

MJESNA NADLEŽNOST

Valjanost sporazuma o mjesnoj nadležnosti

(Čl. 70. Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08)

Sporazum o mjesnoj nadležnosti nije valjan ako ugovoreni sud nije i stvarno nadležan.

„Dakle, između parničnih stranaka nije sporno da postupak u predmetu u kojem je donijeto pobijano rješenje spada u nadležnost općinskog, a ne trgovačkog suda. Pri tome valja istaći da sporazum o mjesnoj nadležnosti sukladno čl. 70. ZPP-a, da bi bio valjan, ugovoreni sud mora biti i stvarno nadležan. Uz samu tužbu priložen je ugovor prema kojem stranke ugovaraju nadležnost Trgovačkog suda u V. Iz odredbe čl. 70. ZPP-a dakle nedvosmisleno proizlazi da se stranke mogu i u kojem slučaju sporazumjeti o mjesnoj nadležnosti suda ali samo ukoliko je taj sud

i stvarno nadležan. Zbog navedenog ovaj sud prihvaća stajalište prvostupanjskog suda da između stranaka nije ugovorena mjesna nadležnost Općinskog suda u V.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.2626/11-2 od 2. svibnja 2011.

MJESNA NADLEŽNOST

Općemjesna nadležnost suda na čijem se području nalazi poslovna jedinica tuženika

(Čl. 59. Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08 i 123/08)

Ukoliko se dio poslovne djelatnosti tuženika obavljao u skladištu repromaterijala, tada isto predstavlja poslovnu jedinicu tuženika, zbog čega je pored suda općemjesne nadležnosti nadležan sud na čijem se području ta poslovna jedinica nalazi.

„Prvostupanjski sud smatra da skladište repromaterijala u L. predstavlja poslovnu jedinicu tuženika u smislu odredbe čl. 59. ZPP-a. Takav zaključak potvrđuje sadržaj isprava priloženih u spisu – obračuna otkupa, u kojima je, pored tvrtke tuženika i osobnih podataka i adrese tužitelja, naznačeno da se otkup vrši u skladištu repromaterijala u L. Obzirom na sadržaja priloženih isprava, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da se dio poslovne djelatnosti (otkup poljoprivrednih proizvoda) obavlja u L., odnosno izvan sjedišta tuženika i da se skladište repromaterijala mora smatrati poslovnom jedinicom tuženika, a obzirom na činjenicu da je predmet tužbenih zahtjeva svih tužitelja isplata pšenice koju je tuženik otkupio, očigledno je da je spor nastao u povodu djelatnosti te jedinice, pa je i po mišljenju ovoga suda pored suda općemjesne

nadležnosti nadležan i prvostupanjski sud na čijem se području ta poslovna jedinica nalazi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4053/11-2 od 3. studenog 2011.

MJESNA NADLEŽNOST

Dopuštenost sporazuma o mjesnoj nadležnosti stvarno nadležnog suda

(Čl. 70. st. 1. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Odredba Zakona o radu o primjeni za radnika najpovoljnijeg prava ne odnosi se na pitanje dopuštenosti sporazuma o mjesnoj nadležnosti stvarno nadležnost suda.

„Dakle, protivna su sadržaju navedenog propisa tužiteljeva žalbena razlaganja o mogućnosti primjene sporazuma o mjesnoj nadležnosti u konkretnom odnosu, a posebno, niti odredba Zakona o radu (NN. 38/95; 54/95; 65/95; 17/01; 82/01; 114/03; 142/03; 30/04; 137/04; 68/05; 149/09 – dalje ZR) o primjeni za radnika najpovoljnijeg prava ne odnosi se na pitanje dopuštenosti sporazuma o mjesnoj nadležnosti stvarno nadležnog suda, jer odredba čl. 7. st. 3 ZR-a (NN.149/09) podrazumijeva primjenu materijalnopравnih odredbi s područja radnog odnosa, ne pitanje mjesne nadležnosti sudova, pa se u konkretnom odnosu mogu primijeniti samo ograničenja koja predviđa ZPP, a ona ne isključuju mogućnost sklapanja i primjene konkretnog sporazuma o mjesnoj nadležnosti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.8/13-2 od 10. siječnja 2014.

MJESNA NADLEŽNOST

Ovlaštenje ovrhovoditelja da se pozove na sporazum o mjesnoj nadležnosti

(Čl. 20. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Ovrhovoditelj ima mogućnost pozvati se na sporazum o mjesnoj nadležnosti nakon što rješenje o stavljanju izvan snage rješenja o ovrsci i ukidanju svih provedenih ovršnih radnji postane pravomoćno.

„Dakle, rješenjem u ovršnom postupku ne može se unaprijed, prije samog započinjanja parničnog postupka, prije nego što je stranki uopće i dozvoljeno pozivati se na prorogacijsku klauzulu o mjesnoj nadležnosti, obzirom na spomenuta drugačija pravila o mjesnoj nadležnosti u postupcima ovrhe, određivati mjesna nadležnost parničnog suda. Kako je dakle ovrhovoditelj sada tužitelj došao u mogućnost da se pozove na rečeni Sporazum o mjesnoj nadležnosti tek nakon što je rješenje o stavljanju van snage rješenja o ovrsci i ukidanju svih provedenih ovršnih radnji postalo pravomoćno, jer je tek sada započeo parnični postupak, to je isti pravovremeno sukladno čl. 20. st. 1. ZPP-a istaknuo prigovor mjesne nenadležnosti uz koji prigovor dostavljen prvostupanjskom sudu dana 7. studenog 2011. g. prilaže i Opće uvjete poslovanja V. d.o.o., to je prvostupanjski sud osnovano prihvatio istaknuti prigovor sukladno odredbi čl. 70. ZPP-a, te pravilno odlučio da se spis po pravomoćnosti pobijanog rješenja dostaviti mjesno nadležnom, ugovorenom sudu, koji je ujedno i stvarno nadležan u ovom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5514/11-2 od 4. siječnja 2012.

PROROGACIJA MJESNE NADLEŽNOSTI

Primjene odredbi o prorogaciji mjesne nadležnosti suda

(Čl. 54. st. 2. Ovršnog zakona - NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04; 88/05, 121/05; 67/08; 139/10; 150/11; 154/11; 12/12; 70/12; 80/12)

Ukoliko rješenje o ovrsi nije stavljeno izvan snage tada se ne mogu primijeniti odredbe o prorogaciji mjesne nadležnosti suda.

„Prije svega, iako prvostupanjski predmet nosi oznaku Povrv-___, prvostupanjski predmet još je uvijek u fazi ovršnog postupanja, jer povodom ovršenikovog (trećeovršenikovog) prigovora protiv javnobilježničkog rješenja o ovrsi navedeno javnobilježničko rješenje nije stavljeno izvan snage (u smislu primjene odredbe čl. 54. st. 2 Ovršnog zakona (NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04; 88/05, 121/05; 67/08; 139/10; 150/11; 154/11; 12/12; 70/12; 80/12 – dalje OZ)), slijedom čega je preuranjeno predmetni prvostupanjski postupak tretirati kao sporni (parnični) postupak, a u okviru ovršnog postupka ne primjenjuju se odredbe o prorogaciji mjesne nadležnosti, nego su zakonske odredbe OZ-a o mjesnoj nadležnosti kogentne naravi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.105/13-2 od 31. siječnja 2013.

VRIJEDNOST PREDMETA SPORA

Vrijednost predmeta spora naznačena u stranoj valuti

(Tbr. 1. Tarife sudskih pristojbi iz Zakona o sudskim pristojbama – NN. 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11 i 112/12)

Kada je vrijednost predmeta spora naznačena u stranoj valuti tada se vrijednost predmeta spora određuje prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan podnošenja tužbe.

„Kako se u slučaju kad je vrijednost predmeta spora naznačena u stranoj valuti, vrijednost predmeta spora određuje prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan podnošenja tužbe, odnosno u konkretnom slučaju, podnošenja prijedloga za ovrhu, to vrijednost predmeta spora nakon smanjenja tužbenog zahtjeva na iznos od 55.175,17 EUR-a, iznosi od 401.459,94 kn obzirom na navedeni tečaj na dan 08. travnja 2008. godine od 7,276098 kn za 1 EUR, pa stoga i pristojba na presudu koju je tužitelj u obvezi platiti na presudu sukladno Tbr. 1. Tarife sudskih pristojbi iz Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“ broj: 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11 i 112/12) iznosi 4.400,00 kn.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.252/12-2 od 14. siječnja 2013.

VRIJEDNOST PREDMETA SPORA

Ukupna vrijednost svih tužbenih zahtjeva

(Čl. 37. st. 2. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Ukoliko je punomoćnica zastupala tuženika u odnosu na svakog pojedinačnog tužitelja i svaki pojedinačni tužbeni zahtjev, tada je u pogledu obračuna troškova postupka tužene strane mjerodavna ukupna vrijednost svih tužbenih zahtjeva.

„Točno je da sukladno odredbi čl. 37. st. 2. ZPP-a u slučaju kada pojedine zahtjeve ističu različiti tužitelji prema tuženiku ne dolazi do zbrajanja vrijednosti svih zahtjeva kako bi se utvrdila vrijednost predmeta spora, nego se u takvom slučaju VPS određuje prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva. Prednje ne znači da je kako to pogrešno drže tužitelji za obračun troškova zastupanja mjerodavna samo VPS jednog i to kako se dopunom žalbe ističe, najviše postavljenog tužbenog zahtjeva. Tužitelji u ovom sporu nisu jedinstveni suparničari iz čl. 201. ZPP-a, već je svaki od njih samostalna stranka u smislu čl. 200. ZPP-a, što znači da bi punomoćnica tuženika imala pravo prema svakom tužitelju zatražiti trošak zastupanja prema VPS svakog pojedinačnog tužbenog zahtjeva. Punomoćnica tuženika zastupala je tuženika u odnosu na svakog pojedinačnog tužitelja i svaki pojedinačni tužbeni zahtjev, što znači da bi tuženiku pripadao trošak prema VPS-u za svakog tužitelja no isto bi rezultiralo daleko većim troškom za tužitelje. Naime, i prema čl. 22. st. 2. Zakona o sudskim pristojbama slijedi da VPS u slučaju suparničarstva kada su predmet spora zahtjevi ili obveze iste vrste koje se temelje na bitno istovrsnoj činjeničnoj i pravnoj osnovi za svaki zahtjev i za svakog tuženika se određuje prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva. Prema tome, bez obzira što u ovom sporu VPS u pogledu nadležnosti suda, sastava suda, prava na izjavljivanje revizije, nije zbroj vrijednosti svih tužbenih zahtjeva, u pogledu obračuna troškova postupka tužene strane mjerodavna je ukupna vrijednost svih tužbenih zahtjeva.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.534/12-2 od 14. veljače 2012.

VRIJEDNOST PREDMETA SPORA

Računanje vrijednosti predmeta spora kada ima više tužbenih zahtjeva

(Čl. 37. st. 2. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Vrijednost predmeta spora ne računa se prema vrijednosti najvećeg zahtjeva jednog od tužitelja u slučaju kada tužitelji kao članovi obitelji oštećenika potražuju naknadu imovinske i neimovinske štete.

„Naime, prema odredbi čl. 37. st. 1. ZPP-a ako jedna tužba protiv istog tuženika obuhvaća više zahtjeva koji se temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, vrijednost predmeta spora se određuje prema zbroju vrijednosti svih zahtjeva (objektivna kumulacija), dok se prema st. 2. ako zahtjevi tužbe proizlaze iz raznih osnova, ili pojedine zahtjeve ističu različiti tužitelji ili su pojedini zahtjevi istaknuti protiv različitih tuženika (subjektivna kumulacija), vrijednost predmeta spora određuje se prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva. Već obzirom na odredbu čl. 37. st. 2. ZPP-a jasno proizlazi da je stajalište tuženika pogrešno jer u konkretnom slučaju a u kojemu tužitelji kao članovi uže obitelji oštećenika potražuju naknadu imovinske i neimovinske štete (njihov sin, brat i unuk), vrijednost predmeta spora ne računa prema vrijednosti najvećeg zahtjeva jednog od tužitelja. Po ocjeni ovoga suda pravilo u zbrajanju vrijednosti svih zahtjeva u slučaju tzv. kvalificirane objektivne kumulacije a što je sadržano u odredbi čl. 37. st. 1. ZPP-a ima se primjenjivati i kada ta objektivna kumulacija koindicira s aktivnom ili pasivnom subjektivnom kumulacijom, dakle, i kada se u slučajevima u kojima postoji subjektivna kumulacija u tužbi ističe više zahtjeva koji se temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi. Radi toga se ne može, smatra ovaj sud, isključiti određivanje vrijednosti zahtjeva pojedinih tužitelja i u slučaju subjektivne kumulacije,

pa su tvrdnje žalbe tužitelja, da je u konkretnom slučaju pogrešno primijenjeno materijalno pravo na njegovu štetu, neosnovane.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.471/10-2 od 13. listopada 2010.

AKTIVNA LEGITIMACIJA

Prigovor nedostatka aktivne legitimacije

(Čl. 77. st. 1. i 2. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Prigovor nedostatka aktivne legitimacije je prigovor materijalno pravne prirode.

„Navedeno vozilo bilo je predmet Ugovora o financijskom leasingu br. _____ od 22. listopada 2007.g., kojeg su zaključiti XX L. d.o.o., Z. i tužitelj, kao primatelj leasinga, a prvostupanjski sud zaključuje da je tužitelj aktivno legitimiran u ovoj parnici kao ekonomski vlasnik vozila i korisnik leasinga. Pravilnost takvog zaključaka prvostupanjskog suda za sada se ne može ispitati jer prvostupanjski sud uopće nije naveo koje je materijalnopravne propise primijenio, što je protivno odredbi čl. 338. st. 4. ZPP-a, prema kojoj će sud u obrazloženju, između ostalog, posebno navesti koje je odredbe materijalnog prava primijenio, a kako se to ne može utvrditi ni iz teksta obrazloženja, to pobijana presuda nije razumljiva. U odnosu na prigovor nedostatka aktivne legitimacije tužitelja, prvostupanjski sud samo citira čl. 10. toč. 1. Općih uvjeta (očito se radi se o Općim uvjetima XX za zaključenje ugovora o financijskom leasingu na listu 16 prvostupanjskog spisa), prema kojoj je primatelj leasinga obvezan voditi brigu o stalnom besprijekornom funkcionalnom i za promet sigurnom stanju vozila, da preuzima za sebe i snosi sve s vlasništvom, posjedom i pogonom vozila

povezane rizike, davanja, troškove i koristi, te odgovara za sve štete, obveze i tražbine, koje bi mogle nastati bilo XX-u kao vlasniku vozila ili bilo kojoj trećoj osobi, bez obzira jesu li ove nastale osobnom krivnjom, krivnjom trećih, zlouporabom, slučajem ili višom silom. Iako prvostupanjski sud zaključuje da je tužitelj ekonomski vlasnik vozila i korisnik leasinga, iz citiranog članka Općih uvjeta bi se mogao izvesti posve suprotni zaključak, a to je da tužitelj kao primatelj leasinga odgovara za štetu XX (XX L. d.o.o.), kao vlasniku vozila.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3874/11-5 od 25. rujna 2013.

PASIVNA LEGITIMACIJA

Pasivna legitimacija nasljednika

(Čl. 139. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03 i 163/03, 35/05)

Nasljednik iza pokojnog ovršenika je pasivno legitimiran u ovršnom postupku, bez obzira što je u ostavinskom postupku doneseno rješenje da se neće provoditi ostavinska rasprava jer nema ostavinske imovine.

„Točno je da sukladno odredbi čl. 139. st. 1. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) nasljednici odgovaraju za ostaviteljeve dugove, a prema st. 3. istog propisa do visine vrijednosti naslijeđene imovine. Međutim, ove činjenice, i po stajalištu ovoga suda, a kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud ne isključuju pasivnu legitimaciju žalitelja kao nasljednika pok. III-dužnika. Žalitelj se naime, obzirom na činjenicu da je isti univerzalni pravni sukcesor pok. III-dužnika ne može protiviti ulasku u njegovu pravnu poziciju u ovom postupku, jer je za istu odlučno samo to što je isti nasljednik pok. III-dužnika. Radi toga su neosnovane njegove tvrdnje kojom isti spori pravilnost i zakonitost rješenja prvostupanjskog

suda prihvaćanjem pasivne legitimacije njega kao nasljednika iza pok. III-dužnika u ovom ovršnom postupku. Njegova procesna pozicija stupanja na mjesto pok. III-dužnika uvjetovana je time što je isti njegov nasljednik, to bez obzira na činjenicu da li je slijedom te svoje pozicije isti doista i naslijedio kakvu imovinu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.244/11-2 od 7. prosinca 2011.

STEČAJNA MASA

Stečajna masa stečajnog dužnika kao stranka u postupku

(Čl. 196. Stečajnog zakona - NN.44/96; 29/99; 129/00; 123/03; 187/04; 82/06; 116/10; 25/12 i 133/12)

U ime i za račun stečajne mase mogu se voditi sporovi radi prikupljanja imovine koja u nju ulazi, bez obzira što je stečajni postupak zaključen a dužnik brisan iz sudskog registra.

„Naime, i nakon zaključenja stečajnog postupka i brisanja stečajnog dužnika iz sudskog registra što proizlazi iz stanja prvostupanjskog postupka jer u spisu prileži (list 55) rješenje Trgovačkog suda u Varaždinu br. Tt. ___/___ od 17. svibnja 2005.g. kojim je određen upis brisanja prvobitno tuženika u ovom sporu, sukladno odredbi čl. 196. Stečajnog zakona, iako stečajni dužnik kao pravna osoba doista više ne postoji, nepodijeljena imovina bivšeg stečajnog dužnika je stečajna masa u ime i za račun koje se mogu voditi sporovi radi prikupljanja imovine koja u nju ulazi, kako je to izričito navedeno u odredbi čl. 199. st. 4. Stečajnog zakona. Stečajnim zakonom je izričito određeno da se u ime i za račun stečajne mase mogu voditi sporovi radi prikupljanja imovine koja u nju ulazi, pa je dakle, tim zakonom određeno da stečajna masa stečajnog dužnika može biti stranka u postupku, sukladno odredbi čl. 77. st. 2. ZPP-a, zbog čega stav

prvostupanjskog suda o tome da je jedna od stranaka u ovom postupku prestala postojati i da je ostala bez pravnog slijednika nemaju uporišta u prethodno citiranim zakonskim propisima. Zbog navedenog, nikako ne stoji tvrdnja suda da je prvobitni tuženik zbog toga što je brisan iz sudskog registra ostao bez pravnog slijednika jer je sudske postupke moguće nastaviti sa stečajnom masom stečajnog dužnika koja se može nalaziti bilo na aktivnoj, bilo na pasivnoj strani, obzirom na sadržaj odredbe čl. 199. st. 4. Stečajnog zakona, prema kojoj se u ime i za račun stečajne mase mogu voditi sporovi, dakle, bez obzira na to u kojoj se procesnoj ulozi stečajna masa nalazi. Nakon podneska tužitelja kojim ovaj predlaže sudu da pozove pravnog slijednika prvobitno tuženog, i istog naznačuje kao stečajnu masu zastupanu po stečajnom upravitelju da preuzmu postupka na strani tuženika, sud je bio dužan postupiti bilo na način da tužitelja pozove na dopunu ovog prijedloga na način da navede upravitelja stečajne mase ili obzirom je na vlastitu inicijativu pribavljao povijesne izvratke iz Sudskog registra za prvobitno tuženika, zatražiti od Trgovačkog suda u V. dostavu podataka o stečajnom upravitelju te nakon toga i postupiti sukladno odredbi čl. 215. st. 1. ZPP-a. Dakle, prvobitno tuženik ima pravnog slijednika, stečajnu masu, ovlaštenje stečajnog upravitelja da zastupa stečajnu masu izričito proizlazi iz odredbe čl. 25. st. 1. toč. 12. Stečajnog zakona, kojom je određeno da je stečajni upravitelj i nakon zaključenja stečajnog postupka ovlašten zastupati stečajnu masu u skladu s tim zakonom, to jedino u slučaju da se ovaj postupak vodi o pravima koja ne prelaze na pravnog slijednika prvobitno tuženog bi moglo doći do obustave postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gžx. 6/12-2 od 11. siječnja 2012.

PRAVNA OSOBNOST PODRUŽNICE

Podružnica kao stranka u postupku

(Čl. 4. i 7. st. 3. Zakona o trgovačkim društvima - NN.111/93; 34/99; 121/99; 118/03; 107/07; 196/08 i 137/09)

Ukoliko je tužitelj uz tvrtku društva tuženika naznačio i naziv podružnice, tada tako određeni tuženik ima pravnu osobnost i može biti stranka u postupku.

„Neosnovan je i prigovor drugotuženika da tužitelj nije pravilno označio njegov naziv i da isti ne može biti stranka u postupku, ukazujući na odredbe čl. 4. i čl. 7. st. 3. Zakona o trgovačkim društvima (NN.111/93; 34/99; 121/99; 118/03; 107/07; 196/08 i 137/09 dalje: ZTD), jer je potrebno da je tvrtka trgovačkog društva jasno odvojena od tvrtke podružnice, što ovdje nije slučaj. Točno je da podružnica nema pravnu osobnost u smislu odredbe čl. 7. st. 3. ZTD, pa stoga niti procesnopravnu sposobnost u smislu odredbe čl. 77. st. 1. ZPP-a. Točno je također da podružnica posluje pod svojom tvrtkom pri čemu mora biti naznačeno njezino sjedište i sjedište osnivača, te da poslovanjem podružnice prava i obveze stječe društvo. U konkretnom slučaju tužitelj nije označio podružnicu kao tuženika, nego je pravilno uz tvrtku društva drugotuženika naznačen i naziv podružnice, pa nema nikakve dvojbe da tako određeni drugotuženik ima pravnu osobnost i da može biti stranka u postupku u smislu odredbe čl. 77. st. 1. ZPP-a, što potvrđuje i činjenica sudjelovanja drugotuženika u ovom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2463/12-2 od 18. veljače 2013.

PODRUŽNICA KAO STRANKA U POSTUPKU

Punomoć ovlaštene osobe osnivača

(Čl. 7. st. 4. Zakona o trgovačkim društvima - NN.111/93; 34/99; 121/99; 118/03; 107/07; 196/08 i 137/09)

Podružnica može temeljem punomoći ovlaštene osobe osnivača biti stranka u parničnom postupku.

„Prema tome, podružnice mogu putem ovlaštenih osoba osnivača samostalno poslovati, odnosno biti stranke u postupku, jer su iste osobe ovlaštene po osnivaču, koje su ujedno ovlašteni predstavnici podružnice, što je sukladno sadržaju odredbe čl. 7. st. 4 toč. 1-4 Zakona o trgovačkim društvima (u konkretnom slučaju I. Č., iz Z., ovlašten je kako za zastupanje Z. H., tako i za zastupanje svih podružnica). Konačno, iz predmeta poslovanja te podružnice (upisane djelatnosti) jasno proizlazi da ta Podružnica, putem ovlaštenih predstavnika ostvaruje značajnu djelatnost, širokih ovlasti, pa prema tome, nema nikakve dvojbe da, temeljem punomoći ovlaštene osobe osnivača, koje su ujedno i voditelji Podružnice, mogu putem punomoćnika nastupati u ovom sporu, radi isplate troškova premještanja vozila tuženice i njegovog eventualnog oštećenja. Time se zapravo, kao ovlašteni tužitelj pojavljuje Z. H. d.o.o. (Podružnica Z.).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2253/12-2 od 14. veljače 2013.

PRAVNI INTERES UMJEŠAČA

Jedinstveni suparničar

(Čl. 423. st. 3. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Ovlaštenica prava na naknadu za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine kao ranija vlasnica stambene nacionalizirane zgrade u kojoj se nalazi stan u vezi kojeg se vodi parnični postupak radi sklapanja ugovora o prodaji tog stana, ima pravo sudjelovati u toj parnici kao umješač na strani tuženika s položajem jedinstvenog suparničara.

„Naprotiv, pravilna je ocjena prvostupanjskog suda da treća osoba – M. B. (kraj nesporne činjenice da se radi o prijašnjoj vlasnici spornog stana), ima pravni interes sudjelovati kao umješač na strani tuženika s položajem jedinstvenog suparničara, budući da je odredbom čl. 26. Zakona o naknadi, propisano da se u slučaju da stanar ne podnese u roku zahtjev za sklapanje ugovora o prodaji stana, odnosno u slučaju da njegov zahtjev za otkup bude pravomoćno odbijen, da se stan po sili zakona daje u vlasništvo prijašnjem vlasniku, pa na taj način prava M. B. ovise od toga kako će biti presuđeno u ovoj pravnoj stvari. Iako tužiteljica i tumačenjem djelomičnog rješenja Gradskog ureda za imovinsko-pravne poslove od 18. siječnja 1999.g., pokušava osporiti M. B. pravni interes u ovom postupku, valja navesti da je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je M. B. podnijela zahtjev za povrat spornog stana, a takav zaključak proizlazi iz pravomoćnog zaključka (u obrazloženju pobijanog rješenja se očitom omaškom navodi da se radi o rješenju) Grada Z., Gradskog ureda za imovinskopravne poslove i imovinu grada od 14. ožujka 2011.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.125/13-2 od 18. lipnja 2013.

ZAJEDNIČKI ODVJETNIČKI URED KAO STRANKA U POSTUPKU

Parnična sposobnost Zajedničkog odvjetničkog ureda

(Čl. 77. st. 1. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Zajednički odvjetnički ured nema parničnu sposobnost jer nije pravna niti fizička osoba.

„Ovaj sud nalazi da tužitelj nije na valjan način opravdao postojanje svoje parnične sposobnosti; naprotiv, iz sadržaja odredbi Zakona o odvjetništvu (NN.9/94; 117/08; 50/09; 75/09; 18/11) proizlazi da Zajednički odvjetnički uredi posluju temeljem međusobnog uređenja prava i obveza u vezi čega sklapaju ugovor u pisanom obliku (tada se mogu na taj način i upisati u Odvjetničku komoru (čl. 25. Zakona o odvjetništvu). Člankom 27. st. 1 i 2 Zakona o odvjetništvu propisano je da se odvjetnička društva osnivaju kao javna trgovačka društva, te ona imaju svojstvo pravne osobe. Prema tome, Zajednički odvjetnički ured nije pravna osoba, niti je fizička osoba, a stranka u parničnom postupku može biti samo fizička ili pravna osoba (čl. 77. st. 1 ZPP-a), odnosno posebnim propisima može biti određeno tko može biti stranka u postupku osim fizičkih i pravnih osoba, a u konkretnom slučaju Zakon o odvjetništvu ne određuje da to može biti i Zajednički odvjetnički ured. Prema čl. 77. st. 3 ZPP-a parnični sud može iznimno s pravnim učinkom u određenoj parnici priznati svojstvo stranke i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost prema stavku 1 i 2 tog članka, ako utvrdi da obzirom na predmet spora, koji u suštini udovoljavaju bitnim uvjetima za stjecanje stranačke sposobnosti, a osobito ako raspolažu imovinom na kojoj se može provesti ovrha.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2406/12-2 od 04. siječnja 2013.

OVLASTI UPRAVITELJA ZGRADE

Zastupanje upravitelja zgrade suvlasnika zgrade pred državnim tijelima

(Čl. 378. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Upravitelj zgrade ovlašten je zastupati suvlasnike zgrade pred državnim tijelima, time da za isto nisu predviđena ograničenja, osim ako stranke tu ovlast zastupanja nisu ograničile ugovorom.

„Naime uopće nije sporna primjena čl.378. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12, dalje: ZV), a kojom su određene u jednom dijelu ovlasti upravitelja, s time da su osnovno određeni poslovi upravljanja zgradom. Znači on kao upravitelj postupa s jedne strane temeljem ZV-a, odnosno temeljem ugovora sklopljenog između upravitelja i predstavnika stanara (te osobe su potpisnici ugovora), ali on u ostalom dijelu upravljanja zgradom postupa po odredbama Zakona o obveznim odnosima odnosno ciljano Ugovora o nalogu. S obzirom da nije upitno pravo zastupanja tužitelja, on je ovlašten kao upravitelj zgrade zastupati suvlasnike zgrade i za ta zastupanja nisu propisana neka posebna ograničenja u smislu da može zastupati radi naplate pričuve konkretno a za druge poslove pred državnim tijelima ne (čl.378. st.5. ZV-a), s tim da se napominje da ugovorne stranke tu ovlast zastupanja mogu ograničiti ugovorom kojeg sklapaju upravitelj i predstavnica stanara. Svakako je važno navesti da nije propisano niti jednim pravnom propisom da osoba koja upravlja zgradom ne može u smislu čl.763. Zakona o obveznim odnosima (NN br. 35/05, 41/08 i 125/11, dalje: ZOO) odnosno Ugovorom o nalogu preuzeti i druge poslove. Upravo u konkretnom slučaju postupljeno je na opisani način pa je upravitelj

nalogom od predstavnice stanara, a koja se dalje poziva na dogovor i s ostalim suvlasnicima, ovlašten na preuzimanje suposjeda zajedničkog dijela podruma od tuženika. Za takav ugovor ne traži se posebna forma, pa i usmeni nalog obvezuje, a sama činjenica koju pravilno ističe prvostupanjski sud da upravitelj nije suvlasnik ili suposjednik u toj zgradi nije ona odlučna činjenica, jer on niti ne postupa u svoje ime već postupka i štiti interese preostalih suvlasnika u odnosu na jednog od suvlasnika tj. tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3725/12-2 od 19. ožujka 2013.

SMRT STRANKE

Aktivna legitimacija građansko pravnog sljednika

(Čl. 5. st. 1. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03 i 163/03)

Građansko pravni sljednik postaje procesna stranka smrću stranke.

„Građansko pravni sljednik ne može se protiviti procesnoj sukcesiji i postaje procesna stranka u trenutku koji je relevantan za građanskopravnu sukcesiju a to je smrt stranke, jer onaj tko je naslijedio neku osobu, njezin je sveopći pravni sljednik (čl. 5. st. 1. Zakona o nasljeđivanju – NN br. 48/03 i 163/03).“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.1981/11-2 od 7. ožujka 2011.

SMRT STRANKE

Ovlaštenja punomoćnika nakon smrti opunomoćitelja

(Čl. 101. st. 3. Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08 i 123/08)

Ukoliko je punomoćniku tuženika dostavljena odluka nakon smrti tuženika, tada je isti ovlašten u ime tuženika uložiti žalbu protiv odluke, ako je izjavljivanje žalbe bilo potrebno radi otklanjanja štete jer je odlukom udovoljeno tužbenom zahtjevu.

„Prvostupanjska odluka je dostavljena punomoćniku tuženika nakon smrti tuženika, a njegovom smrću prestala je i punomoć koju je u toj parnici izdao odvjetniku F.Š., sukladno odredbi čl. 101. st. 1. ZPP-a. Međutim, pogrešan je zaključak prvostupanjskog suda da je žalbu u parničnom postupku podnijela osoba koja nije imala ovlaštenje za podnošenje žalbe, jer je prema odredbi čl. 101. st. 3. ZPP-a, iznimno od odredbe st. 1., punomoćnik dužan još mjesec dana obavljati radnje u postupku ako je potrebno da od stranke otkloni štetu, pa je prema ocjeni ovoga suda punomoćnik tuženika u parničnom postupku bio ovlašten uložiti žalbu protiv prvostupanjske odluke, jer je navedena radnja očigledno bila potrebna radi otklanjanja štete obzirom na činjenicu da je udovoljeno tužbenom zahtjevu tužiteljice, a žalba je izjavljena u okviru zadanog roka od mjesec dana od trenutka smrti tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3906/11-2 od 10. kolovoza 2011.

SMRT STRANKE

Utvrđivanje činjenice smrti tuženika

(Čl. 212. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Sud nije ovlašten utvrditi činjenicu smrti tuženika na temelju službene bilješke poštara jer ista ne predstavlja službenu ispravu o smrti tuženika.

„Iz sadržaja obrazloženja pobijanog rješenja može se zaključiti da je prvostupanjski sud zaključak o smrti drugotuženika J. P. temeljio isključivo na bilješki poštara da je primatelj umro. Osnovano tužitelji u žalbi ukazuju da prvostupanjski sud navedenu činjenicu nije mogao utvrditi samo iz službene bilješke poštara budući da se takva službena bilješka ne može smatrati službenom ispravom o smrti drugotuženika, pa se iz tog razloga za sada ne može ni ispitati pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja kojim je utvrđen prekid postupka zbog smrti drugotuženika u odnosu na drugotuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4868/13-2 od 05. studenog 2013.

PUNOMOĆ

Nedostatak u zastupanju

(Čl. 89. st. 1. Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08)

Nedostatak u zastupanju koji se sastoji u nepostojanju punomoći, može se ukloniti i u drugostupanjskom postupku.

„Ovaj sud konstatira da je punomoćnica ovršenika, odmah nakon ukidanja prvostupanjskog rješenja, kojim je stavljeno izvan snage rješenje o ovrsi, br. Ovr. ___/05 od 23. lipnja 2005.g. i kojim je određeno da će se postupak nastaviti kao povodom prigovora protiv platnog naloga, dostavila punomoć za zastupanje ovršenika. Postavlja se pitanje da li je punomoćnica ovršenika, odnosno da li je ovršenik na taj način ratihabirao procesnu radnju podnošenja prigovora, obavljenu bez punomoći, odnosno da li još uvijek ima ovlast podnijeti punomoć i nastupiti, u nastavku postupka, kao ovlaštena punomoćnica ovršenika. Treba istaći da je ratio (smisao) zakonskog određenja da punomoćnik (odvjetnik) može zastupati stranku samo na osnovu pisane punomoći (čl. 89. st. 1. u vezi čl. 98. st. 1. ZPP-a) u tome da se zaštite prava zastupane osobe, u slučaju da ju zastupa treća osoba na pouzdan način, tj. da stranku nitko ne može zastupati bez da se sud na pouzdan način uvjerio da je ta treća osoba, punomoćnik stranke. Dakle, odredba o ovlasti zastupati stranku u ulozi punomoćnika samo na temelju pisane punomoći predstavlja institut procesne zaštite prava zastupane osobe. Dilemu koju ovrhovoditelj, kojeg se ne tiče izravno odnos opunomoćitelja i punomoćnika protivne strane, ističe u žalbi, sudska praksa razriješila je na način na koji je u konkretnom slučaju postupio i prvostupanjski sud, pa je tako Visoki privredni sud RH u odluci Pž. 396/85 od 9. srpnja 1985.g., PSP 28/182, odlučio da se naknadno dostavljene punomoći ratihabiraju procesne radnje obavljene bez punomoći i da se nedostatak u zastupanju koji se sastoji u nepostojanju punomoći, može ukloniti i u drugostupanjskom postupku (takva sudska praksa, kao još aktualna, istaknuta je i u Zakonu o parničnom postupku, autora dr.sc.Ive Grbina iz 2006.g., u izdanju Organizatora, str. 96 (uz čl. 98. ZPP-a, pod toč. 4.).“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.3634/11-2 od 14. srpnja 2011.

PUNOMOĆ

Ovlasti punomoćnika u postupku ovrhe ako je zastupao stranku u parničnom postupku

(Čl. 95. st. 2. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Punomoćnik koji je zastupao ovrhovoditelja u parničnom postupku iz kojeg potječe ovršna isprava ovlašten je stavljati zahtjev za ovrhu i poduzimati potrebne radnje u povodu takvog zahtjeva.

„Neosnovana je i tvrdnja ovršenika da punomoćnik ovrhovoditeljice nema valjanu punomoć za zastupanje u ovom postupku, budući da je isti punomoćnik zastupao ovrhovoditeljicu i u parničnom postupku iz kojeg potječe ovršna isprava, pa je u smislu odredbe čl. 95. st. 1. toč. 2. Zakona o parničnom postupku (NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13 - dalje: ZPP) ovlašten na temelju takve punomoći stavljati zahtjev za ovrhu i poduzimati potrebne radnje u povodu takvog zahtjeva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3896/13-2 od 10. siječnja 2014.

PUNOMOĆNIK

Pravo stranke da imenuje punomoćnika

(Čl. 155. st. 2. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Pravo stranke da imenuje punomoćnika u parnici ne može se isključiti niti ograničiti, time da takvo pravo ne ovisi o stručnim (pravnim) kvalifikacijama stranke.

„Kod toga se ističe da ovaj sud ne može prihvatiti pravilnim stajalište prvostupanjskog suda koji, polazeći od činjenice da su tužitelji odvjetnici i suvlasnici Zajedničkog odvjetničkog ureda, pa da imaju realnu mogućnost u postupku pred sudom zastupati sami sebe, zaključuje da nije bilo potrebno da tužitelje (u ovršnom postupku i u ovoj parnici) zastupa odvjetnik, te da su tuženici nastali troškovi koji nisu bili potrebni u vođenju ove parnice, kod čega se poziva na odredbu čl. 155. st. 2. ZPP-a, navodeći da prema toj odredbi sud priznaje stranci samo one troškove koji su bili potrebni za vođenje parnice, te na odredbu čl. 151. st.2. ZPP-a, navodeći da se stranci u svakom slučaju ne moraju priznati troškovi zastupanja po odvjetniku, kojim zakon priznaje pravo na nagradu, jer se i takvi troškovi procjenjuju uz kontrolni kriterij „potrebnosti“ troškova sadržanom u odredbi čl. 155. ZPP-a. Naime, prvostupanjski sud svoje stajalište ne razmatra povezano s odredbom čl. 89. st. 1. ZPP-a, prema kojoj stranke mogu poduzimati radnje u postupku osobno ili preko punomoćnika, kod čega pravo stranke da sama poduzima radnje u postupku ne znači i dužnost da tako postupa, pa može imenovati punomoćnika – osobu koja u ime stranke i za njen račun, u granicama dobivenih ovlaštenja, poduzima procesne radnje kao da ih poduzima sama stranka (odredbom čl. 89. a ZPP-a određeno je da stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik ako zakonom nije drugačije određeno. Pravo stranke da imenuje punomoćnika u parnici (u okvirima odredbe čl. 89.a ZPP-a) ne može se niti isključiti niti ograničiti (kao što to čini prvostupanjski sud) i to pravo ne

ovisi o stručnim (pravnim) kvalifikacijama stranke, pa tako niti o činjenici da su tužitelji i sami odvjetnici (jer i oni kao parnične stranke, temeljem citiranih odredbi, imaju pravo da radnje u postupku poduzimaju preko punomoćnika – odvjetnika).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4500/11-2 od 26. siječnja 2012.

PUNOMOĆ

Specijalna punomoć

(Čl. 95. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Ukoliko stranka u punomoći nije pobliže odredila ovlaštenja odvjetnika, tada se ne može u ovršnom postupku tražiti da se dosuđeni parnični troškovi s računa protivne stranke prenesu na račun odvjetnika.

„Opće prihvaćeno stajalište sudske prakse izraženo u rješenjima Visokog trgovačkog suda koje u žalbi spominje ovršenik (isto takvo pravno stajalište zauzeto je u odluci Visokog trgovačkog suda RH br. Pž-2158/07 od 21. lipnja 2007.g., objavljeno u Zbirci 14/119, iz kojeg je sentenca, ocijenjena kao relevantna sudska praksa, objavljena i u knjizi I. Grbina: Zakon o parničnom postupku sa sudskom praksom..., u izdanju Informatora, iz 2012.g., uz čl. 95. ZPP-a (str. 119 toč. 10)), prema kojem na temelju punomoći u kojem stranka nije pobliže odredila ovlaštenja odvjetnik je ovlašten od protivne stranke primiti dosuđene troškove postupka. Međutim, na temelju takve punomoći on ne može u ovršnom postupku zahtijevati da se taj trošak, umjesto njegovoj stranci, isplati njemu (da se zaplijenjeni novčani iznos s računa protivne stranke prenese na račun odvjetnika). U prvostupanjskom predmetu punomoćnik

ovrhovoditelja ima upravo opću punomoć, koja je izdana sukladno sadržaju čl. 95. ZPP-a, dakle nema ovlast svog opunomoćitelja da se novac isplati izravno na njegov račun, što, i po ocjeni ovog suda (u čemu ovaj sud prihvaća žaliteljevo procesnopravno stajalište), navedeni zahtjev za prijenos novčanih sredstava nije u skladu sa sadržajem ovršne isprave, što predstavlja manjkavost ovršnog prijedloga u smislu primjene odredbe čl. 35. st. 1 i čl. 37. OZ-a, u kojem slučaju odredba čl. 35. st. 3. ZPP-a propisuje obvezu suda odbaciti ovršni prijedlog bez pozivanja njegovog podnositelja na ispravak ili dopunu.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3989/12-2 od 07. studenog 2012.

PUNOMOĆ

Ovlaštenje zaposlenika sindikata da prenese punomoć na odvjetnika

(Čl. 98. st. 4. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Ukoliko je tužitelj punomoć izdao zaposleniku sindikata čiji je član, tada sindikat nije ovlašten punomoć za zastupanje na ročištima prenijeti na odvjetnika.

„U odnosu na žalbene navode tužitelja valja navesti da jedino u situaciji kada je punomoć za vođenje parnice izdana odvjetniku, odvjetnik je ovlašten na temelju takve punomoći, između ostalog, punomoć prenijeti na drugog odvjetnika ili ovlastiti drugog odvjetnika na poduzimanje samo pojedinih radnji u postupku, pa obzirom na činjenicu da je u konkretnom slučaju tužitelj izdao punomoć zaposleniku sindikata čiji je on član, punomoć za zastupanje tužitelja na održanim ročištima nije se mogla

prenijeti na treću osobu, odvjetnika. Dakle, u situaciji kada punomoć nije izdana odvjetniku, a na održanim ročištima je tužitelja zastupao odvjetnik (odvjetnički vježbenik u uredu odvjetnika F.Š.) kao zamjenik punomoćnika, prvostupanjski sud je bio dužan postupiti u smislu odredbe čl. 98. st. 4. ZPP-a, budući da je dužan u tijeku cijelog postupka paziti da li je osoba koja se pojavljuje kao punomoćnik ovlaštena za zastupanje."

Županijski sud u Varaždinu, 15 GŽ.4700/11-4 od 5. siječnja 2011.

PUNOMOĆ

Zastupanje ovršenika u ovršnom postupku

(Čl. 89.a. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

U ovršnom postupku ovršenika ne može zastupati osoba koju sindikat ovlasti za zastupanje ukoliko ta osoba ne ulazi u krug osoba koja prema odredbi čl. 89.a. Zakona o parničnom postupku može kao punomoćnik zastupati ovršenika.

„Pravovremeni prigovor protiv rješenja o ovrsi ovršenik podnosi uz priloženu punomoć kojom kao član Sindikata zaposlenik u hrvatskom školstvu „P.“ opunomoćuje SZHD P., odnosno osobu koju taj sindikat ovlasti za zastupanje u postupku koji se vodi pod brojem Ovrv. ___/10, s time da sam prigovor potpisuje M.R. pravnica navedenog sindikata. Osoba koja je u ime ovršenice podnijela prigovor na rješenje o ovrsi ne ulazi u krug osoba koje prema prethodno citiranoj odredbi čl. 89/a. ZPP-a mogu kao punomoćnici zastupati ovršenicu, a isto tako se ne radi se o postupku u parnici iz radnog odnosa, pa ova osoba ne može zastupati ovršenicu niti temeljem odredbe čl. 434a. ZPP-a prema kojoj radnika u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik može zastupati osoba koja je

u radnom odnosu u sindikatu čiji je on član, ili u udruzi sindikata u koji je udružen sindikat čiji je on član.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3008/11-2 od 10. kolovoza 2011.

PREKID POSTUPKA

Prekid postupka zbog smrti stranke

(Čl. 214. st. 2. Zakona o parničnom postupku– NN. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08 i 123/08)

Ukoliko je prekid postupka zbog smrti stranke nastupio nakon zaključenja glavne rasprave, sud je ovlašten donijeti odluku.

„Iz sadržaja spisa proizlazi da je prednik ovršenika (tuženik u parničnom postupku) umro 14. travnja 2010.g. a na ročištu održanom u parničnom postupku 8. travnja 2010.g. je glavna rasprava zaključena, dok je rješenje objavljeno na ročištu održanom 19. travnja 2010.g. Točno je da u smislu odredbe čl. 212. toč. 1. ZPP-a u slučaju smrti stranke nastupa prekid postupka po sili zakona, pa rješenje kojim sud utvrđuje prekid postupka ima samo deklaratoran značaj. Prema tome, smrću tuženika u parničnom postupku iz kojeg potječe ovršna isprava nastupio je prekid postupka u smislu odredbe čl. 212. toč. 1. ZPP-a. Točno je da za vrijeme trajanja prekida postupka sud ne može poduzimati nikakve radnje u postupku, sukladno odredbi čl. 214. st. 2. ZPP-a, ali ako je prekid postupka nastupio poslije zaključenja glavne rasprave, sud može na temelju te rasprave donijeti odluku. Kako je prednik ovršenika umro 14. travnja 2010.g. a glavna rasprava je zaključena u parničnom postupku 8. travnja 2010.g. prvostupanjski sud je bio ovlašten donijeti odluku, sukladno

odredbi čl. 214. st. 2. ZPP-a, jer je prekid nastupio poslije zaključenja glavne rasprave. Stoga je potpuno pogrešno i neprihvatljivo mišljenje prvostupanjskog suda da je odluka od 19. travnja 2010.g. nevažeća.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3906/11-2 od 10. kolovoza 2011.

PREKID POSTUPKA

Prekid parničnog postupka do okončanja kaznenog postupka

(Čl. 213. st. 2. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Ukoliko je sporno da li je izravni oštećenik imao materijalnopravni status treće osobe te da li tuženici odgovaraju tužiteljici kao osiguratelji, tada pitanje kaznene odgovornosti vozača jednog ili drugog vozila ne može biti u izravnoj vezi sa pitanjem odgovornosti osiguratelja prema tužiteljici za naknadu štete, zbog čega nema procesno pravne osnove za prekid parničnog postupka do okončanja kaznenog postupka.

„Tijekom postupka izravnom oštećeniku, odnosno njegovoj slijednici, za čiju su pravnu poziciju odlučne okolnosti eventualne suodgovornosti izravnog oštećenika za nastalu štetu na tužiteljskoj strani, tuženici stavljaju na teret da je izravni oštećenik znao da je motocikl marke „Honda“ neosiguran, da se izravni oštećenik vozio bez zaštitne kacige, da je vozač bio pod utjecajem alkohola, te da je i izravni oštećenik bio pod utjecajem alkohola. Po ocjeni ovoga suda, sve činjenice vezane uz navedene okolnosti trebaju biti utvrđene u ovom postupku, te ovaj sud ne vidi nikakvog opravdanog procesnopravnog osnova za prekid ovog parničnog postupka do okončanja postupka u kaznenom predmetu br. K. ___/09. Iako

prvostupanjski sud nedostatno obrazlaže procesnopravnu osnovu za određenje takvog prekida postupka, evidentno je da se radi o tzv. fakultativnom prekidu postupka iz čl. 213. st. 2. ZPP-a prema kojem sud može odrediti prekid postupka ako odluka o tužbenom zahtjevu ovisi o tome, jer je učinjeno kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, tko je učinilac i je li on odgovoran... Već je naprijed navedeno da su tuženici osiguratelji, a izravni oštećenik je osoba koja se vozila na motoru koji je sudjelovao u prometnoj nesreći kao suvozač, pri čemu je sporno da li je izravni oštećenik imao materijalnopravni status treće osobe ili nije, te da li slijedom toga tuženici prema njegovoj majci, odgovaraju odštetno, kao osiguratelji, koji odgovaraju i to prvotuženik za odštetnu odgovornost drugog sudionika nesreće, a drugotuženik za odštetnu odgovornost osiguratelja koji odgovara za neosigurani motor na kojem se prevezio i neposredni oštećenik. Prema tome, pitanje kaznene odgovornosti vozača jednog ili drugog vozila nije ni u kakvoj izravnoj vezi s pitanjem odgovornosti prvo i drugo tuženika prema tužiteljici za naknadu štete, nego su za njenu ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva odlučna naprijed navedena pitanja kao i čitav niz daljnjih okolnosti o kojima ovisi osnovanosti i visina postavljenih odštetnih zahtjeva a što evidentno ne može predstavljati niti predstavlja predmet odlučivanja u kaznenom postupku. U navedenom smislu prvostupanjski sud može koristiti radi utvrđenja činjeničnog stanja određene rezultate provedenog dokaznog postupka iz kaznenog predmeta prvostupanjskog suda br. K. ___ /09, međutim nema nikakvog opravdanog procesnopravnog niti materijalnopravnog razloga za prekid ovog postupka, kako bi se čekao pravomoćni ishod postupka u kaznenom predmetu prvostupanjskog suda br. K. ___/09.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.1552/11-2 od 1. ožujka 2011.

PREKID PARNIČNOG POSTUPKA

Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka

(Čl. 212. toč. 5. Zakona o parničnom postupku - NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08)

Ukoliko nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka za koju od stranaka u parničnom postupku sud ne određuje prekid postupka već samo utvrđuje da je nastupila zakonska pretpostavka zbog koje je nastupio prekid postupka.

„Trebalo reći da sud u slučaju kada nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka za koju od stranaka u postupku nema ovlaštenja odlučivati da li će ili neće postupak prekinuti, jer je naveo razlog zbog kojeg se postupak prekida po samom zakonu. Sud u ovakvom slučaju ne određuje prekid postupka već samo konstatira (utvrđuje) da je nastupila zakonska pretpostavka zbog koje je već nastupio prekid postupka (danom nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka). Da bi se postupak koji je prekinut po samom zakonu mogao nastaviti potrebno je donijeti rješenje, kada se ispune pretpostavke iz čl. 215. st. 1 ZPP-a, kojim se takav postupak nastavlja, jer između ostalog, otvaranjem stečajnog postupka i prava tijela dužnika pravne osobe prestaju i prelaze na stečajnog upravitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ. 2434/13-3 od 30. travnja 2013.

NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA

Rješenje o nastavku prekinutog postupka

(Čl. 215. st. 1. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Nakon ispunjenja pretpostavki za nastavak prekinutog postupka sud je dužan donijeti rješenje o nastavku prekinutog postupka.

„Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem pozvao nasljednicu D.N. da preuzme ovaj postupak, ali je propustio odlučiti o nastavku prekinutog postupka, sukladno odredbi čl. 215. st. 1. ZPP-a u vezi s čl. 19. st. 1. OZ-a. Naime, odredbom čl. 215. st. 1. ZPP-a izričito je određeno da će se postupak koji je prekinut, među ostalima i iz razloga navedenog u čl. 212. toč. 1. istog Zakona (smrt stranke) nastaviti kada nasljednik preuzme postupak ili kad ga sud na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da to učini. Za vrijeme trajanja prekida postupka sud ne može poduzimati nikakve radnje u postupku, sukladno odredbi čl. 214. st. 2. ZPP-a, a nakon ispunjenja pretpostavki za nastavak postupka, sud je dužan donijeti rješenje o nastavku prekinutog postupka i stranci koja nije stavila prijedlog za nastavak postupka rješenje o nastavljanju postupka dostaviti prema odredbi čl. 142. ZPP-a (prema pravilima o osobnoj dostavi pismena), sukladno odredbi čl. 215. st. 6. ZPP-a. Dakle, prvostupanjski sud je bio dužan donijeti rješenje o nastavljanju prekinutog postupka jer prije toga nije ovlašten u postupku poduzimati nikakve radnje.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gžx. 16/12-2 od 19. siječnja 2012.

PRETHODNO PITANJE

Utvrđenje odgovornosti štetnika

(Čl. 12. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Ukoliko je u pravomoćno okončanoj odštetnoj parnici prejudicijelno odlučeno o odgovornosti tuženika, tada sud nije vezan tom odlukom u novoj parnici, budući utvrđenje odgovornosti štetnika može predstavljati samo pravno relevantnu činjenicu.

„Polazeći od pravilnog stajališta da sud nije vezan odlukom kojom je pravomoćno okončana parnica o naknadi štete i u kojoj je kao prejudicijelno pitanje odlučeno o odgovornosti tuženika za naknadu štete, prvostupanjski sud u ovom postupku (suprotno vlastitom stajalištu) nije utvrđivao činjenično stanje (ocjenom dokaza), pa niti je raspravio (kao prejudicijelno pitanje) odgovornost tuženika za naknadu štete u konkretnom slučaju. Naprotiv, prvostupanjski sud u obrazloženju pobijane presude pogrešno zaključuje da nema potrebe ponovno utvrđivati ono što je već utvrđeno u spisu Općinskog suda u V. br. P. ___/05, jer kao „točan“ prihvaća stav toga suda. Iako je u navedenoj pravomoćno okončanoj odštetnoj parnici prejudicijelno odlučeno o odgovornosti tuženika, sud tom odlukom nije vezan u novoj parnici u kojoj oštećenik iz istog štetnog događaja od istog tuženika, zahtijeva naknadu daljnje štete, nego utvrđenje tuženikove odgovornosti iz ranijeg (pravomoćno okončanog) predmeta može predstavljati pravno relevantnu činjenicu za odluku u ovom predmetu. Međutim, osnovu utvrđenja te činjenice i njen značaj za ishod ovog postupka potrebno je obrazložiti.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.1222/10-2 od 22. veljače 2011.

PRETHODNO PITANJE

Utvrđivanje poboynosti odnosno ništavosti ili djelomične ništavosti pojedinih odredaba sudske nagodbe

(Čl. 330. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05)

Sudska nagodba je mješoviti procesnopravni i građanskopravni ugovor zbog čega se poboynost odnosno ništavost ili djelomična ništavost pojedinih odredaba sudske nagodbe ocjenjuje primjenom materijalnog prava pa sud nije ovlašten odlučivati o pravnim učincima sudske nagodbe kao o prethodnom pitanju.

„Prvostupanjski sud u obrazloženju pobijane presude navodi da se između parničnih stranaka vodi spor pred istim prvostupanjskim sudom radi poništenja sudske nagodbe sklopljene između stranaka u parničnom postupku broj:P-___/10, dok tuženik u žalbi navodi da se vodi spor pred Općinskim sudom u K. pod brojem:P-___/12 između istih stranaka radi pobijanja sudske nagodbe, ali i „o podnesenom zahtjevu kojim se traži pobijanje – utvrđenje ništavom sudske nagodbe“. Imajući u vidu da sudska nagodba proizvodi pravne učinke, dakle obvezuje ugovorne strane te da ugovorne strane jedino tužbom mogu pobijati njezinu pravnu valjanost, pa tako sukladno odredbi čl. 330. ZOO-a i zbog mane volja, po ocjeni ovog suda, o pravnim učincima te sudske nagodbe prvostupanjski sud nije bio ovlašten odlučivati kao prethodnom pitanju. Naime, i poboyni ugovor – nagodba obvezuje ugovorne strane sve dok ih sud, po zahtjevu jedne od stranaka (tužbi) ne poništi konstitutivnom sudskom presudom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4983/13-2 od 12. ožujka 2014.

POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE

Dopuštenost povrata u prijašnje stanje

(Čl. 117. st. 1. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Povrat u prijašnje stanje nije dopušten zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka.

„Stoga valja tek kratko navesti da je prvostupanjski sud pravilno ocijenio sadržaj prijedloga za povrat u prijašnje stanje ovršenice nalazeći da zbog tih razloga nije moguće isti izjaviti jer reflektira sadržaj bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl.365.stav.2.toč.6. ZPP-a iz kojeg je moguće izjaviti pravni lijek. Na navedeno upućuje i činjenica što je razlog za povrat u prijašnje stanje u smislu odredbe čl. 117. stav. 1. ZPP, događaj koji je stranku spriječio da pristupi ročištu ili obavi u propisanom roku određenu radnju u postupku i zbog toga izgubi pravo na poduzimanje te radnje, dakle, svaki događaj ozbiljnije prirode koji razumno predstavlja smetnju za stranku da poduzme određenu radnju ili pristupi ročištu, može biti razlog za povrat, a isto tako razlog za povrat u prijašnje stanje bit će opravdan ako ga stranka svojim ponašanjem nije skrivila. U konkretnom slučaju ovršenica tvrdi da je razlog propuštanja nezakonita dostava što nedvojbeno ulazi u supstrat bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl.354.stav.2.toč.6. ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1498/13-2 od 23. kolovoza 2013.

DOSTAVA

Uredna dostava

(Čl. 144. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Ukoliko je ovršeniku putem dostavljača uručeno rješenje uz naznaku dostavljača da je potpis uskraćen, tada se takva dostava ima smatrati urednom dostavom.

„Kod tako utvrđenog identiteta ovršenika te u konačnici zaprimanja pobijanog rješenja s njegove strane budući to proizlazi iz vraćene dostave „uručeno naslovniku“, ali kod uskraćenog potpisa takva se dostava ima smatrati urednom dostavom. Naime, odbijanje potpisa, ali primitak pismena – rješenja o ovrsi, i po ocjeni ovoga suda, ima se smatrati dostavom izvršenom u smislu odredbe čl. 144. ZPP-a. Naposljetku za istaknuti je da odredba čl. 144. ZPP-a, a jednako tako niti jedna druga odredba ZPP-a o dostavi, ne predviđa situaciju prisutnosti primatelja i odbijanja potpisa primitka pismena već predviđa situacije odsutnosti primatelja (čl.141-143 ZPP-a) ili prisutnosti, ali odbijanja primitka pismena (čl. 144 ZPP-a), pa je prvostupanjski sud u predmetnoj specifičnoj situaciji pravilno primijenio odredbu čl. 144. ZPP-a obzirom da je očigledno ovršenik odbio samo potpis, a ne i primitak rješenja o ovrsi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.152/13-2 od 25. srpnja 2013.

ZAHTJEV ZA MIRNO RJEŠENJE SPORA

Osobe neopravdano lišene slobode

(Čl. 477. st. 1. Zakona o kaznenom postupku - NN.110/97; 27/98; 58/99; 112/99; 58/02; 143/02 i 115/06)

Pravo na naknadu štete osobama koje su neopravdano lišene slobode propisano je Zakonom o kaznenom postupku, kojim je propisana i dužnost oštećenika da se prije podnošenja tužbe obrate Ministarstvu pravosuđa radi postizanja nagodbe.

„Imajući u vidu da je upravo ZKP-om uređeno pravo osoba koje su neopravdano lišene slobode na naknadu štete, da je tim Zakonom propisana dužnost oštećenika da se prije podnošenja tužbe za naknadu štete obrati sa svojim zahtjevom Ministarstvu pravosuđa radi postignuća nagodbe o postojanju štete, te vrsti i visini naknade, zatim pravo na podnošenje tužbe ukoliko njegov zahtjev ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku tri mjeseca, rok u kojem pravo na naknadu štete zastarijeva i zastoje zastarijevanja dok taj postupak traje, po ocjeni ovog suda ne može se primijeniti odredba čl. 186.a Zakona o parničnom postupku dodana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj:117/03) kojom je propisano da se osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske dužna prije podnošenja tužbe obratiti nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora (stavak 1.), a niti odredba iz stavka 3. iste zakonske odredbe prema kojoj se podnošenjem zahtjeva iz stavka 1. prekida zastarijevanje. Navedeno i stoga što je tom dodanom odredbom čl. 186.a. stavak 7. propisano da se odredbe prethodnih stavaka tog članka ne primjenjuju u slučajevima kada je posebnim zakonom propisan postupak podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu ili nekom drugom tijelu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4576/13-3 od 05. ožujka 2014.

TUŽBA

Pozivanje stranke da dopuni tužbu

(Čl. 106. st. 2. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11; 25/13 i 43/13)

Sud nije ovlašten pozvati stranku da dopuni tužbu iz razloga koji se odnose na osnovanost tužbenog zahtjeva.

„Nesporna je ovlast, pa i dužnost suda koja proizlazi iz sadržaja odredbe čl.109. st.1. Zakona o parničnom postupku (NN br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07-Odluka USRH, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13 i 43/13-Odluka Ustavnog suda, dalje: ZPP), u slučaju kad se radi o neurednom podnesku (koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti). U svakom slučaju ovom zakonskom odredbom propisano je poučavanje (neuke) stranke ali je isto ograničeno na formalne nedostatke podneska, konkretno tužbe, ali po stavu ovog drugostupanjskog suda nenavođenje relevantnih činjenica i dokaza za iste (kao u konkretnom predmetu po stavu prvostupanjskog suda) nikako nije razlog za primjenu odredbe čl.109. ZPP-a o dopuni tužbe. Prema stavu ovog drugostupanjskog suda u formalnom smislu, odnosno u smislu odredbe čl.106. st.2. ZPP-a, tužba tužitelja od 02.08.2004.g., a koja je u spisu (list 1-4 spisa), sadrži naznaku suda, ime, prebivalište stranaka, njihovih punomoćnika, predmet spora, sadržaj izjave i potpis podnosioca, nije neuredan (nerazumljiv) podnesak. Osim svega ista ima naznačenu vrijednost predmeta spora, tužbi su priloženi i odgovarajući računi kao dokazi, tako da u formalnom smislu se radi o podnesku koji je podesan za raspravljanje, a eventualnu manjkavost u smislu iznošenja odlučnih činjenica i dopune nepotpunih navoda stranaka o važnim činjenicama ovlašten pa čak i dužan (zakonodavac koristi imperativni oblik „će“) je otkloniti sud u smislu odredbe čl.298. ZPP-a, a nikako nije sud ovlašten pozivati stranku da

dopuni tužbu iz razloga koji se odnose na osnovanost tužbenog zahtjeva, kao što proizlazi iz sadržaja zapisnika (list 59-60 spisa).,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2153/13-2 od 16. rujna 2013.

STUPNJEVITA TUŽBA

Bračna stečevina

(Čl. 186.b. st. 1. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11)

Ukoliko je tužiteljica postavila tužbeni zahtjev radi poništenja ugovora o bračnoj stečevini kojim su ugovorne stranke podijelile svu svoju zajedničku imovinu i konstatirale da druge zajedničke imovine nema, tada odluka o tom tužbenom zahtjevu ima značaj prethodnog pitanja (konstitutivnog) za odluku o tužbenom zahtjevu radi isplate novčanog iznosa (kondemnatornog) za kojeg tužiteljica tvrdi da predstavlja novčani ekvivalent po tuženiku zatajene i prikrivene imovine koja ima svojstvo bračne stečevine i u pogledu koje je predložila obvezati tuženika na predaju pregleda imovine i obveza.

„Ponajprije valja navesti da je razmatranjem stanja prvostupanjskog predmeta ovaj sud utvrdio da je prvostupanjski sud pobijanim rješenjem odlučio o tzv. stupnjevitoj tužbi normiranoj odredbom čl. 186.b stav 1. ZPP-a. Naime, tužiteljica je postavila tužbeni zahtjev radi poništaja ugovora o bračnoj stečevini kojim su ugovorne stranke podijelile svu svoju zajedničku imovinu i konstatirale da druge zajedničke imovine nema, zbog čega odluka o tom tužbenom zahtjevu ima značaj prethodnog pitanja za odluku o tužbenom zahtjevu radi isplate novčanog iznosa za kojeg tužiteljica tvrdi da predstavlja novčani ekvivalent po tuženiku zatajene i prikrivene imovine

koja ima svojstvo bračne stečevine i u pogledu koje je predložila obvezati tuženika na predaju pregleda svoje (!) imovine i obveza. Povezujući prejudicijelni značaj konstitutivnog – u odnosu na kondemnatorni tužbeni zahtjev sa sadržajem odredbe čl. 186.b st. 1. i 2. ZPP-a evidentno je prvostupanjski sud preuranjeno odlučio pobijanim rješenjem o dijelu stupnjevite tužbe obuhvaćenog izrekom pobijanog rješenja.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3466/11-2 od 25. siječnja 2012.

FAKULTAS ALTERNATIVA

Alternativno oslobođenje tuženika od dužne činidbe

(Čl. 327. Zakona o parničnom postupku- NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Fakultas alternativa je građansko pravna ponuda tužitelja tuženiku koju u slučaju prihvata od strane tuženika, sud unosi u dispozitiv presude kojom prihvaća kondemnatoran tužbeni zahtjev, time da nije ovlašten ulaziti u ocjenu adekvatnosti visine iznosa koju tužitelj traži umjesto dužne činidbe.

„Dakle, iz citirane odredbe proizlazi da alternativno ovlaštenje oslobođenja tuženika od obveze (facultas alternativa) nije tužbeni zahtjev, već je građansko pravna ponuda tužitelja tuženiku koju sud unosi u dispozitiv svoje presude kojom prihvaća kondemnatorni tužbeni zahtjev. O alternativnom ovlaštenju sud ne može ni raspravljati ni meritorno odlučivati, pa ni ulaziti u ocjenu adekvatnosti visine svote koju tužitelj traži umjesto dužne činidbe. Stoga u konkretnom slučaju tuženik neosnovano ističe da sud nije utvrdio novčanu vrijednost građevinskih oplata, obzirom da prvostupanjski sud nije bio ovlašten ispitivati ni osnovanost ni visinu iste. Obzirom da je prvostupanjski sud nespornim utvrdio da je prilikom

izvođenja predmetnih građevinskih radova korištena građevinska drvena oplata u vlasništvu tužitelja i da se dio te građevinske oplata od 26 komada nalazi još uvijek u posjedu tuženika, pravilno je primijenio odredbu čl. 161. st. 1. ZV-a obvezavši tuženika na predaju toga preostalog dijela oplata.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 663/10-2 od 24. prosinca 2010.

PREINAKA TUŽBE

Kada se radi o singularnom sljedniku koji bi trebao stupiti u postupak koji je vodio njegov prednik, tada se radi o preinaci tužbe te je potreban pristanak singularnog sljednika da stupi u parnicu, time da pravomoćno rješenje o subjektivnoj preinaci veže sud i stranke postupku.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

SUBJEKTIVNA PREINAKA TUŽBE

Promjena upravitelja zgrade tijekom postupka

(Čl. 44. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06)

Ukoliko se tijekom postupka promijeni upravitelj zgrade isto se ne smatra subjektivnom preinakom tužbe iz razloga što

upravitelj zgrade nije stranka nego zakonski zastupnik suvlasnika stambene zgrade.

„Ovlast upravitelja zgrade nije upitna upravo polazeći od zakonskih odredbi o upraviteljevim dužnostima (čl.93. ZV-a u svezi čl.379. ZV-a), nije upitno niti da se radi o ugovornom odnosu suvlasnika i upravitelja i da mogu jednog upravitelja suvlasnici razriješiti (pa i u smislu čl.379. st.3. ZV-a, ali i po općim odredbama obveznog prava), ali ovlast upravitelja jasno proizlazi i iz ugovorne odredbe o upravljanju nekretninom. Kako i zakon u citiranim odredbama (čl.93. st.2. i čl.378. st.5. ZV-a) govori da se radi o zastupanju, a to proizlazi i iz Ugovora od 30. prosinca 2011.g. (čl.2. list 23 spisa) u pravnoj situaciji kada nije upitno da zastupnik (ugovorni ili zakonski) nije stranka i da on poduzima radnje u ime i za račun stranke (onoga koga zastupa), onda ni u ovoj pravnoj situaciji se ne radi o promjeni na strani tužitelja, već o promjeni osobe koja je ovlaštena poduzimati radnje u postupku, konkretno zastupnika. Ovlast na zastupanje zastupnik crpi iz navedenog ugovora, a istu mogućnost propisuje zakonska odredba. U tom smislu da upravitelj nekretninom nije stranka u opisanoj situaciji već zakonski zastupnik ovlašten po sili zakona (ex lege), pokretati i voditi sudske postupke u ime i za račun suvlasnika zgrade, osim što proizlazi iz citiranih zakonskih odredbi stav je i koji je u svojim odlukama izrazio i Ustavni sud Republike Hrvatske (odluke br. U-III-3671/2003 i U-III-752/2007), ali i u odnosu na ugovorno zastupanje (br.U-III-4318/2005).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.195/13-4 od 11. rujna 2013.

SUBJEKTIVNA PREINAKA TUŽBE

Pristanak nasljednika

(Čl. 215. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11)

Pristanak nasljednika kao građansko pravnog sukcesora nije pretpostavka za njegovu stranačku poziciju.

„Imajući u vidu žalbeni sadržaj ovršenica kojim osporavaju svoje stranačke pozicije tvrdnjom da nisu dale pristanak za preuzimanjem predmetnog ovršnog postupka iza svog pokojnog prednika jer se podnesak njihovog punomoćnika kojim obavještava prvostupanjski sud da će u daljnjem tijeku predmetnog ovršnog postupka zastupati nasljednice ne može tretirati njegovim pristankom na takvu stranačku poziciju – valja navesti da će se prema sadržaju odredbe čl. 215. st. 1. ZPP-a postupak koji je prekinut zbog smrti stranke, nastaviti kad nasljednik preuzme postupak ili kad ih sud na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da to učine. Dakle, pristanak nasljednika kao građansko-pravnog sukcesora nije od značaja (dakle ni pretpostavka niti preduvjet) za njegovu stranačku poziciju jer istu stječe časom smrti svog prednika, a sam postupak se nastavlja u času kada ga sud na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da preuzme postupak.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.2313/11-2 od 30. ožujka 2011.

SMANJENJE TUŽBENOG ZAHTJEVA

Preinaka tužbe

(Čl. 191. st. 3. Zakona o parničnom postupku – NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11)

Ukoliko tužiteljica tijekom parničnog postupka smanji prvobitno postavljeni tužbeni zahtjev, isto se ne smatra preinakom tužbe.

„Sud nije imao osnove odlučivati o nekom drugom tužbenom zahtjevu osim o tužbenom zahtjevu kojim je tužiteljica potraživala iznos naknade štete od 9.600,00 kn jer tijekom postupka nije došlo do preinačenja tužbenog zahtjeva pa niti nakon što je tužiteljica umjesto prvobitno postavljenog tužbenog zahtjeva od 12.100,00 taj zahtjev smanjila na 5.100,00 kn kako to izričito i normira odredba čl. 191. st. 3. ZPP-a kojom je propisano da tužba nije preinačena ako je (između ostalog) tužitelj smanjio tužbeni zahtjev. Prema tome sud se djelomično pogrešno pozvao na odredbu čl. 193. ZPP-a obrazlažući zbog čega je dopustio djelomično povlačenje tužbe bez obzira na protivljenje tuženika, jer se tužitelj bez obzira kada je do istog došlo nakon pokretanja postupka nije ni mogao protiviti smanjenju tužbenog zahtjeva (a niti naknadnom ponovnom povećanju jer je do istog došlo u smislu čl. 191. st. 2. ZPP-a kao što i sam navodi u žalbi) jer istima tužba nije preinačena, no ovakva dopuštena dispozicija tužitelja ima utjecaj kod obračuna troškova postupka jer se kako to pravilno i prvostupanjski sud navodi ali samo kod odlučivanja o troškovima postupka i određivanja VPS-a u pojedinoj fazi postupka smanjenje tužbenog zahtjeva tijekom postupka smatra u procesnom smislu djelomičnim povlačenjem tužbe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1550/11-2 od 8. lipnja 2011.

VRAĆANJE PRIVREMENO ODUZETOG PREDMETA

Ovlaštenje parničnog suda

(Čl. 218. st. 1. i 5. Zakona o kaznenom postupku - NN. 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 62/03 – pročišćeni tekst i čl.115/06)

Parnični sud nije ovlašten odlučivati o vraćanju privremeno oduzetog predmeta u kaznenom postupku.

„Stajalište je ovog suda, izraženo i u ranijoj praksi (Gž-1079/05-2 od 07. rujna 2006.g. (identično izraženo i u odluci Vrhovnog suda RH br. Rev-666/97- 2 od 13. rujna 2000.g.)) da parnični sud nije ovlašten odlučivati o vraćanju privremeno oduzetog predmeta, bez obzira na dužinu i tijek kaznenog postupka, nego o tome odlučuje kazneni sud. Dakle, po ocjeni ovog suda, tužiteljica nije u tijeku postupka navela činjenice iz kojih bi proizlazilo da je država odgovorna za povrat predmetne stvari koju njena tijela (tijelo) drže (drži) kao njeni neovlašteni detentori (detentor), odnosno, iz pribavljenih dokaza može se zaključiti da o vraćanju predmetnog automobila nije donesena konačna i za tijelo kaznenog progona ili sud koji o tome odlučuju i za stranke, odnosno zainteresirane osobe, obvezujuća odluka, pa bi proizlazilo da je odlučivanje o tome još uvijek u njihovoj ingerenciji (prvenstveno kaznenog suda). Isto tako, ovaj sud ukazuje i na činjenicu da je tužiteljica svojim postupcima dovela u pitanje vjerodostojnost svojih tvrdnji glede vlasničkih ovlasti, što ovaj sud zaključuje na osnovu okolnosti da je tužiteljica za vrijeme, i prije pokretanja kaznenog postupka, svojom vlastitom dispozicijom, i u suradnji s njoj bliskom osobom G.M., mijenjala vlasnički status predmetnog automobila, bez da su te promjene slijedile odgovarajuće javne isprave, što sve ukazuje i na sadržajnu neutemeljenost njenog zahtjeva za povrat vozila.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.129/13-2 od 26. rujna 2013.

OVLAŠTENJE PARNIČNOG SUDA

Kvalifikacija tuženikove subjektivne odgovornosti po parničnom sudu

(Čl. 12. st. 3. Zakona o parničnom postupku -NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Prvostupanjski sud je u parničnom postupku ovlašten utvrditi da je štetnik počinio kazneno djelo s težom kvalifikacijom tuženikove subjektivne odgovornosti nego što je to utvrđeno kaznenom presudom.

„Trebalo navesti da je u sudskoj praksi Vrhovnog suda RH (VS Gž 1321/74 od 23. svibnja 1975.; VS Gž 208/66 od 23. kolovoza 1966.; te Zaključak sa radnog sastanka građanskog odjela VS od 11. svibnja 1963.g., što se navodi i u knjizi: *Odštetno pravo*, Ivica Crnića, iz 2008.g. (izdanje Zgombić & partneri d.o.o., str. 796), a koja praksa nije mijenjana, a zakonski temelj je ostao neizmijenjen, u parničnom postupku sud ovlašten utvrditi da je štetnik počinio djelo u stupnju krivnje koja označava namjeru (umišljajem), iako je kaznenom presudom utvrđeno da je on djelo učinio iz nehaja (ali ne i obrnuto), tj. ukoliko je kaznenom presudom počinitelj proglašen krivim zbog kaznenog djela učinjenog s namjerom (umišljajem), sud nije u parničnom postupku ovlašten utvrditi da je štetnik djelo učinio s nepažnjom. Radi navedenoga, u konkretnom slučaju nije odlučna kaznenopravna kvalifikacija tuženikove subjektivne odgovornosti (stupnja odgovornosti).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2027/13-2 od 06. ožujka 2014.

RAZDVAJANJE PREDMETA

Dužnost suda koji odlučuje o razdvajanju predmeta

(Čl. 192. Sudskog poslovnika – NN. 158/09, 3/11, 34/11, 100/11, 123/11, 138/11, 38/12, 111/12)

Prvostupanjski sud koji odlučuje o razdvajanju predmeta dužan je kompletirati predmet koji dostavlja nadležnom sudu za drugoovršenika.

„Pri razdvajanju predmeta bila je dužnost suda, koji je o tome odlučivao, kompletirati predmet koji dostavlja sudu nadležnom za provođenje ovrhe u odnosu na drugoovršenicu, u skladu s odredbom čl. 192. Sudskog poslovnika. Dakle, nije postojala obveza ovrhovoditeljice dostavljati nekakav „novi ovršni prijedlog“, pri čemu prvostupanjski sud nije niti definirao što pod time podrazumijeva, a takav prvostupanjski zahtjev nije se mogao podvesti pod ovlast prvostupanjskog suda na vraćanje na ispravak i dopunu nepotpunog ovršnog prijedloga čl. 109. Zakona o parničnom postupku (NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07-odluka US RH; 84/08; 96/08-odluka US RH; 123/08-ispravak; 57/11; 148/11-pročišćeni tekst; 25/13 - dalje ZPP), u vezi čl. 19. Ovršnog zakona (NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04; 88/05, 121/05; 67/08 – dalje OZ). Isto tako, ne radi se ni o nepotpunom prijedlogu za ovrhu u smislu čl. 35. st. 1 u vezi st. 3 OZ-a. Po ocjeni ovog suda, procesnopravno neutemeljen je prvostupanjski zaključak kojim je prvostupanjski sud pozvao ovrhovoditeljicu na dostavu novog prijedloga, pod prijetnjom odbačaja prijedloga, jer po ocjeni ovog suda, utemeljenoj na pregledu sadržaja prvostupanjskog predmeta, nisu postojale nikakve zapreke koje bi priječile prvostupanjski sud u donošenju rješenja o ovrsi u odnosu na drugoovršenicu, pa je nezakonit (procesnopravno neosnovan) prvostupanjski zaključak kojim se od ovrhovoditeljice traži dodatna aktivnost u vezi ovršnog prijedloga (podnošenje novog ovršnog prijedloga ?), a taj zahtjev prvostupanjskog suda bio je pretpostavka za donošenje pobijanog rješenja. Budući da je prvostupanjski sud neosnovano

(bespotrebno) od ovrhovoditeljice zatražio daljnju aktivnost prije donošenja rješenja o ovrsi, kojem zahtjevu ovrhovoditeljica nije, a nije niti trebala udovoljiti, to je i pobijano rješenje utemeljeno na pogrešnoj primjeni procesnopravnih odredbi.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2058/13-2 od 03. srpnja 2013.

OBNOVA SPISA

Sudska uprava

(Čl. 119. Sudskog poslovnika – NN. 158/09)

Odlučivanje o prijedlogu za obnovu spisa koji je dovršen temeljem odredbi Sudskog poslovnika u ingerenciji je sudske uprave.

„Naime, prvostupanjski sud je odluku o odbijanju prijedloga donio a da nije postupio po čl. 119. Sudskog poslovnika (NN. 158/09), koji je u vrijeme donošenja odluke bio na snazi. Izneseno ukazuje na to da je prvostupanjski sud putem nadležnih tijela sudske uprave, a to je u konkretnom slučaju predsjednik suda, povodom već dopisa – požurnice od 21. prosinca 2009. g. trebao formalno odlučiti o osnovanosti tog prijedloga, jer takva odluka pripada u domenu odlučivanja sudske uprave, a to obzirom na nedvojbenu činjenicu da je postupak u tom predmetu dovršen. Tek po donošenju formalne odluke ovlaštenog tijela sudske uprave i ovisno o istoj ovaj sud smatra da bi bilo temelja za razmatranje prijedloga za ukidanje potvrde ovršnosti u smislu čl. 33. st. 3. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 GŽ.3286/11-2 od 29. lipnja 2011.

JAVNA ISPRAVA

Opći uvjeti prodaje toplinske energije

(Čl. 230. st. 1. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11)

Opći uvjeti prodaje toplinske energije nisu javna isprava u smislu odredbe čl. 230. st. 1. Zakona o parničnom postupku.

„Prigovorom tuženika nije dovedena u sumnju pravilnost zaključka prvostupanjskog suda da Opći uvjeti prodaje toplinske energije tužitelja (koje je tužitelj donio primjenom odredbe čl. 22. st. 3. tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača – NN br. 96/03) nisu javna isprava u smislu čl. 230. st. 1. ZPP-a (u smislu te odredbe radi se o ispravi koju je u propisanom obliku izdalo državno tijelo u granicama svoje nadležnosti, te isprava koju je u takvom obliku izdala pravna ili fizička osoba u obavljanju javnog ovlaštenja koje joj je povjereno zakonom ili propisom utemeljenim na zakonu i koja dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje), pa nije ostvaren niti razlog za ponavljanje postupka iz odredbe čl. 421. st. 1. toč. 5. ZPP-a prema kojoj se pravomoćno okončan pravomoćni postupak može ponoviti i ako se odluka temelji na ispravi koja je krivotvorena ili u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj). U odnosu na prigovor tuženika da nije niti znao da postoje Opći uvjeti prodaje toplinske energije tužitelja, valja samo kratko reći da su navedeni Opći uvjeti objavljeni u Službenom vjesniku Varaždinske županije br. 5/04, a objava u službenom županijskom glasilu nesporno ima značaj javne objave (prema odredbi čl. 22. st. 3. Zakona o zaštiti potrošača, trgovac mora potrošaču omogućiti upoznavanje unaprijed sa svim uvjetima korištenja javnih usluga i te uvjete javno objaviti).“

Županijski sud u Varaždinu, 11 GŽ.1492/11-4 od 09. svibnja 2012.

OPĆI UVJETI

Ukoliko opći uvjeti nisu javno objavljeni, tada se ne smatraju materijalnim pravom već samo činjenicama.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

PRAVOMOĆNA I KONAČNA ODLUKA DONESENA U UPRAVNOM POSTUPKU

Vežanost parničnog suda pravomoćnom i konačnom odlukom donesenom u upravnom postupku

(Čl.160. i 163. st.1. Zakona o mirovinskom osiguranju – NN. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05, 43/07, 79/07, 35/08, 40/10, 121/10, 130/10, 139/10, 61/11, 114/11)

U parničnom postupku sud je vezan pravomoćnom i konačnom odlukom donesenom u upravnom postupku, zbog čega nije ovlašten utvrđivati činjenice na kojima je zasnovano pravo osiguranika tužitelja na isplatu invalidske mirovine.

„Naknada stvarne štete, koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz tog Zakona, obuhvaća troškove i svote davanja koje se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja pa tako i novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na mirovinu u razmjernoj svoti s time da se visina naknade štete u tom slučaju određuje prema preostalom trajanju mirovinskog staža i godinama života korisnika (čl.160. st.2 i 5 ZMO). Valja navesti da suprotno stajalištu tuženika koje je prihvatio prvostupanjski sud,

sudovi u parničnom postupku nisu ovlašteni ispitivati pravilnost i zakonitost odluke nadležnog upravnog tijela (čl.12. ZPP-a) jer je sud u parničnom postupku, a ne samo stranke koje su sudjelovale u tom upravnom postupku, kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud, vezan pravomoćnom i konačnom odlukom donesenom u upravnom postupku. Prema tome kako je o prethodnom pitanju relevantnom u ovom postupku, a to je pravo osiguranika tužitelja na isplatu invalidske mirovine riješeno pravomoćno po nadležnom tijelu, konstitutivnom odlukom, to sud nije mogao odlučivati o zakonitosti takve odluke niti ulaziti u ocjenu njezine pravilnosti, niti je bio nadležan utvrđivati činjenice na kojima je zasnovano pravo osiguranika tužitelja na isplatu invalidske mirovine. Iz u ovaj spis priloženog mirovinskog spisa HZMO Područne službe u V. br. ___ razvidno je da je tijekom postupka priznavanja prava na mirovinu osiguraniku tužitelja, pravomoćnim rješenjem Zavoda za mirovinsko osiguranje Područna služba u V. od 27. veljače 2008.g. riješeno o pravu osiguranika tužitelja na isplatu invalidske mirovine zbog toga što je kod osiguranika došlo do trajne opće nesposobnosti za rad povredom izvan rada od 16. kolovoza 2006.g. za koju povredu, što je među strankama nesporno, je isključivo odgovoran osiguranik tuženika, to je prvostupanjski sud bio dužan temeljem ovih u prethodnom postupku utvrđenih činjenica na kojima je i zasnovano pravomoćno rješenje tužitelja odlučiti o osnovanosti ili neosnovanosti zahtjeva tužitelja za naknadu štete koju ovaj trpi novčanim davanjima svom osiguraniku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.244/12-2 od 11. veljače 2013.

VEZANOST PARNIČNOG SUDA UTVRĐENJIMA IZ RANIJIH PARNIČNIH POSTUPAKA

Utvrđenja suda glede odgovornosti stranaka iz ranijih parničnih postupaka ne vežu stranke budući da izreka presude u

pravilu ne sadrži omjer odgovornosti stranka, zbog čega je sud u svakom pojedinačnom postupku dužan raspraviti eventualni prigovor o postojanju odgovornosti stranaka.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

PRAVOMOĆNA I KONAČNA ODLUKA DONESENA U UPRAVNOM POSTUPKU

Upravni akt

(Čl. 5. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju – NN. 26/83, 5/86, 42/87, 34/89, 57/89, 40/90, 9/91, 26/93, 96/93, 44/94 i 59/96)

Pravomoćnost rješenja kojim je odlučeno o pravu korisnika mirovinskog i invalidskog osiguranja predstavlja upravni akt koji djeluje prema strankama, time da se pravomoćnost istog ne proteže na uzročnu vezu između povreda zadobivenih u prometnoj nezgodi koju je prouzročio osiguranik tuženika i utvrđene smanjene sposobnosti osiguranika tužitelja jer isto nije bilo predmet upravnog postupka.

„Prije svega, valja navesti da je rješenjem prednika tužitelja Republičkog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske, Područne službe u Zagrebu broj: IN-_____ od 30. prosinca 1997.g. odlučeno o pravu osiguranika tužitelja iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, konkretno o njegovom pravu na raspoređivanje, odnosno zaposlenje s punim radnim vremenom na drugim odgovarajućim poslovima, te pravu na novčanu naknadu u mjesečnom iznosu od 1.416,81 kn. O tom pravu svojeg osiguranika tužitelj, odnosno njegov prednik, odlučio je temeljem ovlasti koje proizlaze iz odredaba tada važećeg Zakona

o mirovinskom i invalidskom osiguranju („Narodne novine“ broj.:26/83, 5/86, 42/87, 34/89, 57/89, 40/90, 9/91, 26/93, 96/93, 44/94 i 59/96). Rješenje kojim se odlučuje o pravima korisnika mirovinskog i invalidskog osiguranja upravni je akt koji djeluje prvenstveno prema strankama. Predmetno rješenje kojim je tužitelj odlučivao o pravima svojeg osiguranika iz mirovinskog i invalidskog osiguranja obvezuje tužitelja kao njegovog donosioca i njegovog osiguranika, a ne može obvezivati tuženika budući u tom upravnom postupku nije sudjelovao u bilo kojem svojstvu te da tim rješenjem nije odlučeno o njegovim pravima i obvezama. Zbog navedenog ovaj sud pravilnim prihvaća stajalište prvostupanjskog suda, a protivno navodima žalbe, da se pravomoćnost predmetnog upravnog akta ne proteže na uzročnu vezu između povreda zadobivenih u prometnoj nezgodi koju je prouzročio osiguranik tuženika i utvrđene smanjene radne sposobnosti osiguranika tužitelja jer predmet upravnog postupka nije bilo utvrđenje postojanja uzročne veze između nastupjele smanjene radne sposobnosti osiguranika tužitelja i povreda koje je zadobio u predmetnoj prometnoj nezgodi niti je tim upravnim aktom utvrđeno bilo kakvo pravo tužitelja prema tuženiku niti je odlučeno o obvezi tuženika prema tužitelju, pa je stoga prvostupanjski sud osnovano utvrđivao da li je smanjenje radne sposobnosti osiguranika tužitelja posljedica zadobivenih ozljeda u prometnoj nezgodi, odnosno da li je osiguranik tuženika prouzročio smanjenje radne sposobnosti osiguranika tužitelja u kojem slučaju tužitelj sukladno odredbi čl.212. st. 1. tada važećeg Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju ima pravo zahtijevati naknadu štete od organizacije za osiguranje imovine i osoba u kojoj su štetnici osigurani.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.166/14-2 od 02. travnja 2014.

PRESUDA BEZ ODRŽAVANJA RASPRAVE

Pretpostavke za donošenje presude bez održavanja rasprave

(Čl. 332a. Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08)

Sud je dužan donijeti presudu bez održavanja rasprave ako u odgovoru na tužbu tuženik prizna sve činjenične navode iz tužbe te ne ospori egzistentnost tražbine tužitelja.

„Točno da je u odgovoru na tužbu tuženi priznao sve činjenične navode iz tužbe navodeći pri tome i da su stranke postigle usmeni sporazum kako će tuženi tužitelju utuženi iznos na ime otpremnine od 36.300,00 kn isplatiti nakon jesenje žetve, a da će zbog navedenog zakašnjenja u isplati, tuženi tužitelja i njegovog sina zaposliti kao sezonske radnike, zbog čega se i navodi da će tužitelju biti u roku od 60 dana isplaćen utuženi dug te predlaže da sud zastane sa postupkom. Na temelju i nakon ovakvog odgovora na tužbu, jer tuženi nije niti osporio tražbinu tužitelja niti je osporio da bi mu ista bila podmirena u bilo kojem dijelu, doista su bili ispunjeni svi uvjeti iz čl. 332. a. ZPP-a za donošenje presude bez održavanja rasprave, što sud usprkos navedenog ne čini, ne donosi presudu, već je donosi po proteku više od 60 dana po zaprimanju odgovora na tužbu znači po proteku roka u kojem je tuženi naveo da će ispuniti zahtjev tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1377/10-2 od 5. siječnja 2011.

DOPUNSKA PRESUDA

Prijedlog za donošenje dopunske presude

(Čl. 339. st. 1. Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08)

Sadržaj žalbe tužiteljice kojom pobija odluku suda zbog toga što nije odlučeno o dijelu njezinog tužbenog zahtjeva iz svih zakonskih žalbenih razloga, osporavajući zaključak suda, ne može se tumačiti prijedlogom za donošenje dopunske presude.

„Obzirom na prethodno citirane zakonske odredbe, a kako prvostupanjski sud svojom presudom nije odlučio o osnovanosti ili neosnovanosti zahtjeva tužiteljice za naknadu štete u visini od 2.040,00 kn na ime imovinske štete, a tuženica nije u roku određenom čl.339. st.2 ZPP-a predložila donošenje dopunske presude, to se i smatra primjenom navedene zakonske odredbe da je ovaj zahtjev povučen. Valja napomenuti da je čl.341. st.2 ZPP-a propisano da ako se prvostupanjska presuda pobija žalbom samo zato što prvostupanjski sud nije presudom odlučio o svim zahtjevima stranke koji su predmet parnice, žalba će se smatrati prijedlogom stranke da se donese dopunska presuda. U konkretnom slučaju tužiteljica presudu zbog navedenog razloga što nije odlučeno o djelu njezinog tužbenog zahtjeva pobija iz svih zakonskih žalbenih razloga uz tvrdnju da su zaključci glede zatražene naknade štete tužiteljice po osnovi troškova prijevoza u svezi liječenja, neosnovani, pa se ovakav sadržaj žalbe ne može tumačiti u smislu navedene odredbe čl.341. st.2 ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2486/11-3 od 28. kolovoza 2012.

PRESUĐENA STVAR

Imovinsko-pravni zahtjev

(Čl. 132. Zakona o kaznenom postupku - NN.110/97; 27/98; 58/99; 112/99; 58/02; 143/02 i 115/06)

Odluka kaznenog suda kojom je okrivljenik obvezan na plaćanje imovinsko pravnog zahtjeva ima značaj presuđene stvari, zbog čega o istome ne može ponovno odlučivati parnični sud.

„Obzirom na utvrđene činjenice, koje nisu sporne, pravilno je zauzeto stajalište prvostupanjskog suda da je u pogledu zahtjeva za isplatu već pravomoćno dosuđenog iznosa od 15.104,50 kn, parnica pokrenuta o zahtjevu o kojemu je već pravomoćno odlučeno. Naime, odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu oštećenika u kaznenom postupku je odlučivanje o građanskom odnosu između oštećenika i okrivljenika, pa odluka kaznenog suda kojom je okrivljenik sukladno čl. 132. st. 2. ZKP-a obvezan na plaćanje imovinskopravnog zahtjeva ima značaj presuđene stvari, pa o tom zahtjevu ne može ponovno odlučivati parnični sud.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2681/14-2 od 28. travnja 2014.

PONAVLJANJE POSTUPKA

Prijedlog za ponavljanje postupka

(Čl. 19. Zakona o arhivskom gradivu i arhivi – NN. 105/97, 64/00 i 65/09)

Tužitelj se nije ovlašten pozivati na arhivsku građu koja se čuva u Državnom arhivu nakon pravomoćnosti odluke, ukoliko se tijekom prvostupanjskog postupka nije pozivao na istu.

„Naime, Zakon o arhivskom gradivu i arhivi (NN. 105/97, 64/00 i 65/09) u čl. 19. dopušta da se javno arhivsko gradivo daje na korištenje u službene svrhe, radi ostvarenja i zaštite osobnih prava i druge opravdane svrhe. Prema čl. 20. st. 1. toga Zakona javno arhivsko gradivo u pravilu je dostupno za korištenje 30 godina nakon nastanka, a i ranije, ukoliko je namijenjeno javnosti i ako to odobri stvaratelj (st. 2., čl. 20). Prema tome, nema dvojbe da se tužitelj u prvom postupku mogao pozivati na dio dokumentacije, na koju se poziva i u prijedlogu za ponavljanje postupka, obzirom da je ona datirana s 1949.g., i da se na nju poziva nastojeći ostvariti pravo vlasništva na prijeporu. Međutim, tužitelj postojanje bilo kakve dokumentacije, koju sada smatra temeljnom, u tužbi i tijekom prvostupanjskog postupka ne spominje, što znači da nije proveo niti elementarno pretraživanje u nadležnom Državnom arhivu, niti je imao u vidu da bi nadležni Državni arhiv takvu građu mogao imati, iako dokumentacija u vezi gradnje takvih objekata nesumnjivo predstavlja arhivsku građu (to je tužitelj učinio tek nakon što je pravomoćno izgubio spor). Ukoliko se uzme u obzir činjenica da vlasnička tužba ne zastarijeva, nema dvojbe da se tužitelj za pokretanje predmetnog postupka mogao pripremiti na način da uzme u obzir i sadržaj arhivske građe koji se odnosi na gradnju predmetne zgrade.“

Županijski sud u Varaždinu 13 Gžx.5/12-2 od 9. veljače 2012.

REVIZIJA

Ispitivanje dopuštenosti izjavljene revizije

(Čl. 338. st. 2. Zakona o parničnom postupku -NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Prvostupanjski sud nije ovlašten ispitivati dopuštenost izjavljene revizije.

„Prema odredbi čl. 338.stav.2. ZPP-a prvostupanjski sud kojemu je revizija podnesena ispitat će samo je li pravovremena i ako utvrdi da nije, rješenjem će je odbaciti. Niti jedna daljnja odredba ZPP-a ne daje ovlaštenje prvostupanjskom sudu da rješenjem odbacuje nedopuštenu reviziju, kao što je to učinio prvostupanjski sud pobijanim rješenjem.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 403/13-2 od 29. siječnja 2013.

POSTUPAK U PARNICAMA IZ RADNIH ODNOSA

Spor između radnika i poslodavca

(Čl. 437. st. 1. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Spor između radnika i poslodavca u vezi s naknadom štete zbog ozljede radnika pretrpljene na radu predstavlja radni spor.

„Prije svega, a suprotno žalbenoj tvrdnji tuženika da se ne radi o sporu iz radnih odnosa, pa je pouka o pravnom lijeku protiv pobijane presude dana pogrešno (u pouci je navedeno da se žalba može podnijeti u roku od 8 dana), u ovom parničnom postupku, koji se vodi povodom zahtjeva tužitelja radi isplate naknade štete zbog ozljede na radu, izvan svake sumnje, radi se o radnom sporu. Naime, spor između radnika i poslodavca u vezi s naknadom štete zbog ozljede pretrpljene na radu, predstavlja individualni radni spor, odnosno, u procesnom smislu parnicu iz radnih odnosa, zbog čega je sud u postupku u sporovima iz radnog odnosa, dužan primjenjivati odredbe glave XXIII ZPP-a (tako ovaj sud i u odluci br. Gž-757/05 od 12. svibnja 2005.g.). Dakle, rok za podnošenje žalbe u konkretnoj parnici, s obzirom da se radi o parnici iz radnog odnosa, iznosi 8 dana (čl. 437. st. 1. ZPP-a). Nadalje, valja ukazati i na stajalište VS RH izraženo u odluci br. Rev-2605/93 od 14. listopada 1993.g. i Rev-3221/95 od 27. kolovoza 1998.g., prema kojem je spor radnika protiv poslodavca radi naknade štete koju je pretrpio na radu ili u svezi s radom, radni spor u kojem rok za podnošenje žalbe iznosi 8 dana.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4547/11-2 od 29. siječnja 2013.

POSTUPAK U PARNICAMA IZ RADNOG ODNOSA

Sudska zaštita individualnih ili kolektivnih prava iz radnog odnosa

(Čl. 433. Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08)

Parničnim postupcima iz radnog odnosa smatraju se postupci u kojima se tražiudska zaštita individualnih ili kolektivnih prava iz radnog odnosa.

„Naime, tužitelj je u tužbi naznačio vrijednost predmeta spora sa 10.000,00 kn kojoj naznačenoj VPS tuženik nije prigovarao već je upravo prema istoj tijekom postupka potraživao trošak sudu upućenih pismenih podnesaka. Prema čl.40. st.2 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) propisano je da kada se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu mjerodavna je vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naznačio. Kako niti sud nije po službenoj dužnosti donio rješenje kojim bi na neki drugi način odredio vrijednost predmeta spora, što je mogao jedino do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari, to je jasno da se radi o postupku na koji se primjenjuje u pogledu prava odvjetnika na nagradu za zastupanje upravo Tbr.7. t.1. Tarife koju prvostupanjski sud i primjenjuje. Osim toga iako niti jedna odredba pa ni odredba čl. 433. ZPP-a egzaktno ne određuje koji se to postupci smatraju „parnicama iz radnog odnosa“, odnosno „postupcima iz radnih odnosa“ (prema Tarifi), iz Zakona o radu (NN. 149/09 61/11, 82/12 dalje: ZR) koji sadrži odredbe o sudskoj zaštiti prava iz radnog odnosa proizlazi da se sudska zaštita može odnositi na zaštitu individualnih (čl. 129. ZR-a) ili kolektivnih (čl. 268. ZR-a) prava iz radnog odnosa, dakle onih koji proizlaze bilo iz Ugovora o radu zaključenog između konkretnog radnika i poslodavca ili iz Kolektivnog ugovora za stranke tog kolektivnog ugovora. U konkretnom postupku ne radi se niti o individualnom radnom sporu ali niti o kolektivnom radnom sporu, pa kako i sam tužitelj u tužbi naznačuje vrijednost predmeta ovog spora, a tako naznačenu je prihvaća i tuženik i sud, nema osnove kod određivanja troškova postupka primjeni odredbe Tbr. 7. t. 2. već Tbr. 7. t. 1 Tarife.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2173/13-2 od 02. rujna 2013.

PLATNI NALOG

Nerazumljivost izreke odluke

(Čl. 451. st. 3. Zakona o parničnom postupku - NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08)

Neprimjena odredbe čl. 451. st. 3. Zakona o parničnom postupku kada je postupak započeo kao ovršni postupak na temelju vjerodostojne isprave, a nastavio se kao postupak protiv platnog naloga, ne čini izreku odluke nerazumljivom.

„Točno je da odredba čl. 451. st. 3. ZPP-a određuje da u odluci o glavnoj stvari sud odlučuje da li se platni nalog u cijelosti ili djelomično održava na snazi ili se ukida te da ju u konkretnom slučaju sud nije primijenio. Međutim, suprotno od stava izraženog u žalbi okolnost da je prvostupanjski sud propustio u izreci presude navesti „da se održava na snazi platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi“ po stavu ovog suda, ne čini izreku presude nejasnom i nerazumljivom. Kako, prema već rečenom sud nije primijenio čl. 451. st. 3. ZPP-a odlučivanje u izreci na način kako to određuje citirana odredba, već je u istoj odlučio kondemnatornom odlukom eksplicite, to obzirom na istovjetni pravni karakter i posljedice takve odluke, kao i da je odlučivao sukladno čl. 451. st. 3. istog Zakona. Obje predstavljaju naime, istovrsnu odluku kojom se tuženoj nalaže određena činidba (isplata). Zbog toga, u slučaju kada je predmetni postupak započeo kao ovršni postupak (na temelju vjerodostojne isprave), koji se nastavio kao postupak protiv platnog naloga (čl. 54. st. 2. Ovršnog zakona), neprimjena citirane odredbe iz čl. 451. st. 3. ZPP-a nije od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne presude čija je izreka ujedno jasna i razumljiva, budući je donesena sukladno odredbi čl. 328. st. 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.928/10-2 od 24. prosinca 2010.

SPOR MALE VRIJEDNOSTI

Limit spora male vrijednosti

(Čl. 52. st. 1. i 2. u vezi čl. 41. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a iz NN. 84/09 i Ispravka Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a iz NN. 123/08)

Za limit spora male vrijednosti relevantan je trenutak podnošenja ovršnog prijedloga odnosno tužbe.

„Iako je predmetni spor označen kao spor male vrijednosti on to nije, jer je postupak u ovom predmetu iniciran ovršnim prijedlogom (na temelju vjerodostojne isprave), koji je podnijet sudu (Općinskom sudu u R.) 27. siječnja 2006.g., a taj dan, prema procesnopravnom stajalištu ovog suda, treba smatrati danom pokretanja parničnog postupka, u smislu odredbe čl. 52. st. 1. i 2. u vezi čl. 41. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a iz NN. 84/09 i Ispravka Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a iz NN. 123/08, kojim je u čl. 458. ranijeg ZPP-a povišen limit spora male vrijednosti s iznosa 5.000,00 kn na iznos od 10.000,00 kn. Naime, za naplatu potraživanja temeljem vjerodostojnih isprava predviđen je sustav javnobilježničke, odnosno sudske zaštite, pokretanjem ovršnog postupka u kojem se, rješenjem o ovrsi, nalaže isplata određenog novčanog iznosa ovršeniku, u određenom roku, pa ako on podnošenjem pravnog lijeka ospori osnovanost potraživanja, postupak se nastavlja kao parnični. Dakle, takav put pravne zaštite kao brži i djelotvorniji, predviđen je kao osnova za ovršnu naplatu, ukoliko pasivna strana ne izrazi aktivno protivljenje osnovi zahtjeva. Budući da je pasivna strana prigovorom osporila osnovanost rješenja o ovrsi, te da je rješenjem Općinskog suda u R. pod brojem Ovrv. ___/06 stavljeno izvan snage rješenje o ovrsi, te su ukinute provedene ovršne radnje i određeno da će se postupak nastaviti kao povodom prigovora protiv platnog naloga, to po ocjeni ovoga suda, trenutak podnošenja ovršnog prijedloga treba izjednačiti sa trenutkom podnošenja tužbe protiv ovršenika (tuženika) za isplatu, odnosno taj trenutak treba tumačiti kao trenutak pokretanja parničnog postupka (od tog trenutka

postupak je u tijeku) što znači da se glede limita za spor male vrijednosti primjenjuje zakon prije Izmjena i dopuna ZPP-a iz NN. 123/08, odnosno da je limit spora male vrijednosti, u skladu s ranijim propisima (Izmjene i dopune ZPP-a iz NN. 117/03) 5.000,00 kn (čl. 458. st. 1. ZPP-a).“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.805/10-2 od 8. rujna 2010.

PRIZNANJE STRANE SUDSKE ODLUKE

Potvrda o izvršnosti strane sudske odluke

(Čl. 87. st. 2. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima – NN. 53/91 i 88/01)

Potvrdu o izvršnosti strane sudske odluke dužan je priložiti predlagatelj zahtjeva za izvršenje strane sudske odluke, ali ne i predlagatelj zahtjeva za priznanje strane sudske odluke.

„Točno je da je u smislu odredbe čl. 87. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima podnositelj zahtjeva za priznanje strane sudske odluke dužan donijeti potvrdu nadležnog stranog suda (ili drugog organa) o pravomoćnosti te odluke po pravu države u kojoj je donesena. Međutim, protustranke valja upozoriti da se u konkretnom slučaju radi o zahtjevu za priznanje strane sudske odluke, pa primjena odredbe čl. 96. st. 2. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima ne dolazi u obzir, jer je potvrdu o izvršnosti strane sudske odluke dužan priložiti podnositelj zahtjeva za izvršenje strane sudske odluke.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3257/11-2 od 3. kolovoza 2011.

PRIZNANJE STRANE SUDSKE ODLUKE

Ovlaštenje suda prilikom donošenja rješenja kojim priznaje stranu sudsku odluku

(Čl. 17. Ovršnog zakona - NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Sud je ovlašten istodobno uz rješenje kojim priznaje stranu sudsku odluku, sukladno prijedlogu ovrhovoditelja odrediti predloženu ovrhu, imajući u vidu da su države ugovornice Republika Hrvatska i Republika Bugarska potpisnice Ugovora o uzajamnoj pravnoj pomoći od 23. ožujka 1956. godine, a koji Ugovor je Vlada Republike Hrvatske preuzela odlukom od 28. veljače 2002. godine.

„Na konkretni slučaj se imaju primijeniti odredbe Ugovora između Federalne Narodne Republike Jugoslavije (dalje u tekstu: FNRJ) i Narodne Republike Bugarske (dalje u tekstu: NRB) o uzajamnoj pravnoj pomoći od 23. marta (ožujka) 1956.g., koji Ugovor je objavljen u Službenom listu SFRJ, dodatak Međunarodni ugovori, br. 1/1957, a koji je Vlada Republike Hrvatske preuzela Odlukom od 28. veljače 2002.g. (NN br. 4/2002 Međunarodni ugovori od 15.03.2002.g.) gdje u čl.42., pod naslovom „priznanje i izvršenje sudskih odluka i poravnanja u građanskim stvarima“, Ugovora između FNRJ i NRB je propisano „na traženje zainteresovanog lica države ugovornice priznaće odnosno dozvoliće izvršenje na svojoj teritoriji sledećih Odluka sudova druge Države ugovornice: a) pravosnažnih i izvršnih sudskih odluka i sudskih poravnanja u građanskim stvarima...“ Znači u takvoj pravnoj situaciji prvostupanjski sud je mogao (i bio ovlašten) istodobno uz rješenje ovog pitanja priznanja strane sudske odluke kao prethodnog pitanja, sukladno prijedlogu ovrhovoditelja i odrediti predloženu ovrhu, što ga sve ne ograničava da nakon ovog drugostupanjskog rješenja kojom je žalba ovršenika odbijena postupi na taj način. Dakle, u smislu čl.17. OZ-a propisana je ovrha Odluke stranog suda, a čl.3. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u

određenim odnosima (NN br. 53/91 i 88/01, dalje: ZRSZ), na koji se zakon i poziva ovršenik, propisano je da se na odnose iz čl.1. ZRSZ-a ne primjenjuju propisi tog Zakona ako su oni regulirani drugim Zakonom ili Međunarodnim ugovorom. U ovom predmetu nije sporno da su države ugovornice Republika Hrvatske i Republika Bugarska potpisnice Ugovora o uzajamnoj pravnoj pomoći, od 23. ožujka 1956.g. pa se radi rješenja ovog pravnog pitanja u konkretnom slučaju ima primijeniti odredba čl.42. citiranog Ugovora.,,

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.140/12-2 od 12. travnja 2013.

PRIMJENA PRAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Priznanje strane odluke

(Čl. 14. st. 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima – NN. 53/91)

Rješenje stranog bilježničkog ureda – Starateljskog suda, kojim se tužitelj stavlja pod skrbništvo, ima učinak u Republici Hrvatskoj samo ako je proveden postupak u RH za priznanje te strane odluke dok u protivnom tužitelj koji prema mjerodavnom pravu RH ima potpunu poslovnu sposobnost.

„Prvostupanjski sud navodi da je II tužitelj, a sukladno Zakonu o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (NN 53/91 dalje ZRSZ) prema kojem i to čl. 14. st. 1. navedenog zakona je za utvrđivanje pravne i poslovne sposobnosti fizičke osobe mjerodavno pravo države čiji je on državljanin pa kako je II tužitelj nesporno državljanin RH, te isti nije osoba koja bi bila stavljena pod skrbništvo i nije mu imenovan skrbnik sukladno pravu RH i to čl. 159. OBZ-

a, poslovno sposoban. Kao takav II tužitelj je osobno izdao punomoć odvjetnicima za zastupanje u ovom postupku to je kao potpuno poslovno sposobna osoba, u smislu odredbe čl. 18. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima sposoban i za sklapanje Ugovora o nalogu kakav ugovor jeste i izdavanje punomoći. Prema tome u konkretnom slučaju što se tiče parnične sposobnosti II tužitelja (čl. 79. st. 1. ZPP-a) isključivo je mjerodavno pravo RH. Točno je kako to prvostupanjski sud navodi da je za pravnu i poslovnu sposobnost fizičke osobe mjerodavno pravo države čiji je on državljanin, isto kao i za lišenje ili ograničenje poslovne sposobnosti fizičke osobe sukladno čl. 14. ZRSZ-a, a isto je tako i za utvrđivanje stranačke i parnične sposobnosti fizičke osobe prema odredbi čl. 79. istog Zakona mjerodavno pravo države čiji je on državljanin. Osim toga odredbom čl. 93. navedenog ZRSZ-a propisano je da ukoliko je pri odlučivanju o osobnom stanju (statusu) državljanina RH trebalo primijeniti pravo RH, strana sudska odluka priznat će se i kada je primijenjeno strano pravo, ako ta odluka bitno ne odstupa od prava RH koje se primjenjuje na takav odnos s time da prema odredbi čl. 86. ZRSZ-a strana sudska odluka izjednačuje se s odlukom suda RH i ima pravni učinak u RH samo ako je prizna sud RH s time da se stranom sudskom odlukom smatra nagodba sklopljena pred sudom, kao i odluka drugog organa koje je u državi u kojoj je donesena izjednačena sa sudskom odlukom, odnosno sudskom nagodbom, ako se njome reguliraju odnosi predviđeni u čl. 1. istog Zakona. Prema prethodno citiranim zakonskim propisima rješenje od 9. siječnja 2007.g. bilježničkog ureda Stuttgart Starateljskog suda kojim se II tužitelj stavlja pod skrbništvo, u RH bi mogla imati pravni učinak jedino u slučaju da je proveden postupak u RH za priznanje ove strane sudske odluke. Kako je dakle punomoć iskazanim punomoćnicima u ovom postupku, izdana osobno po II tužitelju što znači po osobi koja je prema mjerodavnom pravu RH potpuno poslovno sposobna, što je i potvrđeno dopisom Centra za socijalnu skrb u V., prvostupanjski sud osnovano utvrđuje da je punomoć za zastupanje izdana po II tuženom u ovom postupku iskazanim punomoćnicima valjana.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.317/10-2 od 16. travnja 2010.

VII. PARNIČNI TROŠKOVI

DJELJIVA OBVEZA

Naknada parničnih troškova kada ima više tuženika

(Čl. 41. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05 i 41/08)

Naknada parničnog troška kada ima više tuženika predstavlja djeljivu tražbinu, zbog čega nema solidarnosti na strani tuženika.

„Naime, ovršnom ispravom – presudom Općinskog suda u Ž. br. P. ___/09 od 11. svibnja 2011.g. u toč. II izreke, naloženo je tuženicama T.Š. (ovdje ovršeniku), ali i K.D., mlt. M.D. i mlt. M.D. da tužitelju (ovdje ovrhovoditelju) na ime parničnog troška isplate iznos od 20.375,00 kn. Dakle, radi se o novčanoj obvezi ovrhovoditelja koja je u smislu odredbe čl. 41. Zakona o obveznim odnosima (NN. 35/05 i 41/08; dalje: ZOO) djeljiva tražbina, što znači da se obveza na isplatu novčane tražbine može podijeliti i ispuniti u dijelovima, obzirom da dijelovi navedene tražbine imaju ista svojstva kao i cijela tražbina. Kad u nekoj djeljivoj obvezi ima više dužnika, dug se dijeli među njima na jednake dijelove, ako nije određena drugačija podjela i svaki od njih odgovara za svoj dio duga. Prema tome, kad se radi o djeljivoj obvezi s više dužnika, svaki od njih duguje jednaki dio, dakle, nema solidarnosti na strani dužnika, osim ako je ona ugovorena ili propisana zakonom.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.4192/11-2 od 27. rujna 2011.

PRAVO STRANKE NA NAKNADU PARNIČNIH TROŠKOVA

Dužnost suda da pouči stranku o pravu na naknadu troškova

(Čl. 2. toč. 6. Pravilnika o naknadi troškova u sudskim postupcima – NN. 8/88)

Stranka u parničnom postupku ima pravo na naknadu putnih troškova, troškova dnevnica ili na naknadu za izgubljenu zaradu time da je sud dužan stranku poučiti o pravu na naknadu troškova i upozoriti je na gubitak prava ako zahtjev ne podnese u određenom roku.

„Tužitelj je naime, bio dužan zahtjev za naknadu troška postaviti određeno, dakle osim što je bio dužan navesti za koji trošak traži naknadu što predstavlja osnovu toga zahtjeva, trebao je potkrijepiti i visinu zahtjeva, a to znači izjasniti se na što se odnosi izgubljena zarada te kolika je točno njegova izgubljena zarada kao i izjasniti se o trošku putovanja (kojim prijevoznim sredstvom) te priložiti odgovarajuće dokaze, a što je međutim u predmetnom slučaju izostalo. Prema odredbi čl.164. st.1 ZPP-a sud o naknadi troškova odlučuje na određen zahtjev stranke, bez raspravljanja, ali stranka je dužna zahtjev postaviti određeno navodeći, razvrstano za svaku radnju, osnovu i visinu troška. Istu jednako tako mora dokazati i odgovarajućim dokazima. Prema Pravilniku o naknadi troškova u sudskim postupcima (NN 8/88) stranka ima pravo na troškove u parničnom postupku (čl.2 toč.6 Pravilnika) a koji su specificirani čl.24. istog Pravilnika i stranci daju pravo na naknadu putnih troškova, troškova dnevnica ili na naknadu za izgubljenu zaradu, a te naknade se određuju odredbama čl.6 – 13 toga Pravilnika. Tužitelj je, dakle, zatražio troškove izgubljene zarade koje pravo je propisano čl.11 – 13 Pravilnika kao i na naknadu putnih troškova koji su propisani čl.6 – 9 toga Pravilnika, pri čemu ga je sud koji vodi postupak, u smislu čl.3. istog Pravilnika, bio dužan poučiti o pravu na naknadu troškova i upozoriti ga na gubitak prava ako zahtjev ne podnese u određenom roku, time da to upozorenje i izjave u vezi sa zahtjevom za naknadu troškova, odnosno nagradu treba unijeti u zapisnik. Sadržaj

zapisnika sa glavne rasprave od 16. ožujka 2011.g. nedvojbenim ukazuje da je sud propustio postupiti sukladno čl.3. st.2 i 3 toga Pravilnika jer u zapisniku nema nikakve pouke tužitelju o pravu na naknadu troškova, a niti bilo kakvog upozorenja na gubitak toga prava vezanog na podnošenje zahtjeva u roku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3139/11-2 od 05. studenog 2012.

NAGRADA VJEŠTAKU ZA PRISTUP NA GLAVNU RASPRAVU

Odgođeno ročište na koje je pristupio vještak

(Čl. 22. st. 1. Pravilnika o stalnim sudskim vještacima – NN. 88/08, 8/09, 126/11 i 120/12)

Ukoliko je vještak pristupio na ročište radi usmenog obrazlaganja nalaza i mišljenja, a ročište je odgođeno o čemu sud nije obavijestio vještaka, tada isti ima pravo na nagradu za pristup na ročište iako na tom ročištu nije usmeno obrazlagao svoj nalaz i mišljenje.

„Obrazlažući rješenje prvostupanjski sud navodi da je u ovom parničnom predmetu izveden dokaz građevinskim vještačenjem po stalnom sudskom vještaku za graditeljstvo mr. sc. Goranu Brozina. Povodom prigovora tuženika na njegov pismeni nalaz i mišljenje zakazano je ročište za dan 01. srpnja 2013. g. na kojem je imenovani vještak trebao usmeno obrazložiti svoj nalaz i mišljenje i odgovoriti na primjedbe tuženika. Navedeno ročište, na koje je pristupio samo sudski vještak, odgođeno je obzirom da su stranke obavijestile sud o postizanju izvansudske nagodbe. Pozivajući se na odredbu čl. 256. st. 1. ZPP-a te na Pravilnik o stalnim sudskim vještacima (NN 88/08, 8/09, 126/11 i 120/12) prvostupanjski sud ocjenjuje da je zahtjev imenovanog vještaka za pristup na ročište

neosnovan, jer bi prema mišljenju suda vještak eventualno imao pravo potraživati samo materijalni trošak prema Tbr. 1. Cjenika stalnih sudskih vještaka, koji trošak nije zatražio, a ne i pravo na nagradu za pristup na ročište. Iz preslike spisa proizlazi da je sud vještaka pozvao na ročište radi usmenog obrazlaganja nalaza i mišljenja i očitovanja na primjedbe tuženika. To ročište odgođeno je o čemu prvostupanjski sud vještaka nije obavijestio pa po ocjeni ovog suda vještak osnovano traži nagradu za pristup na to ročište sukladno Tbr. 2. Cjenika stalnih sudskih vještaka u zatraženom iznosu i to bez obzira što vještak na tom ročištu nije usmeno obrazlagao svoj nalaz i mišljenje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.235/14-2 od 14. travnja 2014.

NAKNADA PARNIČNOG TROŠKA

Svaka stranka snosi svoje troškove

(Čl. 154. st. 2. Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08 – ispr.)

Ukoliko tužbeni zahtjev sadrži novčani i nenovčani zahtjev, a protutužba nenovčani zahtjev, time da je prihvaćen samo nenovčani tužbeni zahtjev dok je protutužbeni zahtjev odbijen, tada svaka stranka snosi svoje troškove, iz razloga što nije moguće utvrditi točno određeni postotak uspjeha stranaka u postupku.

„Naime, prvostupanjski sud je temeljem odredbe čl. 154. st. 2. ZPP-a obvezao tužitelja na naknadu razmjernog dijela troškova postupka tuženoj u iznosu od 240,63 kn, utvrdivši uspjeh stranaka u ovoj parnici u odnosu na naznačenu vrijednost predmeta spora u tužbi, a imajući u vidu i

činjenicu da je tužitelj tijekom postupka postavio zahtjev za isplatu najamnine a tužena protutužbeni zahtjev. Način na koji je prvostupanjski sud utvrdio uspjeh stranaka u ovoj parnici ovaj sud smatra pogrešnim, budući da tužbeni zahtjev tužitelja sadrži i novčani i nenovčani zahtjev, a protutužba tužene sadrži isključivo nenovčani zahtjev, zbog čega uspjeh stranaka u ovoj parnici nije moguće utvrditi u točno određenom postotku, kako je to učinio prvostupanjski sud. Kako je tužbeni zahtjev tužitelja djelomično prihvaćen (nenovčani zahtjev), dok je tužitelj odbijen s novčanim zahtjevom, a protutužbeni zahtjev tužene je u cijelosti odbijen, ovaj sud smatra opravdanim obzirom na djelomični uspjeh stranaka u ovoj parnici, da svaka stranka snosi svoje troškove u smislu odredbe čl. 154.st.2.ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.824/10-2 od 6. rujna 2010.

TROŠAK ODŠTETNOG ZAHTJEVA

Potreban trošak

(Čl. 155. Zakona o parničnom postupku – NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08 – ispr.)

Odštetni zahtjev predstavlja trošak koji je potreban u smislu odredbe čl. 155. Zakona o parničnom postupku.

„Neosnovano je stajalište tuženika prema kojem sastavljanje odštetnog zahtjeva nije procesna pretpostavka za podnošenje tužbe pa slijedom toga ne predstavlja ni trošak potreban u smislu odredbe čl. 155. ZPP-a. Naime, iako je točno da podnošenje odštetnog zahtjeva osiguratelju nije procesna pretpostavka utuženja neke štete, to međutim predstavlja radnju uz koju odredba čl. 1103. ZOO-a veže dospijeće pravične novčane

naknade, dakle početak zatezne kamate, zbog čega se sastavljanje takvog odštetnog zahtjeva osnovano tretira izdatkom u povodu postupka sukladno odredbi čl. 151. st. 1. ZPP-a."

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.30/11-2 od 7. ožujka 2011.

ODVJETNIČKI TROŠKOVI

Stranku zastupao odvjetnički vježbenik iz odvjetničkog ureda punomoćnika

(Čl. 749. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Ukoliko je protivnu stranku u parničnom postupku zastupao odvjetnički vježbenik iz odvjetničkog ureda punomoćnika, a niti jedna stranka nije istaknula prigovor u vezi navedenog, tada tuženik nije ovlašten iznositi takav prigovor u parničnom postupku u kojem se traži naplata dospjele tražbine na temelju sklopljenog ugovora o nalogu.

„Tužitelj žalbom traži prvenstveno da mu se prizna naknada troškova (nagrade) za zastupanje, za radnje koje su umjesto njega poduzete po odvjetničkom vježbeniku. Pri tome tvrdi da tijekom trajanja ugovora o nalogu tuženici nisu prigovarali što umjesto tužitelja ročištima pristupa odvjetnički vježbenik, niti je prvostupanjski sud uskratio pravo zastupanja odvjetničkom vježbeniku. Time eventualni nedostaci u zastupanju nisu imali nikakvog utjecaja na tijek i ishod postupka. Treba navesti da je Vrhovni sud RH u presudi i rješenju br. Revx-53/09-2 iznio stajalište da nema značaja za prvostupanjski postupak činjenica da je (protivnu) stranku zastupao odvjetnički vježbenik iz odvjetničkog ureda punomoćnika, kada u tom smislu tijekom rasprave nije istaknut takav prigovor. Takvo stajalište

primjenjivo je i u ovom postupku u kojem, uz izostanak prigovora bilo koje od stranaka na zastupanje tamo tužitelja na ročištima, po odvjetničkom vježbeniku, tuženici nisu ovlašteni iznositi takav prigovor niti u ovom postupku, protiveći se plaćanju tih troškova. Naime, nema nikakve dvojbe da su ti troškovi nastali, obzirom da su radnje zastupanja po svim sudionicima prihvaćene kao procesnopravno valjane i njihov značaj više ne može biti podvrgnut bilo kakvom preispitivanju u nadležnom postupku, a ovaj postupak radi naplate tih troškova temelji se na ocjeni opravdanosti nastanka tih troškova, te je ovisan o prednjoj ocjeni.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.13/13-2 od 31. listopada 2013.

NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA

Odvjetnik kao stranka u postupku

(Čl. 151. st. 2. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Ukoliko je odvjetnik stranka u postupku, isti nema pravo na naknadu troškova postupka temeljem Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.

„Neosnovano tužitelj pobija i odluku o troškovima parničnog postupka jer i po ocjeni ovoga suda tužitelj, koji je odvjetničko društvo, nema u ovom sporu pravo na naknadu troškova temeljem odvjetničke tarife radi vlastitoga zastupanja, jer nikome nije naplatno takvu uslugu izvršio. ZPP u čl. 151. st. 2. u vezi odredbi Odvjetničke tarife i Zakon o odvjetništvu ne predviđaju pravo na naknadu troškova odvjetniku za zastupanje u vlastitoj stvari, dok isto tako tužitelj nema pravo niti na naknadu troškova pristojbi

koje nije specificirao, jer je takav zahtjev nepotpun u smislu primjene odredbe čl. 164. st. 2. ZPP.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.1747/13-2 od 03. listopada 2013.

PARNIČNI TROŠKOVI

Trošak ovršnog postupka kada je postupak nastavljen kao u povodu prigovora protiv platnog naloga

(Čl. 151. Zakona o parničnom postupku - NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08 – ispr.)

Trošak koji je nastao u ovršnom postupku kod javnog bilježnika, ukoliko je rješenje o ovrsi stavljeno izvan snage a postupak je nastavljen kao u povodu prigovora protiv platnog naloga, smatra se parničnim troškom.

„Sud prvog stupnja nije pravilno postupio kad je o trošku ovrhe zasebno odlučio uz glavnični iznos, jer je i o tom trošku treba odlučiti jedinstvenom odlukom za cjelokupni trošak postupka. Naime, prvostupanjski sud je bez ikakvog temelja izdvojio taj trošak, te o njemu odlučivao uz glavnični iznos (usvajajući ili odbijajući) jer je predmetni postupak započeo kao ovršni postupak (na temelju vjerodostojne isprave), te je povodom prijedloga tada ovrhovoditelja, a sada tužitelja i donijeto spomenuto rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave od 1.098,26 kn. Budući je postupak ovrhe započeo u nadležnosti javnog bilježnika povodom prigovora ovršenika nastavljen donošenjem rješenja br. Ovrv. ___/09 toga suda od 23. srpnja 2009.g., kojim je stavljeno izvan snage rješenje o ovrsi te su u tom dijelu ukinute provedene radnje te je postupak nastavljen kao u povodu prigovora protiv platnog naloga, dakle, kao

parnični postupak, i trošak nastao u ovrsi kod javnog bilježnika također treba smatrati dijelom cjelokupnog troška parničnog postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.1675/11-2 od 21. ožujka 2011.

PARNIČNI TROŠKOVI

Obračun stope PDV na trošak postupka

(Čl. 1. st. 3. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost – NN. 97/09)

Prilikom obračuna troškova parničnog postupka sud je dužan na utvrđeni trošak za svaku pojedinu parničnu radnju obračunati stopu PDV koja je bila na snazi u vrijeme obavljene radnje.

„Stopa poreza na dodanu vrijednost od **23%** primjenjuje se od **7. kolovoza 2009.g.** pa se ova stopa PDV-a nikako ne može priznati za radnje koje su obavljene prije navedenog datuma. Odredbom čl. 1. st. 3. kojim se u čl. 1. dodaje st. 7. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (NN 97/09 od 7. kolovoza 2009.g.) kojim je uvedena stopa PDV-a od 23% izričito je propisano da se PDV obračunava po stopi koja je na snazi kada su dobra isporučena ili usluge obavljene, te da Pravilnik stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama. Prema navedenom prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je na trošak priznat za svaku pojedinačnu parničnu radnju obračunao stopu PDV-a koja je bila na snazi u vrijeme obavljene radnje, pa je žalbeni navod da parnični trošak nastaje tek danom presuđenja zbog čega da tek tada i nastaje obveza obračuna PDV-a, apsolutno neosnovan navod. Uostalom i čl. 48. Tarife propisuje da se na obračun odvjetničkih usluga uvećanih za porez na dodanu vrijednost primjenjuju odredbe Tarife koja je

bila na snazi u vrijeme obavljene pojedine radnje, a ne Tarife koja je na snazi u vrijeme donošenja odluke o trošku.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ.3124/11-2 od 30. svibnja 2011.

NAKNADA TROŠKOVA PARNIČNOG POSTUPKA

Presuda zbog ogluhe i presuda bez održavanja rasprave

(Čl.164. st. 3. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Prilikom odlučivanja o troškovima postupka kod donošenja presude zbog ogluhe i presude bez održavanja rasprave primjenjuju se opće odredbe Glave dvanaest Zakona o parničnom postupku.

„Odredba čl. 164. st.3. ZPP-a određuje da je stranka zahtjev za naknadu troškova dužna staviti najkasnije do završetka raspravljanja koje prethodi odlučivanju o troškovima; a ako je riječ o donošenju odluke bez prethodnog raspravljanja, stranka je dužna zahtjev za naknadu troškova staviti u prijedlogu o kojem sud treba da odluči. Konkretno to znači da je tužiteljica bila dužna u tužbi o kojoj je sud trebao odlučiti, staviti zahtjev za naknadu troškova kako je to i izričito propisano odredbom čl.164. st.3. ZPP-a, a što tužiteljica nesporno nije učinila. Također valja ukazati na odredbu čl.186. ZPP-a prema kojoj tužba treba sadržavati određeni zahtjev, kako u pogledu glavne stvari tako i u odnosu na sporedna potraživanja, a koja, bez dvojbe, čine i troškovi postupka. Obzirom na izneseni sadržaj citiranih odredbi ZPP-a, a imajući u vidu i odredbu čl.164. st.1. ZPP-a prema kojoj o naknadi troškova sud odlučuje samo na određeni zahtjev

stranke, a da je tužiteljica u tužbi postavila u cijelosti neodređen zahtjev za naknadu troškova postupka navodeći u tužbenom zahtjevu da joj je tuženik dužan naknaditi troškove parničnog postupka ne navodeći pri tom o kojem se trošku i u kojoj visini parničnog troška se radi, to prvostupanjski sud nije bio u mogućnosti presudom zbog ogluhe odlučiti o obvezi naknade troškova nastalih tužiteljici u vezi podnesene tužbe. Kako, dakle, ni jedna odredba ZPP-a ne ovlašćuje tužiteljicu da zahtjev za naknadu troškova postupka završenog donošenjem presude zbog ogluhe stavi nakon njezina donošenja, prvostupanjski sud pravilnom je primjenom odredbe čl.164. st.3. ZPP-a odbio njezin zahtjev podnesen na način kako to određuje odredba čl.164. st.2. ZPP-a tek nakon donošenja presude zbog ogluhe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4122/13-2 od 10. veljače 2014.

UGOVOR O NALOGU

Zastupanje tužitelja kao jedinstvene stranke (obični suparničari)

(Čl. 163. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Ukoliko je punomoćnica tuženika prilikom poduzimanja svake radnje zastupanja nastupala u odnosu na sve tužitelje kao jedinstvenu stranku, prilikom odlučivanja o troškovima postupka sud je dužan utvrditi udio svakog od suparničara, stavljanjem u omjer visine zahtjeva svakog suparničara sa vrijednošću predmeta spora.

„Naime, iako su tužitelji u konkretnoj pravnoj stvari obični suparničari čija prava proistječu iz iste činjenične i pravne osnove, to je međutim svaki od njih samostalna stranka i njegove radnje ili propuštanja niti štete niti koriste drugim suparničarima, sukladno odredbi čl. 200. ZPP-a zbog čega

tuženoj pravo na naknadu troškova od svakog tužitelja može pripadati sukladno odredbi čl.161.stav.2. ZPP-a isključivo srazmjerno udjelu pojedinog tužbenog zahtjeva u predmetu spora, pa je obvezivanje tužitelja na solidarnu naknadu tuženoj parničnog troška pogrešno. Imajući u vidu da iz stanja prvostupanjskog predmeta proizlazi da je zakonska zastupnica tužene prilikom poduzimanja svake radnje zastupanja nastupala u odnosu na sve tužitelje kao jedinstvenu stranku, koncipirajući odnosnu radnju zastupanja prema svima, to je očigledno prvostupanjski sud zbrojem vrijednosti svih isticanih tužbenih zahtjeva utvrdio osnovicu za obračun tuženoj naknade parničnog troška zastupanja, na temelju odredbe čl. 163. ZPP-a, a što pravilnim prihvaća i ovaj sud.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.24/13-2 od 21. siječnja 2013.

TROŠKOVI POSTUPKA NASTALI PROPUSTOM ODVJETNIKA

(Čl. 52. Kodeksa odvjetničke etike - NN. 64/07 i 72/08)

Trošak sastavljanja podnesaka koji nisu bili potrebni za vođenje parnici dužan je snositi odvjetnik.

„Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 155. st. 1. ZPP-a, kao i sadržaj obrazloženja presude istoga suda br. P. ___/03 od 07. studenog 2003.g., mora se zaključiti da je prvostupanjski sud prilikom donošenja odluke o troškovima postupka brižljivo ocijenio sve okolnosti, razmatrajući sadržaj spornih podnesaka, na temelju kojih je osnovano utvrdio trošak sastava tih podnesaka nepotrebnim jer nisu doprinijeli efikasnijem vođenju postupka, koji zaključak potvrđuje i činjenica da je žalba tužitelja izjavljena protiv odluke o troškovima postupka odbijena kao neosnovana. Prema odredbi čl.

52. Kodeksa odvjetničke etike odvjetnik ne smije stranci prouzročiti nepotrebne troškove postupka. Valja upozoriti da su Kodeksom odvjetničke etike utvrđena načela i pravila ponašanja kojih su se, radi očuvanja dostojanstva i ugleda odvjetništva, odvjetnici uvijek dužni pridržavati pri obavljanju svoje službe. Obzirom na argumentiranu i uvjerljivu ocjenu prvostupanjskog suda u predmetu br. P. _/03 da trošak sastavljanja spornih podnesaka nije bio potreban za vođenje te parnice, mora se zaključiti da se radi o nepotrebnim troškovima postupka koje u smislu citirane odredbe čl. 52. Kodeksa odvjetničke etike odvjetnik ne smije stranci prouzročiti. Takav trošak je prema odredbi čl. 53. Kodeksa odvjetničke etike dužan snositi sam odvjetnik.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3306/11-2 od 12. prosinca 2011.

ODGOVORNOST ODVJETNIKA ZA NASTANAK TROŠKOVA

Odgovornost punomoćnika

(Čl. 1063. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05)

Da bi punomoćnik bio odgovoran za nastanak troškova protivnoj strani, tužitelj je dužan dokazati da bi izvjesno uspio u sporu da je punomoćnik podnio pravovremenu žalbu.

„Po ocjeni ovoga suda, pravilno je prvostupanjsko procesnopravno i materijalnopravno stajalište, prema kojem tužitelj ne može prebaciti na svog punomoćnika materijalnopravnu odgovornost za nastanak troškova protivnoj strani u predmetu radi naknade štete (koji bi nastali njegovom poslodavcu u tom postupku), ukoliko tužitelj ne dokaže da bi, izvjesno, uspio u sporu da je žalba podnesena pravovremeno. Da takva uzročna veza

postoji, tužitelj bi svog punomoćnika mogao teretiti, ne samo za nastanak štete koja se odnosi na sporedno potraživanje (parnični trošak), nego i zbog gubitka prava na naknadu cjelokupne štete koju tužitelj ne bi ostvario zbog tuženikovog propusta u poduzimanju procesne radnje (podnošenje žalbe, što uključuje i tužiteljevo pravo na parnični trošak od protivne strane).“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.1335/10-2 od 15. lipnja 2011.

TROŠKOVI POSTUPKA

Obračun PDV na trošak izbivanja iz pisarnice

(Tbr. 42. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika – NN. 148/09)

Odvjetnik nema pravo obračunati PDV na trošak izbivanja iz pisarnice.

„Naime, sukladno odredbi čl. 35. Tarife, odvjetniku za čekanje na raspravi, za vrijeme vijećanja suda ili za izbivanje iz pisarnice za vrijeme putovanja pripada naknada od 25 bodova za svaki započeti sat, što prema vrijednosti boda od 10,00 kn određenoj Tbr. 50 i iznosi 250,00 kn po satu. Izbivanje iz pisarnice ne može se smatrati obavljenom radnjom koja se uvećava za pripadajući porez na dodanu vrijednost već se radi o izdacima potrebnim za izvršenje posla, pa na trošak izbivanja iz pisarnice odvjetnik nema pravo obračunati PDV.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4899/11-3 od 15. studenog 2011.

TROŠAK DOPISA DOSTAVLJEN PUTEM ELEKTRONSKE POŠTE

Troškovi potrebni radi vođenja parnice

(Tbr. 33. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika – NN. 148/09)

Odvjetnik ima pravo na trošak dopisa poslanog stranci kao e-mail poruku ukoliko je isti bio potreban radi vođenja parnice.

„Žalba tužiteljice je osnovana u dijelu kojim pobija stajalište prvostupanjskog suda prema kojemu joj ne pripada trošak sastava e-mail poruka jer da za takvu vrstu prepiske nema uporišta u Tarifi. Naime, valja upozoriti prvostupanjski sud da Tbr. 33. Tarife ne propisuje nikakvu obvezu odvjetniku o načinu odašiljanja dopisa /opomene stranci ili protustranci zbog čega je primjenom navedenog Tbr. 33/1 tužiteljici valjalo priznati trošak sastava ukupno četrnaest takvih poruka u zatraženom iznosu od 1.400,00 kn uz naknadu po Tbr. 42. Tarife u daljnjem iznosu od 322,00 kn, dakle, sveukupni iznos 1.722,00 kn pa je u tom dijelu pobijani dio prvostupanjske presude valjalo preinačiti i održati na snazi platni nalog iz rješenja o ovrsi javnog bilježnika i u dijelu obveze na isplatu tog iznosa sa zateznom kamatom od 12. ožujka 2010. g., kao dospijeća obveze prema ispostavljenom računu, sve sukladno odredbi čl. 368. st. 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.4162/11-2 od 31. siječnja 2012.

TROŠAK PRIJEVOZA PUNOMOĆNIKA NA OČEVID

Trošak prijevoza na očevid

(Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika – NN. 148/09)

Punomoćnik ima pravo na trošak prijevoza na očevid u visini od 30% cijene benzina.

„Neosnovano tuženik pobija prvostupanjsko priznavanje tužitelju troška prijevoza na očevid, navodeći da bi tužitelju trebalo priznati trošak u visini cijene autobusne karte, a da je previsoko priznat prijevozni trošak od V. do V. (i natrag) u visini od 154,08 kn. U vezi naprijed navedenog troška treba navesti da tuženik taj trošak pogrešno kvalificira kao trošak tužitelja, jer se radi o prijevoznom trošku punomoćnika tužitelja, koji na naknadu tog troška ima pravo u skladu sa odredbom tada, a i sada važeće Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, time da prema tim kriterijima punomoćnik ima pravo na naknadu u visini 30% cijene benzina (super 95 BS).“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.24/10-3 od 10. kolovoza 2010.

TROŠAK PRIBAVE IZVADAKA IZ ZEMLJIŠNIH KNJIGA

Pravo odvjetnika na nagradu za pribavu izvadaka iz zemljišnih knjiga

(Tbr. 32. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika – NN. 148/09)

Odvjetniku pripada nagrada u visini od 250,00 kn za pribavu svih izvadaka iz zemljišnih knjiga u jednom postupku.

„Osnovano ovršenica ističe da ovrhovoditelju za pribavu zemljišno knjižnih izvadaka nije bilo osnova priznati iznos od 750,00 kn koliko je to ovršenik prijedlogom za ovrhu zatražio, a sud svojim rješenjem odredio, obzirom da Tbr. 32. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (NN 148/09; dalje: Tarifa) određuje da za pribavu izvadaka iz zemljišnih knjiga odvjetniku pripada nagrada od 250,00 kn, no ne i da se ovaj iznos priznaje u istom postupku za pribavu svakog pojedinačnog zemljišnoknjižnog izvotka. Naime, prema odredbi Tbr. 18 Tarife uz Zakon o sudskim pristojbama propisano je da se za izvotke iz zemljišnih knjiga, a koji se izdaju na zahtjev stranke plaća po poluarku pristojba od 20,00 kn što znači da ukoliko je ovrhovoditelj, a kao što je to i razvidno iz spisa prvostupanjskog suda za potrebe postupka pribavio za tri nekretnine izvotke iz zemljišnih knjiga za navedeno je trebao platiti sudsku pristojbu od 20,00 kn za svaki izvadak, no navedeni trošak je materijalan trošak i nije zatražen zahtjevom ovrhovoditelja, što znači da za pribavu svih izvadaka doista ovrhovoditelju pripada iznos od 250,00 kn a ne zatraženih i dosuđenih 750,00 kn.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1874/11-2 od 21. veljače 2011.

TROŠAK ODVJETNIKA U SPORU RADI SMETANJA POSJEDA

Primjena važeće Tarife o nagradama i nagradi troškova za rad odvjetnika

(Tbr. 7. toč. 2.2. al. 1. Tarife o nagradama i nagradi troškova za rad odvjetnika – NN. 148/09)

Kada je Tarifom o nagradama i nagradi troškova za rad odvjetnika/09, pravo naknade troška odvjetniku regulirano na način da se priznaje pravo na cjelokupni iznos naknade, tada nije dopušteno kombinirati primjenu ranije važeće i važeće Tarife, već se primjenjuje važeća Tarifa.

„Tužitelj je na listu 74 prvostupanjskog spisa, na raspravi na kojoj je raspravljano zaključeno, zatražio naknadu troškova postupka u ukupnom iznosu od 2.305,00 kn, pri čemu je kombinirao primjenu ranije i posljednje Odvjetničke tarife objavljene u NN. 148/09. Zadnja Tarifa na sadržajno potpuno različit način od dosadašnjih regulira pitanje prava odvjetnika na naknadu troškova od svoje stranke, jer predviđa pravo na naknadu u jednokratnom iznosu, od 200 bodova, a sve radnje koje odvjetnik poduzima u sporu radi smetanja posjeda (Tbr. 7. toč. 2.2., al. 1. a vrijednost boda, prema tarifnom broju 50 iznosi 10,00 kn, što uz PDV od 23% daje ukupan iznos od 2.460,00 kn. Ukoliko bi se, obzirom na način na koji je propisano pravo naplate za naknadu za zastupanje u postupku po novoj Tarifi, u konkretnom slučaju kombinirala stara i nova Odvjetnička tarifa, za radnje poduzete za vrijeme važenja ranije Tarife, došlo bi do dvostruke naplate. Ovaj sud osnovu za primjenu isključivo nove Tarife na konkretan slučaj nalazi u tumačenju koje Upravni Odbor Hrvatske odvjetničke komore (tumačenje od 13. studenog 2010.g. i 17. ožujka 2011.g.) daje pravnom odnosu između stranke i odvjetnika koji se, doduše, odnosi na tumačenje Tbr. 39. toč. 3. i Tbr. 43. Odvjetničke tarife, ali obzirom na činjenicu da se tumačenje odnosi na tumačenje sadržaja tog odnosa, ono nužno ima širi značaj, a ovaj sud prihvaća materijalno pravnu argumentaciju iz tog tumačenja, koje se može primijeniti i na pitanje visine troška koji je nastao zastupanoj stranci, što je odlučno za utvrđivanje visine troška u postupku, u korist stranke koja ostvaruje pravo na njegovu naknadu. Dakle, potpisivanjem punomoći sklapa se ugovor o nalogu. Nadalje, prema tumačenju Odvjetničke komore, koje je u skladu s materijalno pravnim propisima koji reguliraju ugovor o nalogu, odvjetnik ima pravo obračunati nagradu za svoj rad kad je ispunio nalog stranke, a prethodno plaćanje ima karakter predujma nagrade za zastupanje (iznos plaćenog predujma uračunava se u obračun po ispunjenju naloga stranke). Iz toga slijedi da se u situacijama u kojima je novom Tarifom na drugačiji

način regulirano pravo naknade troška, jer se priznaje pravo samo na cjelokupni iznos naknade, ne može kombinirati stara i nova Odvjetnička tarifa, kako u odnosu između odvjetnika i stranke, tako i u odnosu između stranke koja ostvaruje pravo na naknadu troška i njenog parničnog protivnika, obzirom da stranka u smislu odredbe čl. 151. ZPP-a, može tražiti naknadu parničnog troška, koji obuhvaća i nagradu za rad odvjetnika (naravno u visini tog troška u kojoj je on stranci koja traži naknadu troška nastao).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 3280/11-2 od 12. listopada 2011.

POVLAČENJE TUŽBE

Kada tužiteljica nema pravo na naknadu troškova nakon povlačenja tužbe

(Čl. 158. Zakona o parničnom postupku - NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08 – ispr.)

Ako je tužiteljica povukla tužbu zbog toga što je udovoljeno njenom zahtjevu u drugom postupku koji je vodila protiv drugog tuženika, tada ista nema pravo na naknadu troškova tog postupka.

„Stajalište žalbe tužiteljice nije prihvatljivo, jer se po ocjeni ovoga suda, povlačenje njezine tužbe utemeljene na odredbi čl. 216. OBZ-a, a podnijete protiv njezinog djeda i bake radi utvrđivanja obveze uzdržavanja, glede odluke o trošku postupka, ne može ocjenjivati kroz rezultate istovjetnog postupka uzdržavanja protiv njezinog oca J.S. u drugom predmetu toga suda (br. P. ___/10). Predmetni postupak protiv ovdje tuženih zaseban je postupak te odluka o troškovima tog postupka ovisi

isključivo o rezultatima raspravljanja upravo u tom postupku i u odnosu na predmetne tuženike, a ne o rezultatima raspravljanja u drugom postupku i u odnosu na drugu stranku, odnosno oca žaliteljice, to bez obzira što je predmet spora i u jednom i drugom postupku obveza uzdržavanja prema žaliteljici kao mljt. potomku tuženih u oba predmeta. Stoga, protivno žalbi nije prvostupanjski sud odlučio o troškovima utemeljeno na restriktivnom i uskom tumačenju odredbe čl. 158. st. 1. ZPP-a u konkretnom slučaju, jer je to tumačenje pravilno, budući je posljedica upravo rezultata provedenog predmetnog dokaznog postupka, odnosno posljedice povlačenja tužbe žaliteljice u odnosu na upravo tuženike kao stranke ovog postupka. U konkretnom slučaju odlučan dio odredbe čl. 158. st. 1. ZPP-a kojim je propisano da je tužitelj koji povuče tužbu dužan protivnoj stranci nadoknaditi parnične troškove, to stoga što se predmetni slučaj ne može podvesti pod drugi dio iste odredbe u kojem postoji suprotna obveza, a to je obveza tuženika da naknadi tužitelju trošak, ali kada je povlačenje tužbe posljedica udovoljenja zahtjevu tužitelja, upravo iz navedenih razloga. U predmetnom postupku povlačenje tužbe jest posljedica udovoljenja zahtjevu, ali ne tuženika u postupku, već oca žaliteljice u drugom postupku, radi čega je žaliteljica u predmetnom slučaju, a što je rizik svakog tužitelja kod podnošenja tužbe, upravo utemeljeno na citiranom prvom dijelu odredbe čl. 158. st. 1. ZPP-a, pravilno odbijena sa zahtjevom za naknadu troška postupka od strane tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2308/11-2 od 12. travnja 2011.

SMANJENJE TUŽBENOG ZAHTJEVA

Smanjenje tužbenog zahtjeva smatra se djelomičnim povlačenjem tužbe ali u tom slučaju nije potreban pristanak tuženika.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA

Povlačenje tužbe

(Čl. 158. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Razlozi zbog kojih je tužitelj povukao tužbu od odlučnog su značaja samo u odnosu na odluku o parničnim troškovima.

„Motivi zbog kojih tužitelj povlači tužbu nisu procesnopravno relevantni, ali u odnosu na (eventualnu) odluku o parničnim troškovima, razlog zbog kojeg tužitelj jednostranom parničnom radnjom odustaje od traženja da sud u konkretnoj parnici odluči o osnovanosti njegova tužbenog zahtjeva (povlači tužbu), ukazuje se od odlučnog značaja. Stoga se samo općenitom tvrdnjom da to čini jer je tuženik udovoljio njegovom zahtjevu, tužitelj izlaže procesnom riziku da tuženik pristane na povlačenje tužbe, ali i da temeljem odredbe čl. 158. st. 1. ZPP-a, zatraži (i ostvari), naknadu parničnog troška od tužitelja (što je tuženik u ovoj parnici i učinio). Naime, prema ocjeni ovog suda, svoju tvrdnju da je tužbu povukao, jer je tuženik udovoljio njegovom zahtjevu, tužitelj niti u žalbi ničim nije konkretizirao i argumentirao (kada je, na koji način i u kojem iznosu tuženik eventualno udovoljio njegovom zahtjevu/novčanoj tražbini), te potkrijepio odgovarajućim dokazima (parnica se vodi između dvije pravne osobe, pa bi udovoljavanje zahtjevu tužitelja svakako pratila relevantna knjigovodstvena dokumentacija). Stoga je prvostupanjski sud, ocijenivši da je tužitelj koji je povukao tužbu dužan protivnoj stranci (tuženiku), nadoknaditi parnične troškove, na pravilan način primijenio odredbu čl. 158. st. 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2413/13-2 od 09. siječnja 2014.

NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA

Povod za tužbu

(Čl. 157. Zakona o parničnom postupku -NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Smatra se da tužena nije dala povoda za tužbu ukoliko je tužitelj prije podnošenja tužbe nije pozvao na isplatu utuženog iznosa, a tužena je nakon primitka tužbe priznala tužbeni zahtjev i podmirila utuženo potraživanje.

„Međutim, osnovano tuženica ukazuje da je o troškovima postupka valjalo odlučiti primjenom odredbe 157. ZPP-a. Naime, citiranom odredbom važećom u vrijeme vođenja postupka propisano je da će tužitelj naknaditi tuženiku parnične troškove ako tuženik nije dao povoda za tužbu i ako je u odgovoru na tužbu, odnosno na pripremnom ročištu, a ako se ne održava pripremno ročište – onda na glavnoj raspravi, prije nego što se upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, priznao tužbeni zahtjev. U konkretnom slučaju tuženica je priznala tužbeni zahtjev i podmirila tužitelju utuženo potraživanje odmah po primitku tužbe, te se nije upustila u raspravljanje. Obzirom da iz činjeničnih navoda tužbe ne proizlazi da bi tužitelj prije podnošenja tužbe pozvao tuženicu na isplatu utuženog novčanog iznosa koju obvezu bi tuženica osporavala ili otklonila, ovaj sud, a protivno stajalištu prvostupanjskog suda, smatra da tuženica nije dala povoda za tužbu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3524/13-2 od 19. prosinca 2013.

NAKNADA TROŠKOVA PARNIČNOG POSTUPKA

Delegacija spisa

(Čl. 10. st. 5. Zakona o sudovima – NN. 122/10 i 27/11)

Republika Hrvatska snosi troškove javnog prijevoza odvjetnicima i troškove izbivanja iz pisarnice, kada odvjetnici putuju na sud koji je delegiran rješenjem predsjednika Vrhovnog suda.

„Odredba čl. 10. st. 5. Zakona o sudovima (NN. 122/10; 27/11) je jasna i predstavlja izuzetak od osnove i načina priznavanja naknade troškova parničnog postupka, obzirom da prema odredbama Zakona o parničnom postupku troškove postupka jednoj stranci naknađuje druga u smislu čl. 151., 154. i 156. st. 1, ovisno o ishodu postupka, odnosno o krivnji za nastanak troškova. Zakonom o sudovima, čl. 10. st. 2., 3. i 5. predviđeno je da predsjednik Vrhovnog suda RH može odrediti da u pojedinoj vrsti postupka postupaju drugi nadležni sud, koji je po zakonu mjesno i stvarno nadležan, ako sud koji vodi postupak ne može u razumnom roku raspraviti taj predmet i donijeti odluku. To je razlog zbog kojeg Republika Hrvatska snosi troškove javnog prijevoza odvjetnicima i troškove izbivanja iz pisarnice, kada odvjetnici putuju na sud koji je delegiran za postupanje u takvim predmetima. Nema nikakve dvojbe da je temeljna pretpostavka prava na naknadu takvih troškova da je takav trošak nastao, što u konkretnim okolnostima nije slučaj, nego punomoćnica tužitelja zapravo traži da joj se na taj način prizna izgubljena zarada odnosno trošak oko angažiranja zamjene, što nije smisao (ratio) navedene zakonske odredbe.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.1336/10-2 od 30. ožujka 2011.

TROŠKOVI IZBIVANJA IZ PISARNICE ZA VRIJEME PUTOVANJA

Delegacija spisa

(Čl. 10. st. 2. i 3. Zakona o sudovima – NN. 122/10 i 27/11)

Ukoliko je temeljem odredbe čl. 10. st. 2. i 3. Zakona o sudovima u parničnom postupku postupao drugi stvarno nadležan sud tada odvjetniku pripada naknada nastalih troškova za izbivanje iz pisarnice za vrijeme putovanja i naknada troškova prijevoza određena Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, time da odvjetnik za dolazak na rasprave istih dana u više parničnih postupaka nema pravo na dvostruki trošak.

„Iz stanja prvostupanjskog spisa nije sporno da je tužiteljica tužbu podnijela Općinskom građanskom sudu u Z. te da je spis rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske posl.br. Su-___ do posl.br. Su-___ od 30. lipnja 2009.g. na temelju čl. 10. st. 2. i 3. Zakona o sudovima ustupljen Općinskom sudu u Varaždinu kao stvarno nadležnom sudu na daljnji postupak. Zbog navedenog, sukladno st. 2. i 3. čl. 10. Zakona o sudovima u ovom postupku postupao je drugi stvarno nadležan sud pa odvjetniku temeljem st. 5. istog zakonskog propisa i pripada naknada nastalih troškova za izbivanje iz pisarnice za vrijeme putovanja i naknada troškova prijevoza određena Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (NN. 148/09; dalje: Tarifa) ukoliko su ti troškovi veći od onih koje bi stranka imala da se postupak vodio pred mjesno nadležnim sudom. Točno je da su punomoćnici tužitelja upravo radi izbivanja iz pisarnice za vrijeme putovanja i prijevoza na dane 19. veljače i 09. rujna 2010.g. te 04. ožujka 2011.g. nastali troškovi na koje ista ima pravo sukladno prethodno citiranoj zakonskoj odredbi, no ova zakonska odredba ne propisuje da bi punomoćniku radi navedenog pripadali dvostruki troškovi. Naime, odvjetniku temeljem Tbr. 44. st. 1. pripada naknada troškova za stvarne izdatke koji su bili potrebni za obavljanje povjerenih mu poslova. Kako je

punomoćnica tužitelja dana 19. veljače i 09. rujna 2010.g. te 04. ožujka 2011.g. imala troškove putovanja od sjedišta svoje pisarnice u Z. do sjedišta Općinskog suda u V. osim u ovom predmetu i u predmetu koji je također delegiran tom sudu i vodio se pod br. P.__/09, te su joj ovi troškovi pravomoćnim rješenjem i dosuđeni, to doista za dolazak na rasprave istih dana i u ovom postupku na isti sud joj ne može pripasti dvostruki trošak, jer isti stvarno nije nastao. Prema tome punomoćnica tužiteljice za navedena ročišta nije imala dvostruki trošak putovanja jer nije ni fizički mogla doći na ročište u 9,30 h u postupku P.__/09, nakon toga oputovati do sjedišta svoje pisarnice u Z. te se vratiti ponovno u V. na ročište u ovom postupku u 10,00 sati, već je o istom nastalom joj putnom trošku prisustvovala ročištima kako u ovom postupku tako i u postupku P. __/09. Kako joj je taj trošak u cijelosti priznat pravomoćnim rješenjem P.__/09 od 10. ožujka 2011.g. dok drugih stvarnih troškova na ime putovanja radi pristupa na ročište u ovom postupku nije imala, to je prvostupanjski sud valjano odbio zatraženi trošak putovanja i u ovom postupku.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3718/11-5 od 23. siječnja 2012.

TROŠKOVI POSTUPKA

Prilikom obračuna naknade troškova postupka koji je trajao za vrijeme važenja Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (NN. 91/04, 37/05 i 59/07) i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (NN. 148/09) ukoliko se radi o postupcima iz Tbr. 7. st. 2. Tarife/09, sud će primjenjivati samo odredbe Tarife/09 odnosno Tarifu koja je na snazi u vrijeme zaključivanja glavne rasprave.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

NAKNADA TROŠKOVA ODVJETNIKU NASTALIH ZBOG DELEGACIJE SPISA

Delegacija spisa

(Čl. 11. st. 4. Zakona o sudovima – „Narodne novine“, broj 28/13)

Ukoliko je u vrijeme kada je odvjetnik zatražio troškove nastalih zbog delegacije spisa bio na snazi Zakon o sudovima objavljen u NN. 28/13, tada neovisno od činjenice što se trošak odnosi i na trošak koji je nastao prije stupanja na snagu tog Zakona o sudovima, sud primjenjuje odredbu čl. 11. st. 4. i 5. važećeg Zakona o sudovima.

„U vrijeme po odvjetniku tužitelja zatraženih troškova nastalih zbog delegacije spisa , 23. travnja 2013. god., Zakon o sudovima (NN 150/05, 16/07, 113/09, 116/10, 27/11 i 130/11, dalje ZS/05) nije bio na snazi jer je stupanjem na snagu sa danom 14. ožujka 2013.g. Zakona o sudovima objavljenog u NN br.28/13 od 06. ožujka 2013 (dalje ZS/13) prestao važiti sukladno čl. 145. tog Zakona. U prijelaznim i završnim odredbama ZS/13 nije predviđeno u pogledu troškova na koje ima pravo odvjetnik nastalih zbog delegacije spisa drugom stvarno i mjesno nadležnom sudu koji su zaprimljeni do dana stupanja na snagu ZS/13 primjena ranijeg ZS/05 (kao što je to npr. kod zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku). Prema rečenom i neovisno od činjenice što se trošak zatražen dana 23. travnja 2013. god. odnosi i na trošak nastao prije stupanja na snagu ZS/13 mjerodavna je odredba čl. 11 st. 4 i 5 ZS/13 kao jedino važeća u trenutku podnošenja zahtjeva glede troškova punomoćnika i stranaka nastalih povodom delegacije spisa. Ovaj sud prihvaća pravilnim utvrđenje suda prvog stupnja da je zbog putovanja od mjesta sjedišta pisarnice odvjetnika tužitelja (Z.) do mjesta sjedišta suda (K.) i natrag, odvjetnik izbivao tri sata iz pisarnice, zbog čega mu ne pripada dosuđeni trošak od 937,50 kn pobijanim rješenjem, jer je čl. 11. st.4 ZS/13 propisano da pravo na naknadu troškova za izbivanje iz pisarnice za vrijeme putovanja odvjetniku

pripada ukoliko je putovanje do drugog suda i natrag do mjesta ureda trajalo duže od tri sata. Istom zakonskom odredbom čl. 11. st. 4 ZS/13 određeno je da odvjetniku u slučaju delegacije suda po rješenju predsjednika VS RH u slučajevima iz st. 2 iste zakonske odredbe pripada pravo na naknadu troškova javnog prijevoza. Kako troškovnikom punomoćnik tužitelja nije zatražio troškove javnog prijevoza već troškove upotrebe vlastitog automobila, na što nema pravo, to je i trošak dosuđen prvostupanjskim rješenjem u visini od 475,80 kn pogrešno dosuđen.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.235/14-2 od 17. veljače 2014.

SUDSKA PRISTOJBA NA TUŽBU

Dokaz o plaćenju sudskoj pristojbi

(Čl. 3. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama – NN. 74/95, 137/02, 26/03 – pročišćeni tekst)

Ako sud smatra da dostavljeni izvadak uz tužbu nije dokaz o plaćenju pristojbi budući je ista plaćena četiri mjeseca prije podnošenja tužbe, dužan je pozvati tužitelja da obrazloži takvu uplatu odnosno provesti izviđaje provjerom kroz upisnik te utvrditi da li se između istih stranaka vodi neki drugi postupak za koji je tužitelj platio pristojbu.

„Prema Zakonu o sudskim pristojbama (NN.74/95, 137/02, 26/03 – pročišćeni tekst, dalje: ZSP-a) i to čl. 3. st. 1. propisano je da pristojbe propisane tim Zakonom je dužna platiti osoba na čiji se zahtjev ili u čijem interesu poduzimaju radnje propisane Zakonom, a obveza plaćanja pristojbe nastaje, za tužbe, u trenutku kada se predaju sudu (čl. 4. st. 1. toč. 1.). Isto tako čl. 8. st. 3. ZSP-a određuje da se potvrda o uplati

pristojbe prilaže uz podnesak za koji je pristojba plaćena, a kada se podnosi potvrda o plaćenju pristojbi za sudsku odluku podnositelj treba označiti za koju odluku plaća pristojbu. Prema tome Zakon nigdje ne propisuje da se pristojba na tužbu, a o kakvoj je pristojbi u konkretnom slučaju riječ, ne može platiti i prije podnošenja tužbe sudu, već je samo propisano vrijeme nastanka obveze plateža pristojbe te da se potvrda o platežu prilaže uz podnesak za koji je plaćena. U konkretnom slučaju pristojba se ne odnosi na sudsku odluku pa nije mogla biti označena odluka, a s obzirom na činjenicu da obveznik plaćanja pristojbe je dužan dokaz o platežu pristojbe priložiti već uz podnošenje podneska (u ovom slučaju tužbe) to je očito da se na nalogu o plaćanju nije moglo označiti ništa drugo osim naznake stranaka. Tužitelj je postupio i prema čl. 8. st. 3. ZSP-a te je uz podnijetu tužbu i priložio potvrdu o uplati i to ne kako sud navodi u približnom iznosu propisane pristojbe s obzirom na VPS u konkretnom sporu već upravo u iznosu od 500,00 kn koliki iznos pristojbe je obzirom na VPS propisan Tarifom sudskih pristojba koja je sastavni dio ZSP-a. Točno je kako sud navodi da stranka u postupku odnosno tuženi nije „K.p.“ već fizička osoba Ž.K., no uz samu tužbu kao dokazi na kojima je utemeljen tužbeni zahtjev priloženi su računi tužitelja i knjigovodstvena kartica za obrt „K.p.“ čiji vlasnik je Ž.K., a kako obrt nije ni fizička ni pravna osoba to isti nije ni mogao biti naznačen kao tužena stranka u postupku nego samo osoba koja je vlasnik tog obrta. Zbog navedenog, niti naznaka stranke kao „K.p.“ u izvatku kojim se dokazuje uplata ne može biti razlog po prvostupanjskom sudu odbijanja prigovora tužitelja na opomenu za platež sudske pristojbe na tužbu. Osim navedenog, ukoliko je sud smatrao da uz tužbu dostavljeni izvadak nije dokaz o plaćenju pristojbi na tužbu tužitelja iz razloga što je ista uplaćena četiri mjeseca prije podnošenja same tužbe tada je trebao pozvati tužitelja da ovu uplatu obrazloži odnosno provesti izviđaje prvenstveno provjerom kroz upisnik prvostupanjskog suda utvrditi da li se između istih parničnih stranaka vodi i neki drugi postupak za koji je eventualno plaćena pristojba dana 1. veljače 2010. godine.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.3091/11-2 od 2. lipnja 2011.

SUDSKA PRISTOJBA

Upis zabilježbe ovrhe

(Tbr. 1., Napomena 5. Tarife sudskih pristojbi – NN. 26/03)

Podnesak kojim se traži upis zabilježbe ovrhe u zemljišnu knjigu ne podliježe plaćanju sudske pristojbe.

„Točno je da je Tbr. 1. Napomena 5. Tarife sudskih pristojbi (dalje: Tarifa) koja je sastavni dio Zakona o sudskim pristojbama (NN. br. 26/03 – pročišćeni tekst) propisano da ako je u kojem od podnesaka navedenom u tom Tbr., stavljen zahtjev za upis u zemljišne knjige, da se neće naplaćivati i pristojba propisana za podnesak kojim se traži upis u zemljišne knjige. Kako bi se navedena odredba mogla ispravno tumačiti potrebno je analizirati odredbe (Tbr.) koje se odnose na pristojbe koje se plaćaju u zemljišnoknjižnom postupku, što je normirano u odredbama Glave IV. Tarife. Dakle, odredbe Tarife koje se odnose na pristojbe koje se plaćaju u zemljišnoknjižnom postupku strukturirane su na način da se pristojba plaća za podnesak kojim se traži upis u zemljišnu knjigu uknjižbe ili predbilježbe ili njihovo brisanje iz zemljišne knjige (Tbr. 15.), te za zemljišnoknjižne upise i to za uknjižbu ili predbilježbu prava vlasništva i drugih stvarnih prava (Tbr. 16. toč. 1.) odnosno za zabilježbe (Tbr. 1. Napomene 5. odnosi se samo na podneske za koje se pristojba plaća temeljem Tbr. 15., ali ne i za zemljišnoknjižne upise za koje se pristojba plaća temeljem Tbr. 16. (pa se takvo oslobođenje od plaćanja pristojbe ne odnosi niti za upis zabilježbe ovrhe).“

Županijski sud u Varaždinu, 11 GŽ.3314/11-2 od 6. lipnja 2011.

ROK ZA PODNOŠENJE PRIGOVORA PROTIV RJEŠENJA O PRISTOJBI

Produženje roka za ulaganje prigovora protiv rješenja o pristojbi

(Čl. 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim pristojbama - NN.125/11)

Zakon o sudskim pristojbama ne sadrži odredbe o uračunavanju rokova već se na isto primjenjuje odredba čl. 112. st. 3. Zakona o parničnom postupku, prema kojoj odredbi je moguće produžiti rok za ulaganje prigovora protiv rješenja o pristojbi samo u slučaju da posljednji dan roka pada na državni blagdan, u nedjelju ili u koji drugi dan kad sud ne radi.

„Međutim, odredba čl. 39.a izmijenjena je odredbom čl. 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim pristojbama (NN.125/11) tako da je st. 1. propisano da protiv rješenja o pristojbi iz čl. 39. st. 1., 2. i 4. istog Zakona stranka može, u roku od tri dana od dana kad joj je rješenje dostavljeno, podnijeti prigovor prvostupanjskom sudu. Navedeni Zakon stupio je na snagu 14. studenog 2011. g., pa je očigledno da se ovrhovoditelj u žalbi poziva na odredbu koja više nije na snazi. Obzirom da Zakon o sudskim pristojbama više ne sadrži odredbe o računanju rokova, valja primijeniti odredbu čl. 112. st. 3. Zakona o parničnom postupku (NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13 - dalje: ZPP) kojom je propisano da ako posljednji dan roka pada na državni blagdan ili u nedjelju ili na koji drugi dan kad sud ne radi, rok istječe protekom prvoga idućeg radnog dana. Primjenjujući navedenu odredbu na konkretni slučaj, došlo bi do produženja roka za ulaganje prigovora samo u slučaju da posljednji dan roka pada na državni blagdan, u nedjelju ili u koji drugi dan kad sud ne radi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1139/13-2 od 12. travnja 2013.

ZASTARA

Dospjelost obveze plaćanja sudske pristojbe

(Čl. 10. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim pristojbama - NN. 157/13)

Obveza plaćanja sudske pristojbe nastaje nakon što postupak bude pravomoćno okončan.

„Što se tiče istaknutog prigovora zastare, pravilno je stajalište prvostupanjskog suda da obveza plaćanja pristojbe nastaje tek pravomoćnim okončanjem postupka jer je tek tada moguće utvrditi omjer uspjeha stranke koja je oslobođena od plaćanja pristojbi u postupku, o čemu ovisi opseg obveze druge stranke na plaćanje pristojbi, što je i izričito normirano odredbom čl. 19. st. 2. Zakona o sudskim pristojbama (čl. 10. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim pristojbama koji je stupio na snagu 01. siječnja 2014. g. – NN.157/13), pa imajući u vidu da je drugostupanjska odluka (kojom je potvrđena presuda prvostupanjskog suda) donesena 28. listopada 2013. g., nije moglo doći do zastare prava na naplatu pristojbe, bez obzira da li se radi o roku od dvije ili pet godina iz čl. 10. Zakona o sudskim pristojbama, koji rok je najnovijom novelom Zakona (koja je stupila na snagu 01. siječnja 2014. g. – čl. 3.) određen u trajanju od pet godina po isteku godine u kojoj je trebalo platiti pristojbu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.772/14-2 od 20. veljače 2014.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA SUDSKE PRISTOJBE

Potvrda o imovnom stanju

(Čl. 13. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama - NN. 26/03)

Ukoliko stranka potvrdu o imovnom stanju ne priloži uz prijedlog za oslobođenje sudske pristojbe, sud će odbiti takav zahtjev.

„Prema odredbi čl. 13. st. 1. ZSP zakonska je obveza tužene da uz prijedlog radi oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi priloži potvrdu o imovnom stanju koju izdaje nadležna Porezna uprava Ministarstva financija, kao što to uostalom i ispravno utvrđuje prvostupanjski sud u pobijanom rješenju. Prema čl.14. st. 2. ZSP stranka je dužna uz prijedlog za oslobođenje priložiti potvrdu o imovnom stanju iz čl. 13. ZSP i dati izjavu na sudski zapisnik o svom imovnom stanju i imovnom stanju svog supružnika. Kako sud odlučuje o osnovanosti prijedloga temeljem potvrde o imovnom stanju i izjave stranke – kao što to jasno proizlazi i iz daljnje odredbe čl. 14. st. 2. ZSP, a tužena prema stanju spisa traženu potvrdu o imovnom stanju nije dostavila to i po ocjeni ovoga suda tužena nije postupila u skladu sa svojom obvezom iz čl. 13. st. 1. ZSP to je osnovom iznesenog, sud prvog stupnja pravilno odbio njezin prijedlog radi oslobođenja od plaćanja pristojbi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4747/11-2 od 21. listopada 2011.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA SUDSKE PRISTOJBE

Izjava o imovnom stanju

(Čl. 14. st. 2. Zakona o sudskim pristojbama - NN. 57/96 i 137/02)

Ukoliko se uredno pozvan tuženik nije odazvao pozivu prvostupanjskog suda pristupiti ročištu radi davanja izjave o imovnom stanju tada nije ostvarena jedna od zakonskih pretpostavaka za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

„Po ocjeni ovoga suda pravilno je prvostupanjski sud odbio zahtjev tuženika za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, pri čemu se osnovano pozvao na sadržaj odredbe čl. 14. st. 2. Zakona o sudskim pristojbama (NN. 57/96 i 137/02) prema kojoj odredbi je kumulativno određena obveza stranke koja traži oslobođenje od plaćanja sudske pristojbe priložiti potvrdu o imovnom stanju koju izdaje Porezna uprava Ministarstva financija i dati izjavu na sudski zapisnik o svom imovnom stanju i imovnom stanju svog supružnika. Obzirom da se uredno pozvan tuženik nije odazvao pozivu prvostupanjskog suda pristupiti ročištu radi davanja izjave o imovnom stanju, nije ostvarena zakonska pretpostavka (jedna od zakonskih pretpostavaka) za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi. Naime, svojim nedolaskom na raspravu i nedavanjem izjave o svom imovnom stanju, tuženik se lišio mogućnosti opravdati svoj prijedlog za oslobođenje plaćanja sudskih pristojbi.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.1311/11-3 od 15. lipnja 2011.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA SUDSKE PRISTOJBE

Oslobođenje od plaćanja sudske pristojbe javne ustanove

(Čl. 16. st. 1. toč. 1. i 2. Zakona o sudskim pristojbama - NN. 74/95, 137/02, 26/03 – pročišćeni tekst)

Javna ustanova koja u svojoj nadležnosti obavlja javne ovlasti ne može biti oslobođena od plaćanja sudske pristojbe radi naplate pružene komunalne usluge iz razloga što takav spor nije nastao u obavljanju javnih ovlasti koje ista obavlja.

„Ovaj sud je suglasan i sa stavom suda prvog stupnja da tuženik CSS Z. u ovom konkretnom sporu koji se vodi radi naplate pružene komunalne usluge (utroška vode) ne može biti oslobođen plaćanja sudske pristojbe temeljem sada čl.16. st.1 toč.1 i 2 ZSP (prije čl.15 st.1 toč. 1 i 2). Odredbom čl.15. st.1 toč.1 ZSP-a određeno je da su Republika Hrvatska i tijela državne vlasti oslobođeni od plaćanja pristojbi, što nesumnjivo tuženi nije, pa je pozivanje na ovu odredbu Zakona potpuno promašeno. Iako je tuženik javna ustanova koja u svojoj nadležnosti obavlja Zakonom o socijalnoj skrbi javne ovlasti propisane čl.118. st.1 i 2 tog Zakona ovaj konkretni spor nije spor koji bi nastao u obavljanju prethodno navedenih javnih ovlasti, a prema čl.16. st.1 toč. 2 ZSP-a jedino u obavljanju takvih ovlasti se osobe kakav je tuženik mogu osloboditi plateža sudske pristojbe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2188/13-3 od 26. kolovoza 2013.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA SUDSKE PRISTOJBE

Pravna pomoć

(Čl. 4. stav. 1.c. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći - NN. 28/08)

Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi smatra se vrstom pravne pomoći o kojoj odlučuje nadležni ured državne uprave.

„Obrazlažući zauzeto stajalište prvostupanjski sud navodi da sukladno odredbi čl. 4. stav. 1.c. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (dalje:ZID ZBBP – NN 81/11) koja odredba je temeljem čl. 56. istog Zakona stupila na snagu 01. siječnja 2013.g., oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi predstavlja vrstu pravne pomoći, a o pružanju te pravne pomoći ne odlučuje sud već Ured državne uprave u županiji. Naime, imajući u vidu da je ZID ZBBP stupio na snagu 15. srpnja 2011.g., a da je odredba čl. 4. stav. 1.c. istog prema kojoj se i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi smatra vrstom pravne pomoći o kojoj odlučuje nadležni ured državne uprave (a koja odredba je temeljem čl. 56. istog Zakona stupila na snagu 01. siječnja 2013.g.) to je evidentno da se na tuženikov prijedlog radi oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi koji je zaprimljen dana 22. srpnja 2013.g. primjenjuju odredbe upravo tog Zakona.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.1215/14-2 od 26. ožujka 2014.

BESPLATNA PRAVNA POMOĆ

Pravo odvjetnika kao pružatelja pravne pomoći

(Čl. 37. st. 1. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći – NN. 28/08 i 81/11)

Odvjetnik kao pružatelj pravne pomoći dužan je u ime korisnika besplatne pravne pomoći tražiti naknadu troškova za obavljene radnje do visine koja pokriva plaćene troškove pravne pomoći.

„Pri tom će imati u vidu da sadržaj odredbe čl. 37.stav.1. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (dalje:ZBPP – NN 28/08 i 81/11) prema kojoj korisnik pravne pomoći kojeg je kao stranku u postupku zastupao odvjetnik kao pružatelj pravne pomoći, kada uspije u sporu ima pravo na naknadu troškova postupka s osnove nagrade i naknade stvarnih izdataka za rad odvjetnika kao punomoćnika u postupku, u skladu s mjerodavnim postupovnim propisima, kao da ga je zastupao odvjetnik koji nije pružatelj pravne pomoći. Prema stav.2. cit. odredbe korisnik i odvjetnik kao pružatelj pravne pomoći u njegovo ime dužni su tražiti naknadu ovih troškova za radnje i do visine koja pokriva plaćene troškove pravne pomoći. Postupanje suprotno ovoj obvezi, kada je takvo pravo korisnika izvjesno, smatrat će se neopravdanim korištenjem, odnosno nesavjesnim pružanjem pravne pomoći. Nadalje, sukladno odredbi čl.38.stav.1. ZBPP korisnik pravne pomoći dužan je troškove pravne pomoći isplaćene prema obračunu troškova vratiti u državni proračun – između ostalog - kada mu je u postupku odmjerena naknada troškova postupka po pružatelju odvjetniku u skladu s mjerodavnim postupovnim propisima, za radnje u postupku za koje je bila pružena pravna pomoć, a tek u slučaju kada korisnik pravne pomoći izgubi spor, odnosno ne uspije u postupku za čije vođenje mu je odobrena pravna pomoć, nije dužan nadoknaditi plaćene troškove pravne pomoći. (odredba čl.37.stav.3.ZBPP).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4515/13-2 od 09. prosinca 2013.

VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

MJESNA NADLEŽNOST

Prorogacija mjesne nadležnosti

(Čl. 38. Ovršnog zakona – NN. 112/12)

U ovršnom postupku i postupku osiguranja ne primjenjuju se odredbe o prorogaciji mjesne nadležnosti obzirom da su zakonske odredbe Ovršnog zakona o mjesnoj nadležnosti kogentne naravi.

„Iz stanja prvostupanjskog spisa razvidno je da se predlagatelj osiguranja u prijedlogu za određivanje privremene mjere, radi osiguranja nenovčane tražbine, pozvao na ugovorenu mjesnu nadležnost suda u V., temeljem članka 25. Ugovora (o građenju). Navedenim ugovorom su ugovorne strane, i to K. d.o.o., kao izvoditelj, ovdje predlagatelj osiguranja i V. u V., kao naručitelj, ovdje protivnik osiguranja (njegov pravni prednik), utanačile da će nastojati eventualne sporove po tom ugovoru prvenstveno riješiti sporazumno, a ako to neće biti moguće, iznijet će spor pred nadležni sud u V. Međutim, prvostupanjski spis nosi oznaku „Ovr“, pa je pogrešno predmetni postupak tretirati kao sporni (parnični) postupak, dok se u ovršnom postupku (postupku osiguranja) ne primjenjuju odredbe o prorogaciji mjesne nadležnosti, već su zakonske odredbe OZ-a o mjesnoj nadležnosti kogentne naravi, jer je prema odredbi čl. 38. OZ-a, mjesna nadležnost određena tim zakonom isključiva. Nadalje, prema odredbi čl. 340. st. 1. OZ-a, prije pokretanja parničnog ili kojega drugoga sudskog postupka o tražbini koja se osigurava, za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje privremenom mjerom mjesno je nadležan sud koji bi bio nadležan za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu, dok je za provedbu privremene mjere mjesno nadležan sud koji bi bio mjesno nadležan za

provedbu ovrhe. Ovrha radi ostvarenja nenovčane tražbine normirana je u trećem razdjelu, glavama 19-25. OZ-a, te mjesna nadležnost suda ovisi o vrsti nenovčane tražbine (koja se osigurava).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2642/14-2 od 09. travnja 2014.

LITISPEDENCIJA

Negativna procesna pretpostavka

(Čl. 194. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08)

Ranije podnošenje prijedloga za ovrhu u kojem tražbina nije ispunjena nije negativna procesna pretpostavka za podnošenje kasnijeg prijedloga za ovrhu kojim se zahtijeva ovrha na drugom predmetu ovrhe.

„Suprotno navodu žalbe da ovrhovoditelji ne mogu u istoj stvari pokrenuti paralelno drugu ovrhu, stajalište je ovog suda da nema zapreke da ovrhovoditelji radi ostvarenja tražbine koja proistječe iz ovršne isprave (što niti nije sporno obzirom da se radi o ovrsi na temelju ovršne isprave, konkretno ugovora o kratkoročnom zajmu od 7. travnja 2004.g., solemniziranog po javnom bilježniku J.C. iz Č., pod brojem Ou. __/04), ovrhu ne zatraže na više predmeta, bilo jednim prijedlogom za ovrhu, bilo podnošenjem više prijedloga za ovrhu na različitim predmetima ovrhe. U potonjem slučaju ovršni sud donošenjem rješenja o ovrsi po prijedlogu koji je kasnije podnesen, nije odlučio o zahtjevu po kojem već teče postupak u predmetu pokrenutom ranijim prijedlogom za ovrhu, već o prisilnom ostvarenju zahtjeva ovrhovoditelja kao vjerovnika koji se temelji na istoj ovršnoj ispravi, pa se ovdje ne radi o litispedenciji u smislu odredbe čl. 194. ZPP-a (u vezi čl. 19. st. 1. OZ-a), kojoj je svrha, između ostalog da

tužitelj u različitim parnicama ne ishodi više pravomoćnih odluka o jednom zahtjevu (na koji način bi stekao više ovršnih isprava za istu tražbinu). Međutim, u ovršnim postupcima koje je pokrenuo na temelju jedne ovršne isprave (konkretno na temelju ovršne javnobilježničke isprave – čl. 21. toč. 4. OZ-a), ovrhovoditelj očekuje ostvarenje tražbine na koju ta isprava glasi, pa podnošenjem ranijeg prijedloga za ovrhu u kojem tražbina još nije ispunjena (što nije niti sporno), nije negativna procesna pretpostavka za podnošenje drugog prijedloga kojim se ovrha zahtijeva na drugom predmetu ovrhe.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.1812/11-2 od 14. travnja 2011.

ALTERNATIVNO OVLAŠTENJE OVRŠENIKA

Ovlaštenja ovrhovoditelja

(Čl. 327. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08)

Ovrhovoditelj ne može pokrenuti ovrhu radi prisilnog ostvarenja činidbe koja predstavlja njegovo fakultativno odnosno alternativno ovlaštenje.

„Dio ovršne isprave na kojoj je ovrhovoditelj prijedlog za ovrhu utemeljio ne predstavlja ispravu, koja bi mu davala ovlaštenje za prisilnu naplatu novčanog iznosa, radi kojeg je ovrha zatražena tim dijelom ovršnog prijedloga, a usvojena pobijanim rješenjem. Ovrhovoditelj je prijedlog a tako i prvostupanjski sud odluku, naime prema pravilnom isticanju žalbe, pogrešno podveo pod odredbu čl. 31. st. 1. OZ-a, jer u tome dijelu pobijana presuda ne predstavlja ovršnu ispravu. Pravilno u žalbi iznosi ovršenik da taj dio presude prvostupanjskog suda predstavlja u smislu čl. 327. ZPP-a alternativno ovlaštenje, odnosno građanskopravnu ponudu

vjerovnika (tužitelja) prema dužniku (tuženiku), koja iako je dio izreke presude ne predstavlja i dio odluke (usvojenog zahtjeva) koja bi u smislu čl. 23. st. 1. OZ-a stekla svojstvo ovršnosti. Istim dijelom presude nije naložena isplata tuženika tužitelju toga novčanog iznosa kao obveza na činjenje, pa ista u tom dijelu nema za tuženika, ovdje ovršenika, kondemnatoran značaj. Valja isto tako istaknuti da budući se u konkretnom slučaju radi o alternativnom ovlaštenju da nema mjesta tumačenju prijedloga za ovrhu u smislu čl. 31. st. 1. OZ-a, kojim se očigledno rukovodio prvostupanjski sud kod donošenja pobijanog rješenja, budući je istim propisom regulirano pravo izbora od strane ovršenika predmeta svoje obveze kao i vrijeme njezinog ispunjenja ali to kad je ovršnom ispravom odlučeno o alternativnoj obvezi. Međutim, kod alternativnog ovlaštenja dužnika ne postoji pravna mogućnost da vjerovnik pokrene ovrhu radi prisilnog ostvarenja činidbe koja predstavlja fakultativno ovlaštenje, već to može učiniti samo radi ostvarenja dužne činidbe.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.3260/11-2 od 28. lipnja 2011.

DOSTAVA

Dostava rješenja o dosudi nekretnina

(Čl. 98. Ovršnog zakona NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Kada se izvršenje dostave rješenja o dosudi nekretnina obavlja na oglasnoj ploči tada činjenica da ovršeniku na njegov zahtjev nije neposredno predan otpravak rješenja nema utjecaja na zakonitost dostave i za rok u kojem isti može izjaviti pravni lijek, budući je mjerodavnom dostava koja je svim osobama kojima se dostavlja zaključak o prodaji i svim sudionicima u dražbi izvršena za dostavu rješenja o dosudi isticanjem na sudskoj oglasnoj ploči.

„Dakle i po ocjeni ovoga suda procesno pravno relevantan način (zakonit način) izvršenja dostave rješenja o dosudi nekretnina je njegovo isticanje na oglasnoj ploči te protjek roka u kojem takvo rješenje treba biti istaknuto na oglasnoj ploči. Zahtjev da se primjerak rješenja neposredno preda stranci i udovoljenje tom zahtjevu ima samo tehnički značaj i takva radnja – takva činjenica – ne utječe na tijek roka za ulaganje pravnog lijeka (žalbe) na rješenje o dosudi. Radi navedenoga niti okolnost da, eventualno, ovršeniku na njegov zahtjev u sudskoj pisarnici nije neposredno predan otpravak rješenja ne utječe na tijek roka za žalbu, te ukoliko je postojala takva nepravilnost (ukoliko punomoćniku odnosno predstavniku ovršenika nije u sudskoj pisarnici na njegov zahtjev predan primjerak otpravka rješenja) ovršenik je mogao inzistirati na udovoljenje takvom zahtjevu putem mehanizama koji su za takve slučajeve predviđeni Zakonom o sudovima odnosno Sudskim poslovnikom, međutim, eventualni propust suda u udovoljenju takvom, u osnovi tehničkom zahtjevu, ne mogu utjecati na tijek prekluzivnog roka za podnošenje žalbe. U tom smislu nije odlučno što je prvostupanjski sud, kasnije, na zahtjev punomoćnika ovršenika dostavio otpravak rješenja o dosudi putem pošte (običnom pošiljkom) čime nije doveo u dvojbu činjenicu da (osnovano) smatra mjerodavnom samo onu dostavu koja je kao i svim osobama kojima se dostavlja zaključak o prodaji i svim sudionicima u dražbi izvršena za dostavu rješenja o dosudi isticanjem (predmetnog) rješenja na sudskoj oglasnoj ploči, sukladno odredbi čl. 98. st. 4. i 5. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 GŽ.1002/12-2 od 12. travnja 2012.

DOSTAVA

Ovlaštenje javnog bilježnika

(Čl. 252.d st. 7. Ovršnog zakona – NN. 7/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Javni bilježnik nije ovlašten nakon dva bezuspješna pokušaja dostave rješenja o ovrsi ovršeniku pozvati ovrhovoditelja da dostavi uvjerenje o prebivalištu ovršenika kako bi mogao ponoviti dostavu, budući u takvoj situaciji sve daljnje radnje dostave javni bilježnik obavlja isključivo i jedino na pisani zahtjev ovrhovoditelja.

„No valja naglasiti da je javni bilježnik u konkretnom slučaju postupao protivno izričitoj odredbi čl. 252.d st. 7. OZ-a prema kojoj ukoliko ovrhovoditelj u roku od 15 dana od dana dostave obavijesti javnog bilježnika (iz st. 8. iste odredbe) ne zahtijeva od javnog bilježnika poduzimanje daljnje radnje dostave rješenja ovršeniku, nastupa posljedica propisana st. 10. iste odredbe. Dakle, pored toga što je javni bilježnik uvažio dispoziciju ovrhovoditelja koja je uslijedila daleko izvan roka od 15 dana, valja posebno naglasiti da javni bilježnik nije bio niti ovlašten nakon dva bezuspješna pokušaja dostave rješenja o ovrsi ovršeniku pozivati ovrhovoditelja da dostavi uvjerenje MUP-a o prebivalištu ovršenika kako bi mogao ponoviti dostavu, jer u toj situaciji javni bilježnik sve daljnje radnje dostave obavlja isključivo i jedino na pisani zahtjev ovrhovoditelja, sukladno odredbi čl. 252. d st. 7. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2620/12-2 od 23. kolovoza 2012.

ROK

Produljenje sudskog roka

(Čl. 111. st. 2. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11)

Ukoliko sud ne odluči o prijedlogu stranke kojim traži produljenje sudskog roka, tada čini relativno bitnu povredu odredaba parničnog postupka, bez obzira što protiv takvog

rješenja nije dopuštena žalba i što je naknadno zatraženi rok protekao.

„Naime, ovrhovoditelj se u žalbi osnovano poziva na okolnost da je podneskom od 24. travnja 2003.g. (ovrhovoditelj u žalbi pogrešno navodi datum podneska i kao 24. svibnja 2003.g.) zatražio produljenje roka radi postupanja po zaključku prvostupanjskog suda br. Ovr.__/03-10 od 20. ožujka 2003.g. ali da o tom prijedlogu sud uopće nije odlučio tako da ovrhovoditelj nije ni znao da mu je rok produljen, pa je stoga pogrešan stav prvostupanjskog suda da je propustio rok za predlaganje nastavka ovršnog postupka. Prije svega, odredbom čl. 111. st. 2. ZPP-a u vezi čl. 19. st. 1. OZ-a, propisano je da se rok koji sud odredi može produljiti na prijedlog zainteresirane osobe ako za to postoje opravdani razlozi. Dakle, sudski su rokovi produljivi uz kumulativno ispunjenje triju pretpostavki, i to: da zainteresirana osoba (ovdje ovrhovoditelj) predloži produljenje roka, da je prijedlog za produljenje podnesen prije nego što rok istekne i da se produljenje traži iz opravdanih razloga. Stoga, ako sud povodom prijedloga stranke za produljenje roka koji je odredio ne donese rješenje, bez obzira što protiv takvog rješenja nije dopuštena žalba (čl. 111. st. 4. ZPP-a) i što je naknadno zatraženi rok protekao, počinjena je relativno bitna povreda odredaba parničnog postupka na koju sadržajno ukazuje žalba ovrhovoditelja, jer je sud po prijedlogu stranke bio dužan donijeti rješenje a rješenja koja sud donosi izvan ročišta priopćavaju se strankama dostavom ovjerenog prijepisa rješenja (čl. 344. st. 1. ZPP-a).“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.867/12-2 od 14. ožujka 2012.

PREDMET OVRHE

Naknada za rad osuđenika

(Čl. 4. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Naknada za rad osuđenika nije izuzeta od ovrhe jedino u slučaju ako se provodi ovrha radi naplate tražbine po osnovi naknade štete prouzročene kaznenim djelom.

„Iako je od ovrhe izuzeta naknada za rad osuđenika, ali ne i ukoliko se radi o ovrši radi naplate tražbine po osnovi naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika, a iz presude Općinskog suda u O. br. K. ___/08 od 24. rujna 2008.g. koja odluka je postala pravomoćna s danom 12. prosinca 2008.g. razvidno je da je tražbina za koju je određena ovrha dosuđena ovdje ovrhovoditeljima kao njihov imovinsko pravni zahtjev, to je pobijanim rješenjem ovrha i određena na predmetu ovrhe koji nije izuzet od ovrhe u smislu čl. 148. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.4702/12-2 od 27. lipnja 2012.

PREDMET OVRHE

Izuzeće od ovrhe

(Čl. 297. st. 4. Ovršnog zakona – NN. 112/12)

Predmeti na kojima je izvršena zabilježba zabrane otuđenja nisu izuzeti od ovrhe.

„Sama pak činjenica da je na predmetnom osobnom vozilu ovršenice izvršena zabilježba zabrane otuđenja ne predstavlja nikakvu prepreku da se na istom predmetu odredi ovrha radi namirenja tražbine ovrhovoditelja. Naime, prema odredbi čl. 158. Općeg poreznog zakona („Narodne novine“ broj:147/08, 18/11, 78/12, 136/12 i 73/13) zabrana otuđenja jedna je od mjera osiguranja naplate nedospjelog poreza. Učinak zabilježbe zabrane otuđenja, u konkretnom slučaju, zabrane ovršenici kao protivnici osiguranja i poreznoj obveznici da otuđi svoje osobno vozilo, kao jedne od privremenih mjera koja osigurava naplatu novčane tražbine kada ista dospije na naplatu u smislu odredbe čl.297. st.4. OZ-a, je da je otuđenje pokretnina koje protivnik osiguranja obavi protivno zabrani bez pravnog učinka, osim ako ima mjesta primjeni pravilna o zaštiti poštenog stjecatelja. Uz nespornu činjenicu da je ovršenica vlasnica predmetnog osobnog vozila, zabilježba zabrane otuđenja ukazuje se značajnom u samoj provedbi ovrhe te će o toj činjenici prvostupanjski sud biti dužan voditi računa kao teretu na predmetu ovrhu. Isto tako prvostupanjski sud će u postupku provedbe ovrhe biti dužan utvrditi da li je li predmetno vozilo već zaplijenjeno u ovršnom postupku ukoliko se takav postupak provodi od strane porezne uprave sukladno odredbama Općeg poreznog zakona. Obzirom na navedeno, kao i činjenicu da ni Općim poreznim zakonom, kao ni OZ-om nisu izuzeti od ovrhe predmeti na kojima je izvršena zabilježba zabrane otuđenja, to ni taj žalbeni razlog ovršenice koji u suštini predstavlja žalbeni razlog iz čl.46. st.1.toč.6. OZ-a, nije ocijenjen osnovanim.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2162/13-2 od 26. kolovoza 2013.

PROMJENA SREDSTVA OVRHE

Ukoliko ovršeniku kojem je određena te se i provodi ovrha na plaći, prestane radni odnos zbog odlaska u mirovinu,

ovrhovoditelj je dužan zatražiti promjenu sredstva ovrhe na način da prijedlogom za ovrhu traži ovrhu na mirovini ovršenika.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

PROMJENA PREDMETA I SREDSTVA OVRHE

Izvansudska ovrha

(Čl. 252/h st. 2. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Na temelju pravomoćnog rješenja o ovrsi javnog bilježnika kojim je ovrha određena na predmetu ovrhe temeljem kojeg je moguće provesti izvansudsku ovrhu, ovrhovoditelj je ovlašten zatražiti od stvarno nadležnog suda da odredi ovrhu na predmetu na kojem se ne može tražiti izvansudska ovrha ukoliko sudu podnese dokaze da je izvansudski put ovrhe ostao bezuspješan.

„Ovrhovoditelja valja upozoriti na činjenicu da je pravomoćnim i ovršnim rješenjem javnog bilježnika broj Ovr. ___/06 od 22. kolovoza 2006.g. određena ovrha protiv ovršenika općenito na njegovoj imovini. Na temelju pravomoćnog rješenja o ovrsi (donesenog u postupku izvansudske ovrhe), ovrhovoditelj ima pravo tražiti sudsku ovrhu samo u slučaju kada ovrhovoditelj ne bi mogao provesti izvansudsku ovrhu kao i na predmetu koji ne obuhvaća izvansudska ovrha. Sudski put ovrhe i kada o prijedlogu za ovrhu odlučuju javni bilježnici, kako je on propisan odredbom čl. 252/h OZ-a predviđen je uvijek kada je u prijedlogu za ovrhu kao predmet ovrhe određen neki drugi predmet, a ne onaj za koji je predviđen put izvansudske ovrhe, jer čl. 252/h st. 1. OZ-a određuje da temeljem pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena na drugom predmetu, a

ne na tražbini i računu kod banke i stalnom novčanom primanju ovrhovoditelj može zatražiti od nadležnog suda da provede ovrhu na tom predmetu, ali isto tako odredbom st. 2. čl. 252/h OZ-a propisano je da na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena na tražbini po računu kod banke, na stalnom novčanom primanju odnosno općenito na imovini ovršenika ovrhovoditelj može zatražiti od stvarno nadležnog suda da odredi ovrhu na predmetu ovrhe na kojem se na temelju takvog rješenja ne može tražiti izvansudska ovrha. U takvom slučaju sud će postupiti kao da je od njega zatraženo da ovrhu odredi drugim sredstvom i na drugom predmetu ovrhe (čl. 5. st. 3. OZ-a). U takvom slučaju ovrhovoditelj je taj koji može i mora prilikom traženja sudske ovrhe kada je prethodno ishodio rješenje o ovrsi kod javnog bilježnika kojim je ovrha određena na predmetu ovrhe temeljem kojeg je moguće provesti izvansudsku ovrhu (račun kod banke, stalno novčano primanje ovršenika, općenito na imovini ovršenika) sudu ponuditi dokaze da je izvansudski put ovrhe ostao bezuspješan (tako i VSRH Revt.92/09-2). Kako je prvostupanjski sud pobijanim rješenjem određujući ovrhu po prijedlogu ovrhovoditelja na plaći ovršenika ponovno odredio ovrhu na istom predmetu ovrhe na kojem se ovrha može provesti na temelju već pravomoćnog rješenja o ovrsi javnog bilježnika općenito na imovini ovršenika, budući da na temelju pravomoćnog rješenja o ovrsi općenito na imovini ovršenika ovrhovoditelj ima mogućnost direktno od banke, odnosno poslodavca tražiti naplatu svoje tražbine, to je i zbog navedenog razloga, čak kada bi i prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja bio pravilno utemeljen na pravomoćnom rješenju o ovrsi javnog bilježnika Z.F. broj Ovrv. ___/2006 od 22. kolovoza 2006.g. (što nije), prijedlog ovrhovoditelja valjalo je odbiti.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.5440/11-2 od 07. ožujka 2012.

PROMJENA PREDMETA I SREDSTVA OVRHE

Prestanak radnog odnosa ovršeniku zbog odlaska u mirovinu

(Čl. 5. st. 3. Ovršnog zakona – 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ukoliko ovršeniku kojemu je određena ovrha na plaći prestane radni odnos zbog odlaska u mirovinu, ovrhovoditelj je dužan zatražiti promjenu sredstva ovrhe u smislu odredbe čl. 5. st. 3. Ovršnog zakona na način da prijedlogom za ovrhu traži ovrhu na mirovini ovršenika.

„Neosnovane su žalbene tvrdnje ovrhovoditelja da je prvostupanjski sud u konkretnom slučaju trebao postupiti na način da se rješenje o ovrsi na plaći izravno dostavi na provedbu ovrhe Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, jer se po ocjeni ovog suda radi o drugom sredstvu i drugom predmetu ovrhe radi čega ne dolazi do primjene odredba čl. 176. OZ-a koja regulira način postupanja suda u slučaju kada ovršenik zasnuje radni odnos kod drugog poslodavca. Prema ocjeni ovog suda ukoliko ovršeniku kojemu je određena ovrha na plaći prestane radni odnos zbog odlaska u mirovinu, ovrhovoditelj je dužan zatražiti promjenu sredstva ovrhe u smislu odredbe čl. 5. st. 3. OZ-a na način da prijedlogom za ovrhu traži ovrhu na mirovini ovršenika, jer plaća i mirovina, bez obzira što se u oba slučaja radi o stalnim novčanim primanjima nisu isto sredstvo ovrhe (Zaključak sa sjednice građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011. godine).“

**Županijski sud u Varaždinu, Stalna služba u Čakovcu,
GŽ.221/14-2 od 27. siječnja 2014.**

OVRHA NA DRUGOM SREDSTVU I PREDMETU OVRHE

Pretpostavka za određivanje ovrhe na drugom predmetu i sredstvu ovrhe

(Čl. 5. st. 3. Ovršnog zakona – NN. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ne postoji pretpostavka da se ovrha odredi na drugom predmetu i sredstvu ovrhe odnosno na nekretninama ovršenika, ako ovrhovoditelj uopće nije zatražio provedbu ovrhe temeljem pravomoćnog i ovršnog rješenja na pokretninama ovršenika.

„Sudski put ovrhe kako je on propisan odredbom čl. 252 h. OZ-a predviđen je uvijek kada je u prijedlogu za ovrhu kao predmet ovrhe određen neki drugi predmet, a ne onaj za koji je predviđen put izvansudske ovrhe (račun ovršenika kod banke, plaća ili neko drugo stalno novčano primanje), no odredba čl. 252.h. st. 1. OZ-a određuje da temeljem pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena na nekom drugom predmetu, a ne na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju, ovrhovoditelj može zatražiti od nadležnog suda da provede ovrhu na tom predmetu. Kako je u konkretnom slučaju pravomoćnim i ovršnim rješenjem javnog bilježnika određena ovrha na pokretninama ovršenika to je ovrhovoditelj od suda trebao zatražiti provedbu ovrhe na pokretninama jer ovrha nije predmetnim rješenjem bila određena na predmetu na kojem se može provesti izvansudska ovrha, ali ne i bez prvo pokušane ovrhe na predmetu na kojem je ovrha i određena tražiti odmah donošenje rješenja na drugom predmetu ovrhe. Ovrhovoditelj predmetno nije zatražio već na temelju rečenog rješenja o ovrsi predlaže donošenje rješenja o ovrsi na nekretninama, prema tome predlaže odrediti ovrhu na novom predmetu i novim sredstvom ovrhe. Odredbom čl. 5. st. 3. OZ-a određeno je da samo u slučaju kada se pravomoćno rješenje o ovrsi određenim sredstvom ili na određenom predmetu ne može provesti ovrhovoditelj može radi namirenja iste tražbine predložiti novo sredstvo ili predmet ovrhe u kojem slučaju će sud donijeti novo rješenje i nastaviti

ovrhu na temelju tog rješenja. Obzirom da ovrhovoditelj uopće nije zatražio provedbu ovrhe temeljem pravomoćnog i ovršnog rješenja na pokretninama ovršenika, to ne postoji pretpostavka iz odredbe čl. 5. st. 3. OZ-a da se ovrha odredi na drugom predmetu i sredstvu ovrhe na nekretninama ovršenika.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ.2736/11-2 od 18. svibnja 2011.

TROŠKOVI OVRŠNOG POSTUPKA

Pravo ovrhovoditelja na naknadu troškova

(Čl. 129. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ukoliko ovrhovoditelj objektivno nije bio u mogućnosti sudu dostaviti adresu ovršenika budući da putem nadležne policijske uprave i provjerom na terenu te obavljenim razgovorima nije bilo moguće utvrditi novu adresu ovršenika, zbog čega je ovrhovoditelj predložio obustavu ovrhe, tada isti ima pravo na naknadu troškova tog ovršnog postupka.

„Imajući u vidu sadržaj prvostupanjskog postupka, a posebno činjenicu da niti putem PU V. nije bilo moguće utvrditi adresu ovršenika, ne može se smatrati da su zatraženi troškovi nastali krivnjom samog ovrhovoditelja, niti je ovrhovoditelj objektivno bio u mogućnosti postupiti po zaključku prvostupanjskog suda od 04. siječnja 2011.g. i dostaviti adresu ovršenika, obzirom da niti putem PU V., provjerom na terenu i obavljenim razgovorima nije bilo moguće utvrditi novu adresu stanovanja ovršenika, pa okolnost da je u toj situaciji ovrhovoditelj povukao prijedlog za ovrhu ne može utjecati na njegovo pravo da zahtijeva naknadu troškova postupka, budući da je očigledno da se iz navedenog razloga ovrha nije

mogla provesti jer ovršenik nije bio dostupan sudu, pa niti okolnost da je ovrhovoditelj predložio obustavu ovrhe u takvoj situaciji ne može ići na njegovu štetu jer za razlog obustave ovrhe ovrhovoditelj ne snosi nikakvu odgovornost.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.674/12-2 od 09. ožujka 2012.

NAKNADA TROŠKOVA

Trošak sastava prijedlog za ovrhu

(Čl. 61. Općih uvjeta za opskrbu električnom energijom – NN. 14/06)

Naplata troška intelektualne usluge prikazanog kao nestandardne usluge ovršeniku u okviru distribucije električne energije u vidu troška samozastupanja u ovršnom predmetu u smislu odredbe čl. 61. Općih uvjeta za opskrbu električnom energijom protivna je odredbi čl. 5. Zakona o odvjetništvu iz razloga što zaposlenik ovrhovoditelja nema pravo na naknadu troškova sastava ovršnog prijedloga.

„Po ocjeni ovog suda Zakon o energiji, kao i Opći uvjeti za opskrbu električnom energijom, daju pravo Operateru distribucijskog sustava (HEP-u) na naplatu nestandardnih usluga u djelatnosti opskrbe električnom energijom tarifnih kupaca. Po ocjeni ovog suda, Cjenik nestandardnih usluga, u dijelu u kojem Operater određuje kao vrstu „nestandardne usluge“ naplatu potraživanja ovrhom, prelazi zakonski okvir iz čl. 28. do 31. Zakona o energiji, te se ne odnosi na pružanje usluga u djelatnosti distribucije električne energije, nego predstavlja naplatu vlastitog troška intelektualne usluge (troška samozastupanja u ovršnom predmetu, nastalog sastavom ovršnog prijedloga), a naplata takvih usluga u sudskom postupku protivna je odredbi čl. 5. Zakona o odvjetništvu (NN.9/94; 50/08;

117/08), prema kojem se pružanjem pravnih usluga, naplatno, kao zanimanjem (ukoliko zakonom nije drugačije propisano), mogu baviti samo odvjetnici.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4100/13-2 od 04. prosinca 2013.

ZAMJENA NOVČANE KAZNE KAZNOM ZATVORA

Izrečena novčana kazna koja se ne može prisilno naplatiti zbog nedavanja prokaznog popisa imovine, zamjenjuje se kaznom zatvora uz odgovarajuću primjenu odredaba kaznenog prava.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

PODOBNOST OVRŠNE ISPRAVE ZA ODREĐIVANJE OVRHE

Kaznena presuda

(Čl. 21. toč. 1. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ukoliko je kaznenom presudom određeno samo oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom od ovršenice, a ovršenici nije naloženo da vrati ostvarenu imovinsku korist odnosno da isplati novčani iznos na ime koristi ostvarene

kaznenim djelom, tada takva ovršna isprava nije podobna za ovrhu.

„Dakle, da bi sud mogao odrediti ovrhu na temelju ovršne isprave potrebno je da takva isprava sadrži podatke koji su zakonom propisani kao nužni za donošenje rješenja o ovrsi. Drugim riječima, ovršna isprava mora biti podobna za ovrhu. U izreci kaznene presude navedeno je da se od ovršenice oduzima imovinska korist pribavljena počinjenim kaznenim djelima. Imajući u vidu sadržaj izreke kaznene presude, mora se zaključiti da se radi o ovršnoj ispravi koja nije podobna za ovrhu. Naime, kaznenom presudom određeno je jedino i isključivo oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom od ovršenice, međutim, ovršenici nije naložena nikakva obveza, pa niti obveza da vrati ostvarenu imovinsku korist, odnosno isplati bilo kakav novčani iznos na ime koristi ostvarene kaznenim djelom.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.1264/13-2 od 03. svibnja 2013.

OVRŠNOST JAVNOBILJEŽNIČKOG AKTA

Potvrda da je javnobilježnički akt izvršen

(Čl. 33. st. 5. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ukoliko se na privatnoj ispravi solemniziranoj kod javnog bilježnika nalazi potvrda da je javnobilježnički akt izvršen, tada ista ne predstavlja potvrdu ovršnosti, zbog čega se u tom slučaju niti ne radi o ovršnoj javnobilježničkoj ispravi temeljem koje se može odrediti ovrha.

„U konkretnom slučaju kako je već napomenuto ovrhovoditelj ovršni prijedlog podnosi i sud donosi rješenje o ovrsi temeljem javnobilježničkog akta, a koji predstavlja privatna isprava Ugovor o zajmu broj ____ od 06. studenog 2009 g. koji je solemniziran po javnom bilježniku pod brojem OV-___/09 16. studenog 2009.g, te se na istom nalazi štambilj javnog bilježnika L. D. sa datumom 14. prosinca 2010.g. kojim se potvrđuje da je javnobilježnički akt izvršen. Dospjelost, time i ovršnost javnobilježničkog akta potvrđuje javni bilježnik (čl.33 st.5 OZ-a), a Javnobilježničkim poslovníkom (NN 38/94, 82/94, 37/96, 151/05, 115/11, dalje: JBP) kojim se između ostalog uređuje i oblik, sadržaj i način izdavanja i oduzimanja javnobilježničkih pečata, žiga, štambilja i grba javnog bilježnika (čl.1), propisano je čl.70. da je javni bilježnik dužan koristiti u svom radu štambilje propisane ZJ-a, Poslovníkom i drugim propisima, a stavkom 3. iste odredbe pobrojani su štambilji koje moraju imati javni bilježnici, pa je između ostalog propisan i štambilj za potvrdu izvršnosti javnobilježničkog akta (čl.70. st.3 toč.6 Poslovníka), s time da sastavni dio poslovníka čine i obrasci pojedinih štambilja , pa je tako i štambilj za potvrdu izvršnosti javnobilježničkog akta, čime se i dokazuje ovršnost tog akta ili isprave propisan obrascem br. 37. uz JBP. Kako na ispravi temeljem koje je donijeto pobijano rješenje o ovrsi nije stavljena potvrda o ovršnosti tog akta u smislu čl.70. st.3 toč. 6 JBP već potvrda da je javnobilježnički akt izvršen, to bez obzira što Ugovor o zajmu od 06. studenog 2009.g predstavlja javnobilježničku ispravu ista ne sadrži potvrdu ovršnosti pa se i ne radi o ovršnoj javnobilježničkoj ispravi temeljem koje se može odrediti ovrha u smislu čl.20. i 21. toč. 4 OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.159/12-3 od 20. lipnja 2013.

OVRŠNA ISPRAVA

Prigovor zastare

(Čl. 253. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00 – odluka USRH; 173/03; 194/03- ispr.; 151/04; 88/05; 121/05; 67/08)

U postupku sudskog osiguranja naplate tražbine temeljem ovršne isprave iz upravnog postupka ne može se raspravljati o prigovoru zastare tražbine iz te ovršne isprave.

„Jasno je da se na ostvarenje tražbina, a time i na osiguranje tražbina, primjenjuju i načela ovršnog prava, time da je jedno od temeljnih načela ovršnog prava načelo strogog formalnog legaliteta, u primjeni kojeg važi presumpcija o pravnoj snazi javnih isprava, dakle, da se smatra istinitim ono što je utvrđeno u javnoj ispravi, što znači da kada su u pitanju odluke kao ovršne isprave koje potječu iz kojeg sudskog ili upravnog postupka, sud je u ovršnom postupku vezan za pravnu dispoziciju koju te isprave sadrže, u smislu njihove pravomoćnosti odnosno konačnosti, ovršni sud je vezan za rezultate prethodnih kvalificiranih postupaka iz kojih potječe ovršna isprava. Kvaliteta ovršne isprave iz upravnog postupka, koja se traži prema odredbama OZ-a, a u smislu primjene odredbe čl. 253. u vezi čl. 20. i 21. st. 1. toč. 3. i čl. 23. toč. 3. OZ-a, je da je ovršna isprava iz upravnog postupka postala ovršna a predlagatelj osiguranja predložio je osiguranje na temelju ovršnog (izvršnog) rješenja, obzirom da je ovršna isprava opskrbljena takvom klauzulom, kojom se utvrđuje izvršnost rješenja s danom 23. kolovoza 2001. g. Prigovor zastare potraživanja predstavlja materijalnopravni prigovor o kojem se može odlučivati samo u nadležnom upravnom postupku osiguranja, uzimajući u obzir sadržaj naprijed navedenih propisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5068/11-2 od 18. siječnja 2011.

OVRŠNA ISPRAVA

Imovinsko-pravni zahtjev

(Čl. 21. toč. 1. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00 – odluka USRH; 173/03; 194/03- ispr.; 151/04; 88/05; 121/05; 67/08)

Ukoliko je kaznenom presudom ovrhovoditeljici ujedno i usvojen imovinsko pravni zahtjev, tada ista može na temelju takve presude temeljiti ovršni prijedlog, time da će sud rješenjem o ovrsi odrediti ovrhu ujedno ostavljajući ovršenici rok od 8 dana za isplatu tražbine, budući da kaznena presuda ne sadrži rok ispunjenja.

„Prema odredbi čl. 127. st. 1. ZKP-a imovinsko pravni zahtjev koji je nastao zbog počinjenja kaznenog djela raspraviti će se na prijedlog ovlaštenih osoba u kaznenom postupku, a isto se može odnositi na naknadu štete, povrat stvari ili poništaj određenog pravnog posla (st. 2.). Nadalje, prema odredbi čl. 128. ZKP-a prijedlog za ostvarivanje imovinsko pravnog zahtjeva u kaznenom postupku može podnijeti osoba koja je ovlaštena da takav zahtjev ostvaruje u parnici, o njemu, temeljem odredbe čl. 132. istog Zakona odlučuje sud i to u presudi kojom se okrivljenika proglašava krivim, na način da oštećeniku dosudi imovinsko pravni zahtjev u cijelosti ili djelomično, a za ostatak ga uputi na parnicu. Prema navedenom jasno je da je u konkretnom slučaju obzirom je kazneni postupak kod Općinskog suda u V. pod brojem K._/04 vođen protiv ovdje ovršenice koja je proglašena presudom donijetom u tom postupku krivom, da je upravo ona ta od koje je ovdje ovrhovoditeljica kao oštećena u kaznenom postupku tražila te joj je i djelomično dosuđen imovinsko pravni zahtjev upravo u visini za koji prvostupanjski sud svojim rješenjem Ovr. ___/082 od 23. siječnja 2009. g. i određuje ovrhu na pokretninama ovršenice. Ovršna isprava – kaznena presuda na kojoj je utemeljen ovršni prijedlog točno je da ne sadrži vrijeme ispunjenja obveze odnosno rok za dobrovoljno ispunjenje, no isto prema odredbi čl. 26. st. 3. OZ-a određuje sud rješenjem o ovrsi što je prvostupanjski sud i učinio u rješenju kojim je

odredio ovrhu pod toč. I izreke ostavljajući ovršeniku rok od 8 dana u kojem je naložio isplatu dužne tražbine. Sve ostalo, što znači vjerovnik, dužnik, predmet, vrsta i opseg obveze ovršenice određen je u kaznenoj presudi prvostupanjskog suda br. K. _/04 od 5. veljače 2008.g. upravo na način propisan prethodno citiranim odredbama. Zbog svega iznijetoga ovršna isprava na kojoj je utemeljen prijedlog za ovrhu ovrhovoditeljice podobna je u smislu odredbe čl. 26. OZ-a da se na temelju iste ovrha i provede.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5762/11-2 od 25. studenog 2011.

OVRŠNA ISPRAVA – BJANKO ZADUŽNICA

Isprava dužnika kojom daje suglasnost da se radi naplate tražbine određenog vjerovnika zaplijene svi računi koje ima kod pravnih osoba koje obavljaju poslove platnog prometa, te da se novac s tih računa u skladu s njegovom izjavom sadržanom u toj ispravi, izravno isplaćuje vjerovniku, na kojoj je javno ovjеровljen njegov potpis, izdaje se samo u jednom primjerku time da upravo taj jedan (originalan) primjerak ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi a ne i ovjerena preslika.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

BJANKO ZADUŽNICA

Glavnica tražbine

(Čl. 183.a Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Iznos upisan u bjanko zadužnicu odnosi se isključivo na glavnica tražbine jer kamate ne ulaze u taj iznos, time da iste teku od dana koji odredi vjerovnik naknadno, ali taj dan ne može biti ranije od dana izdavanja zadužnice.

„U bjanko zadužnici se ne mora unaprijed odrediti iznos tražbine te se ona izdaje na propisanom obrascu i može se izdati samo do najviše propisane svote. Odredbom čl.183/a OZ-a propisano je da će oblik i sadržaj bjanko zadužnice s naznakom najvišeg iznosa koji se mogu upisati u pojedine vrste te isprave propisati Ministar pravosuđa koji je i donio Pravilnik o obliku i sadržaju bjanko zadužnice (NN 107/99, 135/99 i 18/00 koji je i mjerodavan s obzirom na vrijeme izdavanja bjanko zadužnice u ovom predmetu). Navedenim Pravilnikom u čl.4. st.1 toč.3 propisano je da ista sadrži izričitu izjavu dužnika trgovca da je suglasan da se radi naplate tražbine u iznosu koji će naknadno odrediti vjerovnik sa zateznom kamatom koja teče od dana koji će naknadno odrediti vjerovnik ali najranije od dana izdavanja zadužnice do dana isplate, zaplijeni njegov račun ili njegovi računi kod pravnih osoba koje obavljaju poslove platnog prometa. Ove podatke prema čl.5. istog Pravilnika naknadno popunjava vjerovnik. U konkretnom slučaju izdana je po dužniku ovdje ovršenici bjanko zadužnica s naznakom najvišeg iznosa do 50.000,00 kn dok prijedlogom za ovrhu ovrhovoditelj na temelju te zadužnice potražuje iznos od 63.307,49 kn sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom na pojedine u prijedlogu navedene iznose. „

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3373/12-2 od 06. ožujka 2013.

OVRŠNA ISPRAVA

Preslika zadužnice

(Čl. 214. st. 7. Ovršnog zakona – NN. 112/12)

Preslika zadužnice ovjerena po javnom bilježniku ne predstavlja ovršnu ispravu.

„Imajući u vidu da se sukladno odredbi čl. 214. st.1. OZ-a zadužnica izdaje u jednom primjerku i da ista ima učinak ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika na drugim predmetima ovrhe, to ovaj sud prihvaća pravilnim stajalište prvostupanjskog suda da preslika zadužnice pa makar i ovjerena po javnom bilježniku, ne može predstavljati ovršnu ispravu podobnu da se temeljem nje odlučuje o prijedlogu za ovrhu na drugom predmetu ovrhe budući da tek zadužnica u izvorniku ima učinak ovršne isprave. Zaduznica je prvenstveno sredstvo naplate pa preslika takvog sredstva ne može predstavljati ovršnu ispravu u smislu odredbe čl.214. st.7. OZ-a. Obzirom na citirane odredbe OZ-a kojima je uređena zapljena računa na temelju zadužnice i koje odredbe zadužnici daju svojstvo ovršne isprave s učinkom pravomoćnog rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja, odnosno ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika na drugim predmetima ovrhe, to se ne može prihvatiti stajalište ovrhovoditelja da i ovjerena preslika zadužnice predstavlja ovršnu ispravu, a koje stajalište temelji na komparaciji s odredbom čl. 36. st.1. OZ-a kojom je određeno da se u slučaju da se prijedlog za ovrhu podnosi sudu koji o tražbini nije odlučivao u prvom stupnju, uz prijedlog podnosi ovršna isprava u izvorniku ili ovjerovljenom prijepisu na kojoj je stavljena potvrda o ovršnosti tim više što zaduznica nije ni odluka suda niti se na istu stavlja potvrda ovršnosti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3987/13-2 od 28. siječnja 2014.

OVRŠNA ISPRAVA

Zadužnica

(Čl. 183. st. 7. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Zadužnica stječe svojstvo ovršne isprave kada javni bilježnik ovjeri potpis dužnika.

„Prema navedenom a sukladno odredbi čl.183. st.7 OZ-a zadužnica kojom je dužnik dao suglasnost vjerovniku da mu se mogu zaplijeniti svi računi kod banaka radi naplate vjerovnikove tražbine te je njegov potpis na istoj javno ovjеровljen kod javnog bilježnika, ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika ili jamaca plataca i na drugim predmetima ovrhe. Valja istaknuti da zadužnica stječe svojstvo ovršne isprave u trenutku kada je na njoj po javnom bilježniku ovjеровljen potpis dužnika, na takvu ispravu ne stavlja se naknadno klauzula ovršnosti kako to pogrešno u žalbi smatraju ovršenici, zbog čega su ovršne isprave temeljem kojih je određena ovrha u ovom postupku stekle svojstvo ovršnosti u trenutku kada je na njima po javnom bilježniku ovjеровljen potpis dužnika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3993/12-2 od 14. siječnja 2014.

OVRŠNA ISPRAVA

Obračun plaće

(Čl. 21. toč. 6. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Obračun plaće koji ne sadrži potpis ovlaštene osobe i pečat poslodavca ne smatra se ovršnom ispravom.

„Pravilnicima o sadržaju obračuna plaće, naknade plaće ili otpremnine (NN.37/11 - dalje:Pravilnik i NN.120/12 - dalje: Pravilnik/12) koji su mjerodavni obzirom na vrijeme izdavanja u spis priloženih Platnih listića propisan je sadržaj obračuna isplaćene plaće i naknade plaće, odnosno obračuna iznosa istih koje je poslodavac radniku bio dužan isplatiti ako ih na dan dospelosti nije isplatio. Prema odredbi čl. 6. stav.3. Pravilnika/11 određeno je da ako poslodavac na dan dospelosti ne isplati plaću, naknadu plaće odnosno otpremninu ili ih ne isplati u cijelosti, obračuni iznosa koje je bio dužan isplatiti, osim podataka iz čl.2. i 3. odnosno čl. 4. i 5. tog Pravilnika, moraju sadržavati i potpis ovlaštene osobe i pečat poslodavca. Istovjetnu regulativu reflektira i odredba čl. 7. stav. 3. Pravilnika/12. Iz Platnih listića koje je ovrhovoditeljica odredila ovršnim ispravama (list 5-17 spisa) vidljivo je da isti ne udovoljavaju propisanom obliku kako je propisan odredbama prethodno navedenih Pravilnika jer ne sadrže ni potpis ovlaštene osobe niti pečat poslodavca pa stoga nemaju značaj ovršne isprave u smislu odredbe čl. 85. st.4. ZR-a u vezi sa čl. 20.toč.6. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5738/13-2 od 28. siječnja 2014.

OVRŠNA ISPRAVA

Zaključena predstečajna nagodba

(Čl. 66. st. 13. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi – NN. 108/12, 144/12, 81/13, 112/13)

Radnici ne prijavljuju svoje tražbine iz radnog odnosa u postupak predstečajne nagodbe zbog čega eventualno zaključena predstečajna nagodba ne može imati snagu ovršne isprave.

„Tuženika valja upozoriti da tražbine radnika iz radnog odnosa (koje su predmet ovog postupka) predstavljaju prioritetne tražbine u smislu odredbe čl. 3. toč. 13. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, a postupak predstečajne nagodbe prema odredbi čl. 71. st. 3. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi ne utječe na prioritetne tražbine. Odredbom čl. 70. st. 1. istog zakona (čl. 12. ZID Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi – NN.112/13) određeno je da se parnični, ovršni, upravni i postupci osiguranja pokrenuti protiv dužnika prije otvaranja predstečajne nagodbe prekidaju na prijedlog dužnika nakon objave rješenja o otvaranju postupka predstečajne nagodbe, osim postupaka osiguranja u kaznenom postupku, postupaka utvrđivanja zlouporabe prava i postupka vezanih uz tražbine na koje postupak predstečajne nagodbe ne utječe. Iz sadržaja citiranih odredaba Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi jasno i nedvojbeno proizlazi da se postupci vezani uz prioritetne tražbine na koje postupak predstečajne nagodbe ne utječe, ne prekidaju. U odnosu na žalbene navode tuženika da postoji mogućnost da tužitelji ishode ovršnu ispravu i u ovom postupku i u postupku predstečajne nagodbe, valja ukazati da prema odredbi čl. 51. st. 8. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (čl. 28. ZID Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi – NN.81/13) vjerovnici prioritetnih tražbina ne prijavljuju svoje tražbine u postupak predstečajne nagodbe, a predstečajna nagodba u smislu odredbe čl. 66. st. 13. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (čl. 39. ZID Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi – NN.81/13) ima snagu ovršne isprave za sve vjerovnike čije su tražbine utvrđene. Prema tome, tužitelji niti ne prijavljuju svoje tražbine u postupku predstečajne nagodbe, pa eventualno sklopljena predstečajna nagodba ne može imati snagu ovršne isprave za tužitelje, zbog čega je isključena i mogućnost dvostrukog namirenja iste tražbine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5441/13-2 od 12. prosinca 2013.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Rješenje o nasljeđivanju

(Čl. 29. st. 1. i 2. Ovršnog zakona – 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Rješenje o nasljeđivanju priloženo uz ovršnu ispravu koja glasi na ostavitelja je dovoljna osnova za utemeljenje ovršenikove odgovornosti za namirenje dugovanja iz ovršne isprave.

„Po ocjeni ovog suda, u situaciji kada je ovršenik, odgovoran za namirenje ovrhovoditeljevog potraživanja koje je predmet ovog postupka, umro, a ovrhovoditelj priloženim rješenjem o nasljeđivanju dokazuje da je sadašnji ovršenik nasljednik ovršenika iz ovršne isprave, radi se o situaciji iz čl. 29. st. 1 i 2 OZ-a. Naime, odgovornost nasljednika za dugove ostavitelja regulirana je samim zakonom, čl. 139. st. 1 ZN-a (ovršenik je jedini nasljednik pok. Z. Č., a da ih ima više odgovarali bi solidarno, u smislu čl. 139. st. 4 ZN-a), radi čega je rješenje o nasljeđivanju, uz ovršnu ispravu koja glasi na ostavitelja (glede obveze na namirenje), dovoljna osnova za utemeljenje ovršenikove odgovornosti za namirenje dugovanja iz ovršne isprave. Dakle, u situaciji kada je odgovornost nasljednika za obveze ostavitelja regulirana samim zakonom nema osnova tražiti da se prijelaz te odgovornosti regulira i određenom ispravom. Prema tome, po ocjeni ovog suda, ovrhovoditelj je dokumentirao prijenos odgovornosti iz ovršne isprave na nasljednika, pa je pogrešno pravno stajalište prvostupanjskog suda da su ispunjene procesne okolnosti za odbacivanje ovršnog prijedloga.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.351/13-2 od 24. travnja 2013.

PRIJEDLOG ZA OVRHU

OIB

(Čl. 39. st. 1. i 2. Ovršnog zakona – NN. 112/12)

Prvostupanjski sud nije ovlašten odbaciti prijedlog za ovrhu koji ne sadrži osobni identifikacijski broj ovršenika ukoliko javni bilježnik i sud nisu mogli pribaviti OIB od nadležnog državnog tijela.

„Međutim, iznimno od navedenog, u stavku 4. tog članka, normirana je situacija kada prijedlog za ovrhu ne sadrži OIB ovršenika, te je propisano da će ga pribaviti sud ili javni bilježnik po službenoj dužnosti. Na taj način, propisana je iznimka u situaciji kada prijedlog za ovrhu sadrži sve podatke iz čl. 39. st. 1. i 2. OZ-a, osim OIB ovršenika, jer tada sud nije ovlašten takav prijedlog odbaciti rješenjem (bez pozivanja predlagatelja da ga dopuni ili ispravi), već je sud (ili javni bilježnik), dužan OIB ovršenika pribaviti po službenoj dužnosti. Kako navedenom odredbom (čl. 39. st. 4. OZ-a), nije propisano da će sud odbaciti prijedlog u situaciji kada OIB ovršenika nije pribavljen (po sudu ili javnom bilježniku), to je prvostupanjski sud odbacivanjem prijedloga za ovrhu pogrešno primijenio odredbu čl. 39. (st. 3. i 4.) OZ-a (na što osnovano ukazuje žalba ovrhovoditelja).“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.1098/14-2 od 02. travnja 2014.

PRIJEDLOG ZA OVRHU NA TEMELJU OVRŠNE ISPRAVE

Nedopušten prijedlog za ovrhu

(Čl. 35. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Sud će odbaciti kao nedopušten prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave ukoliko izreka prijedloga za ovrhu sadrži nalog ovršeniku da namiri tražbinu ovrhovoditelja u roku od 8 dana.

„Kako iz sadržaja prijedloga nedvojbeno proizlazi, a što je pravilno zaključio i prvostupanjski sud, da se isti temelji na ovršnoj ispravi i da se na prijedlog za ovrhu na ovršnoj ispravi primjenjuje odredba čl.35. st.1 OZ a na rješenje o ovrsi odredba čl.37. st.1 istog Zakona, dok predmetni prijedlog ima sadržaj prijedloga za ovrhu na vjerodostojnoj ispravi (čl. 35.st.2 OZ), što je protivno ispravi na kojoj se ovrha temelji (sudska odluka – presuda zbog ogluhe prvostupanjskog suda br. 21 P-___/12-6 od 28. svibnja2012.g.) koja sukladno čl.21. toč.1, čl.23. st.1 i čl.26. st.1 OZ predstavlja ispravu podobnu za ovrhu pa time i jedan od nužnih elemenata prijedloga za ovrhu na ovršnoj ispravi (čl.35. st.1 OZ). Budući izneseno ukazuje da prijedlog ovrhovoditelja ne sadrži podatke iz st.1 čl.35. st.2 OZ koje treba sadržavati prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave što je pravilno zaključio i prvostupanjski sud, to je taj sud temeljem čl.35. st.3 istog Zakona bez pozivanja ovrhovoditelja da takav prijedlog dopuni ili ispravi, pravilno isti odbacio kao nedopušten.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2305/13-2 od 29. siječnja 2014.

NENOVČANA TRAZHBINA

Pravo na nenaplatsu zadužnica

(Čl. 2. toč. 1. Ovršnog zakona – NN. 112/12)

Pravo na nenaplatsu zadužnica predstavlja nenovčanu tražbinu.

„Obzirom na činjenični supstrat prijedloga za osiguranje koji predlagatelj osiguranja ponavlja u žalbi, razvidno je da predlagatelj osiguranja jasno ističe svoju nenovčanu tražbinu, označujući je kao pravo na nenaplatsu predmetnih zadužnica od strane protivnika osiguranja, odnosno zabranu naplate po zadužnicama (pravo na nečinjenje ili trpljenje), a koje pravo izvodi iz sadržaja predmetnih zadužnica za koje tvrdi da ne sadrže sve što je čl. 29. st. 1 OZ-a potrebno da bi iste bile podobne za ovrhu, prvenstveno opseg i vrijeme ispunjenja obveze iz njih, a niti ovlaštenje da protivnik osiguranja isto sam odredi temeljem ovlaštenja iz čl. 29. st. 5 OZ-a. Protivno stajalištu prvostupanjskog suda, prema kojem zahtjev predlagatelja osiguranja da se onemogućí protivnika osiguranja u naplati zadužnica nije novčana tražbina u smislu odredbe čl. 2. toč. 1 OZ-a, isto jeste nenovčana tražbina, pa kako prvostupanjski sud zbog potpuno pogrešnog stava da pravo na privremenu nenaplatsu po spornim zadužnicama ne predstavlja nenovčanu tražbinu nije uopće ocijenio ispunjenje pretpostavaka za određivanje predložene privremene mjere, kako iz čl. 341. st. 2 i čl. 346. OZ-a, a bez uvida u pravne poslove – Ugovor o dugoročnom kreditu br. _____ i br. _____, na koji se sporne zadužnice vežu, to nije u mogućnosti niti ovaj sud.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2233/13-2 od 27. svibnja 2013.

OBJEKTIVNA KUMULACIJA ZAHTJEVA IZ OVRŠNOG PRIJEDLOGA

Zbrajanje zahtjeva iz raznih ovršnih isprava

(Čl. 20. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ukoliko se ovršni prijedlog temelji na više ovršnih isprava tada ovrhovoditelj nije ovlašten zbrajati zahtjeve iz raznih ovršnih isprava bez da specificira potraživanja po svakoj ovršnoj ispravi kao samostalnoj osnovi za određenje predložene ovrhe.

„Obzirom na nespornu okolnost da ovršni prijedlog temelji na više ovršnih isprava, radi se o objektivnoj kumulaciji zahtjeva iz ovršnog prijedloga, koje je ovrhovoditelj mogao postaviti samostalno, temeljem svake pojedine ovršne isprave, ili kako je to učinio u konkretnom slučaju, u okviru jednog zahtjeva. Međutim, ovrhovoditelj i po ocjeni ovog suda, nije u konkretnoj procesnoj situaciji ovlašten zbrajati zahtjeve iz raznih ovršnih isprava, a da se pri tome ne specificira potraživanja po svakoj ovršnoj ispravi, kao samostalnoj osnovi za određenje predložene ovrhe. Pri tome se ovrhovoditelj kontradiktorno poziva na činjenicu da raspolaže ovršnim ispravama – a način postavljanja zahtjeva i sadržaj zahtjeva obrazlaže sadržajem izvatka iz poslovnih knjiga i sam navodeći da je ovrha zatražena sukladno sadržaju vjerodostojne isprave. Dakle, ovrha nije zatražena na temelju vjerodostojne isprave, jer bi u tom slučaju i zahtjev trebao biti postavljen prvenstveno kao nalog ovršeniku na plaćanje, uz mogućnost ovršeniku predviđenu Ovršnim zakonom, osporiti osnovanost takvog potraživanja, koja kod ovrhe na temelju ovršne isprave ne postoji (nego se izravno određuje ovrha i njena provedba). Prema tome, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da pravilnost ovrhovoditeljevog zahtjeva, kako je postavljen na predloženoj izreci rješenja o ovrsi, ne može kontrolirati (ispitati) u odnosu na sadržaj ovršne isprave, jer su po ovrhovoditelju spojeni zahtjevi iz više ovršnih isprava na neobrazložen način, i takav

ovršni prijedlog nije u skladu sa zakonskim određenjem sadržaja ovršne isprave (isprava) temeljem koje (kojih) se može odrediti ovrha.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2057/13-2 od 19. lipnja 2013.

OVRHA RADI NAMIRENJA TRAZBINE IZRAŽENE U NEPOSTOJEĆOJ NOVČANOJ VALUTI

Tražbina izražena u dinarima

(Čl. 394. Zakona o obveznim odnosima – NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Nije podoban prijedlog za ovrhu kojim se traži naplata tražbine izražene u nepostojećem platežnom sredstvu (dinarima).

„Naime, imajući u vidu da je ovršnom ispravom – pravomoćnom presudom istog prvostupanjskog suda broj P-__-12 od 08. srpnja 1991.g. novčana tražbina ovrhovoditelja izražena u dinarima, da je ovrhovoditelj u svom prijedlogu za ovrhu predložio odrediti ovrhu radi naplate novčane tražbine označene kao konvertibilnih dinara u kunske protuvrijednosti, a da je prvostupanjski sud rješenjem o ovrsi takvu oznaku valute prihvatio i odredio ovrhu radi naplate iste, da bi rješenjem o ispravku rješenja o ovrsi ispustio oznaku konvertibilnosti dinara i izraz kunske protuvrijednosti valja razumijevanja radi navesti sljedeće: Odredbom čl.1. Zakona o promjeni vrijednosti dinara (Službeni list SFRJ 83/89) utvrđena je nova vrijednost dinara tako da konvertibilni dinar stupanjem na snagu tog Zakona u odnosu na postojeće novčanice i kovani novac vrijedi 10.000 postojećih dinara i da je taj Zakon stupio na snagu 21. prosinca 1989.g. Ovršna isprava donesena dana 08. srpnja 1991.g. sadrži izraženu novčanu vrijednost ovrhovoditeljeve tražbine u dinarima. Nadalje valja navesti da je

dana 19. prosinca 1991.g. donesena Odluka o uvođenju hrvatskog dinara kao sredstva plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske (NN 71/91) čime je jugoslavenski dinar prestao biti sredstvo plaćanja od 25. prosinca 1991.g. (čl.XI) dok se iznosi navedeni u propisima, općim aktima pravnih osoba, sudskim i upravnim aktima, mjenicama, obveznicama i drugim vrijednosnim papirima, ugovorima i drugim ispravama, u obračunima i evidencijama i drugim dokumentima izdanim odnosno nastalim do stupanja na snagu navedene odluke smatraju kao da su navedeni u hrvatskim dinarima. Odlukom o prestanku važenja odluke o uvođenju hrvatskog dinara kao sredstva plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske te načinu i vremenu preračunavanja između iznosa izraženih u HRD u kune i lipe donesena je 13.05.1994.g. time da se hrvatski dinari sukladno čl. III Odluke preračunavaju u omjeru 1.000 hrvatskih dinara za 1 kunu. Prema odredbi čl. 35.stav.1. OZ-a prijedlog za ovrhu mora sadržavati zahtjev za ovrhu u kojem će biti naznačena ovršna ili vjerodostojna isparava na temelju koje se traži ovrha, ovrhovoditelj i ovršenik, tražbina čije se ostvarenje traži te sredstvo kojim ovrhu treba provesti i po potrebi predmet u odnosu na koji ga treba provesti. Obzirom da načelo monetarnog nominalizma, sadržano u odredbi čl.394. Zakona o obveznim odnosima (dalje:ZOO – NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) koji svoju primjenu u konkretnom predmetu nalazi osnovom odredbe čl. 1163.stav.1. ZOO (NN. 35/05 i 41/08) koji je stupio na snagu dana 01. siječnja 2006.g. i koji se primjenjuje osnovom odredbe čl.19.stav.2. OZ-a, zahtijeva preračunavanje novčanih jedinica u hrvatske kune i lipe, suglasno važećim propisima i to na dan na dan 30. svibnja 1994.g. dakako prema parametrima preračuna sadržanim u prethodno izloženim Odlukama to je evidentno da tražbina koja je izražena u nepostojećem platežnom sredstvu nije podobna da se na osnovu nje odredi ovrha.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.191/14-2 od 23. siječnja 2014.

PRIGOVOR PROTIV RJEŠENJA O OVRSI

Prigovor (žalba) izjavljen protiv rješenja o ovrsi u kojem stranka moli obročnu otplatu dugovanja ili se poziva na materijalne prilike kao razlog nemogućnosti podmirenja ovrhovoditelja tretira se kao žalba izjavljena protiv rješenja o ovrsi na temelju ovršne isprave.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

PRAVNI LIJEK PROTIV ZAKLJUČKA O UPISU FINANCIJSKE AGENCIJE

(Čl. 30. Zakona o upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnima stvarima i pravima – NN. 121/05)

Protiv zaključka financijske agencije o glavnom upisu dopušten je prigovor kao pravni lijek.

„Naime, prvostupanjski je sud pogrešnom primjenom materijalnog prava zaključio da protiv zaključka o glavnom upisu, normiranog odredbom čl. 26. Zakona o upisniku, nije dopušten prigovor. Služba upisa u postupku upisa donosi slijedeće odluke: zaključak o glavnom upisu (čl. 26. st. 1-8. Zakona o upisniku), te zaključak kojim se odbacuje prijedlog za glavni upis, zaključak kojim se odbija zahtjev za glavni upis i zaključak kojim se obustavlja postupak za glavni upis (čl. 26. st. 9. Zakona o upisniku), dok su odredbom čl. 29. st. 1. tog Zakona, normirani adresati dostave navedenih zaključaka. Kada se uzmu u obzir vrste odluka (zaključka), kao i adresati tih odluka, te sadržaj odredbe čl. 30. Zakona o upisniku, koji normira pravo

na prigovor i čiji tekst glasi: „1) Protiv zaključka o upisu zaključka kojim se odbacuje ili odbija zahtjev za upis i zaključka o plaćanju naknade, stranka odnosno sudionik može podnijeti prigovor. 2) Protiv zaključka kojim se obustavlja postupak pokrenut po službenoj dužnosti, stranka može podnijeti prigovor ako je prethodno bila obaviještena o tome da je postupak pokrenuti.“, logičkim tumačenjem citirane odredbe proizlazi da je prigovor kao pravni lijek dopušten i protiv zaključka o upisu, a da je propustom redaktora u stavak 1. citirane odredbe između riječi „zaključka o upisu“ i „zaključka kojim se odbacuje...“, izostavljen interpunkcijski znak zareza, što potvrđuje i činjenica da zaključak o upisu zaključka kojim se odbacuje ili odbija zahtjev za upis, uopće nije predviđen odredbama Zakona o upisniku, kao odluka koju donosi služba upisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.741/13-2 od 30. kolovoza 2013.

PROGLAŠENJE OVRHE NEDOPUŠTENOM

Jedinstveni i nužni suparničari

(Čl. 56. st. 1. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ovrhovoditelj i ovršenik su u parnici koju pokreće treća osoba radi nedopustivosti ovrhe jedinstveni i nužni suparničari, a ukoliko tužitelj tužbom ne utuži jednog od njih tada isto predstavlja nedostatak procesnopravne legitimacije za vođenje parnice.

„Odredbom čl.56. st.1 Ovršnog zakona (dalje OZ-a) propisano je da će sud podnositelja prigovora (koji tvrdi da u pogledu predmeta ovrhe ima pravo koje sprečava ovrhu) rješenjem uputiti da protiv stranaka u roku od 15 dana pokrene parnicu radi proglašenja da ovrha na predmetu ovrhe nije

dopuštena. Ovrhovoditelj i ovršenik u parnici koju pokreće treća osoba radi nedopustivosti ovrhe jesu jedinstveni, ali i nužni suparničari obzirom da oni tek zajedno čine jednu stranku na pasivnoj strani tužbe, zbog čega ukoliko tužitelj ne obuhvati jednog od njih isto predstavlja nedostatak procesnopravne legitimacije za vođenje parnice. Tužitelj je u ovom postupku kao tuženika naznačio samo ovrhovoditelja u ovršnom postupku koji se kod istog prvostupanjskog suda vodi pod brojem Ovr-___/09, ali ne i ovršenika. Dakle, i bez obzira na činjenicu što je ovršni sud uputio ovdje tužitelja kao treću osobu da pokrene parnicu protiv ovrhovoditelja radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, tužitelj je morao svojom tužbu obuhvatiti obje stranke iz ovršnog postupka kako to izričito nalaže odredba čl.156. st.1 OZ-a. Naime, pretpostavka za mogućnost pokretanje parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom kada treće osoba u ovršnom postupku istakne prigovor nedopuštenosti ovrhe, jeste rješenje ovršnog suda kojim se takvu osobu upućuje na pokretanje parnice, što je ovršni sud učinio. Time što je ovršni sud tužitelja kao treću osobu uputio na pokretanje parnice protiv ovrhovoditelja nije derogirao zakonsku odredbu iz čl.156. st.1 OZ-a kojom je propisano da se takva parnica pokreće protiv stranaka iz ovršnog postupka.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4920/12-2 od 08. travnja 2013.

ODGOVORNOST OBRTNIKA

Prestanak obrta

(Čl. 21. st. 1. Zakona o obrtu – NN. 77/93., 90/96., 102/98., 64/01., 71/01., 49/03., 68/07., 79/07. i 40/10)

Činjenica što je obrt prestao egzistirati ne utječe na zakonitost i pravilnost rješenja o ovrsi iz razloga što obrtnik

odgovara cjelokupnom imovinom do visine vrijednosti te imovine unesene u obrt.

„Upravo je iz tog razloga radi odgovornosti fizičkih osoba obzirom na definiciju obrta kao samostalne i trajne dopuštene gospodarske djelatnosti upravo od strane fizičkih osoba sa ciljem postizanja dobiti, upućuju da njegovim prestankom odnosno gašenjem ne prestaju i obveze obrtnika kao vlasnika i fizičke osobe, a za dugove obrta, to stoga što prema pravilnom isticanju žalbe uz stjecanje određenih prava obrtnik kao trgovac stječe i obveze kojima odgovara cijelom imovinom, ali do visine unesene u obrt. Stoga činjenica ranijeg prestanka obrta čak i u odnosu na vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu nije od utjecaja na zakonitost i pravilnost pobijanog rješenja, jer obrtnik odgovara sa cjelokupnom imovinom do visine vrijednosti te imovine unesene u obrt. Obzirom na sadržaj iznesenih materijalnopravnih propisa nije bilo osnova za obustavu predmetne ovrhe u smislu čl. 67. st. 2. OZ-a. Čl. 67. st. 2. toga Zakona propisano je da će se ovrha obustaviti ako je postala nemoguća ili se iz drugih razloga ne može provesti. Međutim, predmetna situacija nije konkretan slučaj, jer ista nije prestankom obrta postala nemoguća, budući obrtnik – vlasnik obrta u smislu citiranog čl. 21. st. 1. Zakona o obrtu odgovara za dugove obrta cjelokupnom imovinom, koja je potrebna za obavljanje obrta.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3204/11-2 od 20. ožujka 2012.

STEČAJ NAD OBRRTNIKOM

I/. Ukoliko je nad dužnikom pojedincem (obrtnikom) otvoren stečajni postupak, sud će prekinuti parnični ili ovršni postupak u kojem je isti stranka tog postupka sukladno čl. 212. toč. 5. Zakona o parničnom postupku;

II/. U stečajnu masu dužnika pojedinca (obrtnika) ulazi njegova cjelokupna imovina koja je unijeta u obrt i imovina kao fizičke osobe, time da za istu vrijedi ograničenje propisano odredbom čl. 70. Ovršnog zakona kao i za sve fizičke osobe;

III/. Stečajni upravitelj u obvezi je zastupati dužnika pojedinca (obrtnika) nad kojim je otvoren stečajni postupak kao zakonski zastupnik u svim postupcima koji se odnose na uvećanje ili umanjenje imovine dužnika pojedinca kao obrtnika i kao fizičke osobe.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 10. listopada 2012.

NASTAVAK POSTUPKA OVRHE

Smrt ovršenika

(Čl. 139. st. 4. Zakona o nasljeđivanju – NN. 48/03; 163/03; 35/05)

Ukoliko ovršenik umre tijekom ovršnog postupka, tada nije nužno da se ovršni postupak nastavi na teret svih nasljednika pokojnog ovršenika.

„Prema navedenom, postoji pravni slijed između prvotne pokojne ovršenice S. P., sada pokojne M. O. i njenih nasljednica, ovdje žaliteljica, radi čega je prvostupanjski sud, pozivom na odgovarajuće procesnopravne odredbe ZPP-a i OZ-a, odredio prekid, a ujedno i nastavak postupka u ovoj ovršnoj stvari u odnosu prema nasljednicima pok. M. O., kao pravne sljednice S. P., a čiji su nasljednice, između ostaloga, ovdje žaliteljice. Žaliteljice mogu, s razlogom, ukazivati da su, uz njih, za dugove prvotne ovršenice odgovorni i drugi nasljednici, međutim, prema odredbi čl. 139. st.

4 ZN-a, kada ima više nasljednika oni odgovaraju solidarno za ostaviteljeve dugove, tako da se i ovaj ovršni postupak ne mora nužno nastaviti na teret svih nasljednika prvotne ovršenice (međutim, kako je navedeno, vrijedi ograničenje odgovornosti pojedinih nasljednika, do visine vrijednosti njihovog nasljednog dijela – međutim, ovdje se radi o naplati malog novčanog iznosa, kako u odnosu na glavnica, tako i u odnosu na ostale pripadnosti).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4579/13-2 od 03. siječnja 2014.

OBUSTAVA OVRHE

Nemogućnost provedbe rješenja o ovrsi

(Čl. 136. st. 3. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ukoliko ovrhovoditelj nije bio nazočan ponovnom pokušaju pljenidbe pokretnina ovršenika na kojem nisu nađene stvari koje mogu biti predmet ovrhe, tada se ovrhovoditelja o nemogućnosti provedbe rješenja o ovrsi obavještava dostavom rješenja o obustavi ovrhe.

„Kako se ovrhovoditelj ukoliko nije bio nazočan ponovnom pokušaju pljenidbe na kojem nisu nađene stvari koje mogu biti predmet ovrhe o istome ne obavještava, to je notorno da rješenje o obustavi ovrhe koje je sud dužan donijeti u takvom slučaju temeljem čl. 136. st. 3. OZ-a ima značaj za ovrhovoditelja saznanja o nemogućnosti provedbe rješenja o ovrsi u smislu čl. 5. st. 4. OZ-a. Prema tome, ovrhovoditelj je u tijeku ovršnog postupka koji je vođen kod naslovnog suda pod brojem Ovr.__/05 predložio novo sredstvo i predmet ovrhe donošenjem rješenja o ovrsi na mirovini ovršenika, a ovo temeljem pravomoćnog rješenja o ovrsi na

temelju vjerodostojne isprave broj Ovr. ___/05-2 od 08. veljače 2005.g. istog suda kojim je ovršeniku naloženo da ovrhovoditelju namiri tražbinu zajedno sa troškovima u roku od 8 dana, pa kako se citirano pravomoćno rješenje kojim je određena ovrha na pokretninama doista nije moglo provesti jer je i ponovni pokušaj pljenidbe ovršenika ostao bezuspješan, to je sud bio dužan, a kako su za obustavu ovrhe određene prijašnjim rješenjem bili ispunjeni zakonom predviđeni razlozi (čl. 136. st. 3. OZ-a) obustaviti ovrhu određenu tim prijašnjim rješenjem, što je prvostupanjski sud ispravno i učinio, ali je isto tako bio dužan i odlučiti o prijedlogu ovršenika za promjenu sredstava i predmeta ovrhe, jer su za navedeno bili ispunjeni svi zakonski uvjeti.“

Županijski sud u Varaždinu 12 Gž.4820/11-2 od 11. travnja 2012.

OBUSTAVA OVRHE

Neplaćanje predujma

(Čl. 87. st. 1. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Sud nije ovlašten obustaviti ovrhu ukoliko ovrhovoditelj nije platio predujam za provođenje građevinskog vještačenja radi procjene vrijednosti nekretnine.

„Prvostupanjski sud je obustavio ovrhu iz razloga što ovrhovoditelj nije u određenom roku platio predujam za vještačenje, pozivajući se na odredbu čl. 14. st. 2. OZ-a. Ako u roku ne budu predujmljeni troškovi o kojima ovisi poduzimanje neke radnje o kojoj ne ovisi provedba ovrhe, ta se radnja neće provesti. Dakle, sud je ovlašten obustaviti ovrhu samo ako ovrhovoditelj ne predujmi troškove u roku koji sud odredi, a bez toga se ovrha ne može provesti. Način utvrđivanja vrijednosti nekretnine u

postupku ovrhe normiran je odredbom čl. 87. OZ-a, na koju odredbu i ovrhovoditelj upućuje u žalbi. Vrijednost nekretnine u smislu st. 1. te odredbe sud utvrđuje zaključkom po slobodnoj ocjeni nakon održanog ročišta na kojem će strankama biti omogućeno da se o tome izjasne, te da prilože odgovarajuće pisane dokaze. Podatke o stanju na tržištu nekretnina sud može zatražiti i od porezne uprave, ako ocijeni da je to potrebno. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 87. st. 1. OZ-a prvostupanjski sud nije bio ovlašten obustaviti ovrhu zbog neplaćanja predujma za provođenje građevinskog vještačenja, budući da se radi o troškovima o kojima ne ovisi provedba ovrhe jer se i bez poduzimanja te radnje ovrha može provesti. U takvom slučaju jedina je posljedica da se navedeni dokaz neće provesti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2400/13-2 od 17. svibnja 2013.

OBUSTAVA OVRHE

Obustava ovrhe na pokretninama

(Čl. 67. st. 2. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Sud nije ovlašten obustaviti ovrhu na pokretninama ovršenika ako ovrhovoditelj nije naznačio mjesto gdje se iste nalaze.

„Naime, prvostupanjski sud smatra da bez dostave podatka o adresi na kojoj se nalaze ovršeničine pokretnine ovrhu nije moguće provesti. Prvostupanjski sud valja upozoriti da je ovrhovoditelj ovlašten u smislu odredbe čl. 127. st. 1. OZ-a predložiti da sud donese rješenje o ovrsi na pokretninama, ne naznačujući mjesto gdje se one nalaze, u kojem slučaju je za odlučivanje o takvom prijedlogu, prema st. 2. iste odredbe, nadležan

sud na čijem području se nalazi prebivalište, odnosno boravište ovršenika fizičke osobe, odnosno sjedište ovršenika pravne osobe, a rješenje o ovrsi ovrhovoditelj može prema st. 3. iste odredbe podnijeti svakom stvarno nadležnom sudu na čijem području se nalaze ovršenikove pokretnine s prijedlogom da taj sud provede ovrhu. Ovakav način odlučivanja o ovrsi i provođenje ovrhe u pravnoj teoriji se naziva „leteća ovrha“. U slučaju kada je poznato (naznačeno) mjesto gdje se pokretnine nalaze, o prijedlogu za ovrhu odlučuje sud na čijem se području pokretnine nalaze, koji sud i provodi ovrhu, sukladno odredbi čl. 126. st. 1. OZ-a. Prema tome, okolnost da ovrhovoditelj nije naznačio mjesto na kojem se pokretnine nalaze ne može biti razlog za obustavu postupka u smislu odredbe čl. 67. st. 2. OZ-a, pa je pobijano rješenje očigledno posljedica pogrešne primjene odredaba Ovršnog zakona.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1144/13 od 15. svibnja 2013.

OBUSTAVA OVRHE

Ovršenik u likvidaciji

(Čl. 67. st. 2. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Činjenica da je ovršenik u likvidaciji, ne predstavlja razlog za obustavu ovršnog postupka.

„Osnovani su žalbeni navodi ovrhovoditelja da okolnost da se nad ovršenikom provodi likvidacijski postupak sam po sebi nije razlog za obustavu ovršnog postupka, te da je prvostupanjski sud iz tog razloga obustavivši ovrhu pogrešno primijenio materijalno pravo, konkretno odredbu čl. 67. st.2. OZ-a. Naime, donošenjem odluke osnivača ovršenika o prestanku ovršenika, te samim provođenjem likvidacijskog postupka nije

došlo do prestanka ovršenika kao pravne osoba, a po ocjeni ovog suda, sama činjenica da je ovršenik u likvidaciji, nema nikakav značaj za tijek i rezultat ovršnog postupka. Na izneseno materijalno pravno stajalište prvenstveno upućuje odredba čl. 374. st.1. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ br. 111/93., 34/99., 121/99. – vjerodostojno tumačenje, 52/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03., 107/07., 146/08., 137/09., 152/11. – pročišćeni tekst, 111/12. i 68/13 – u daljnjem tekstu:ZTD) prema kojoj su likvidatori u postupku likvidacije trgovačkog društva dužni okončati poslove koji su u tijeku, naplatiti tražbine, unovčiti imovinu društva i podmiriti vjerovnike, te daljnje odredbe ZTD koje se na odgovarajući način primjenjuju na likvidaciju društva sukladno odredbi čl.472. ZTD.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2156/13-2 od 28. kolovoza 2013.

OBUSTAVA OVRHE

Pretpostavke za obustavu ovrhe

(Čl. 180.a Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ovršni postupak će se obustaviti u smislu odredbe čl. 180.a Ovršnog zakona samo u slučaju ako su kumulativno ispunjene zakonske pretpostavke, odnosno ako ovrhovoditelj u roku od godinu dana nije predložio izmjenu sredstava i predmeta ovrhe i u tom roku nije namiren u skladu s rješenjem o ovrsi, time da je navedene pretpostavke prvostupanjski sud dužan utvrditi tijekom ovršnog postupka.

„Obzirom na sadržaj odredbe čl.180.a st.4. OZ-a pretpostavke za obustavu ovrhe su da ovrhovoditelj ne bude namiren u skladu s rješenjem o ovrsi u roku od godinu i ako ovrhovoditelj u tom roku ne predloži izmjenu sredstava i predmeta ovrhe. U konkretnom slučaju nije sporno da ovrhovoditelj nije u roku godinu računajući od dana dostave rješenja o ovrsi Financijskoj agenciji, Podružnica Varaždin, podnio prijedlog za promjenu sredstva i predmeta ovrhe, dok drugu pretpostavku koja mora biti kumulativno ispunjena s ovom prethodno navedenom, prvostupanjski sud nije niti utvrđivao, niti ista proizlazi iz stanja spisa, a niti je prvostupanjski sud u pobijanom rješenju iznio valjane razloge zbog kojih smatra da je ostvarena i ta zakonske pretpostavke za obustavu ovrhe. Činjenica da ovrhovoditelj u roku od godinu dana od dostave rješenja o ovrsi FINi nije obavijestio sud da li je namiren, a na kojoj prvostupanjski sud očito temelji svoje stajalište o ispunjenju zakonskih pretpostavki za obustavu ovrhe, nije činjenica iz koje bi se mogao izvesti nedvojbeni zaključak, da ovrhovoditelj nije namiren.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.550/13-2 od 10. rujna 2013.

OVRHA NA NEKRETNINI

Ovrha na nekretnini je nedopustiva ukoliko je treća osoba prije nego je pokrenuta ovrha na nekretnini, kupila nekretninu na kojoj se provodi ovrha i istu posjeduje, iako se nije uknjižila kao vlasnik te nekretnine u zemljišne knjige, ukoliko izjavi prigovor na rješenje o ovrsi (prigovor treće osobe).

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

GEOMETRIJSKA DIOBA NEKRETNINE

Nemogućnost provedbe geometrijske diobe

(Čl. 50. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Nemoguća je geometrijska dioba stana koji se nalazi u višestambenoj zgradi, te u kojoj isti predstavlja samo jedan posebni dio nekretnine koji je neodvojivo povezan s odgovarajućim suvlasničkim dijelom cijele nekretnine, ukoliko se ne mogu dobiti dvije zasebne nekretnine uspostavom etažnog vlasništva.

„Ovdje valja napomenuti da uspostava etažnog vlasništva, dakle formiranje posebnih dijelova od suvlasničke nekretnine nije jedan od načina razvrgnuća zajednice nekretnina na koji sud može provesti razvrgnuće, već se radi o sporazumu stranaka umjesto diobe kako to jasno proizlazi iz odredbe čl. 53. ZV-a, koji pored toga mora biti moguć i dopušten. Prednje znači da etažiranje nikako nije istovjetno geometrijskoj diobi, jer geometrijska dioba znači takvu diobu koja se može provesti „povlačenjem“ crte na katastarskom planu tako da se od jedne zemljišne čestice stvaraju nove, koje kao takove tada u cijelosti pripadaju pojedinom dotadašnjem suvlasniku. Prema tome, geometrijska dioba stana koji se nalazi u višestambenoj zgradi u kojoj isti predstavlja samo jedan posebni dio nekretnine koji je neodvojivo povezan s odgovarajućim suvlasničkim dijelom cijele nekretnine na kojem je uspostavljeno, apsolutno je nemoguća, jer kako je rečeno geometrijskom se diobom dobivaju potpuno zasebne nekretnine, a ne dvije zasebne uporabne cjeline na istoj i dalje suvlasničkoj nekretnini, već bi se taj posebni dio nekretnine – stan (etaža) eventualno ukoliko je u istom moguće dobiti dvije samostalne uporabne cjeline mogao između suvlasnika koji su suvlasnici na tom posebnom djelu (kao što su to stranke u ovom postupku) razvrgnuti jedino uspostavom etažnog vlasništva, a ovakav način razvrgnuća ne provodi sud već

suvlasnici suglasno. U ovom postupku protustranka se protivi bilo kakovom razvrgnuću, pa prema tome nikakvo građevinsko vještačenje nije ni bilo potrebno, obzirom već iz samog zakona proizlazi da geometrijsku diobu stana koji je posebni dio (etaža) suvlasničke nekretnine, (ali ne samo suvlasnika na tome posebnom djelu) nije moguće provesti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4879/11-2 od 3. studenog 2011.

PRODAJA NEKRETNINE

Prodaja nekretnina stranom državljaninu

(Čl. 358a. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Ukoliko je ovršni sud na dražbi stranom državljaninu prodao nekretninu koja predstavlja poljoprivredno zemljište, tada je takva radnja suda ništava, time da se isto može otkloniti samo poništenjem prodaje nekretnine ovrhovoditelju.

„Prvostupanjski sud je pobijano rješenje utemeljio na primjeni odredbe čl. 358a. ZV-a u smislu koje odredbe strani državljani i strane pravne osobe, pa i one iz država članica Europske unije, ne mogu stjecati pravo vlasništva na poljoprivrednom zemljištu u RH i na zaštićenim dijelovima prirode. Prvostupanjski sud je utvrdio da je nekretnina čkbr. ___ iz zk.ul. ___ k.o. Č. poljoprivredno zemljište (temeljem sadržaja dopisa Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša V. županije od 29. srpnja 2011.g.; Klasa _____, Ur.br. _____) i da se nalazi izvan granica građevinskog područja radi čega je prodaja nekretnine strancu (ovrhovoditelju) nezakonita. Naim, prvostupanjski sud je, što je pogrešno, utvrdio tek nakon izvršene prodaje predmetne

nekretnine ovrhovoditelju, koji je stranac, državljanin zemlje članice EU, da je predmetna nekretnina poljoprivredno zemljište i da stranci (fizičke osobe, pa bili oni i državljani članice EU) nemaju pravo (još) stjecati pravo vlasništva poljoprivrednog zemljišta (temeljem kupnje). Jasno je da se navedeni materijalnopравни režim iz materijalnopравnih odredbi na koje se prvostupanjski sud poziva (čl. 358a. u vezi čl. 354.-358. ZV-a), odnosi i na mogućnost stjecanja nekretnina prodajom po državnom tijelu – sudu, putem javne dražbe. Za navedeno utvrđenje (da je predmetno zemljište poljoprivredno) dovoljan je dokaz njegova službena katastarska evidencija (radi se o čestici upisanoj kao usjek (129 m²) odnosno voćnjak (1910 m²), a prema uvjerenju Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša V. županije klasa: _____, Ur.br. _____ od 29. srpnja 2011.g. nalazi se izvan granica građevinskog područja, radi čega očito predstavlja poljoprivredno zemljište u smislu odredbe čl. 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN. 152/08, 21/10 i 63/11). Iz navedenog razloga, prodaja kojom je prvostupanjski sud predmetnu nekretninu prodao strancu protivna je kogentnom zakonskom propisu, dakle radi se o materijalnopravnoj ništavosti te sudske radnje (prodaje) i postupanju protivno zakonu, a u konkretnom slučaju navedena nezakonitost može se otkloniti jedino poništenjem prodaje nekretnine ovrhovoditelju, koji kao stranac ne može biti kupac poljoprivrednog zemljišta u RH.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5129/11-2 od 22. veljače 2012.

OVPHA RADI ISPRAŽNENJA I PREDAJE NEKRETNINE

Ovršenik ponovno u posjedu nekretnine nakon provedbe ovrhe

(Čl. 225. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ukoliko ovršenik nakon što je provedena ovrha ispražnjenjem i predajom nekretnine, ponovno uđe u posjed te nekretnine, tada ovrhovoditelj ne može provesti ovrhu na temelju iste ovršne isprave, već je ovlašten pokrenuti novi parnični postupak u kojem će ishoditi novu ovršnu ispravu ili ima pravo na institut samopomoći u okviru zaštite posjeda.

„Prvostupanjski sud zauzeto pravno stajalište, kojim odbija prijedlog ovrhovoditelja, obrazlaže na način da je predmetna ovrha (u kojoj je ovrhovoditelj uveden u posjed nekretnine) provedena u cijelosti u smislu odredbi čl.226. i čl.227. OZ-a, što je konstatirano rješenjem od 08. rujna 2008.g. Nadalje prvostupanjski sud obrazlaže zauzeti stav da ovrha radi uspostavljanja prijašnjeg stanja u smislu odredbe čl.234. OZ-a predstavlja ovrhu radi ostvarenja potraživanja na radnju, trpljenje ili nečinjenje (čl.230. – 236. OZ-a), a ne ovrhu radi ispražnjenja i predaje nekretnine (čl.225. – 229. OZ-a) o kojoj je riječ u ovom predmetu. Zaključno u tom smislu prvostupanjski sud obrazlaže da i provedba ovrhe iz čl.234. OZ-a se također konzumira jednokratno u ovršnom postupku a izuzetak predstavlja jedino ovrha radi ponovnog smetanja posjeda iz čl.235. OZ-a pa ukoliko je ovršenik nakon provedbe ovrhe ispražnjenjem i predajom nekretnine ponovno ušao u sporni poslovni prostor tada nema mjesta ponovnom provođenju ovrhe na temelju iste ovršne isprave već ovrhovoditelju na raspolaganju stoje druga pravna sredstva kojima može štititi svoje vlasništvo (pokretanje nove parnice u kojoj će ishoditi novu ovršnu ispravu ili pak institut samopomoći u okviru zaštite posjeda).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2359/13-2 od 13. siječnja 2014.

PREDAJA POKRETNINA – KNJIŽICA VOZILA

Knjižica vozila kao javna isprava

(Čl. 230. st. 3. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13)

Iako je knjižica vozila javna isprava koju izdaje nadležno tijelo i kojom se dokazuje između ostalog i vlasništvo određenog vozila, dozvoljeno je dokazivati da su u javnoj ispravi neistinito utvrđene činjenice.

„Prvostupanjski sud osnovano se pozvao na odredbu čl.116. st.1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 dalje: ZV) kojim je propisano da se vlasništvo pokretne stvari stječe predajom te stvari stjecatelju u samostalni posjed na temelju valjano očitovane volje dotadašnjeg vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja ako zakonom nije određeno drugačije. Kako je sud utvrdio da je I. D. ml. bio vlasnik predmetne pokretne stvari u trenutku njezine prodaje ovdje tuženiku, a istu je naslijedio po ocu I. D. st., to je pravilno primijenio prethodno citiranu zakonsku odredbu jer se vlasništvo na pokretnoj stvari temeljem pravnog posla, za čiju valjanost nije propisana nikakva posebna forma pa ni pismeni oblik, stječe predajom te stvari u posjed stjecatelja. Sama registracija priključnog vozila na ime ovdje tužitelja, a ne na ime prodavaoca odnosno nakon njega tuženika kao stjecatelja nije sukladno ZV-u pretpostavka prijenosa prava vlasništva jer vlasnik vozila ne mora biti osoba na čije je ime on registriran i na čije ime glasi knjižica vozila i prometna dozvola (tako VS RH Rev-3502/94 od 29. siječnja 1998.g.). Žalbena tvrdnja da tuženik nije bio u dobroj vjeri prilikom predaje mu u posjed sporne pokretnine jer je uvidom u knjižicu vozila morao vidjeti da vozilo pripada ovdje tužitelju, također nije osnovana jer iako je knjižica vozila javna isprava koju izdaje nadležno tijelo i kojom se dokazuje vlasništvo određenog vozila, njegove tehničke osobine i karakteristike i u

kojem se bilježe promjene o vlasništvu vozila, dozvoljeno je dokazivati da su u javnoj ispravi neistinito utvrđene činjenice sukladno čl.230. st.3 ZPP-a a što je tijekom ovog postupka tuženik ujedno protutužitelj i dokazao.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5326/12-2 od 14. svibnja 2013.

OVRHA RADI DIOBE ZAJEDNIČKE STVARI

Postupak prisilnog ostvarenja tražbine

(Čl. 248. Ovršnog zakona – NN. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Postupak diobe zajedničke stvari predstavlja postupak prisilnog ostvarenja određene tražbine, zbog čega se u istom primjenjuju odredbe Ovršnog zakona koje normiraju prisilno ostvarenje tražbine na pokretnini.

„Imajući dakle u vidu da je postupak diobe zajedničke stvari, kao što je to ranije naglašeno, postupak prisilnog ostvarenja određene tražbine, to je potpuno osnovano odredbom čl. 248. OZ-a određena primjena odredbi OZ-a koje normiraju prisilno ostvarenje tražbine na pokretnini, pogotovo u situaciji na koju ukazuje ovrhovoditeljica u odgovoru na žalbu – da ovršne stranke nisu postigle nikakav sporazum u pogledu niti jednog pitanja vezanog uz diobu, niti je ovrhovoditeljici omogućen (su)posjed predmetnog vozila.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1865/11-2 od 15. travnja 2011.

OVRHA NA POKRETNINI

Nedopušten ovršni prijedlog

(Čl. 35. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00 – odluka USRH; 173/03; 194/03- ispr.; 151/04; 88/05; 121/05; 67/08)

Ovršni sud nije ovlašten odbaciti ovršni prijedlog ukoliko ovrhovoditelj u istome ne navede zasnivanje založnog prava na osobnom automobilu koji je predmet ovrhe.

„Po ocjeni ovoga suda osnovano ovrhovoditelj u žalbi navodi da je prvostupanjski sud neosnovano odbacio ovršni prijedlog, nalazeći bitnu manjkavost u ovršnom prijedlogu u činjenici da ovrhovoditelj u prijedlogu nije spomenuo zasnivanje založnog prava na predmetnom osobnom automobilu, iako Ovršni zakon u nabrojanju ovršnih radnji koje ovrhovoditelj treba spomenuti (obuhvatiti) ovršnim prijedlogom, ne navodi i predlaganje zasnivanja zakonskog založnog prava. Prema tome, prvostupanjski sud na ekstenzivni način i analogno primjenjuje odredbu čl. 146. u vezi čl. 87. i čl. 35. st. 1. i 2. OZ-a, odnosno primjenjuje na analogni način odredbe OZ-a koje se odnose na provođenje ovrhe na nekretnini (kod ovrhe na nekretnini čl. 75. OZ-a izričito je navedeno da u ovršne radnje spada i provođenje zabilježbi u zemljišnoj knjizi, što se u smislu čl. 79. OZ-a provodi po službenoj dužnosti). Obzirom na izričito i potpuno navođenje ovršnih radnji koje trebaju biti navedene u ovršnom prijedlogu, uz jasno određenje posljedice za propust u navođenju radnji u prijedlogu (čl. 129. st. 1. i 2. u vezi čl. 4. OZ-a) koji se sastoji u odbacivanju ovršnog prijedloga po sudu, bez pozivanja ovrhovoditelja na ispravak ili dopunu, pri nabrojanju ovršni radnji pri ovrsi na pokretninama, i prema stanju zakonskog reguliranja specifične ovrhe na motornom vozilu, u kojem se ne spominju (čl. 133j. do čl. 143m. OZ-a) bilo kakve daljnje ovršne radnje (koje treba predložiti u ovršnom prijedlogu), neosnovana je analogija s ovrhom na nekretninama. Niti odredba čl. 35. st. 1. OZ-a kojom je navedeno da prijedlog mora sadržavati i druge propisane podatke potrebne za provedbu ovrhe, ne može se tumačiti u smislu na koji to čini

prvostupanjski sud, tj. da se time, uvodi obveza predlagati zasnivanje založnog prava na osobnom automobilu, koju će, međutim, provesti ovršni sud po službenoj dužnosti, primjenom odredbe čl. 143j. st. 2. OZ-a. Po ocjeni ovoga suda, ovrhovoditelj je izvršio svoju zakonsku obvezu glede urednosti i potpunosti ovršnog prijedloga time što je nabrojao sve radnje u provođenju ovrhe u ovršnom prijedlogu, kako su propisane čl. 121. st. 1. OZ-a, a osim toga, u ovršnom prijedlogu priložio je i uvjerenje nadležne Policijske uprave da je predmetni teretni automobil registriran na ime ovršenika, čime je ostvarena mogućnost prvostupanjskom sudu za provođenje ovrhe sukladno čl. 143j. st. 1., 2. i 4. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4907/11-2 od 12. siječnja 2012.

OVRHA NA POKRETNINAMA OVRŠENIKA

Izvadak iz evidencije policijske uprave o vlasništvu na motornom vozilu

(Čl. 143. j st. 1. Ovršnog zakona - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08; 57/11; 148/11 i 25/13 -)

Izvadak iz evidencije policijske uprave o vlasništvu ovršenika na motornom vozilu može biti priložen u originalu ili preslici.

„Odredbom čl. 143.j st. 1. Ovršnog zakona (ali niti bilo kojom drugom odredbom) nije određeno da izvadak iz evidencije policijske uprave o vlasništvu ovršenika na motornom vozilu mora biti priložen u originalu ili ovjerenom preslici. U prilog takvom zaključku, valja dodati da Ovršni zakon u određenim situacijama izričito propisuje obvezu stranke da isprave dostavi u originalu ili ovjerenom preslici, pa je tako, primjerice, u čl. 33. st. 1. OZ-a propisano da ako se prijedlog za ovrhu podnosi sudu koji o tražbini nije odlučivao u prvom stupnju, uz prijedlog se podnosi ovršna isprava u

izvorniku ili ovjerovljenom prijepisu, na koju je stavljena potvrda ovršnosti, odnosno vjerodostojna isprava. Stoga u konkretnoj situaciji valja na odgovarajući način primijeniti odredbe Zakona o parničnom postupku (primjenom čl. 19. st. 1. OZ-a), konkretno odredbu čl. 108. st. 1. ZPP-a, prema kojoj se isprave koje se prilažu podnesku (u konkretnom slučaju prijedlogu za ovrhu) podnose u izvorniku ili prijepisu, na koji način stranka nije dužna isprave koje prilaže podnesku podnijeti u izvorniku (odnosno ovjerovljenom prijepisu).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2477/12-2 od 06. srpnja 2012.

OVRHA NA POKRETNINAMA

Ponovni popis i procjena zaplijenjenih pokretnina

(Čl. 139. Ovršnog zakona – NN. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ukoliko su pokretnine ovršenika zaplijenjene povodom prijedloga jednog ovrhovoditelja, tada se ne može provesti poseban postupak ovrhe na istim pokretninama radi namirenja druge tražbine istog ili drugog ovrhovoditelja, pa se u tom slučaju neće obaviti niti ponovni popis i procjena tih pokretnina, ali će se ostvarenje prava tog ovrhovoditelja osigurati zabilješkom na samom zapisniku o obavljenom pljenidbenom popisu i procjeni.

„Prilikom pokušaja pljenidbe provedene 12. travnja 2010. g. sudski ovršitelj je utvrdio da nema pokretnina koje mogu biti predmet ovrhe, da bi 14. prosinca 2010.g. utvrdio da su pokretnine koje su zatečene u kući ovršenika već popisane u predmetu br. Ovr. ___/10, pa je prije svega, potpuno nejasno kako pokretnine koje su zatečene 14. prosinca 2010.g. nisu zatečene prilikom ranijeg pokušaja pljenidbe. Osim toga, ukoliko su

pokretnine ovršenika već popisane u predmetu br. Ovr. _/10, što bi se moglo zaključiti iz zapisnika od 14. prosinca 2010.g., u tom slučaju primjenjuje se odredba čl. 139. OZ-a kojom je određeno da se u slučaju kada se nakon pljenidbenog popisa odredi ovrha na zaplijenjenim pokretninama radi naplata druge tražbine istog ili drugog ovrhovoditelja, neće obaviti ponovni popis i procjena tih pokretnina, nego će se u nastavku zapisnika samo zabilježiti podaci iz kasnijeg rješenja o ovrsi. Dakle, ukoliko su pokretnine ovršenika zaplijenjene povodom prijedloga jednog ovrhovoditelja, ne može se provesti poseban postupak ovrhe na istim pokretninama radi namirenja druge tražbine istog ili drugog ovrhovoditelja, pa se u tom slučaju neće obaviti niti ponovni popis i procjena tih pokretnina, ali će se ostvarenje prava tog ovrhovoditelja osigurati zabilješkom na samom zapisniku o obavljenom pljenidbenom popisu i procjeni. Prema tome, obzirom na sadržaj zapisnika o pljenidbenom popisu i procjeni od 14. prosinca 2010.g. ne može se smatrati da niti pri ponovnoj pljenidbi nisu nađene stvari koje mogu biti predmet ovrhe, pa nije niti bilo osnove za obustavu ovrhe u smislu odredbe čl. 136. st. 3. OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1692/10-2 od 8. veljače 2011.

IZUZEĆE POKRETNINA OD OVRHE

Ovlaštenje ovršenika da se pozove na izuzeće predmeta od ovrhe

(Čl. 128. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08 –)

Na izuzeće pokretnina koje su izuzete od ovrhe u smislu odredbe čl. 128. st. 1. Ovršnog zakona sud ne pazi po službenoj dužnosti, a ovršenik se na izuzeće predmeta ovrhe može pozvati najkasnije u žalbi protiv rješenja o ovrsi, ukoliko su pokretnine

individualizirane u rješenju o ovrsi, odnosno u roku od 8 dana od dana saznanja da se ovrha provodi na predmetu koji je izuzet od ovrhe.

„Odredba čl.128.stav.1.toč.1. OZ-a normira tzv. relativno izuzeće predmeta ovrhe, što znači da sud ne pazi po službenoj dužnosti na njihovo izuzeće, pa navodi da ne mogu biti predmeti ovrhe – između ostalog – namještaj i druge stvari koje služe za zadovoljenje potreba domaćinstva ako su nužni ovršeniku i članovima njegovog domaćinstva s obzirom na uobičajene uvjete života njegove društvene okoline. Nadalje valja navesti da se na razloge zbog kojih su neki predmeti izuzeti od ovrhe ovršenik može pozvati najkasnije u žalbi protiv rješenja o ovrsi (odredba čl. 46.stav.1.toč.6. u vezi sa čl.46.stav.5. OZ-a) ukoliko su pokretnine već individualizirane u samom rješenju o ovrsi, u suprotnom, ukoliko u rješenju o ovrsi pokretnine na kojima je određena ovrha nisu taksativno nabrojene (kao u konkretnom slučaju), ovršenik odnosni prigovor može podnijeti u roku od 8 dana od dana saznanja da se ovrha provodi na predmetu koji je izuzet od ovrhe. Imajući u vidu da su u konkretnom slučaju dosuđene pokretnine popisane i procijenjene na vanjskom uredovanju održanom u nazočnosti punomoćnika ovršenice dana 13. lipnja 2013.g. (odnosni zapisnik na listovima 93-94 spisa) a da je ovršenica prigovor iznijela prvi puta tek na javnoj dražbi dana 28. lipnja 2013.g. (potom i u pisanom podnesku od 01.07.2013.g.) to je bez dvojbe navedeni prigovor izvan zakonom propisanog roka pa ga je sud prvog stupnja pravilno ocijenio neosnovanim iako je svoje stajalište obrazložio drugačijim razlozima.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5731/13-2 od 18. veljače 2014.

OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA GRADA

Odgoda ovrhe

(Čl. 204. st. 2. Ovršnog zakona – NN. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ukoliko ovršenik – država, općina, grad ili županija traži odgodu ovrhe zbog toga što u proračunu nema dovoljno sredstva za plaćanje tražbine, sud je dužan, ako utvrdi osnovanost takvog prigovora, rješenjem odrediti iznose do kojih se u određenim razmacima može provoditi ovrha radi naplate potraživanja ovrhovoditelja ali na način da tako određenom ovrhom ne dovodi u pitanje obavljanje osnovnih zadaća ovršenika.

„Naime, Ovršni zakon sadrži posebne odredbe o ovrsi na imovini pravnih osoba a posebice o opsegu ovrhe na novčanim sredstvima na računu države, općina, gradova i županija kod banaka i na kunskoj protuvrijednosti deviznih sredstava koja oni imaju na deviznom računu. Iako je čl. 204. st. 1. OZ-a propisano da se ovrha radi ostvarenja novčane tražbine prema pravnoj osobi može provesti na svim sredstvima na njezinim računima kod banke, st. 2. iste zakonske odredbe propisuje se da se ovrha na novčanim sredstvima na računu države, općine, gradova i županija kod banaka te na kunskoj vrijednosti deviznih sredstava koje te osobe imaju na deviznom računu, ne može odrediti ako su ta sredstva nužna za obavljanje osnovnih zadaća tih pravnih osoba. Ovršenik u ovom postupku je Grad V. te je prvostupanjski sud morao imati u vidu odredbu čl. 204. st. 2. OZ-a obzirom da je uz žalbu ovršenik stavio i prijedlog za odgodu ovrhe, navodeći da u proračunu ovršenika nema sredstava predviđenih za plaćanje dužne tražbine. Prednje nije razlog za odgodu ovrhe, već se takovi navodi moraju smatrati prigovorom u smislu čl. 204. st. 4. OZ-a, odnosno razlogom o kojem je sud dužan voditi računa prilikom samog donošenja rješenja o ovrsi, pa je sud i bio dužan postupiti prema odredbi čl. 204. st. 4. i 5. OZ-a. Navedena odredba čl. 204. st. 4. i 5. OZ-a propisuje da će sud na prigovor pravne osobe odnosno tijela iz st. 2. i 3.

istog članka saslušati stranke a po potrebi provesti i druge dokaze o okolnostima o kojima zavisi primjena odredaba st. 2. i 3. istog članka, te će nakon ovih provjera sud rješenjem odrediti iznose do kojih se u određenim razmacima može provoditi ovrha radi naplate tražbine ovrhovoditelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1236/10-2 od 14. veljače 2011.

PROVEDBA OVRHE NA TRAŽBINI PO RAČUNU BANKE I DRUGE PRAVNE OSOBE KOJA OBAVLJA POSLOVE PLATNOG PROMETA

Prilikom provedbe ovrhe na tražbini po računu banke i druge pravne osobe koja obavlja poslove platnog prometa od 01. siječnja 2011. g. primjenjuje se Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima na sve ovršne postupke koji su u tijeku bez obzira kada su pokrenuti, iz kojih razloga ne dolazi do obustave ovrhe zbog toga što ovrhovoditelj nije namiren u roku od godine dana od dostave rješenja o ovrsi banci.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. studenog 2013.

OVRHA NA PLAĆI RADI NAPLATE BUDUĆI OBROKA UZDRŽAVANJA MALOLJETNOG DJETETA

Ukoliko obveznik plaćanja uzdržavanja ne postupi po pravomoćnoj ovršnoj presudi kojom je ta obveza utvrđena, ovlaštenik uzdržavanja ovlašten je u ovršnom postupku, temeljem

navedene presude tražiti donošenje rješenja o ovrsi kojim će sud odrediti ovrhu na plaći ovršenika i za one obroke uzdržavanja koji još nisu dospjeli, budući da se radi o mjesečnim iznosima koji dopijevaju određenog dana u mjesecu, te će ovršeniku u skladu s rokom ispunjenja svaki mjesec biti naplaćen iznos mjesečnog obroka uzdržavanja.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Rješenje o odgovornosti poslodavca zbog propuštanja obustave i isplate

(Čl. 157. Ovršnog zakona – NN. 57/96, 29/99, 42/00- odluka US RH, 173/03, 194/03- ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08 i 139/10)

Kada sud donosi rješenje o odgovornosti poslodavca zbog propuštanja obustave i isplate dospjelih obroka, tada ne primjenjuje odredbe Ovršnog zakona koje propisuju sadržaj prijedloga za ovrhu i podobnost ovršne isprave za ovrhu, jer se radi o posebnom incidentalnom kognicijskom postupku.

„Razvidno je da je ovrhovoditelj predložio prvostupanjskom sudu da pozove ovršenikovog dužnika da postupi po pravomoćnom i ovršnom rješenju o ovrsi, odnosno da izvijesti o razlozima nemogućnosti ustege plaće ovršenice, dakle da je podnio prijedlog u smislu odredbe čl. 157. OZ-a. Stajalište ovog suda je da se kod donošenja rješenja o odgovornosti poslodavca za propuštenu obustavu i isplatu dospjelih obroka (čl. 157. OZ) ne primjenjuju odredbe Ovršnog zakona koje reguliraju sadržaj prijedloga za ovrhu i podobnost ovršne isprave za ovrhu, jer se radi o posebnom

incidentalnom kognicijskom postupku u okviru ovršnog postupka. Dakle, ne primjenjuju se odredbe čl. 35. st. 3. OZ-a u vezi čl. 33. st. 1. OZ-a, temeljem kojih je sud ovlašten odbaciti rješenjem prijedlog za ovrhu koji ne sadrži sve podatke, konkretno ako uz prijedlog za ovrhu nije podnesena ovršna isprava u izvorniku ili ovjеровljenom prijepisu, na kojoj je stavljena potvrda o ovršnosti.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.3803/11-2 od 5. rujna 2011.

ODGOVORNOST POSLODAVCA

Obrt kao poslodavac

(Čl. 1. Zakona o obrtu – NN. 77/93., 90/96., 102/98., 64/01., 71/01., 49/03., 68/07., 79/07)

Obrt nema svojstvo pravne osobe zbog čega se obrt u odnosu na vlasnika obrta ne smatra njegovim poslodavcem.

„Naime, iz stanja predmeta proizlazi da je donijeto rješenje o ovrsi broj Ovr-___/11 od 19.prosinca 2011.g. kojim je određena ovrha na plaći ovršenika koju prima u vlastitom obrtu xx, S. R. 22, a koje je rješenje postalo pravomoćno dana 24.siječnja 2012.g. Citirano rješenje o ovrsi dostavljeno je navedenom obrtu, kao ovršenikovom dužniku, dana 27.prosinca 2011.g. Zaključkom prvostupanjskom suda od 2.ožujka 2012.g. obavještava se ovršenikov dužnik da je citirano rješenje o ovrsi postalo pravomoćno dana 24.siječnja 2012.g. te da zaplijenjeni dio plaće ovršenika isplaćuje ovrhovoditelju. Tražbina ovrhovoditelja nije bila plaćena. Odredbom čl. 1 Zakona o obrtu (NN broj 49/03-pročišćeni tekst, 68/07 i 79/07) je propisano da je obrt samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti u skladu sa čl. 3 toga Zakona od strane fizičkih osoba sa svrhom postizavanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom,

prometom ili pružanjem usluga na tržištu. Ovo konkretno znači, da obrt nema svojstvo pravne osobe, jer obrt obavlja fizička osoba pa stoga obrt nije u odnosu na ovršenika njegov poslodavac, pa se u konkretnom slučaju ne mogu primijeniti odredbe čl. 177 st. 1 i 2 Ovršnog zakona (NN broj 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 88/05 i 68/08)."

Županijski sud u Varaždinu, Gž.33/14-2 od 21. siječnja 2011.

POSTUPAK OSIGURANJA TRAŽBINE

Primjena Ovršnog zakona

(Čl. 26. st. 3. Ovršnog zakona – NN. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 121/05, 67/08)

Odredbe Ovršnog zakona primjenjuju se na odgovarajući način na postupak radi osiguranja tražbine, u skladu sa smislom i svrhom postupka osiguranja, time da se u postupku osiguranja ne može primijeniti odredba čl. 26. st. 3. Ovršnog zakona.

„Naime, prvostupanjski sud je odbio prijedlog za osiguranje iz razloga što ovršna isprava kojom je utvrđena novčana tražbina nije stekla svojstvo ovršnosti. Na osiguranje tražbine na odgovarajući način se primjenjuju odredbe Ovršnog zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine, sukladno odredbi čl. 253. OZ-a. Prema odredbi čl. 37. st. 5. OZ-a sud neće po službenoj dužnosti odbaciti prijedlog za ovrhu utemeljen na pravomoćnoj sudskoj odluci, sudskoj nagodbi ili javnobilježničkoj ispravi samo zato što na tim ispravama nije bilo potvrde o ovršnosti u vrijeme odlučivanja, odnosno neće odbiti ovršni zahtjev samo zato što tražbina utvrđena tim ispravama nije stekla svojstvo ovršnosti. Iz sadržaja citirane odredbe čl. 37. st. 5. OZ-a proizlazi da u odnosu na određene vrste ovršnih isprava (pravomoćna sudska odluka, sudska nagodba ili javnobilježnička isprava) kod odlučivanja

o prijedlogu za ovrhu sud ne pazi po službenoj dužnosti na to da li na ovršnoj ispravi postoji klauzula ovršnosti i da li je tražbina utvrđena tim ispravama stekla svojstvo ovršivosti. Kako se na osiguranje tražbine na odgovarajući način primjenjuju odredbe Ovršnog zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine, osnovano predlagatelj osiguranja ističe u žalbi da je prvostupanjski sud prilikom odlučivanja o prijedlogu za osiguranje propustio uzeti u obzir odredbu čl. 37. st. 5. OZ-a kojom je izričito određeno da ne pazi po službenoj dužnosti da li na ovršnoj ispravi postoji klauzula ovršnosti i da li je tražbina utvrđena tom ispravom stekla svojstvo ovršivosti i to kada su u pitanju određene vrste ovršnih isprava, među ostalima i pravomoćna sudska odluka, a prijedlog predlagatelja osiguranja se temelji na pravomoćnoj sudskoj odluci donesenoj u kaznenom postupku. Što se tiče primjene odredbe čl. 26. st. 3. OZ-a, valja ukazati da se odredbe Ovršnog zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine na osiguranje tražbine primjenjuju na odgovarajući način, dakle, u skladu sa smislom i svrhom postupka osiguranja, pa se prema ocjeni ovoga suda u konkretnom slučaju ne može primijeniti odredba čl. 26. st. 3. OZ-a, niti se u postupku osiguranja može prvotno odrediti rok za dobrovoljno ispunjenje, a ukoliko protivnica osiguranja ne ispuni tražbinu u zadanom roku, odrediti osiguranje tražbine u skladu s prijedlogom predlagatelja osiguranja, jer se radi o zakonom propisanoj intervenciji suda kojom se nadomješta nedostatak ovršne isprave i koja se može primijeniti samo u postupku ovrhe, odnosno prisilnog ostvarenja tražbine, a ne i u postupku osiguranja.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.5553/11-2 od 1. veljače 2012.

PRAVNI INTERES

Prijedlog za prisilno zasnivanje založnog prava

(Čl. 1. st. 1. Ovršnog zakona – NN. 112/12)

Ukoliko je ovrhovoditelj pokrenuo postupak ovrhe na nekretnini ovršenika, u kojem je provedena ovršna radnja zabilježbe ovrhe u zemljišnim knjigama, smatra se da ovrhovoditelj nema pravni interes i za podnošenje prijedloga kojim traži prisilno zasnivanje založnog prava radi namirenja iste tražbine, temeljeno na identičnoj ovršnoj ispravi i identičnim nekretninama ovršenika.

„Zabilježbom ovrhe, a koja se kao upis (ovršna radnja) provodi po službenoj dužnosti čim sud donese rješenje o ovrsi ovrhovoditelj stječe pravo da svoju tražbinu namiri iz u konkretnom slučaju prodaje nekretnina (pravo na namirenje) i u slučaju da treća osoba kasnije stekne vlasništvo istih (čl.84. st.1 i 2 OZ-a). Osim toga, ovrhovoditelj koji je predložio ovrhu, a nije prije stekao založno pravo, stječe zabilježbom ovrhe pravo da se iz nekretnine namiri prije osobe koja na toj nekretnini kasnije stekne založno pravo ili pravo na namirenje. Nadalje, ovršni postupak je postupak u kojem se stvaraju procesnopravni i materijalnopravni uvjeti za ostvarenje tražbine protiv ovršenika odnosno dužnika tražbine. Činjenica je da osiguranje prisilnim zasnivanjem založnog prava kao uvjet, između ostalog, zahtijeva postojanje ovršne isprave a donošenje rješenja o osiguranju je neovisno od volje protivnika osiguranja. Međutim, isto predstavlja samo osiguranje dakle postupak za zaštitu od ugrožavanja – osujećenja budućeg ostvarenja tražbine predlagatelja osiguranja. Posljedice prisilnog zasnivanja založnog prava na nekretnini i zabilježba ovršivosti tražbine imaju učinak da se ovrha na toj nekretnini može provesti i prema trećoj osobi koja je tu nekretninu kasnije stekla (čl.298. st.1 OZ-a). Dakle može se zaključiti da citirana odredba čl.298. st.1 OZ-a sadrži pretpostavku da postupku ovrhe prethodi postupak osiguranja, a ne obratno kako je to u konkretnom slučaju. Nedvojbeno je da je takva zakonska regulacija posljedica i ispravne pravne logike obzirom na stupanj pravne zaštite koje daju ti postupci, budući ovrha ima za posljedicu ostvarenje tražbine, a prisilno zasnivanje založnog prava ima za posljedicu osiguranje tražbine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.994/13-2 od 18. rujna 2013.

ODGOVORNOST OBRTNIKA

Imovina kojom obrtnik odgovara za dugove

(Čl. 21. Zakona o obrtu – NN. 77/93; 90/96; 64/01; 71/01; - ispravak, 49/03- pročišćeni tekst, 68/07 i 79/07 – ispravak)

Neosnovano je pozivanje protivnika osiguranja na odredbu čl. 21. st. 1. Zakona o obrtu nakon 15. srpnja 2010. godine, budući je ista ukinuta Odlukom Ustavnog suda RH br. U-I-2771/2008 od 17. ožujka 2010.g.,

„Pobijajući prvostupanjsko rješenje protivnik osiguranja u žalbi ističe da je prema prijedlogu predlagatelja osiguranja određeno osiguranje za novčanu tražbinu koja proizlazi iz obavljanja ugostiteljskog obrta, pa smatra da je prvostupanjski sud u konkretnom slučaju propustio primijeniti mjerodavno materijalno pravo sadržano u odredbi čl. 21. Zakona o obrtu, kojom odredbom je određeno da porezni obveznik za obveze koje nastaju u obavljanju obrta odgovara cjelokupnom unesenom imovinom koja je potrebna za obavljanje obrta, a ne može biti sporno da nekretnina na kojoj je određeno osiguranje predstavlja imovinu žalitelja koja nema nikakve veze sa obavljanjem ugostiteljskog obrta i koja nije unesena u popis imovine koja bi bila potrebna za obavljanje obrta. U odnosu na žalbene navode protivnika osiguranja kojima se poziva na odredbu čl. 21. Zakona o obrtu, valja upozoriti da je Odlukom Ustavnog suda RH br. U-I-2771/2008 od 17. ožujka 2010.g., objavljenom u Narodnim novinama br. 40/10 od 2. travnja 2010.g. pokrenut postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom i ukinut je članak 20. st. 1. Zakona o obrtu (NN. 77/93; 90/96; 64/01; 71/01; - ispravak, 49/03- pročišćeni tekst, 68/07 i 79/07 – ispravak), time da navedena odluka stupa na snagu 15. srpnja 2010.g. Čl. 20. st. 1. Zakona o obrtu istovjetan je čl. 21. st. 1. pročišćenog teksta Zakona o obrtu i glasi: za obveze koje nastaju u obavljanju obrta obrtnik odgovara cjelokupnom imovinom koja je potrebna za obavljanje obrta. Kako je Ustavni sud RH temeljem ovlaštenja propisanog odredbom čl. 38. st. 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH sam pokrenuo postupak za ocjenu

suglasnosti s Ustavom RH čl. 20. st. 1. Zakona o obrtu (čl. 21. st. 1. pročišćenog teksta Zakona) i ukinuo navedenu odredbu svojom Odlukom od 17. ožujka 2010.g., koja odluka je stupila na snagu 15. srpnja 2010.g., pozivanje protivnika osiguranja u žalbi na navedenu odredbu Zakona o obrtu je potpuno promašeno, a njegova tvrdnja da se osiguranje tražbine predlagatelja osiguranja nije moglo odrediti na predmetnoj nekretnini bez ikakve je pravne osnove.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 5560/11-2 od 19. siječnja 2012.

NAČELA ZALOŽNOG PRAVA

Nevaljano opterećenje nekretnine založnim pravom

(Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima -Sl. list SFRJ 6/80; 36/90; NN.53/91;

Zakon o obveznim odnosima – NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96;

Ovršni zakon – NN. 57/96;

Zakon o javnim bilježnicima – NN. 78/93; 29/94).

Kada je sporno da li se radi o valjanom ili nevaljanom opterećenju založnim pravom nekretnine budući da su treće osobe izgradnjom na tuđem zemljištu odnosno dogradnjom tuđe kuće stekle određena stvarna prava nekretnini, sud će nakon utvrđenja savjesnosti svih osoba koje polažu određena prava na založenoj nekretnini, primijeniti načelo da nitko ne može na drugoga prenijeti više prava nego što sam ima.

„Prije svega treba istaći da se vlasništvo nekretnina u režimu Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima moglo stjecati građenjem uz ispunjenje određenih pretpostavki, što se odnosi i na gradnju na tuđem

zemljištu, ali i za slučaj gradnje na izgrađenom zemljištu (osobito u slučaju gradnje uz pristanak vlasnika nekretnine). Prema pravilnom utvrđenju prvostupanjskog suda radi se o takvom slučaju, na što ukazuju sve utvrđene činjenice o vremenu, sadržaju i subjektima rekonstrukcije i dogradnje predmetne stambene zgrade i nekih gospodarskih objekata na predmetnoj nekretnini. Postavlja se pitanje da li provođenje spornog ovršnog postupka predstavlja povredu imovinskih prava tužitelja (ako se radi o tome, čime je ona uvjetovana i u čemu se sastoji), ili se radi o realizaciji zakonitog prava namirenja prvotuženice iz predmeta osiguranja. Po ocjeni ovog suda, u ovom, složenom i višestranom odnosu, treba imati u vidu pri ocjeni čije, konkurentno, imovinsko pravo treba u ovom postupku štiti, materijalnopravna stajališta Ustavnog suda RH izražena, primjerice, i u odluci Ustavnog suda RH br. U-III/103/2008 od 14.lipnja 2011.g. U navedenom predmetu postavilo se pitanje dopustivosti provođenja ovrhe nad nekretninom koja je, formalno (prema stanju z.k.upisa), bila upisana na jednog bračnog druga, a bračni drugovi, temeljem sadržaja materijalnopravnih odredbi koje reguliraju pitanje stjecanja imovine za vrijeme braka radom, imaju pravo svaki na dio te imovine (bez obzira na stanje upisa). Ustavni sud RH se u navedenoj odluci poziva na ustaljeno pravno stajalište Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu, koji pod pojmom posebno zaštićene kategorije vlasništva, odnosno imovine, podrazumijeva i potraživanja u odnosu na koja konkretna osoba ima barem legitimno očekivanje (Ustavni sud RH spominje predmet Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu: Gavella protiv Hrvatske, od 11.srpnja 2006.g., zahtjev br. 33244/02, a koje pravo se štiti čl. 1 Protokola br. 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda). Po ocjeni ovog suda, za pristup razrješenju ovog spornog odnosa od značaja je dio obrazloženja navedene odluke prema kojem nitko ne može na drugoga prenijeti više prava nego što sam ima, a u situaciji u kojoj je drugotuženik bio formalno ovlašten raspolagati predmetnom nekretninom, treba voditi računa o okolnosti da li je stanje upisa predmetnih nekretnina bilo potpuno, kao i da li su sudionici predmetnog odnosa bili u dobroj vjeri, pri čemu treba ispitati savjesnost i poštenje svih sudionika u pravnom prometu, koji su sudjelovali u predmetnom pravnom odnosu (pravnim odnosima), od čije savjesnosti ovisi valjanost raspolaganja zajedničkom imovinom (u konkretnom slučaju imovinom za koju je sporno da li je u vlasništvu drugotuženika i u

suvlasništvu drugotuženika i tužitelja ili u samovlasništvu tužitelja (odnosno u njihovom suvlasništvu), pri čemu im formalni vlasnik priznaje to pravo. Iako Ustavni sud RH u navedenom predmetu razrješava pitanje prava bračnog druga na dio imovine, koji je trebalo osloboditi tereta založnog prava, po ocjeni ovog suda, ista se materijalnopravna stajališta (kriteriji) mogu i trebaju primijeniti i u situaciji kada su treće osobe izgradnjom na tuđem zemljištu, odnosno dogradnjom tuđe kuće, stekla određena stvarna prava na takvoj nekretnini. Naprijed je navedeno, da se u smislu valjanosti zasnivanja založnog prava na predmetnim nekretninama, a u smislu primjene načela povjerenja (istinitosti odnosno potpunosti) u stanje zemljišne knjige, treba poći od stanja upisa u zemljišnoj knjizi, kakvo je bilo u vrijeme zasnivanja predmetnog založnog prava, pri čemu su predmetne nekretnine bile upisane na način da je podatak o njihovoj izgrađenosti bio bitno drugačiji od stvarnog stanja izgrađenosti tih nekretnina.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.189/11-2 od 11. listopada 2011.

OSIGURANJE NOVČANE TRAŽBINE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI

Kada predlagatelj osiguranja predlaže sudu osiguranje novčane tražbine prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja, a protivnik osiguranja nije upisan kao vlasnik iste u zemljišne knjige, tada je predlagatelj osiguranja dužan dostaviti uz prijedlog ispravu podobnu za upis prava vlasništva protivnika osiguranja time da je sud u IZRECI odluke kojom određuje osiguranje prisilnim zasnivanjem založnog prava pozvati se na ispravu podobnu za upis prava vlasništva protivnika osiguranja, bez obzira da li je predlagatelj isto naveo u prijedlogu za osiguranje, te nije neophodan i upis u zemljišne

knjige protivnika osiguranja da bi zemljišno knjižni sud postupio po takvom rješenju suda.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA

Nekretnine nisu upisane na protivnika osiguranja

(Čl. 77. st. 2. Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Ukoliko se postupak osiguranja provodi na nekretninama koje nisu upisane na protivnika osiguranja iako je isti stvarni vlasnik tih nekretnina, tada je predlagatelj osiguranja uz prijedlog dužan dostaviti ispravu podobnu za upis prava vlasništva protivnika osiguranja, a u izreci odluke kojom određuje osiguranje prisilnim zasnivanjem založnog prava, sud će se pozvati na tu ispravu.

„Ovaj sud dopušta mogućnost da se u smislu odredbe čl. 77. st. 2. OZ-a u vezi čl. 253. OZ-a postupak osiguranja na nekretninama može provesti i na nekretninama protivnika osiguranja (ukoliko je on stvarni vlasnik predmetne nekretnine, a nekretnina je upisana na drugu osobu). U tom slučaju dužan je predlagatelj osiguranja uz prijedlog dostaviti ispravu podobnu za upis prava vlasništva protivnika osiguranja, a sud osiguranja dužan se u izreci odluke kojom određuje osiguranje prisilnim zasnivanjem založnog prava pozvati na ispravu podobnu za upis prava vlasništva protivnika osiguranja, bez obzira na sadržaj predložene izreke rješenja o

osiguranju (a nije neophodan i upis u zemljišne knjige prava vlasništva protivnika osiguranja, da bi zemljišnoknjižni sud postupio po takvom rješenju suda). Takav je zaključak (pravno stajalište) sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011. godine o pravnom pitanju takvog sadržaja. U konkretnom slučaju prvostupanjski sud se u rješenju o osiguranju (izreci) ne poziva na ispravu temeljem koje je, navodno, protivnik osiguranja postao vlasnikom predmetne nekretnine, nego izričito navodi da je predmetna nekretnina u vlasništvu M.Š, žaliteljice. Zemljišno knjižni sud je dužan postupati na strogo formalan način, time da za određenje upisa moraju biti ispunjene sve zakonske pretpostavke, koje je prvostupanjski sud dužan ispitati, u smislu odredbe čl. 108. ZZK-a, a koje moraju proizlaziti iz stanja zemljišne knjige i priloženih isprava, a u konkretnom slučaju, niti sadržaj stanja zemljišnih knjiga, niti sadržaj rješenja o osiguranju, a ugovor temeljem kojeg je navodno protustranka stekla izvanknjižno vlasništvo predmetne nekretnine nije niti priložen u prvostupanjski spis, ne ukazuje (ne opravdava upis) zbog čega je dopušten upis založnog prava uz zabilježbu ovršnosti u korist predlagatelja osiguranja na nekretninama M.Š. iz I., M.M.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.744/12-2 od 22. ožujka 2012.

OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI

Promjena vlasnika nekretnine tijekom započetog postupka za uknjižbu založnog prava

(Čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08 i 126/10 – Odluka US RH)

Ukoliko je treća osoba stekla pravo vlasništva na suvlasničkom dijelu protustranke tijekom započetog postupka radi uknjižbe založnog prava a prije nego je zemljišnoknjižnom sudu dostavljeno rješenje o osiguranju prisilnim zasnivanjem založnog prava u korist predlagatelja, zemljišno knjižni sud neće dopustiti upis uknjižbe založnog prava u korist predlagatelja niti zabilježbu ovršivosti tražbine.

„Odredbom čl. 260. st. 1. Ovršnog zakona (NN br. 57/96; 29/99; 42/00 – odluka USRH; 173/03; 194/03- ispr.; 151/04; 88/05; 121/05; 67/08; dalje: OZ) propisano je da uknjižba založnog prava i zabilježba ovršivosti tražbine imaju takav učinak da se ovrha na toj nekretnini može provesti i prema trećoj osobi koja je tu nekretninu kasnije stekla, a st. 2. istog članka, da će se u slučaju iz st. 1. odrediti protiv osobe koja je upisana kao vlasnik, i to na temelju ovršne isprave na temelju koje je u zemljišnu knjigu upisano založno pravo i zabilježba ovršivosti, te izvatka iz zemljišne knjige iz kojeg proizlazi da je ta osoba upisana kao vlasnik nakon upisa založnog prava i zabilježbe ovršivosti. Međutim, u konkretnom slučaju treća osoba je predmetnu nekretninu (pravo vlasništva na suvlasničkom dijelu protustranke) nedvojbeno stekla prije nego je zemljišnoknjižnom sudu dostavljeno rješenje o osiguranju prisilnim zasnivanjem založnog prava u korist predlagatelja (kod čega u zemljišnoknjižnom postupku nije od značaja da je nekretninu stekla kupoprodajnim ugovorom i da je njezina adresa ista kao i adresa protustranke, na koje činjenice ukazuje žalba predlagatelja), pa mogućnost provedbe upisa (uknjižbe založnog prava i ovršivosti tražbine) valja ocijeniti uz primjenu relevantnih odredaba ZZK-a. Stoga, suprotno stajalištu predlagatelja da uknjižba založnog prava (uz zabilježbu ovršivosti) može biti izvršena i prema osobi koja je tu nekretninu kasnije stekla, ako je to napravljeno u tijeku započetog postupka za uknjižbu založnog prava, pravno odlučujući trenutak za ocjenu je li upis koji je odredio drugi (ovršni) sud provediv u zemljišnim knjigama je čas kada je taj prijedlog (rješenje) stigao zemljišnoknjižnom sudu (a ne trenutak kada je započeo postupak radi uknjižbe založnog prava). U ovom slučaju založno pravo nije bilo uknjiženo u zemljišnu knjigu, već je uknjižba založnog prava trebala biti izvršena temeljem rješenja o osiguranju novčane tražbine, Općinskog suda u Varaždinu br. Ovr. ___/10 od 21. rujna 2010. godine a

koje je dostavljeno zemljišnoknjižnom sudu dana 22. rujna 2010.g. i zaprimljeno pod br. Z. ___/10.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4492/11-2 od 5. listopada 2011.

IX. MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO

PRIGOVORI MJENIČNOG JAMCA

Ovlaštenje na podnošenje prigovora

(Čl. 29. Zakona o mjenici – NN. 74/94)

Tuženik nije ugovorna strana iz Ugovora o financijskom leasingu, pa kako je mjenična obveza apstraktna obveza i odvaja se od osnovnog posla to protiv te mjenične tražbine tuženik nije niti bio ovlašten na podnošenje prigovora vezanih uz osnovni posao.

„Ovaj sud smatra potrebnim istaknuti da obveza tuženika proizlazi iz mjeničnog jamstva kako to propisuju odredbe čl. 29. do 31. Zakona o mjenici, obzirom da je tužitelj prvobitno podnio prijedlog za ovrhu protiv ovršenika a temeljem vjerodostojne isprave – mjenice. Prema tome, tuženik je obvezan kao mjenični jamac vratiti tužitelju tražbinu primjenom odredaba Zakona o mjenici kao lex specialis, koji isključuje Zakon o obveznim odnosima, a isto tako i primjenu onih dijelova Zakona o obveznim odnosima koji reguliraju materiju jamstva, zbog čega su isključeni prigovori mjeničnog dužnika iz osnovnog posla koje je prigovore neosnovano iznosio tuženik, a iz kojeg razloga se ovaj sud nije niti upuštao u ispitivanje istih. Nadalje, kako je predmetna mjenica propisno popunjena, to je tužitelj legitimiran zahtijevati isplatu temeljem iste, jer onaj koji drži mjenicu smatra se za njezinog zakonitog imatelja, ako svoje pravo dokaže neprekinutim nizom indosamenata. Tuženik nije ugovorna strana iz Ugovora o financijskom leasingu, pa kako je mjenična obveza apstraktna obveza i odvaja se od osnovnog posla to protiv te mjenične tražbine tuženik nije niti bio ovlašten na podnošenje prigovora vezanih uz osnovni

posao, a kako sadržajno mjenica nema nedostataka koji bi je učinili nevaljanom, tuženik kao mjenični dužnik obvezan je isplatiti utuženi iznos (tako i VSRH, Rev 690/02-2). Naime, tuženika valja upozoriti da je mjenična tražbina apstraktna tražbina i da je imatelj mjenice ovlašten od avaliste zahtijevati ispunjenje mjenične obveze onako kao je u mjenici navedena, jer tuženik kao avalista odgovara tužitelju kao imatelju mjenice onako kako odgovara izdatnik mjenice (trasant)."

Županijski sud u Varaždinu, 14 GŽ.177/10-2 od 24. prosinca 2010.

MJENIČNO-PRAVNI PRIGOVORI

Ovlaštenje mjeničnog dužnika

(Čl. 16. Zakona o mjenici – NN. 74/94)

Ukoliko postoji identitet vjerovnika i dužnika iz osnovnog pravnog posla i mjeničnog odnosa tada je tuženik ovlašten isticati prigovore u vezi osnovnog pravnog posla na temelju kojeg je izdana mjenica.

„U odnosu na žalbene navode tužitelja koji se, u bitnom, svode na tvrdnju da se radi o novčanoj tražbini proizašloj iz mjenice i da se naš sistem zasniva na načelu apstraktnosti mjenice, što znači da su prava i obveze iz mjenice nezavisni od osnovnog pravnog posla koji je bio povod izdavanja mjenice, valja tek kratko reći da je točno da je mjenična tražbina apstraktna tražbina, neovisna o kakvom građanskopravnom odnosu, pa tuženik u mjeničnom sporu protiv mjenične tražbine nije ovlašten stavljati prigovore vezane uz osnovni pravni posao, izuzev u slučaju kada su stranke u mjeničnom sporu istodobno sudionici osnovnog pravnog posla. Na taj način, pravilo iz čl. 16. Zakona o mjenici (NN br. 74/94), ne primjenjuje se na situacije kada postoji identitet vjerovnika i dužnika iz osnovnog pravnog

posla i mjeničnog odnosa, što je slučaj u ovoj parnici, pa je tuženik bio ovlašten isticati prigovore u vezi osnovnog pravnog posla na temelju kojeg je izdana mjenica (subjektivne mjenične prigovore), a prvostupanjski sud takve je prigovore bio dužan raspraviti i ocijeniti (što je i učinio na pravilan i zakonit način).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž752/12-2 od 06. veljače 2014.

ZASTARA MJENIČNE TRAŽBINE

Dospjelost mjenice

(Čl. 78. Zakona o mjenici - NN. 74/94)

Ukoliko je imatelj mjenice bio ovlašten popuniti bianco mjenicu u skladu sa sporazumom vjerovnika i dužnika, tada je tužena dužna dokazati da je naznačeni datum dospelosti mjenice popunjen protivno sporazumu stranaka, u kojem slučaju bi se dospelost mjenice određivala u skladu s osnovnim poslom.

„Neosnovano tuženica ističe i nastup zastare mjenične tražbine, pozivajući se pri tome na odredbu čl.78. ZM-a, a koju činjenicu ista ističe protivno odredbi čl.352. st.2. ZPP-a po prvi puta, sada u žalbi. Naime, u situaciji kada se evidentno radilo o bianco mjenici, gdje je imatelj iste bio ovlašten popuniti mjenicu na način da ista u formalnom smislu sadrži sve bitne sastojke propisane u odredbi čl.1. ZM-a, a sve u skladu sa sporazumom vjerovnika i dužnika, onda je upravo tuženica trebala dokazati da je naznačeni datum dospelosti mjenice na naplatu (10. svibnja 2010.g.) popunjen protivno sporazumu stranaka, pa bi se u tom slučaju dospelost mjenice određivala u skladu s osnovnim poslom, a sve sukladno pravnom shvaćanju Građanskog odjela VSRH-a br. Su IVg 46/2007-4. Dakle imatelj mjenice, ako bi po svojoj volji, van sporazuma, učinio bianco mjenicu

dospjelom, (naznačivši samovoljno datum dospelosti bianco mjenice), postupio bi protuzakonito u smislu odredbe čl.1. ZM-a, ali to je tužena u prvostupanjskom postupku trebala dokazati, a ne na razini tvrdnje i nove činjenice i novih dokaza isticati sada u žalbenom postupku. U smislu odredbe čl.219. st.1. ZPP-a svaka je stranka dužna iznijeti činjenice i predložiti dokaze na kojima temelji svoj zahtjev ili kojim pobija navode i dokaze protivnika, tužena nije u ovom postupku postupila na taj način. „

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-4988/12-2 od 11. lipnja 2013.

